

UWSP

D. JO. FRID. BLUMENBACHII

MEDIC P. P. Q

INTRODUCTIO

IN

HISTORIAM MEDICINAE
LITTERARIAM

GOETTINGAE

APVD JO. CHRIST. DIETERICH.

1786.

28 JUN 2004

4438

VIRO PERILLVSTRI

AC GENEROSISSIMO

GEORGIO L. B. AB ASCH

S. CAES. MAJ. RVSSIARVM IMPERATRICI

CONSILIARIO STATVS PVBLICI

EXERCITVVMQVE MEDICO PRIMARIO

TAM OB PLURIMA
IN VNIVERSAM REM MEDICAM
MERITA
QVAM GRATAE MEMORIAE ERGO
OB SCIENTIAE INCREMENTA
QVAE
EX SPLENDIDIS EIVS
AD HISTORIAM NATVRAE SPECTANTIBVS
MVNERIBVS
IN MVSEVM ACADEMICVM
COLLATIS
PERCIPERE SIBI LICVIT

D. D. D.

JO. FRID. BLVMENBACH.

PRAEFATIO.

Quoties de historia artis nostrae litteraria scholas habui, maxime molestum et importunum videbatur, quod defectu compendii ad praelegendum apti, nomina auctorum et titulos librorum

* +

audito-

auditoribus in calamum dictare et filum orationis quouis fere momento interrumpere necesse erat.

Huic incommodo praesenti introductione mederi studui: ita tamen, ut et in vniuersum synopsis quandam praecipuorum medicinae factorum exhiberem, utque manualis in ea historia liber esset.

De *ordine*, quem seruaui, non est quod moneam, cum per se pateat, chronologicum omnibus aliis haecenus praestare, si non annos, sed rerum successiones, vicissitudines et mutationes sequatur, ut adeo ortum, progressum et incrementa artis, et qua ratione alterum eorum ex altero

altero natum sit, quid casus, aut acumen aut ingenii aliqua felicitas obtulerit, vno quasi conspectu ante oculos ponat. Non tamen adeo feruuliter huic ordini me adstrinxi, quin subinde aut eiusdem sectae viros, maxime si brevis aevi ea fuerit, iunctim exhiberem; aut aliqua nomina, quae alias intacta relinquere oportuisset, obiter, si occasio ita ferebat, attingerem. A restauratione autem inde litterarum quam vocant, in quaque periodo iterum secundum disciplinae capita, quae praecipue ab vnoquoque tractata fuere, recensensus eorum factus est.

De *selectu*, quem seruare necesse fuit, magis laborandum erat. — Non nisi meritissimos de artis incremento viros

recipere oportebat ; — sed *meritorum* ambiguum saepe iudicium est!

Paucis ergo quae mihi in eo constituendo norma fuerit, expediam.

Veteres quos dicunt, medicos, ad vnum fere omnes recensere aequum putavi, quod, etsi minime eodem loco ac dignitate sunt, in vniuersum tamen primi et principes in re medica auctores et quasi eius fontes extiterunt.

Inter *latinobarbaros* et qui restorationem litterarum proxime exceperunt, feuerior quidem selectus erat habendus; passim tamen vnus alteriusue minus noti auctoris, praesertim inter Germanos, memoriam studiosius excitavi, quod haec

pars

pars historiae medicae non vnam ob
causam omnium maxime neglecta et in-
culta iacet.

In recentioribus seculis ex *classicis*
auctoribus vix quenquam me omisisse puto,
vnico excepto Hier. Mercuriali, cuius
quidem scripta non vno loco citavi (p.
22. 24. 32.), quem tamen p. 181. cum
reliquis Hippocratici studii ea aetate re-
stauratoribus denuo nominasse debebam.

Auctores *sectarum* et dogmatum prae-
cipuorum prae ceteris in medium protuli,
vt tamen Wirdigios, Hauptmannos
aliosue huius farinae somniatores lubens
tacerem.

Inuentores aut vtili nouo instituto de re medica bene merentes, laudauit, etiamſi pauca ediderint, vt Wirſingius, Davielius, alii; aut ignoti fere obierint, quales fuerunt Joách. Strüppe, Jo. Rey, Seb. Albinus etc.

Porro tales excitaui viros, qui etſi non nouis inuentis auxerint artem, *ſcholis* tamen ſuae aetatis illuſtrandis inclauerunt, vt Rolfinccius, Wedelius, aliique.

Denique nec alios memorabiles *euentus* neglexi, quae rei medicae aut valde ſalutares aut fatales fuerunt, vt nouorum morborum exortus, pharmacorum celebrium inuentum etc., aut qui, quamuis non proxime ad medicinam pertinere videren-

viderentur, tamen summo eidem emolumento fuerunt, vt Indiae vtriusque delectio, inuentum artis icones ligno incidendi et s. p.

Sed cum in omni huiusmodi delectu multum maneat arbitrarii, facile praevideo, forte alios alium habituros fuisse; liceat tamen et heic Senecae verba mea facere: *multum magnorum virorum iudicio credo, aliquid et meo vindico.*

Auctores in arte nostra illustres recensui ad a. 1785. — eos puta, qui ad hunc vsque annum diem suum obierunt. Viuorum enim delectum litteris mandare, nimis anceps foret negotium. — Curaui interim, vt in nouissima libri sectione ad calcem

calcem cuiusuis capitis vacuum relictum
sit spatium, cui quivis, quos ipsi libuerit,
e viuentium numero inscribere possit.

Goettingae d. 27. Febr. 1786.

SYNOPSIS SECTIONVM.

I. Ortus medicinae	pag. 1
II. Medicina Aegyptiorum	7
III. Orientis quorundam populorum medicina	11
IV. Medicina Graecorum	16
V. Medicina inter Romanos	46
VI. Arabes	86
VII. Latinobarbari	95
VIII. Restauratio litterarum	110
IX. Seculi XVIi prius dimidium	117
X. Seculi XVIi dimidium posterius	162
	XI.

XVI SYNOPSIS SECTIONVM.

- XI. Seculi XVII mi prius dimidium 191
- XII. Seculi XVII mi dimidium posterius 236
- XIII. Seculi XVIII vi priora septem
lustra 310
- XIV. Seculi XVIII vi propiora lustra 372

SECTIO I.

ORTVS MEDICINAE.

---

§. 1.

Toties agitata perque magnae contentio-
nis disputationes a medicis saepe tra-
ctata quaestio de *origine medicinae* facilem
admittere solutionem videtur, dummodo bi-
nae probe distinguantur periodi. — *altera*
scilicet qua primum medicamentis aduersus
morbos uti ceperunt homines. — *altera*
qua empirice collectas notitias tum morborum
tum remediorum ad certa principia referre,
et ita in artis formam redigere studuerunt
medicinam.

§. 2.

Haec scientifica methodus, ut infra pa-
tebit, ad Hippocratem referenda videtur.
Ista vero empiria, ni grauitur fallimur, ad
ipsas humani generis origines pertinet.

§. 3.

Morbi enim a natura humana vix ac ne vix quidem separabiles sunt, cum, ut dentitionem dolorificam, et menstrui fluxus et partus incommoda taceam, ne quidem inter ferocissimas gentes iniuriæ externæ quæ vitæ genus duriusculum affert, aut subitanea aëris vicissitudo, aliaque id genus morborum semina et potentia evitari queant. Tum vero etiam incommodis istis non vno modo mire prospexit creator. Primum enim voces, quas vocant internas, s. molimina naturæ medicatricis machinæ humanæ indidit, quorum ope ingruente morbo, coeco quasi impetu ac instinctu siue a noctius arcetur, (ut a carniū esu in morbis biliosis, putridis etc.) siue ad salutares res assumendas, (v. c. ad antiseptica in iis, quos diximus, morbis) vehementi desiderio fertur. Porro autem Deus curavit, ne vlli defint regioni medicamina, plantæ præsertim, morbis eiusdem endemiis accommodatæ. ita maritimis cochleariam, montosis arnicam, largitus est.

§. 4.

Facile exinde patet, quomodo simplex obseruatio morbi cuiusdam, et criscos praesertim eundem leuantis, tum vero casu et experientia intellecta vis plantarum similes istis crisibus effectus producens, prima euos inducere potuerit homines, vt in simili morbo, similem salutarem crisin simili pharmaco excitarent a).

A 2

§. 5.

- a) Parum e contrario tribuo iis, quae vulgo de medicamentis et chirurgicis adminiculis narrantur, quorum vsum homines ab animantibus didicerint.

Adeant super his, quorum interest, praeter notissimos Clerici et Halleri fontes, Ger. Jo. Vossium *de theologia gentili s. de orig. ac progressu idololatriae*, L. III. cap. 67. pag. 398. sqq. edit. Amstelodam. 1700. fol.

D. W. T. (Triller) *Hippocratem atheismi falso accusatum, contra Gundlingium*. Rudolft. 1719. 8. pag. 37. sqq.

Dan. Vinkii *amoenitates philologico-medicas*. Ultraj. 1730. 8. pag. 464. sq.

Jo. Frid. Schneiber *almagestum medicum*. pag. 20. sq.

§. 5.

Atque ita procul dubio nata est *domestica medicina*, simplex primum et non nisi paucarum herbarum scientia; qualis hodieque apud barbaras gentes existit; utpote quarum uniuersa fere medicina in promouendis crisis versatur, et ad purgantia, emetica, sudorifica, ut chirurgia earum ad scarificationes aut venaesectiones *b)* et cauteria redit.

§. 6.

Vbi vero in difficiliore morbo propria cuiusuis familiae domestica medicamina non sufficiebant, vicini consulebantur. Hincque sensim

- b)* Mirum quam uniuersalis haec chirurgica enchiresis etiam apud gentes maxime barbaras reperiatur. Est inter splendida dona, quibus generos. Baro de Asch museum academiae nostrae ditauit, lanceola ex prasina gemma studiosissime excisa qua Kurilicarum insularum quae Kamtschatkae subiacent, incolae, venas sibi fecant. Frontalem praesertim quando cephalaea laborant, etc.

ſenſim originem duxit antiquiſſimus mos *expoſitionis aegrotorum ad vias publicas c)*.

§. 7.

Cumque demum vnus alterue maiore experientia et feliciore medicaminum applicatione emineret, prae aliis in eo confidebant eius populares; et ſic nati *medici*.

§. 8.

Hi primi medici temporis progreſſu pro *inuentoribus medicinae* habiti, et haud ſecus ac aliarum rerum vtilium repertoſes *in deorum numerum relati*, ipſique praeterea medicinae vt aliis vtiliſſimis artibus *dii denique praefides* dati ſunt *d)*. Maxime cum et morborum quorundam, peſtilentialium praefertim,

A 3

vehe-

c) C. Frid. Hundertmark *de aegrotorum apud veteres in vias publicas et templa expoſitione*. ed. 2. Lipſ. 1749. 4.

d) Idem Hundertmark *de diis artis medicae ap. veteres Graecos et Romanos*. Lipſ. 1735. 4.

Jul. C. Schläger vir celeb. *de diis hominibusque ſeruatoribus*. Helmſt. 1737. 4.

vehementia et epidemica vniuersitas, tum mortes subitaneae, imo et heroica quorundam medicaminum virtus, diuini quid inuoluere videretur; tum facile etiam ea superstitione accederet, vt in *magicis, incantamentis* et *carminibus* auxilium quaerent aegri, aut *sanis deorum incubantes* per intomnia salutare expectarent reuelationes e).

§. 9.

Ita vero vltro effectum est, vt religio medicinae immisceretur, ipsaque salutaris ars in sacerdotum potestatem transiret: id quod itidem hodiernum barbarorum exemplum testatur, vtpote penes quos similiter sacerdotes et fascinatores morbis mederi, vulgo constat.

e) H. Meibom (praef Herm. Conring) *de incubatione in sanis deorum medicinae causa falsis*. Helmsl. 1659. 4.

SECTIO II.

MEDICINA AEGYPTIORVM.

§. IO.

Haec quae diximus prima in vniuersum fuisse medicinae incunabula a verosimili parum nobis abesse videtur. Iam in singularem priscarum gentium medicinam abeamus: et quidem vt ordine progrediamur, primum de Aegyptiis videamus, antiquissima gentium, de quarum re medica certiora quaedam relata legimus f).

§. II.

Celebratur vero apud hos, vt aliarum, ita et medicae artis inuentor ΤΗΟΤΗ, sub qua persona allegorica generatim *inventionis genium* sibi eos finxisse probabile est.

A 4

Idem

f) Super vniuersa veterum Aegyptiorum re medica conferatur viri doctiff. Guil. Warburton *divine legation of Moses*. Vol. II. L. IV. Sect. 3. pag. 39. sq.

It. Prosp. Alpini *medicina Aegyptiorum* c. Jac. Bontii *medicina Indorum*. Lugd. Bat. 1718. 4.

Idem ceterum est, qui HERMES graecorum, quem ut multa alia, ita et de re medica L. VI consignasse ferunt, eundemque chemiae parentem faciunt *Trismegistum* g).

§. 12.

Sed et OSIRIDI primo Aegypti regi medicinae inuentum tribuunt; quem *Iovem superum* interpretantur ut SERAPIDEM pro *Ioue infero* s. *Plutone* habent.

§. 13.

Coniugem Osiridi tribuunt ISIDEM, itidem medica scientia celebrem, et natum ex ea HORVM qui graecis ΠΑΕΩΝ, aut sicut Romanis APOLLO dictus, similiter pro salutaris artis inuentore habitus est.

§. 14.

Quod vero ipsam Aegyptiorum medicam scientiam attinet, eam sane haud exiguam fuisse, non vno patescit argumento: quam

g) Herm. Conringii *de hermetica medicina*
Lib. II. ed. 2. Helmst. 1669. 4.

Ol. Borrichii *Hermetis aegyptiorum et
chemicorum sapientia ab Herm. Conringii
animaduersionibus vindicata.* Hafn. 1674. 4.

quam praestantiam eius minime ex eorum artificiosa cadauerum pollinctura et *mumiarum* conditura probare vellem; utpote quam neque ad anatomen neque ad pharmaciam excollandam multum profuisse credo. Sectionem enim cadaueris condiendi non nisi tumultuariam et satis rudem fuisse, tum Herodoti et Diodori Siculi de ea re narrationes testantur, tum et ipse satis luculenter intellexi, cum ante aliquot annos in curiosa circa eam disquisitione desudarem, et ea fine in numerosis non vnus generis mumiarum fragmentis facerem experimenta. Verum et ipsa haec condiendi methodus non tam ardua et secreti artificii plena videbitur consideranti, id omne eo fere rediisse, ut cadauer, postquam cerebrum aliaque viscera corruptioni facilius obnoxia satis rudi enchiresi euulsa erant, per 40 dies natro s. sali alcalino minerali immergeretur, et ita adeps reliquique humores eluerentur, exsuccae et exsanguae reliquiae cedria pice aut etiam asphalto obducerentur et persunderentur; imo subinde ita incoquerentur, ut pix in ipsam ossium plano-

rum diploën et cylindricorum medullium penetraret. -

§. 15.

At enim vero Aegyptios, eorumque cumprimis sacerdotes multum incubuisse medicinae, sacrae aequae ac profanae testantur litterae, et Herodoti praesertim auctoritate patet, utpote qui vniuersam Aegyptum medicorum plenam et singulorum morborum curam singularibus medicis commissam fuisse, memoriae prodidit.

SECTIO III.

ORIENTIS QVORVNDAM
POPVLORVM MEDICINA.

§. 16.

Antequam ad Graecorum rem medicam accedamus, quorundam Asiae veteris populorum medicinam tribus saltem verbis tetigisse operae pretium erit. *Hebraeorum* scil. *Brachmanorum*, et *Sinenfium*.

§. 17.

Hebraeos ut reliquas scientias ita et salutaris artis notitiam apud Aegyptios didicisse extra omnem dubitationis aleam positum videtur. Studiosius autem eos eandem excoluisse et auxisse, praeter alia *h)* ex legibus eorum ritualibus, quas Mosaici libri complectuntur *i)*, luculenter apparet. Multa enim
hi

h) Io. Sim. Lindinger *de ebraeorum veterum arte medica, de daemone et daemoniacis*. Servest. 1774. 8.

i) Io. Dav. Michaelis v. cel. *Mosaisches Recht*; praesertim Vol. II. IV. et V.

hi continent, eaque haud vulgaria, tum ad historiam naturalem, animalium v. c. ruminantium etc., tum ad physiologiam et vniuersam rem medicam spectantia, cuius generis sunt, quae circa menstrua mulierum, coitum, puerperium, tum circa lepram aliosque morbos etc. praecipiuntur. Imo et *medicinae forensis* prima rudimenta iis insunt capitibus, quae de virginitatis notis, incestu, lustratione, homicidio etc. agunt.

§. 18.

Brachmanis k) a carniū esu abstinentibus multo curatius vegetabilia in edulia inquirendum fuit, adeo, vt vniuersa botanice a nulla alia prisca aevi gente diligentius exculta sit, et tum res alimentaris, tum medica materies, haud exigua incrementa ceperit. Idemque eximium studium ad hodiernam vsque diem in iisdem australis Asiae regionibus

Horere

k) Palladius *de gentibus Indiae et Brachmanibus*. S. Ambrosius *de moribus Brachmanorum*. Anon. *de Brachmanibus*. iunctim edid. Ed. Briffaeus. Lond. 1665. 4.

florere I), magnus ille hortus malabaricus, cuius infra denuo mentionem faciemus, praeclaro est documento II).

§. 19.

Quod vero ad *Sinenfium* m) medicinam atinet, ad mythica, imo antediluviana tempora eius origines referunt, auctoremque eiusdem

I) In celebratissima et antiquissima Benianum academia, quae Benarasi floret, nullam aliam praeter botanicae medicinae partem tractari, pluribus me docuit ill. Braun magni Halleri gener, meique aman- tissimus, qui Tribunus legionis Britan- nicae diu in istis Hindostani regionibus versatus est.

II) Extat in museo academico egregius thesau- rus plantarum malabaricarum siccarum, XII voluminibus comprehensus, et ab ipsis eius terrae doctis viris collectus, qui cui- vis plantae nomen malabarico caractere palmae folio stylo inscriptum et subinde etiam usum medicum adiecerunt.

m) Andr. Cleyeri *Specimen medicinae Si- nicae* Frf. 1682. 4.

Io. Bapt. du Halde *Description de la Chine*. Vol. III. pag. 461 - 652.

eiusdem celebrant regem HOANG-TI, ipsique artis eorum Sphygmicae, utpote in qua fere omnis eorum Semiotice versatur, tum et radicis Gin-feng (panacis quinquefolii L.) quam pro panacea habent, inuentum tribuunt.

Fuerunt nuper viri quidam clarissimi, qui nescio quam similitudinem Sineses inter et veteres Aegyptios se deprehendisse contenderunt; ad quam ulterius probandam etiam utriusque gentis chirurgia usi sunt, utpote quae penes utramque maxime ad scarificationes *n*) et ad cauteria actualia redeat. At enim vero ut in vniuersum omnis ea Sinesium ab Aegyptiis deriuatio non nisi vanis hypothesibus innititur; ita id quod diximus argumen-
tum

- n*) Opè acupuncturae qua Sineses aequè ac Iapanenses uti solent. Cfr. Wilh. ten Rhyné *diff. de arthritide c. mantissa schematica, de acupunctura etc.* Lond. 1683. 8. Engelb. Kaempfer *amoenitates exoticae.* Lemgov. 1712. 4. pag. 582 seqq. Ipsa acupuncturae instrumenta a Kaempfero reportata, elegantissime fabricata iam in museo academico extant.

tum eo minus ponderis habet, cum vt supra (§. 5) iamiam innuimus, vtraque haec chirurgica enchirefis non Aegyptiis solum et Sinenſibus, ſed omnibus fere barbaris, ipſiſque Americae incolis, ſit familiaris.

SECTIO IV.

MEDICINA GRAECORVM.

§. 20.

Maioris nobis momenti sunt, quae Graecorum, cultissimae gentis, medicinam attinent, utpote apud quos primum artis formam nata est, unde solidiora hodiernae nostrae scientiae fundamenta iacta sunt.

§. 21.

In vniuersum autem est memorabile medicinam omnium primam extitisse scientiam, quae apud Graecos numini cuidam dicata fuerit, eidemque quem supra iam obiter diximus APOLLINI s. SOLI, cui dedicationi procul dubio acuti et pestilentiales praesertim morbi ansam praebuerunt, quos solis ardori tribuerunt: et quos multo plus terroris mortalibus incussisse, quam diuturnae et sporadicae aegritudines, in aprico est.

§. 22.

Praeter Apollinem nonnullae Deae quoque praesides medicinae, aut peculiaribus saltem

tem eius partibus, praefixae sunt: ut HY-
GIEA o) quae tam cum PALLADE MEDICA
quam cum Romanorum DEA SALUTE con-
venit, et specie feminae maturioris, altera
manu patellam tenentis, altera serpentem,
exhibetur.

§. 23.

DIANA vel etiam IVNO LVCINA f. ILLI-
THYIA tum partu dolentibus tum puerperio
decumbentibus praecerat. Quibus gravissimis
functionibus alias insuper deas v. c. ALE-
MONAM alendi in utero foetus; et NONAM et
DECIMAM a maturi partus temporibus; et PAR-
TVLAM quae partum gubernet, praefecerunt.

§. 24.

Quin et postmodum ipsos morbos in deo-
rum numerum recipere non veriti sunt, ut
DEAM FERREM, quam Romani ad minus no-
cendum, templis colebant.

§. 25.

o) Chr. Gottl. Schwarz *expositio veteris
inscriptionis de Aesculapio et Hygea diis -
Φιλανθρωποις*. Altorf. 1742. 4.

§. 25.

Verum e mythicis tenebris in heroici aevi diluculum emergimus; vbi primum offendimus CHIRONEM, Thessalum, inde quod populares eius primi equitationi incubuerint, *Centaury* forma fictum. Argonautis, classica expeditione claris, eum aequalem fuisse, ferunt, et Sec. aerae vulgaris XXVII^{mo} claruisse: excelluisse autem, vt astronomia aliisque physicis scientiis, ita praesertim salutari arte, inque ea HERCVLEM, ORPHEVM, aliosque heroes erudiuisse.

§. 26.

Longe clarissimus eius in medicina discipulorum extitit AESCVLAPIVS, quem primum omnis medicinae *clinicae* auctorem, et fasciarum multorumque aliorum ad rem medicam et chirurgicam pertinentium inuentorem, perhibent p).

Vulgo exhibetur figura viri barbati, nodoso innixi baculo, cui serpens circumflexus, quod genus animalium ipsi prae aliis consecratum

p) Io. Alb. Sebiz *de Aesculapio inuentore medicinae*. Argent. 1669. 4.

cratum erat, adeo vt sub eius specie ipsum colerent et a. u. c. 460 grassante Romae febre pestilentiali salutiferum numen ingentis serpentis forma Epidaurio aduherent.

Inter reliqua illi attributa symbola q) gal-
lus erat, vigilantiae signum, et a latere ipsi
adstans TELESFORVS, cuculatus puer, du-
biae interpretationis r).

Templa Aesculapii celebratissima coleban-
tur Epidaurium, Pergamenum, et Coum,
vbi in fanis praecipue, vt diximus, incuba-
bant aegroti et historiam morbi cum reuelatis
medicaminibus tabulis inscriptam s) in ipso tem-
plo suspendebant, quibus maxime vsum fuisse

B 2 Hippo-

q) Iust. Godofr. Günz *ἰατροῦχος in sa-
cris Aesculapii*. Lips. 1737. 4.

r) Io. Matth. Gesneri explicatio mar-
moris Castellani quo Aesculapius, Hygea,
Telephorus celebrantur. In *Commentar.
Societ. scient. Gotting.* Tom. II. p. 281 sq.
maxime pag. 299 sqq.

s) Specimen eiusmodi tabularum videtur in
Gruteri *corp. inscript.* Vol. I. pag.
LXXI. ed. Graevii.

Hippocratem in coacis suis compilaridis, vetus suspicio est ss).

§. 27.

Filii erant Aesculapio MACHAON et PODALIRIVS, Agamemnonem in famosum bellum Trojanum secundum seu decennale, quod a. m. 2790 erupit, secuti, ast vulneribus duntaxat medentes. Vnde ieiuna satis disputatio ortum duxit, vtrum medicina an chirurgia antiquior censenda sit. t)

§. 28.

Sequentia medicinae fata, Trojanis a temporibus, mirum dictu, vt Plinii verbis vtar, in nocte densissima latuere vsque ad Peloponesiacum bellum.

§. 29.

ss) Quod Aesculapii nomen fert, *de morborum descriptionibus et cura* scriptulum, Argent. 1533 fol. supposititium et deformem latinobarbari cuiusdam foetum esse, vix mentione indiget.

t) Cfr. post alios Iac. Palmerii a Grenthe me nisi inquitio, an medicina tempore mythico in vfu fuerit, in *Miscell. observat. critic.* Vol. X. T. III. pag. 336 sqq.

§. 29.

Aesculapii posteri, arcanorum medicorum heredes *Asclepiadum* nomine veniebant, scusique in duas extensae famae scholas abierunt, Cnidiam alteram, alteram Coam, valde a se inuicem dissentientes.

§. 30.

Interim et philosophi quidam inclauerunt de re medica bene merentes, inter quos primus nominandus venit PYTHAGORAS, qui quinto circ. seculo ante C. n. obiit, et primus tum morbos chronicos, tum etiam dies criticos obseruasse dicitur.

§. 31.

Ex coetaneis aut discipulis Pythagorae, aut qui aeuum eius proxime exceperunt, et HIPPOCRATEM praecesserunt, sequentes maxime memoria digni sunt:

EMPEDOCLES Agrigentinus, in physiologicis, vt videtur, haud vulgariter versatus.

ALCMAEON Crotoniata, qui zootomiae nauiter incubuit, primusque de ea scripsisse fertur.

HERACLITVS Ephesius, qui praeter alia in generationis negotium curatius inquisiuit.

DEMOCRITVS Abderita, vir egregius, totus praefertim in anatoe practica et comparata.

ACRON, popularis Empedoclis eiusdemque aemulus, quem Plinius auctorem sectae empiricae habet; quae tamen vt infra patebit, recentioris aevi censenda est.

HERODICVS demum aut PRODICVS, siue Thrax fuerit siue Siculus, quod liquidum non est, pro Hippocratis magistro et vel pro auctore, vel pro inflauratore *medicinae gymnasticae* ^{††}) s. exercitationis diaeteticae habetur.

§. 32.

Ita iam ad summum in arte nostra lumen peruenimus HIPPOCRATEM Coum, virum arte et facundia insignem, cui fama et auctoritate perenni vix par extitit.

Natus

††) Hier. Mercurialis *de arte gymnastica* Lib. VI. Venet. 1563. 4. Amstel. 1672. 4.

Petr. Fabri *agonisticon* Lugd. 1592. 4. (quod tamen magis ad athleticam gymnasticam pertinet, a medica probe distinguendam).

Io. Zach. Platner *progr. de arte gymnastica veterum. Opusculor.* T. II. p. 11. sq.

Natus est anno primo olympiadis LXXX, qui est 460 a. C. n. patre Heraclide, auo Gnosidico, medicis. Obiit Larissae, si fides auctoribus, summo senio confectus anno a. C. n. 350. Reliqua de eius vita satis obscura imo fabulis inficetis confusa sunt, cum praeter propria eius scripta pauci neque hi omnes genuini fontes biographici ad eum facientes extent. Praeter Herodicum Democrito maxime in philosophia naturali praeceptore eum usum fuisse ferunt. Artem exercuit primum in Thaso ins., tum vero Abderae, quin et in Asia minore. Praeterea tyrones quoque erudiuit, vnde Coa schola prae Cnidia valde emiuit. In vniuersum autem si doctrinam et ingenium viri tantum e genuinis eius quotquot supersunt libris ponderemus, omnis medicae professionis et methodi scientificae conditor censendus est.

§. 33.

Vt autem in vita Hippocratis, ita similis eaque multo maioris momenti et molestiae confusio circa scripta eius regnat, quae iam a Ptolemaeorum Aegypti regum tem-

poribus ortum duxit, qui in bibliotheca Alexandrina colligenda occupati, in eo negotio cum Pergami regibus certantes, a lucri cupidis hominibus spuris quoque et supposititiis libris, quibus clarorum auctorum nomina fraudulenter praefigebant, decipiebantur.

Pridem quidem Galenus, vir summus, et sanioris criticae parens, studiose in id incubuit, ut iniuriis illis, quae Hippocraticis scriptis illatae sunt, mederetur. Cum vero perquam arduum sit, tantae labi in delam afferre, imo cum post Galeni egregia tentamina librariorum describentium negligentia aut desipientia malum recruderit; quidam cl. viri inde ab annis ducentis iterato studio genuina Hippocratis scripta restituendi curam susceperunt.

Pertinent huc praesertim:

Hier. Mercurialis *censura et dispositio operum Hippocratis*. Venet. 1583. 4.

Hallerus cum in amplissimis ad Boerhaavii *methodum studii medici* commentariis, pag. 573. sq. 670. 686. 709 959. tum in editione

sua

sua *medicae artis principum*, quorum Vol. I. ea Hippocratis scripta continet, quae ipsi sola vere genuina visa sunt. tum denique *bibliothecae practicae* T. I. pag. 31. sqq.

Cl. Chr. Gottfried Gruneri *censura librorum Hippocraticorum*. Vratisl. 1772. 8.

§. 34.

Quae Hallerus pro genuinis habet, sequentia sunt Hippocratis opera:

1. *Epidemicorum s. de morbis popularibus*. L. I. et III.

Gr. lat. c. comment. Jo. Freind. Lond. 1717. 4. et in hui. oper.

it. gr. lat. s. t. H. Cope *demonstratio medico-practica prognosticorum Hippocratis, ea conferendo cum L. I. et III. epidemicorum*. Dublini 1736. 8. Jenae 1772. 8.

2. *Libri II. praenotionum s. praesagiorum vulgo dicti* (a spurio coacarum praenotionum opere, infra memorando, probe distinguendi). His continentur

a) *prognostica* et

b) *prorrheticorum s. praedictionum* Lib. II. dus.

Extant in vulgatis nonnullis aphorismorum editionibus.

it. *gr. lat.* inter Zwingeriana Hippocratis opuscula. Basil. 1748. 8. de quibus infra.

3. *De diaeta in acutis s. de ptisanis s. contra Cnidias sententias* L. IV.

Ed. *gr. lat.* Just. Gottfr. Günzii ad calcem l. *de humoribus*. Lips. 1745. 8.

Germ. per Jo. Fr. C. Grimm v. cl. Altenb. 1772. 8. et operum versionis vernaculae Vol. I.

it. in quibusdam aphorismorum editionib.

4. *Aphorismorum* Sect. VII.

Ex ingenti editionum nube paucas saltem prae reliquis memorabiles indicasse sufficiat.

a) *Graecae*

Ex fide vetustissimi codicis cum aliis Hippocratis et Galeni libris aliquot, ex recognitione Franc. Rabelaeii. Lugd. apud Seb. Gryphium 1543. 12.

Glasgoviensis 1748. 15.

b) *Grae-*

b) *Graeco-latinae*

Theodor. Jans. ab Almeloveen.,
Amst. 1685. 12. Lips. 1756. 12.

Annae Car. Lorry. Paris. 1759. 1782 24.

Jo. B. Lefebure de Villebrune.
Constantinop. (Paris.) 1779. 16.

c) *Latinae*

Versio tetrapla; sc. Constantini Afri-
cani, Laur. Laurentiani, Nic. Leo-
niceni et Theodori extat in *Articella*
infra recensenda.

Andr. Pastae c. praenotionibus etc.
Bergomi 1750. 1762. 12.

Galenii in aphorismos commentaria infra
dicentur.

E nuperiorum interpretum farragine no-
tentur

Jac. Hollerii *comment.* Genev. 1620. 8.

Jo. de Gorter *medicina Hippocratica.*
Amst. 1755. 4.

5. *De aëribus, aquis, et locis.*

Ed. gr. lat. c. l. *de flatibus*, studio Jani
Cornarii. Basil. 1529. 4.

c. comm. Hieron. Cardani Basil.
1570. fol.

Angl. c. comm. F. Clifton Lond. 1734. 8.

6. *De natura hominis.*

cum aphorismorum editionib. quibusdam.

De Galeni commentariis infra.

7. *de locis in homine.*

8. *de humoribus purgandis.*

gr. lat. ex ed. Just. Gottfr. Günzii

c. l. *de diaeta in acutis.* Lips. 1745. 8.

9. *de alimento*

10. *de articulis*

11. *de fracturis*

lat. c. commentariis Andr. Maximini.

Rom. 1776. 4 maj.

12. *noctilicus.*

ne confundatur cum dubio eiusdem tituli
libello, qui de ossium natura agit.

13. *de capitis vulneribus.*

Jul. Caes. Arantii Comm. LB. 1639. 12.

Petr. Pavii *succenturiatus anatomicus.* LB.

1616. 4.

14. *de officina chirurgi s. medici.*

Spurii e contrario aut saltem dubii Hal-
lero videntur sequentes:

α) ad methodum studii medici facientes.

1. *Iusiurandum.*

gr. lat. c. comment. Jo. H. Meibomii. LB.

1643. 4.

2. *Lex.*

Passim cum aphorismis edita; ut in edi-
tione Rabelæstii etc.

3. *de veteri medicina.*

4. *de arte.*

5. *de medico medicinae officio.*

Itidem quibusdam aphorismorum editionibus
subiunctus.

6. *de decore s. de honestate s. decenti habitu.*

gr. lat. c. comment. G. Matthiae. Gotting.

1740. 4.

7. *Praeceptiones.*

β) Anatomica et physiologica.

8. *de anatome.*

*gr. lat. ex ed.-D. W. Trilleri cum prospectu
nouae editionis operum.* LB. 1728 4.

9. *de ossium natura f. mochlicus.*

cf. supra dictos genuinos, n. 12.

10. *de principiis f. caruibus.*

11. *de corde.*

12. *de glandulis.*

13. *de genitura.*

14. *de natura pueri. ,*

15. *de vita.*

16. *de partu septimestri et octimestri.*

17. *de superfetatione.*

γ). *Pathologica, therapeutica, diaetetica.*

18. *de morbis. I. IV.*

19. *de affectionibus.*

20. *de internis affectionibus.*

21. *epidemicorum L. II. IV, V. (hic praestantior) VI. et VII.*

22. *prorrheticorum L. Ius.*

cf. supra genuinos. n. 2. b)

23. *coacae praenotiones.*

ed. elegans *gr. lat.* Amst. ap. Elzevir. 1660. 12.

c. *comm.* Jac. Hollerii. Lugd. 1576. fol.

Lud. Dureti *interpretationes et enarrationes in coaca.* Par. 1588. fol. Lugd. Bat. 1737. fol. Lugd. et Argent. 1784. fol.

24. *de iudicationibus.*
25. *de diebus criticis.*
26. *de insomniis.*
27. *de videndi acie.*
28. *de flatibus.*
29. *de morbo sacro s. epilepsia.*
30. *de insania.*
31. *de haemorrhoidibus.*
32. *de virginum affectionibus.*
33. *de morbis mulierum. L. II.*
34. *de natura muliebri.*
35. *de sterilibus.*
36. *de dentitione.*
37. *de victus ratione L. III.*
38. *de salubri victus ratione.*

vulgo Polybo tribuitur, de quo infra.

Nonnullis Scribonii Largi et scholae Salernitanae editionibus subiunctus.

39. *de liquidorum usu.*
40. *de medicamentis purgantibus.*
41. *de purgatione, helleboro facta.*
- δ) Chirurgica, obstetricia etc.
42. *de ulceribus s. vulneribus.*
43. *de fistulis.*

44. *de exfectione foetus.*

ε) ad vitam propriam.

45. *Epistolae.*

§. 35.

Editiones operum Hippocratis.

α) *Graecae.*

princeps Veneta ap. Aldum (1526.) fol.

Jani Cornari Basil. 1538. fol.

β) *Graeco-latinae.*

Hier. Mercurialis Venet. 1580. II Vol.
fol.

Anut. Foëssii Frf. 1595. Genev. 1675. fol.

Jo. Ant. v. der Linden. LB. 1665. II
Vol. 8.

c. Galeni operibus per Renat. Chartier,
Parif. 1639. XIII Vol. fol.

inchoata saltem ed. Steph. Mackii,
Vindob. 1743. II Vol. fol.

γ) *Versiones latinae.*

Fabii Calvi Rom. 1525. fol.

Jani Cornarii Basil. 1546. fol. et alias.

c. commentariis Jo. Marinellii, Venet.
ap. Jo. Valgrifium 1575. fol. (ed. classica sed
inmensae raritatis.)

Ex versione Cornarii cum comm. Marinellii et indice Pini. Venet. 1737. III Vol. fol.

Halleri medicae artis principes Vol. I-IV. Lausannae 1769 - 71. 8. (ex Marinelli versione.)

δ) *Germanica*

Jo. Fr. C. Grimm v. cl. qui et annotationes adiecit. Altenb. 1781. II Vol. 8.

§. 36.

Lexicâ Hippocratica aliaque id genus subsidia :

Galenî *explicatio vocabulorum* Hippocratis.

Erotiani *collectio vocabulor.* Hippocratis.

Ed. princeps H. Stephani c. priore in huius utilissimo opere cui titulus est: *Dictionarium medicum vel expositiones vocum medicinalium ad verbum excerptae ex Hippocrate, Aretaeo, Galeno, Oribasio, Rufo Ephes., Aëtio, Alex. Tralliano, Paulo Aegin., Aëuario et Corn. Celso. (it. ex Julii Pollucis onomastico)* (Parif.) 1564. 8.

Jo. Gorraei *definitionum medicarum* L. XXIV. Parif. 1564. fol.

Anut. Foëfii *oeconomia Hippocratis.* Frf. 1588. Genev. 1662. fol.

Petr. Matth. Pini *compendium instar indicis in Hippocratis opera*. Venet. 1597. fol. et cum ed Hipp. lat. quam diximus.

Prosp. Martiani *notationes in Hippocratem*. Rom. 1626. Venet. 1652. fol. Patav. 1719. fol.

Selecta opuscula, in quibus Hippocrates explicatur, edita ab E. Gottfr. Baldinger v. cl. Gotting. 1782. 8.

§. 37.

Cum Hippocrates primus et princeps scriptorum medicorum sit, non incongruum videbitur, autequam ulterius progrediamur, hic loci *collectiones* medicorum veterum praestantiores inferere.

Est autem eorum antiquissima eademque fummae quondam auctoritatis latina, vulgo sic dicta *Articella*, quod artem parvam denotare videtur, procul dubio a Salernitanae scholae quodam medico curata. Saepius recusa prodiit Venet. 1483. fol. 1523. fol. etc. continet tetraplain quam diximus aphorismorum Hippocratis versionem, c. commentario Galeni; progno-

prognostica, de diaeta in acutis, de aëre aquis et locis etc. iusiurandum, it. Galeni artem parvam, Theophilum de vrinis etc.

Alia est collectio Aldina, s. t. *Medici antiqui omnes latini*. Venet. ap. Aldi filios. 1547. fol. Complectitur Celsum, Serenum Samonicum, Scribonium Largum, Soranum Ephes., Antonium Musam et Apulejum, Aemilium Macrum et Strabonem Gallum, Caelium Aurelianum, Theodorum Priscianum etc.

Classica hos sequitur H. Stephani magna collectio latina s. t. *medicae artis principes post Hippocratem et Galenum latinitate donati*. (Parisi.) excudebat H. Stephanus 1567. II Vol. fol. Continet Aretaeum, Rufum, Orisbasium, Paulum, Aëtium, Alexandrum, Actuarium, Myrepsum; et ex latinis Celsum, Scribonium Largum, Marcellum empiricum, Cassium Felicem, Serenum Samonicum et Rhemnium Palaemonem.

Celli Crassi collectio minor est, eaque s. t. *medici antiqui graeci* Aretaeus, Palladius, Rufus, Theophilus, omnes a Junio Paulo

Crasso latinitate donati. accessit Stephanus Atheniensis, *et ipsius Crassi quaestiones medicae.* Basil. ap. Petr. Pernam 1581. 4.

Halleri collectio latina manualis prodiit curante D. Vicat Lausannae inde ab a. 1769- ad 74. XI Vol. 8. I-IVum continetur Hippocrates, V. Aretaeus, VI. Alex. Trallianus, VII. Rhazes *de variolis et morbillis*, VIII. IX. Celsus, X. XI. Cael. Aurelianus.

Quibus nuper iuncta est vernacula fylloge v. cl. Chr. Gottfr. Gruner *Bibliothek der alten Aerzte.* Lips. inde ab a. 1780. 8.

§. 38.

Similes quaedam extant collectiones chirurgicae:

Libri chirurgorum veterum de fracturis et luxationibus per Vidum Vidium. Paris. 1544. fol.

Graecorum chirurgici libri, Sorani unus de fracturarum signis, Oribasii II. de fractis et luxatis; e collectione Nicetae ed. Ant. Cochi Florent. 1754. fol.

§. 39.

Collectiones gynaecciorum:

Volumen gynaecciorum. ed. Casp. Wolf. Basil. 1566. 4.

Gynaecciorum s. de mulierum affectibus commentarii graecor. latinor. barbaror. etc. in III tomos digesti (studio Casp. Bauhini) Basil. 1586. 4. (quod IVti Vol. titulum mentitur opus et 1588. prodiit, non nisi Lud. Mercatum *de morbis mulierum* continet.)

Gynaecciorum libri graecorum, arabum, latinorum, veterum et recentiorum quotquot exstant, per Ier. Spachium. Argent. 1597. fol.

Contenta omnium trium exhibet Jo. Alb. Fabricius *bibl. gr.* T. XII. p. 700. sqq.

§. 40.

Quibus demum et veterinarias collectiones subiungimus:

Veterinariae medicinae s. hippiatricarum L. II. Basil. 1537. 4.

Graecos continent Absyrti, Hieroclis etc. libros et eclogas, iussu Constantini Porphyrogeniti collectas. Singulorum auctorum, vnde hae sunt petitae, indicem videsis in J. Alb. Fabricii *bibl. gr.* T. VI. p. n. 494 500.

Iidem duo libri iam antea latino idiomate excusi erant Jo. Ruellio interprete, Paris. 1530. fol.

Germanice prodierunt s. t. *zwey Bücher von Gebrechen der Roffe* (Eger) 1571. fol.

§. 41.

Sed e diuerticulo in viam revertimur, vbi post Hippocratem primum eius filios offendimus, THESSALVM et DRACONEM, atque generum POLYBVM quibus plura e dubiis Hippocratis scriptis tribuuntur: vt Polybo l. *de salubri victus ratione*, quem §. 34. n. 38. citauimus.

§. 42.

THECYDIDIS classici inter historicos viri, qui c. 3520. claruit, mentionem iniicere oportet ob egregiam famosae istius pestis Atheniensis descriptionem, quam et Lucretius L. VIto poematis *de natura rerum*, et Joan. Boccaccius, lepidus Milesiarum auctor, in praefatione *decaameronis* imitati sunt. Ea tamen, vtrum veri nominis pestis fuerit, Halleri aliorumque doctor. viror. dubitatio est non iniqua.

§. 43.

PLATO Atheniensis, cl. 3560.

Socratis discipulus, multum in theoria medica laboravit. De Hippocratis hypothesebus in Phaedro suo agit etc. Praecipue tamen eius ad nos pertinet *Timaeus* s. *de natura*, ab ipso Cicerone in latinum sermonem translatus.

ed. gr. lat. interprete M. Tullio Cic. et Chalchidio, una c. eius docta explanatione. Paris. 1579. 4.

Operum Platonis editio princeps Aldi. Venet. 1513. fol.

H. Stephani Paris. 1578. fol.

Bipontina inde ab a. 1782. 8. prodit.

§. 44.

ARISTOTELES Stagirita, cl. 3590.

Nicomachi filius, Platonis per 20 annos discipulus, deum praeceptor Alexandri M., qui octingenta talenta attica (minimum 8 auri Tonnas quas vocant, valore aequantis) historiae eius animalium condendae impendit. Auctor scholae peripateticae et philosophiae bis mille annos per uniuersum fere orbem

antiquum regnantis. Instaurator historiae naturalis et parens sanioris physiologiae. Primus bibliothecam congeffit, quae postea hereditatis iure ad Theophrastum transit.

Princeps viri summi opus et cui vix simile extat, *historia animalium* est, cuius tamen non nisi epitomen habemus X libris comprehensam.

ed. Ph. Jac. Maussaci. Tolosae 1619. fol.

Inter reliqua magni viri scripta praesertim ad nos attinent:

de partibus animalium L. IV.

de generatione animalium L. V.

et maxime *de auditis aduivrandis*.

Operum ed. princeps gr. c. Theophrasto, Venet. ap. Aldum 1495-98. VI vol. fol.

gr. lat. ex ed. Gu. du Val. Paris. 1654. IV vol. fol.

§. 45.

THEOPHRASTVS Eresius.

Aristotelis discipulus et heres bibliothecae, instaurator botanices, quam binis summi pretii operibus ditauit.

a) *histo-*

a) *historiae plantarum* L. IX.

c. comment. Jul. Caes. Scaligeri et Jo. Bodaei a Stapel Amst. 1644. fol.

Fragmentum L. Xmi c. interpretat. Jani Planci edid. Aug. Mar. Bandinus f. l. et a. fol.

b) *de causis plantarum* L. VI.

Operum ed. principem diximus ad Aristot. gr. lat. ex ed. Dan. Heinfii LB. 1613. fol.

§. 46.

DIOCLES Carystius cl. c. 3600.

Ex Asclepiadum familia, magnae et meritae famae vir.

Pauca quaedam eaque dubia sub eius nomine extant.

v. c. *Prophylactica* h. e. *de secunda valetudine tuenda ad regem Antigonum.*

inferuit Io. Alb. Fabricius *bibliothecae suae graecae* Tom. XII. — pag. 585-92.

Lat. c. nonnul. scholae Salernitanae editionibus.
 it. c. G. Pictorii *methodo sanitatis tuendae.*
 Basil. (1561.) 8.

Dogmata eius relata leguntur apud Celsum, maxime vero apud Caelium Aelianum.

§. 47.

PRAXAGORAS Cous.

itidem ex Asclepiadum gente.

celeber doctor, vel pituita vitrea, quae eius nomen fert, vulgo notus, cuius dogmata similiter conseruauit Caelius.

§. 48.

ERASISTRATVS Ceus.

Aristotelis nepos et discipulus in aula Syriaca vixit; vbi Antiocho Imo Stratonice novercam cum vitae discrimine amatam conciliavit, a patre Seleuco X talentis ob eam curam donatus. vid. Plutarchus in Demetrio poliorcete, Stratonices patre T. VI. pag. 1601. f. ed. H. Stephani. cfr. Lucianus *de Syria Dea* pag. 888. fqq. Tom. II. ed. Salmurens.

Auctor ille fuit celebris et diu durantis scholae, quam Smyrnae praesertim floruisse ferunt

ferunt u). Restaurator anatomes, physiologus acutissimus, est habendus.

§. 49.

HEROPHILVS Chalcedonius.

Praxagorae discipulus. Itidem clarae scholae medicae auctor.

Summus qui ante C. n. extitit anatomicus, cuius nomen torculari sic dicto durae meningis impositum est.

Fragmen-

- u) Quin numos a Smyrnaeis in honorem medicorum e scholis Erasistrati et Herophili cusos fuisse aiunt. Vid. Rich. Meadii super hoc argumento diss. At enim vero errasse Meadium facile patebit consideranti Aesculapii iconem quam haec numismata ferunt vulgo in tot aliarum urbium numis occurrere, ubi de medicis ne cogitare quidem licet. Nomina vero ipsi addita non medicos denotant sed magistratus aut etiam sacerdotes, cum in quibusdam eius aevi urbibus magistratus et summa sacerdotia coniungerentur. Quodsi contigerit, ut vere medici iis nominibus designarentur: is honos tamen ipsis non qua medicis, sed qua magistratibus, obtigit.

Fragmentum eius e L. III. Apollonii Citiensis *de articulis* edidit Ant. Cocchi in *discorso dell' anatomia*, Florent. 1745. 4. pag. 80 sqq.

§. 50.

NICANDER Colophonius cl. c. 3800.

Ei. *theriaca et alexipharmaca*.

ed. princeps c. Dioscoride Aldi, Venet. 1499. fol.

al. Aldina ib. 1523. 8. maj.

ed. Ang. Mar. Bandini Florent. 1764. 8.

§. 51.

Incidit in haec circiter tempora aut ea praecessit paulo diductio medicinae Celfo dicta in tres disciplinas: scil. in diaeteticam quae victu, pharmaceuticam quae medicamentis, chirurgicam quae manu, medetur.

Mart. Jacobsen *de antiqua medicinae divisione in διαιτητικην, Φαρμακευτικην, et χειρουργικην*. Helmst. 1766. 4.

§. 52.

Hanc mox secuta est medicorum in *sectas* secessio: praesertim in *dogmaticam*, quae in medicina exercenda rationi multum tribuebat,

et

et empiricam, quae fere vnice experientiae confidebat. Illius fundamenta iam iecerat Erasistratus, ideo semidogmaticus dictus: huius vero Herophilus, hinc semiempiricus vocatus; eiusque artis alumni; PHILINVS praesertim; Cous et tum maxime HERACLIDES Tarentinus, Mantiae discipulus, magni meriti vir.

G. Gottl. Richter progr. *de veterum empiricorum ingenuitate.* Gotting. 1741. 4.

(Hic finit Schulzii *historia medic.* Lips. 1728. 4.)

SECTIO V.

MEDICINA ROMANORVM.

§. 53.

A. 234. a. C. n. medicina cum reliquis scientiis e Graecia Romam migravit. Primus vero illic medicinam aperuit, taberna publico aere ipsi concessa ARCHAGATHVS Peloponnesiacus, Lyfaniae f.

§. 54.

Acer autem extitit medicinae huius graecanae osor M. PORCIUS CATO Censorius, qui e contrario ipse de domestica medicina commentarium conscripsit, cuius vero non nisi fragmenta apud Plinium et Plutarchum extant.

Sed et ej. *de re rustica* L. vt multa aniliter superstitiosa ita multa vtiliter ad rem medicam facientia continet.

ed. Io. Matth. Gesneri c. VARRONE et reliquis Scr. R. R. it. Vegetio etc. Lips. 1735. 1774. 4.

§. 55.

De conditione id temporis medicorum apud Romanos, praeterito seculo acer disputatio exorta est, currente aeuo denuo suscitata. Criminatum enim est eos sero et post sexcentos demum annos Romam admissos, post vero iterum aliquando vrbe pulsos fuisse, diuque in seruili conditione degisse etc.

Classica quae huc faciunt scripta sunt :

Io. Fr. Bokelmanni *medicus Romanus seruus LX solidis aestimatus* Lugd. Bat. 1671. 12. it. ad calcem Iugieri *de nundinatione seruorum*. Lips. 1748. 8. (aduersus Drelin-courtium)

C. Drelincourti *apologia medica qua depellitur illa columnia medicos sexcentis annis Roma exulasse*. Lugd. Bat. 1672. 12.

Conyers Middleton *de medicorum apud veteres Romanos degentium conditione, contra Iac. Sponium et Rich. Meadium seruilem atque ignobilem eam fuisse ostenditur*. Cantabr. 1726. 8.

ej. *dissertationis defensio contra anonymos* ib. 1727. — Vtraque extat in ej. *miscellaneous Works*, Lond. 1752. 4. Vol. IV^{to} pag. 177. sq. 205. sq.

Diluerunt has calumnias post Vinkium in *amoenitat. medicis*, Schulzium, aliosque

Iul. Car. Schlaeger v. cl. *de medicorum apud veteres Romanos conditione*, Helmst. 1740 4.

Aug. Gottl. Richter collega coniunctiss. (Praef. auunculo cl. Georg. Gottl.) *prisca Roma in medicos suos haud iniqua*. Gotting. 1764. 4.

§. 56.

Vocabantur autem apud Romanos *medici* qui in vniuersum morborum remedia cognoverant. Distincti ideo a ceteris artificibus qui singularium saltem partium curationem suscipiebant.

Ita chirurgi dicebantur *medici vulnerum*, alii *medici ocularii* x) etc.

Medi-

x) Io. Ern. Walchii *antiquitates medicae selectae*. Ien. 1772. 8.

Christoph. Saxii *epist. de veteris medici ocularii gemma sphaeride*. Ultraj. 1774. 8.

Medicae autem Gynaecia et mulierum morbos curasse videntur. Subiade etiam pro obstetricibus accipiuntur.

§. 57.

Primus vero medicorum Romanorum fama et meritis praecellens ASCLEPIADES erat, Prusienfis Bithynus, †. a. 91. a. C. n.

Amicus Ciceronis, epicureus, auctor *mechanicae* sectae. Totus *caussis* morborum investigandis inhiabat.

Blas. Caryophili (Garofolo) *diff. de iconé* Asclepiadis. Inter *dissertationes* eiusd. *miscellaneas* Rom. 1718. 4. pag. 331 sq.

Ant. Cocchi *discorso primo sopra* Asclepiade. Florent. 1758. 4.

La medicina d'Asclepiade per ben curare le malattie acute. raccolta da varii frammenti Greci e latini (auct. Jo. Fortun. Bianchini protomedico Udin.) Venet. (1769.) 8.

§. 58.

THEMISON Laodiceus.

Asclepiadis discipulus; auctor sectae *methodicae*, qui Celso interprete, medicinam quasi viam quandam vocabat (quam *μείθοδος* Graeci

nominant) eorumque quae in morbis *communia* sunt contemplationem.

De ceteris methodicis conf. Halleri *bibl. praef.* Vol. I. p. 177. et plurimis pag. 202. sq. 205. sq. 209-15.

et super praxi methodicorum in vniuersum Jo. Conr. Amman *praefationem ad Caelium suum Aurelianum.*

it. Paul. Gottl. Werlhof *de medicina methodicae sectae eiusque usu et abusu.* Helmstad. 1723. 4.

§. 59.

ANTONIUS MUSA cl. circ. a. 23. a. C. n. Augusti Caes. medicus.

Scripta eius deperdita sunt; quod enim eius nomen fert *de herba vetonica* opusculum, ferius aeuum sapit.

ed. Gabr. Humelbergii c. Apulejo *de medicaminib. herbar.* Basil. 1537. 4.

it. in collect. Aldina.

Lud. Chr. Crellii Antonius Musa Augusti medicus obseruationibus varii generis illustratus. Lips. 1725. 4.

Chr. Rose de Augusto contraria medicina curato. Hal. 1741. 4.

§. 60.

CASSIVS FELIX.

itidem Augusti coetaneus.

extant sub eius nomine, sed senioris ut videtur aevi, *Quaestiones s. problemata.*

ed. gr. lat. cura Conr. Gessneri. Tiguri 1562. 8.

ex ed. Andr. Rivini. Lips. 1653. 4.

Eiusdem quoque aetatis esset genuinus Aemilius Macer, cuius nomen praefixum est latinobarbaro carmini *de herbarum virtutibus.* ed. c. Walafridi Strabi (monachi S. Gallensis, qui a. 849. obiit) *hortulo* per Joann. Atrocianum. Basil. 1527. 8. it. in collectione Aldi.

§. 61.

AVL. CORNELIVS CELSVS cl. c. 37.

Asclepiadeus, latinorum Hippocrates, medicorum Cicero vulgo dictus.

Ej. *de medicina* L. VIII.

ed. princeps Florent. 1478. fol.

Mediol. 1481. 4. Venet. 1497. fol. Aldina 1528. 8 maj.

Ruellii Parisinam 1529. fol. v. ad Scribonium Largum.

c. comment. Bald. Ronsssei Lugd. Batav. ex offic. Plantin. 1592. 4.

ex recognit. Jo. Ant. v. der Linden. Lugd. Bat. ap. Elzevir. 1657. 12.

ex recens. Jo. Baptist. Morgagnii. Patav. ap. Jos. Cominum. 1722. 8.

it. c. ej. VIII epistolis in Celsum et Seren. Samonicum. ex nitida Vulpii edit. Patav. 1750. II Vol. 8.

recus. Venet. 1763. II Vol. 12.

ex recens. Th. Janf. ab Almeloveen c. n. varior. LB. 1746. 8.

studio C. Chr. Krause. Lips. 1765. 8.

ex ed. Leon. Targae. Pat. 1769. 4.

ex recens. Jo. Valart. Paris. 1772. 12. ed. nitid.

extat quoque in collectione Aldina, et inter principes H. Stephani et Halleri.

De Celfo conferatur:

Jo. Rhodii *vita Celli. ad calcem diff. de acia, pondere et mensuris Celli* etc. ed. 2. Lond. Scanor. 1691. 4.

G. Matthiae *de Celsi medicina* Goetting. 1766. 4.

Jo. Fr. Cloffii v. cl. *specimen observationum criticarum in Celsum*. Ultraj. 1768. 4.

Bianconi *lettere sopra Celso*. Rom. 1779. 8. *germ.* Lips. 1781. 8.

§. 62.

SCRIBONIUS LARGVS Designatianus. cl. Sec. p. C. n. Imo medio.

Ej. compositiones medicae (primum dispensatorium, ex graeco vt videtur translatum.)

ed. princeps eaque rarissima, quae ad manum est, prodiit cura Jo. Ruellii c. Corn. Celso aliisque, Paris. ap. Wechel. 1529. fol.

Statim recusa c. Benivenio *de abdit. morbor. causis*, Basil. ap. Cratandr. 1529. 8. quam vulgo cum Jo. Alb. Fabricio ast perperam pro principe habent.

cura Jo. Rhodii Patav. 1650. 4.

tum cum amplissimis eiusd. commentariis et lexico Scriboniano ib. 1655. 4.

it. in collectione Aldina et inter principes Stephani.

§. 63.

XENOCRATES aphrodisiacus Cilix; eiusd. c. Scribonio aetatis.

probe distinguendus a celebri Platonico eiusdem nominis, cuius vitam Diogenes Laertius descripsit, et cum quo ab Artedio, Harduino et nuperis editoribus Plinii gallici male confusus est.

Ej. *de victu ex aquatilibus* L. extat apud Oribasium.

ed. *gr. lat. c. not. et glossar.* Jo. G. Frid. Franzii. Lips. 1774. 8.

§. 64.

RUFVS Ephesius.

vir maximae eruditionis.

princeps eius opus est *de nominibus partium c. h.*

gr. c. rel. opusc. et Sorano per Jac. Goupylum (c. Aretaeo ut, videtur) Paris. 1554. 8.

gr. lat. ed. Guil. Clinch Lond. 1744. 4.

lat. c. Aretaeo Venet. 1552. fol. min. Paris. 1554. 16.

it. in collectione Stephani et Crassi.

in tabulas redegit Fab. Paulinus ad calcem editionis Vesalii *de c. h. fabr.* Venetae 1604. fol.

§. 65.

PEDANIUS f. PEDACIUS DIOSCORIDES Anazarbaeus. cl. Nerone imp.

inflaurator materiae medicae.

Princeps Ej. opus est *de medicinali materia*
L. VI. (alii V; alii VII numerant.)

a) editiones *graecae*

Princeps Veneta ap. Aldum 1499. fol.
ex ed. Jani Cornari Basil. 1529. 4.

b) *graeco-latina*

classica Jo. Ant. Saraceni Erf. 1598. fol.

c) *latinae*

Colon. 1478. fol.

ex Jo. Ruellii interpret. Lugd. 1550. 8. et
toties alias.

Commentatores.

Val. Cordi *annotationes* Argent. 1561. fol.

Petr. Andr. Matthioli *commentarius*.
saepiss. recus. Ed. praestantiss. Venet. 1565.
fol.

§. 66.

ARTEMIDORVS Daldianus.

Ej. *oneirocriticorum* L. V.

ed. *gr. lat.* per Nic. Rigaltium Paris.
1603. 4.

germanicae versiones anam praebuerunt
trivialibus istis vulgi libellis infomniorum.

§. 67.

EROTIANVS s. HERODIANVS

Ej. *lexicon Hippocraticum* supra laudauimus.
ed. princeps H. Stephani c. *dictionary*
medico (Paris.) 1564. 8.

item c. *glossar. Galeni et Herodoti*
Lycii in Hippocr. ex ed. Io. G. Fr. Fran-
zii Lips. 1780. 8.

§. 68.

THESSALVS

qui se ipsum *iatronicen* vocare non eru-
buit.

methodicam sectam vltro perfecit.

§. 69.

ANDROMACHVS pater, Cretensis.

Neronis imperatoris medicus, primusque
archiatri titulo insignitus, qui tunc temporis
praesidem s. praefectum medicorum denotabat.

inuentor *theriacae* cuius compositionem
graeco carmine descripsit.

ed.

ed. *gr. lat. c. comment.* Franc. Tidiaei.
 Toruni 1607. 4.
 it. Norimb. 1754. 4.

§. 70.

C. PLINIUS SECVNDVS Nouocomensis.

Vespasiani imp. familiaris, .†. 2. C. 79 ipsa
 ea Vesuuii famosa eruptione, quae et Hercu-
 laneo et Pompeiis fatalis cessit.

Ej. *historia mundi* L. XXXVII.

ed. princeps Venet. 1469. fol.

c. Claud. Salmasii animaduers. studio
 Jo. de Laët Lugd. Bat. ap. Elzevir. 1635.
 III vol. 12.

ed. J. Harduini Paris. 1723. III vol. fol.

Bipontina. 1783. V vol. 8.

Claud. Salmasii *exercitationes Plinianae.*
 Ultraj. 1689. II vol. fol.

Ej. *de Plinio iudicium.* Diuioni, 1668. fol.

§. 71.

Incidit in haec circiter tempora methodi-
 corum denuo in alias *sectas* seditio, quarum
 placita autem et quid quaeuis habuerit proprii

e veterum scriptis dilucide eruere vix est possibile.

Sunt vero A) *Pneumatici*, auctore ATHE-
NAEO Cilice.

B) *Episyntetici*, auctoribus AGATHINO,
Athenaei discipulo, et LEONIDE Alexandrino.

C) *Eclitici* auctore ARCHIGENE Apameense,
Agathini discipulo, viro egregio, de quo plu-
rimis cf. Halleri *biobl. pract.* T. I. pag 198-
202. *chirurg.* T. I. pag 69 sqq. *anatom.* T. I.
pag. 74 sqq. et *botan.* T. I. pag. 102 sqq.

§. 72.

Ad pneumaticos pertinet ARETAEVS Cap-
padox dubiae aetatis, quae tamen ante Titi
imperat. tempora ponenda videtur.

Ni grauter fallimur, omnium quorum
scripta adhuc extant medicorum veterum
longe dignissimus, qui a tyronibus totus in
succum et sanguinem vertatur.

EJ. *de morbis acutis* L. IV.

tandemque *de morbis diuturnis.*

ed. princeps cura Jac. Goupyli Paris.

gr.lat. Jo. W. Wiggan. Oxon. 1732 fol.
c. not. Trilleri etc. curante Boerhaavio
Lugd. Batav. 1731. fol.

lat. Venet. 1552. fol. min. Paris. 1554. 16.
(v. ad Rufum) Venet. 1763. 8. Argent. 1768. 8.
it. in collectionib. Stephani, Craffi,
et Halleri.

(C. Gottl. Kuehn) *de dubia Aretaei aetate
constituenda* Lips. 1779. 8. (Neroni coacuum
facit.)

§. 73.

SORANVS Ephesius cl. circa Traiani im-
per. tempora.

caput sectae methodicae, cuius praecepta
Caelius Aurelianus infra recensendus, in
latinum sermonem transtulit, nobisque ita
seruauit.

EJ. *de fracturarum signis* L. supra citauimus
in chirurgicis collectionibus.

Praeterea nomen eius fert satis antiquum
sane opusculum *de vulua et muliebri pudendo.*

ed. *gr.* c. Theoph. Protospathario.
Paris. 1555 8.

lat. c. eod. ib. 1556. 8.

r

it.

it. in *uniuersa antiquorum anatome* ad calcem editionis Vefaliani operis Venetae 1604 fol.

aperte vero spuria Pseudo - Sorani barbari est *isagoge artis medendi* Basil. 1528. fol. quae et in collectione Aldina extat.

§. 74.

MOSCHION methodicus.

EJ. *de morbis mulierum* L. (e latino in graecum translatus)

extat in omnibus quas diximus Gynaeciorum collectionibus, et quidem *gr.* in Wolfiana, *lat.* in reliquis duabus.

§. 75.

CLAUD. GALENVS Pergamenus. n. a. 131.

†. Seuero imp.

Vir summus et vnicus, et cui, siue vasti ingenii acumen siue immensum doctrinae ambitum spectes vix alterum vniuersae antiquitatis aequiparare licet.

Scholam Alexandrinam x) frequentauit, Romae maxime artem exercuit. polygraphus. nullam

x) De Alexandrina schola et medicinae in eadem summo flore, ipsius Galeni studio impen-

nullam non medicinae partem scriptis suis auxit, de vniuersa arte impense meritus. XIV sequentium seculorum idolum, et in omni re medica fons et norma.

Nomen eius retinuit vena quae ventriculo cerebri tertio incumbens torcular demum sic dictum Herophili intrat.

Ex Scriptis eius, quotquot adhuc supersunt, saltem praecipua et quae genuina videntur, recensimus, ordinem editionis Chartarianae secuti, XIII. vol. comprehensae, et in totidem classes, in quarum tamen distributione iudicium desideramus maturius, diuisae.

Vol. I. biographica.

1. *de libris propriis.*
2. *de ordine librorum suorum.*

Vol. II. Isagogica.

3. *Paraphraes Menodoti suasoria ad artes oratio.*
4. *de optima doctrina.*
5. *de historia philosophica.*

6.

Impense aucto v. Chr. G. Heynii, viri
Opt. opuscula academica Vol. I. p. 109sq.

6. *de Sophismatis penes diffionem.*

7. *explicatio vocum obsoletarum ap. Hippo-
pocratem.*

extat in *dictionario medico* H. Stephani.

8. *de constitutione artis medicae.*

9. *ars medicinalis s. ars parua.*

quondam pro canone habitum opusculum.

Inter commentatores extant praeter nume-
rosos alios Petr. Hispanus, posthac Pont-
Max. it. Sanctor. Sanctorius etc.

10. *definitiones medicae.*

11. *de partibus artis medicae.*

12. *de Sectis.*

13. *de optima Secta.*

14. *de subfiguratione empirica.*

15. *quod optimus medicus fit quoque philo-
sophus.*

16. *introducſio s. medicus.*

a quibusdam pro spurio declaratum opus.
(sed v. Barth. Eustachium *de motu capi-
tis*, pag. 257.)

saepissime editum. v. c. *gr. lat.* Bas. 1537. 8.

Vol.

Vol. III. physiologica.

17. *de elementis* L. II.
 18. *de temperamentis* L. III.
 19. *in Hippocratem y) de natura humana*
Comm. II.
 20. *de humoribus.*
 21. *an sanguis in arteriis natura contineatur.*
 22. *de atra bile.*
 23. *de femine.*

Vol. IV. anatomica.

24. *de anatomicis administrationibus* L. IX.
 (infignes)

25. *de ossibus ad tirones.* (idem qui Sec.
 XVI. ingentes istas lites excitavit libellus.)

ed. gr. lat. c. n. Casp. Hofmanni (Spe-
 cimen nouae omnium Galeni operum editio-
 nis

y) Ad maxime immortalia Galeni merita
 pertinere *criticas* curas, quas Hippocra-
 ticus operibus adhibuit, ipsumque hinc
 omnis sanioris criticae parentem et ex-
 emplar habendum esse, supra iam ad
 Hippocratem ipsum monuimus.

nis quam adornauerat 3)) Francof. 1630 fol.
de commentariis Fallopii, Ingrassia
e, Riolani aliorumque infra dicetur.

26. *de musculorum dissectione* (ex Oribasio)
lat. c. praecedente et sequentibus Lugdun.
1551. 16.

27. *de venarum arteriarumque dissectione.*

28. *de nervorum dissectione.*

29. *vocalium instrumentorum dissectione.*

30. *de uteri dissectione.*

31. *de usu partium* L. XVII. (classic. opus.)
lat. ex vers. Nic. Regii Calabri (de quo
infra) Paris. 1528. 4. Lugd. 1550. 16.

commentarius Casp. Hofmanni Frf.
1625. fol.

Vol. V. psychologica

32. *de naturalibus facultatibus* L. III.

33. *de Hippocratis et Platonis decretis* L. IX.
lat. c. sequenti et al. Galenicis, XVI L. *de*
pulsibus, etc. Basil. 1535. fol.

34.

2) v. cl. v. Murr *Journal zur Kunstgesch.
und Litteratur* T. IV. pag. 70. sqq.

34. *de formatione foetus (ex optimis Galeni scriptis.)*

35. *an omnes partes animalis quod procreatur, fiant simul?*

36. *an animal fit quod in utero est?*

37. *de septimestri partu.*

38. *de instrumento odoratus.*

39. *de motu musculorum L. II.*

40. *de respirationis usu.*

41. *de causis respirationis.*

42. *de usu pulsuum.*

43. *quod animi mores corporis temperamenta sequantur.*

Vol. VI. *hygiēna.*

44. *de optima nostri corporis constitutione.*

45. *de bono habitu.*

46. *num ad medicinam spectet, num ad gymnasticen ars tuendae sanitatis?*

47. *de sanitate tuenda L. VI.*

48. *in Hippocratem de aere, aquis et locis Comm. III.*

49. in Polybium de salubri vitæ ratione
(v. supra pag. 31. n. 38.)

50. in Hippocratem de alimento, comm. IV.

51. de alimentorum facultatibus L. III.

52. de attenuante diaeta.

53. de probis pravisque alimentorum succis.

54. de humani corporis constitutione, de diaeta
IV anni tempestatum et XII mensium.

55. de ptisana.

56. de exercitio quod parua pila fit.

57. de dignotione ex insomniis.

58. de cognoscendis curandisque animi mor-
bis (vbi cap. 8. de se ipso agit).

59. de cuiusque animi peccatorum dignotione
atque medela.

60. de consuetudine.

Vol. VII. pathologica

61. de differentiis morborum.

62. de causis morborum.

63. de differentiis symptomatum.

64. de causis symptomatum L. III.

65. *de februm differentiis* L. II.
66. *de inaequali temperie.*
67. *de morafmo fenili.*
68. *de tumoribus praeter naturam.*
69. *de plenitudine.*
70. *de caufis procatarteticis.*
71. *de tremore, palpitatione, conuulfione et rigore.*
72. *de comate.*
73. *de difficultate refpirationis* L. III.
74. *de morbo:um temporibus.*
75. *al. de totius morbi temporibus.*
76. *de typis. (dubius)*
77. *aduerrfus eos qui de typis f. periodis fcripferunt.*
78. *de locis affectis* L. VI. (princeps Galeni opus).

Vol. VIII. femiotica

79. *de pulfibus, ad tirones.*
80. *de pulfuum differentiis* L. IV.

81. *de pulsibus dignoscendis* L. IV.
82. *de causis pulsuum* L. IV.
83. *de praesagitione ex pulsibus* L. IV.
84. *Synopsis libror. suor. xvi. de pulsibus*
85. *ad Antonium philosophum de pulsibus libellus.*
86. *de urinis compendium.*
87. *de crisiibus* L. III.
88. *de diebus criticis* L. III.
89. *in Hippocratem de humoribus Comm. III.*
90. *in Hippocratis prognosticon Comm. III.*
91. *in Hippocratis Lib. I. prorrheticorum Comm. III. (dubii)*
92. *de praenotione ad Posthumum. (plurima ad vitam Galeni propriam continet)*
93. *alius de prognosi libellus.*
94. *praesagium experientia confirmatum.*
95. *de venae sectione.*
96. *de aegrotantium decubitu prognostica ex mathematica scientia.*

97. *quomodo morbum simulantes sint deprehendendi.*

Vol. IX. Opera mixta.

98. *in Hippocratis epidemicor. L. I. Comm. III.*

99. *in eorundem L. II. Comm.*

100. *in eorundem L. III. Comm. III.*

101. *in eorundem L. VI. Comm. VI.*

102. *in aphorismorum Hippocratis L. VII. totidem commentarii.*

103. *aduersus Lycum: quod nihil peccet Hippocrates aphorismo 14. Sectionis I.*

104. *contra ea, quae a Juliano in aphor. Hippocratis 2. Sect. I. dicta sunt.*

Vol. X. therapeutica

105. *methodus medendi L. XIV.*

ed. princeps gr. c. sequente. Venet. sumptib. Nic. Blasii. 1500. fol. max.

106. *ad Glauconem de arte curatiua L. II.*

107. *de venae sectione aduersus Erasistratum.*

108. al. eiusdem argumenti *aduersus Erasistrateos Romae degentes.*

109. *de curandi ratione per v. f.*

110. *de hirudinibus, reuulsione, cucurbitula et scarificatione.*

111. *de purgantium medicamentorum facultate.*

112. *Quos, quibus medicamentis, et quando purgare oporteat?*

113. *pro puero epileptico consilium.*

114. *de colico dolore.*

115. *de remediis facile parabilibus.*

Vol. XI. *diaetetica.*

116. *In Hippocratem de diaeta in acutis Comm. IV.*

117. *de diaeta in morbis acutis ex Hippocratis sententia.*

Vol. XII. *chirurgica.*

118. *In Hippocratem de officina medici Comm. III.*

119. *in cj. de fracturis L. Comm. III.*

120. *in ej. de articulis L. Comm. IV.*

121. *de fastiis.*

Vol. XIII. pharmaceutica.

122. *de simplicium medicamentorum facultatibus L. XI.*

123. *de compositione medicamentorum secundum locos (h. e. morbos) L. X.*

124. *de compositione medicamentorum secundum genera L. VII.*

125. *de antidotis L. II. (multis ad vitam auctoris facit.)*

126. *de theriaca ad Pisonem.*

127. *de usu theriacae ad Pamphilianum.*

128. *de succedaneis medicamentis.*

129. *de clysteribus.*

Editiones operum Galeni.

a) *graecae.*

princeps Aldina. Venet. 1521. V vol. fol.

Basileenf. cura Joach. Camerarii et Leon.

Fuchsii 1538. V vol. fol.

b) *graeco-latina*

Renati Chartier c. Hippocrate. Paris. 1639.
et titulis tantum recusis 1679. XIII Vol.
fol. a) ' .

c) *latinae.*

prima Venet. per Phil. Pintium de Caneto
1490. fol.

Basileenses plures; inter quas reliquis prae-
stat ea quae a. 1562 ex Frobenii officina in
XII Partes in fol. diuisa prodiit; prolegome-
nis Conr. Gesneri et indicibus Grataroli
et Pantaleonis aucta.

Juntinae Venetiis editae X extant diuer-
sae editiones. viz. I. 1541. II. 1550. III. 1556.
IV. 1563. V. 1570. VI. 1576 (hanc curauit
Hier. Mercurialis) VII. 1586. VIII. 1600.
(haec elegantissima) IX. 1609 (haec c. se-
quente maxime completa) X. 1625. fol.

alia est Veneta studio Jo. Bapt. Rasarii
ap. Vincent. Valgrifium. 1562. V vol.
fol.

Ad vitam et scripta viri summi praeter ea,
quae ipse sparsim in operibus narrat, et Cle-
ricus

a) De hac ed. cf. plurimis cl. Sandifort
exercitat. acad. L. I. c. 8. pag. 113. sqq.

ricus (cuius historia medicinae in Gaieno fuit) atque Hallerus congefserunt, confr. *CONR. Gesneri vita Galeni, operum editioni latinae a. 1562. quam citauimus praefixae.*

it. Phil. Labbe *elogium chronologicum Galeni. Paris. 1660 8.*

Ej. *vita Galeni ex propriis scriptis collecta. ib. eod. 8.*

§. 76.

Vterque Q SERENVS SAMONICVS pater et fil. cl. c. 210.

vtri eorum tribuendum sit *carmen de medicina* adhuc sub iudice lis est.

ed. princeps Venet. 1488. 4.

Lips. 1515. 4.

ed. Rob. Keuchenii Amst. 1706. 8. c.

Q RHEMNI FANNII PALAEMONIS *carm. de ponderib. et mensur.*

it. inter poetas minores Petr. Burmanni Lugd. Bat. 1731. 4.

ex ed. Jo. Chr. Gottl. Ackermann v. cl. Lips. 1786. 8.

extat quoque in collectione Aldina et cum Fannio Palaemone inter principes Stephani.

Jo. Bapt. Morgagni in eum epist. citauimus ad Celsum.

§. 77.

ALEXANDER Aphrodisaeus Car. cl. c. 220.
 Ej. *interdicta medica et problemata physica.*
 ed. princeps gr. c. Aristot. Venet. 1495. fol.
 Fr. Sylburgi Francof. 1585. 4.
 ID. *de febris.*
 Genev. 1612. 8.

§. 78.

CLAVD. AELIANVS Praenestinus cl. c. 225.
 Ej. *de historia animalium* L. XVII.
 ed. princeps gr. lat. c. reliq. Aeliani operib.
 Tiguri 1556. fol.
 gr. lat. c. n. D. W. Trilleri per Abr.
 Gronovium. Lond. 1744. II Vol. 4.
 lat. ex ed. Petr. Gyllii c. ej. *descriptione*
elephantis. Lugd. 1565. 8.
 Ej. Gyllii L. XVI. *de vi et natura anima-*
lium ex Aeliani historia etc. c. libro de gallicis
et latinis nominibus piscium. Lugd. 1535. 4.

§. 79.

ORIBASIVS Sardianus cl. c. 362.

Juliani apostatae medicus et familiaris, cuius in usum *collectorum medicinalium* vastum opus congessit, quorum vero non nisi XV priores libros, tumque L. XXIV. et XXV. habemus.

his posterioribus utile compendium anatomes Galenicæ continetur.

ed. *gr.* Paris. 1556. 8.

gr. lat. Guil. Dundas L. Bat. 1735. 4.

omnes *lat.* Venet. ap. Paul. Manutium f. a. 8.

EJ. *Synopses ad Eustathium fil.* L. IX.

lat. Venet. ap. Aldum 1554. 8.

EJ. *euporiflorum ad Eunapium* L. IV.

lat. Basil. 1529. fol.

Opera *lat.* Basil. 1557. III Vol. 8.

it. inter principes Stephani.

(Cum Oribasio incipit Freindii *historia medicinae.*)

§. 80.

NEMESIVS cl. c. 364.

episcopus Emesenus.

EJ. *de natura hominis* L. (physiologia Galenica.)

ed. princeps *gr.* Antwerp. 1565. 8.

gr.

gr. lat. Oxon. 1676. 8.

§. 81.

VINDICIANVS cl. c. 364.

archiater Valentiniani I, cui *carmen epistolare* dicauit. ,

ed. in (Petr. Pithoei) *collect. epigr. et poemat. veterum.* Genev. 1596. 8.

it. ab Andr. Rivino. Lips. 1654. 8.

it. inter Burmanni *poetas minores.*

et a Morgagno c. ep. in Seren. Samic.

§. 82.

THEODORVS PRISCIANVS cl. c. 375.

Vindiciani discipulus, archiater Valentiniani II.

. E. J. *de curatione morborum* L. IV.

Basil. 1532. 4.

ed. Andr. Rivini Lips. 1654. 8.

it. in *collect. Aldina.*

In aliis codicibus nomen fert Q. OCTAVII HORATIANI quem Prisciani discipulum faciunt.

ita prodiit c. Albucafi *chirurgia.* Argent. 1532. fol.

§. 83.

MARCELLVS EMPIRICVS cl. c. 381.

EJ. *de medicamentis empiricis* L.

ex ed. Jani Cornari Basil. 1536. fol.

• it. in collectionib. Aldi et Stephani.

§. 84.

Ad idem circiter aeuum referrem auctorem operis *de re medica* siue is PLINIVS quidam VALERIANVS fuerit, siue SIBVRIVS, quod Günzio magis arridet.

ed. Rom. 1509. fol.

c. Sorano ex ed. Alb. Torini Basil. 1538. fol.

it. in collectione Aldina et inter principes Stephani etc.

Just. Godofr. Günzii *de auctore operis de re medica, vulgo Plinio Valeriano adscripti, libellus*. Lips. 1736. 4. (qui et ad praecedentium IV medicorum historiam vtilia congeffit.)

§ 85.

Non magis certae aetatis est L. APVLEJVS quidam, a Madaurensi philosopho et Milesiarum auctore plane diuersus.

EJ. *de medicaminibus herbarum* L.

ed. c. Ant. Musa quem citauimus, per
Gabr. Humelbergium. Basil. (1537) 4.
it. in collectione Aldi.

§. 86.

VEGETIVS RENATVS cl. c. 384.

a tactico eiusdem nominis vt videtur di-
stinguendus.

Nostri sunt *malomedicinae* L. IV. (classicum
ad anatonem comparatam et veterinariam
opus.)

ed. princeps Herm. Comit. a Neuenaar
Basil. 1529. 4.

c. not. Jo. Zach. Platneri aliorumque
ad calcem *scriptorum rei rusticae* Jo. Matth.
Gesneri quos diximus.

ABSVRTVM et HIEROCLEM supra nomina-
uimus in collectionibus.

§. 87.

CAELIVS AVRELIANVS Siccensis Numida,
cl. c. 410. (quantum ex barbaro stylo hario-
jari licet.)

genuinus et solus superstes methodicus, VIII libros reliquit maximi pretii, quos ex Sorano Ephesio fere translatos esse supra iam monuimus.

acutarum passionum L. III.

ed. princeps cura Guintheri Andernac. Paris. 1533. 8.

tardarum passionum L. V.

ed. princeps c. Oribasii nonnullis. Basil. 1529. fol.

unctim ex ed. Jo. Conr. Amman. Amst. 1709. 1722. 4. etc.

it. in collect. Aldi, et inter principes Stephani et Halleri.

Hic vltimus ni fallor Romanorum medicorum qui vernacula lingua scripserunt. Seculo enim Vto plane desitum Romae latine loqui.

§. 88.

C. AETIVS Amidenus cl. c. 530.

comitis obsequii s. *opificii* dignitate ornatus.

IV. *tetrabiblia* h. e. XVI. L. *synopsis medicorum veterum* conscripsit, quorum vero non nisi VIII priores graeco idiomate adhuc divulgata sunt. Venet. ap. Aldum 1534. fol.

lat.

lat. vero omnes XVI. Basil. 1535. 1542. 1549.
fol. Lugd. 1549 fol. et alias.

it. in Stephani collectione.

Super anecdotis istis extat: Jo. E. Hebenstreit *tentamen philologico - medicum*. Lipsiae, 1757. 4.

Ej. Aëtii *ανεκδοτων* L. IX. c. 28. *exhibens tenuioris intestini morbum quem ileon et chordapsum dicunt*. Lips. 1757. 4.

§. 89.

PALLADIVS Alexandrinus. iatrosophista
cl. c. 540.

Ej. *synopsis de febribus*.

gr. lat. ex ed. Jo. Chartier. Paris. 1646. 4.

ex ed. Jo. Steph. Bernard. Lugd. Bat.
1745. 8.

extant praeterea ej. comm. in Hippocratica
nonnulla scripta: vt in Vltum epidemicorum
lat. in Celli Crassi collect.

§. 90.

ALEXANDER Trallianus Lydiae. iatrosophista
cl. c. 544.

egregium ej. habemus *opus therapeuticum*
L. XII.

ed. princeps *gr.* Paris. ap. Rob. Stephanum 1548. fol.

gr. lat. Basil. 1556. 8.

lat. per Alban. Torinum. Basil. 1533. 1541. fol. it. inter principes Stephani et Halleri.

Ej. *libellus de lumbricis*

ex ed. Hieron. Mercurialis Venet. 1570. 4.

it. in *Bibl. Graec. Fabricii* T. XII. p. 602 sq. et in Halleri collect.

§. 91.

THEOPHILVS, a dignitate protospatharius dictus; it. PHILOTHEVS, et PHILARETVS cl. c. 623.

monachus et medicus.

Ej. *de c. h. fabrica* L. V.

ed. *gr.* Paris. 1554. 8.

gr. lat. in Fabricii bibl. *gr.* T. XII. pag. 783 sqq.

lat. Paris. 1556. 8. (vid. Soranum) it. in Celsi Craffi collectione.

Ej. *de urinis*

lat. extat in articella, et inter principes Stephani.

gr. lat. Lugd. Bat. 1703. 8.

§. 92.

STEPHANVS Atheniensis cl. c. 642.
Theophili discip.

EJ. *in priorem Galeni librum methodi curatiuae ad Glauconem explanatio.*

lat. in Celsi Crassi collectione.

§. 93.

PAVLVS Aegineta, periodeutes dictus. cl. c. 670.

EJ. *de re medica* L. VII.

ed. princeps *gr.* Venet. ap. Aldum 1528. fol.
Basil. 1538. fol.

lat. per Guinter. Andernac. Colon. 1554 fol. Venet. 1541. 8. Argent. 1542. fol.

per Alban. Torin. Basil. 1551. 8. et al.

per Jan. Cornar. Basil. 1556. fol.

it. inter principes Stephani.

Rud. Aug. Vogel *de Pauli Aeginetae meritis in medicinam, imprimisque chirurgiam*
Prol. I. II. Goetting. 1768.

§. 94.

Et hic quidem ultimus est ex iis medicis
qui Romano durante imperio ideo quod pro-
prij

prii quid ad artem augendam contulerint memoria digni videntur. A septimo enim inde seculo indies magis magisque inualefcebat ferrea barbaries, qua ut omnes reliquae scientiae ita et vniuersa medicina inculta et alto ignaviae sopore sepulta iacebat.

Coronidis tamen loco paucos adhuc nominasse liceat sequentium seculorum medicos quosdam byzantinos, reliquae gregi aliquantulum praestantiores.

§. 95.

NONVS cl. c. 940.

Iussu Constantini porphyrogenetae sc. *Epitomen praeceptorum artis medicae vel de omnium particularium morborum curatione.*

gr. lat. Argent. 1568. 8.

Idem opus vulgo quoque fertur s. t. MICH. PSELLI.

§. 96.

SYMEON SETHVS cl. c. 1075.

Magister et Protouesliarius in Palatio Antiochi Byzantino.

Ej. de cibariorum facultate Syntagma.

gr. lat. Basil. 1538. 8.

ex ed. Mart. Bogdan Paris. 1658. 8.

§. 97.

DEMETRIUS PEPAGOMENVS cl. c. 1270.

Michaelis palaeologi archiater.

Praeter alia opuscula, *de cura canum et accipitrum* scr.

gr. lat. f. t. rei accipitrariae scriptores. accessit L. de cura canum (ex ed. Nic. Rigaltii.) Par. 1612. 4.

lat. c. Gyllii Aeliano. Lugd. 1565. 8.

id. de podagra.

ed. gr. lat. Jo. Steph. Bernard Lugd. Bat. 1743. 8.

§. 98.

NICOLAUS MYREPSVS Alexandrinus cl. c.

1280.

Ej. antidotarium f. medicamentarium opus f. dispensatorium (cui plus quam aniles superstitiones intercurrunt),

lat. Ingolst. 1541. 4.

ex ed. Leon. Fuchsi. Basil. 1549. fol.

it. f. t. theatri medico - practici c. praef. Jo. Hartm. Beyer. Norimb. 1658. 8.

et inter principes Stephani.

Ab hoc distinguit Hallerus NICOLAVM prae-
positum, scholae salernitanae medicum, Myrepsi
epitomatores.

§. 99.

Claudat agmen JOANNES Zachariae fil. in
aula Andronici palaeologi *Actuarii* (medici)
dignitate ornatus, hinc vulgo ACTVARIVS
dictus. cl. c. 1300.

EJ. *methodus medendi* L. VI.

lat. Venet. 1554. 4.

it. de urinis

Opera *lat.* Paris. 1556. 8. Lugd. 1556. III
vol. 16.

it. inter principes Stephani.

SECTIO VI.

A R A B E S. *)

§. 100.

*) Non vna patet via qua Græcorum et Romanorum res medica ad Arabes transire potuit; ita enim, ut unicam earum saltem tangam, Gregorii Abulpharagii testimonio constat, Valeriano, imp. a. 260. a Sapore Persarum rege deiccto et in nouam ab hoc conditam urbem Gandisaporam delato, aduenisse cum eo plures peritos medicos graecos, qui medicinam Hippocraticam in oriente disseminarint.

§. 101.

*) Ad hanc sectionem conf. praeter Freindium

Jo Leonis Africani *vitae medicorum et philosophorum quorundam Arabum*, latinae factae per I. H. Hottingerum, insertae Fabricii *bibl. graecae* Vol. XIII. pag. 259-298.

Maxime vero Mich. Casiri (Syromaronitae, Regis Hispan. a biblioth.) *bibliotheca Arabico-Hispana Escorialensis*. Matriti 1760. fol. maj.

§. 101.

Hinc in eadem ipsa vībe! Sec. circ. VI. celebris floruit schola medica, *nosocomio* quoque instructa, quae in vniuersum etiam in occidente non longo ante Justinianum tempore, (qui a 555. ob.) primum instituta esse videntur, idoneo huiusmodi rerum iudice Jo. H. Schulze.

Ad eandem scholam frequentandam iam Mohhamadis, (religionis Moslemicae et Saraceni imperii fundatoris) aeuo aduolasse Arabes medicos, idem Abulpharagius testis est, quae vero postmodum a 640 ultimo Persarum dynasta a Saracenis regno exuto, in ipsam horum potestatem transiit.

§. 102.

Haec Arabum doctrina Saracenorum invasionibus vniuersam Africam borealem et magnam Europae australis partem inundantibus, longe quoque lateque ad vltimam vsque Hispaniam, quae princeps Arabum in Europa sedes fuit, diulgata est.

§. 103.

Maximam quidem partem ex Graecorum fontibus hausta erat: naturalis nempe eorum philosophia ex Aristotele, medicina vero e Galeno, cuius ut et Hippocratica bene multa scripta e graecis Arabica fecit **ABUSAIN HONAIN** Syrus (quem vulgo **JOANNITIVM** vocant), ex **Obaditarum** gente oriundus.

Neutiquam tamen propriae frugis expers dicendum est Arabum studium medicum, cum ut alia taceam, ad materiam medicam et rem alimentarem amplificandam multum contulerint, imo in chemicis et pharmaceuticis primi et principes fere auctores extiterint.

§. 104.

Verum non nisi classicos ex vasta eorum tribu nominasse sufficiat:

JOANNES filius **MESVES**, (**JAHIA ERN MASAWAIH**) vulgo dictus **JOANNES DAMASCENVS**.

Plures eiusdem nominis medici fuisse videntur, quorum autem historia adeo confusa est, ut neque de numero, nec de aetate et scriptis

scriptis eorum certi quid constet. Senioreem Sec. IX., iuniorem Sec. demum XI. claruisse, aliqui aiunt.

huic posteriori tribuunt *de re medica* L. III. qui pharmacopoeis diu pro canone fuerunt.

lat. Venet. 1484. fol. c. al. ib. 1491. fol. ib. 1505. 8. Lugd. 1511. 8. ib. 1523. 8. Venet. 1533. fol.

ex versione Jac. Sylvii qui multum in emendando Mesue laboravit Paris. 1544. fol. Lugd. 1550. 8. Ven. 1589. fol. c. fig.

Ed. classica *ex duplici translatione; altera quidem antiqua, altera noua* Sylvii. Venet. ap. Vincent. Valgrisium 1562. fol. c. fig.

Amplissimus in Mesuen extat commentarius celebris anatomes restauratoris Mundini. c. plurimis quos citauimus Joannis editionibus editus.

Jo. Gottfr. Hahn *de veris Mesue scriptis non deperditis sed sub Jani Damasceni nomine conseruatis.* ad calcem EJ. *antiquit. variolar.* Brigae 1733. 4.

§. 105.

JOANNES filius SERAPIONIS.

Fere eadem circa huius nominis viros, (uam et horum plures esse videntur), dubitatio est, ac circa diuerfos Mesues.

Ej. *practica* s. *breuiarium* Libr. VI. quibus accedit L. VII. qui *antidotarium* s. formulare complectitur.

lat. Venet. 1479 fol. Lugd. 1525. 4.

it. ꝛ. Auerrhoë et Rhaze *de simplicibus* ex ed. Oth. Brunfelsii. Arg. 1531. fol.

§. 106.

RHAZES (ABUBEKER MOHAMMAD BEN ZACHARIA) Raianus Persa .†. 942.

Ej. *Elchani* s. continens L. LXX. quorum vero non nisi XXVII editi sunt.

lat. Brixiae 1486. fol. f. l. 1509. fol. etc.

ALMANZOR h. e. ad regem Corassani Manforem L. X.

lat. c. aliis Rhazis opusculis et Constantini *viatico* Lugd. 1510. II vol. 8.

L. nonus quondam pro canone pathologico habitus.

In eum extat Jo. de Tornamira *clarificatio* Venet. 1507. fol. et al.

it. Andr. Vesalii in eundem paraphras. Basil. 1537. 8.

Ej. classicum opusculum *de pestilentia* (h. e. de variolis et morbillis).

ex vers. G. Vallae. Paris. 1528. 4.

it. lat. ex noua versione curante Rich. Mead Lond. 1747. et inter huj. opera Goetting. 1748. 8.

arab. c. noua vers. lat. ed. J. Channing Lond. 1766. 8.

hanc versionem inter principes suos recepit Hallerus.

et denuo recudi curauit J. C. Ringebroig Goetting. 1781. 8.

Rhazis *opuscula* Ven. 1500 fol. Basil. 1544. fol.

§. 107.

HALY filius ABBAS (AL MANGIOVSCI)
Persa. cl. c. 992.

Ej. *Almaleki* s. liber totius medicinae necessarius Venet. 1492. fol. etc. Lugd. 1523. 4.

XX. complectitur libros, viz. X theoreticos, totidemque practici argumenti.

§. 108.

AVICENNA filius SINAE (ABU ALI AL HOSSAIN EBN ABDALLAH EBN SINA) Bokharenfis .†. 1036.

vulgo princeps medicorum Arabum habitus; hodieque apud Turcas summæ auctoritatis; polygraphus.

F. J. *canon* s. encyclopaedia medica *arab.* Rom. 1593. fol.

lat. ad manus sunt sequentes:

Papiae 1483 fol.

Venet. 1507. 4. it. c. varior. comm. ib. 1523 V vol. fol. ib. 1555 fol.

Basil. 1556 fol.

Venet. ap. Vinc. Valgriseum 1564. II vol. fol. ib. 1584. fol. ib. 1595. fol. ib. 1608. II vol. fol.

Prima *Fen* (h. e. Pars) Imi canonis classicae quondam erant institutiones medicae.

In numerosis huius *Fen* interpretibus est quoque Sanctor. Sanctorii *comment. in Intam Fen li L. canonis* Venet. 1646. 4.

L. secundus de canone (qui mater. medic. et therapiam generalem complectitur) *arab.*

et *lat.* studio Petr. Kirstenii. Vratislav. 1609. fol.

C. Patini or. de Avicenna. Patav. 1678. 4.

§. 109.

ALBVCASIS cognomine ALZAHARAVI
(ABVLCASEM CALAF EBNO 'L ABBAS) cl. c. 1080.
classicus et princeps chemicorum Arabum;
egregius quoque chirurgus.

EJ. *de chirurgia* L.

lat. c. Octav. Horatiano Argent. 1532. fol.
it. c. opusc. Rolandi et Rogerii chirurgor. et
Constantino Afric. per Hier. Gemusaeum; Ba-
sil. 1541. fol.

arab. et *lat.* cura Jo. Channing; Oxon.
1778. II vol. 4.

§. 110.

AVENZOAR cognomine ABIMERON (AL
WAZIR ABV MERWAN ABDELMELECH IBN
ZOHR) vulgo *Experimentator* dictus. Hispa-
lensis. cl. Sec. XII.

EJ. *Theisir* i. e. *rectificatio medicationis et
regiminis.*

lat. f. l. et 2. fol. it. Venet. 1490. fol. Lugd.
1531. 8.

it. c. sqte. Venet. 1553 fol.

§. 111.

§. III.

AVERROËS (ABV ELWALID MOHAMMAD EBN ACHMET) Cordubensis Hispanus .†. 1206.

Aristotelicus. scholasticorum sui aevi antesignanus.

Ej. *Colliget* s. compendium medicinae universae L. VII.

lat. Venet. 1490. fol.

it. c. Ej. *comm. in Avicennae cantica et de theriaca* .c. Avenzoare Ven. 1553 fol.

§. IIII.

Hicce iungere liceat Hebraeum:

R. MOSE BEN MAIMON, secundum litteras initiales vulgo dictum RAMBAM. Cordubens. .†. 1205.

Averrois discipulus, Saladini Aegyptiorum Soldani archiater.

polyhistor sui aevi clarissimus.

Ej. *tractatus de regimine sanitatis ad sultatum Babyloniae.*

ed. vetus lat. Florent. f. a. 4. et al.

Ej. *aphorismi secundum doctrinam Hippocratis et Galeni.*

lat. Bonon. 1489. 4. et al.

SECTIO VII.

LATINOBARBARI. *)

§. 113.

Primus qui haustam ex Arabum schola doctrinam medicam in Italiam deriuasse, et hinc restaurator studii medici in christiano orbe censendus videtur, CONSTANTINVS a patria Carthagine vulgo *Africanus*, et, quod demum Callini (monachus ord. S. Benedicti) obierit, *Cassinensis* dictus est; cl. Sec. XI. versus finem vergente.

Is postquam diu Babylone et Bagdadi studiis incubuerat, Roberto Apuliae duci a secretis, ipsique procul dubio auctor fuit suatorque, ut *Salerni* medicam conderet *scholam* s. ut in sigillo collegii audit *ciuitatem Hippocraticam*; quae prima et princeps extitit in christiano occidente medica vniuersitas.

Ant,

*) Parum notam et fere desertam hanc historiae medicae periodum innumeris modis egregie illustrauit Phil. Gabr. Hensler v. cl. in *Geschichte der Lustfench* cuius P. I. Altonae, 1783. 8. prodiit.

Ant. Mazza *urbis Salernitanæ historia et antiquitates*. Neap. 1681. 4. cap. V. p. 116. sqq. de antiquissimo Salernitano studio ac de eius Hippocratico collegio.

Ipsæ quoque græcos et arabes medicos latinitati, satis barbaræ quidem, tradidit et in compendia contraxit, quorum vulgatissimum est *Breviarium dictum viaticum*, cuius editionem in §. de Rhazeo citauimus.

Opera iunctim prodierunt Basil. 1536. fol.

§. 114.

Quod sub titulo *scholæ Salernitanæ* extat famosum carmen diaeteticum *de tuenda valetudine*, Jo. de Mediolano, facultatis membrum, iussu collegii medici versiculis leoninis consignauit et Roberto Normanniae duci dicauit, qui post patris sui, Guilelmi conquestoris, obitum e cruciata expeditione domum properabat, et in itinere Salernum salutauerat de fistuloso ulcere quo laborabat medicos eius scholæ consulturus.

Numerosissimæ extant editiones.

Nitida ad manus est Colon. 1494. 4.

c. exegeſi Arn. Villanovani et aliis per
Jo. Curionem Frf. 1582. 8.

clafſica Ren. Moreau Pariſ. 1625. 8.

it. c. Sanctorii *aphoriſmis*, Baconis
hiſt. vitae et mortis etc. per J. S. H. (Hen-
ninger) Lipſ. 1726. 8.

§. 115.

Salernitanam mox aliae quaedam celebres
ſcholae medicae ſecutae ſunt. Montifpellu-
lana ſc., Pariſina; et Bononiensis.

illa origines ſuas referre videtur ad a. 1150.

I. Aſtruc *Mémoires pour ſervir à l'hi-
ſtoire de la Faculté de Médecine de Montpellier.*
Pariſ. 1767. 4.

iſta fundata auctoritate papali a. 1220.

Gabr. Naudaei *de antiquitate et digni-
tate ſcholae medicae Pariſienſis, panegyris.*
Pariſ. 1628. 8.

haec demum inſtituta videtur initio Sec. XIII.
inſtauratore quaſi medicinae THADDAEO
ALDEROTTO. *)

Maur. Fattorini, abbas Camaldulenſ.
*de claris archigymnaſii Bononiensis Profeſſo-
ribus*

*) De Alderotto cf. *Serie di Ritratti d'uomini
ill. Toſc. fol. max. vol. III. 1770. Nro. VII.*

*ribus a Sec. XI usque ad Sec. XIV. Tom. I.
P. I. Bonon. 1769. fol.*

§. 116.

Qui in hisce scholis eruditi a Seculo inde XII usque ad restaurationem litterarum hinc illincque, per Italiam praesertim, Galliam et Germaniam claruerunt medici celebriores — rari nantes in gurgite vasto — commode iunctim comprehendi et secundum scientias medicas, in quibus eminuerunt, recenseri poterunt.

ANATOMICI.

§. 117.

Crepusculum anatomes resuscitatae ipsi debetur FRIDERICO II. imperatori et maece-
nati summo; qui a. 1250 obiit, et ipse opus
de arte venandi cum avibus scripsit, editum
cura Marci Velferi Aug. Vindel. 1596. 8.
quo observationes accuratissimae et maxime
memorabiles ad anatomen comparatam con-
tinentur. Idem quoque humanorum cadaue-
rum publicas in usum medicorum dissectiones
et demonstrationes institui iussit *b*).

Frid.

b) Obicem vero mox opposuit feliciori huic
anatomes progressui Bonifacius VIII.

P. M.

cf. Frid. Lindenbrogii *codex legum antiquarum* Fif. 1613. fol. pag. 808.

§. 118.

Princeps vero restaurator anatomes humanae et immortaliter ideo de re medica meritus extitit MUNDINVS e Lentiorum s. Liuciorum gente, plurium magni nominis medicorum fertili, quae ex Hetruria Bononiam venerat. Is postquam a. 1315 duo cadauera feminina secauerat, *anatomiam partium corp. hum.* consignauit, quod primum inde ab orbe condito compendium anatomes humanae

G 2

esse

P. M. singulari edicto a. 1300 sancito, quo sceletos excoquere et praeparare vetauit. Extat in Just. Henn. Boehmeri *corp. iur. canon.* Vol. II. Extrauagant. commun. L. III. tit. 6. de sepulturis cap. I. p. 1166.

Hoc ipsum pontificis edictum, meritissimum Mundinum deterruit, ne in basin cranii curatius inquireret. Verba eius cap. *de anatomia auris* sequentia sunt: „Ossa autem alia quae sunt infra basilare, „non bene ad sensum apparent, nisi ossa „illa decoquantur, sed *propter peccatum* „dimittere consueui.”

esse videtur, ideoque etiam tanta quasi superstitione suspectum est, vt, si sequentium seculorum medicis quicquam occurrisset, quod cum Mundini descriptione non conueniret, id omne *monstrum* dicerent. Satis numerosae sed ad vnam fere omnes rarissimae classici opusculi extant editiones v. c. Bonon. 1482. fol.

it. in J. Ketham-*fasciculo medicinae*, de quo infra dicitur.

it. ex edit. Jo. Dryandri (Eichmann) Marpurgi 1541. 4.

e. comm. Matth. Curtii Lugd. 1551. 16.

c. ampliff. interpretat. Jac. Berengarii qui infra nominandus veniet.

SCRR. HISTORIAE NAT.

§. 119.

VINCENTIVS BELVACENSIS .†. 1262.

Ordinis praedicatorum, instructor principum iuuentutis Ludov. Sancti Galliae regis.

ingens opus scripsit in IV partes diuisum, quibus *Speculorum* nomen dedit: viz. doctrinale, morale, historicum, et quod ad nos attinet, naturale.

Coram

Ad manus est ed. Argentor. per Jo. Mentellin
(vnum ex artis typographicae instauratoribus)
1473. X Vol. fol.

§. 120.

ALBERTVS MAGNVS ex gente Bollstadio-
rum, Lauingensis-bauarus, episcopus aliquam-
diu Ratisponensis. †. 1280.

Ej. *de animalibus* L. XXVI.

Venet. 1495. fol. et al.

Id. *de virtutibus herbarum, lapidum, ani-
malium et mirabilibus mundi.*

Antwerp. f. a. 4.

c. sequenti Lugd. 1566. 24.

Ej. *secreta mulierum et viro-
rum.*

Antwerp. f. a. 4.

aliaeque editiones et versiones vulgatae
spurci opelli innumeræ.

Nomen quoque fert HENRICI DE SAXONIA,
qui c. a. 1378 Argentorati vixit, et impo-
tentia mulierum feliciter tollenda, inclaruit.

Aliud eiusdem farinae scriptulum extat
Magistri MICH. SCOTI f. t. *Liber physiogno-
miae c. multis secretis mulieris.*

numerofarum eius editionum ad manum est
Lipf. 1495. 4.

Frff. 1615. 12.

Opera Alberti ex edit. Pet. Jammy.
Lugd. 1651. X Vol. fol.

§. 121.

PETRVS DE CRESCENTIA, ciuis Bononiens.
cl. c. 1307.

Ej. *ruralium commodorum* L. XII.

verso equidem ed. principem. *impress.* per
Jo. Schüßler ciuem Augustensem 1471. fol.

CHEMICI.

§. 122.

ARNALDVVS DE VILLANOVA (prope Mons-
pelium .†. 1313.

Prof. Monspeliensis. alchemista.

Ej. *Tractatus de esu carniū pro sustentatione ordinis Cartusensis contra Iacobitas.*

Ej. *Breuiarium practicae a capite usque ad plantam pedis.*

Ej. *comment. in scholam Salernitanam* supra memorauimus.

Operum ed. princeps Venet. 1504. fol.

it. c. annotat. Nicol. Taurelli (ex ed. Joach. Baudisii) Basil. 1585. fol.

Arnaldi quoque nomen nonnullis Magistri MAGNINI operibus praefixum legitur v. c.
Ej. *proprietas multarum aquarum.*

§. 123.

RAYMUNDVS LVILLVS Maiorcanus .†. 1315.

itidem philosophus per ignem, primus spiritum vini destillasse dicitur, quod tamen illustre inuentum alii Villanovano tribuunt c).

Opera eius, quae plurima et maxime memorabilia chemicorum inuentorum semina continent, iunctim prodierunt Argent. 1598. 8.

PATHOLOGI. PRACTICI. etc.

§. 124.

PETRVS IVLIANVS s. HISPANVS (posthac Papa nomine JOHANNIS XX vel XXI.) .†. 1277.

Ej. *thesaurus pauperum* s. *de medendis humani corporis morbis.*

Antwerp. 1497. 4. et al.

Ej. *canones medicinae;*
de formatione hominis;
de oculis;
de medenda podagra;

Consilium de tuenda valetudine ad Blancham matrem Ludovici Sancti.

Ej. *comm. in artem parvam Galeni supra citauimus.*

G 4

Joh.

c) Cf. ASTRUC *hist. de la fac. de Montpellier*
 pag. 162.

Joh. Andr. Köhler *Nachricht von Pabst Johann XXI. welcher als ein gelehrter Arzt berühmt ist.* Gotting. 1760. 4.

§ 125.

BERNARDVS DE GORDONIO, Scotus, Brunichir. fil. †. c. 1305. Prof. Montspeliensis.

1 j *Lilium medicum, practica Gordonii dista.* Lugd. 1474. 8. (?) Venet. 1494. fol.

§. 126.

PETRVS DE Apono s. Abano †. 1316.

Magiae inculpatus. Ex primis scholae medicae Patavinae professoribus.

Cfr. Jac. Phil. Tomasini *gymnasium Patavinum* Vtini 1654. 4. pag. 11.

Nic. Comneni Padadopoli *hist. gymnasi Patavini.* Ven. 1726. fol. vol. I. p. 278 sq.

Jac. Facciolati *fasti gymnasi Patavini.* Patav. 1757. P. I. pag. 45 sq.

Ej. Aponi *conciliator differentiarum medicarum.* Venet. 1471. fol. ib. 1483. fol. Papiæ 1490. Venet. 1504. it. 1520. ib. 1548. ib. 1565. omnes in fol.

Spuria quae eius nomen ferunt *elementa magica* accesserunt non magis genuino Agrippae de ceremoniis magicis L. 1565. 8.

§. 127.

MATTHAEVS SYLVATICVS f. JO. MANTVANVS vulgo *Pandectarius*, cl. Sec. XIV. ineunte. medicus Salernitanus d)

Ej. *liber pandectarum medicinae ad Robertum Siciliae regem.* (ordine alphabetico)

Bonon. 1474. fol.

Venet. 1507. fol.

Taurini 1526. fol.

§. 128.

NICOL. NICOLVS DE FALCONIIS Florentinus †. 1413.

a Nicolao Nicolio f. Nicolao Florentino paulo senioris aevi maecenate meritissimo probe distinguendus.

Hic noster non vulgaris ingenii et doctrinae medicus erat.

Ej. *Sermones medicinales VII.* — Venet. 1491. III. vol. fol. ib. 1533. IV vol. fol.

Cfr. *Ritratti d'uomini ill. Tosc.* vol. IV. No. XII. (icon vero suspecta mihi videtur, nuperioris aetatis ni fallor virum exhibens).

G 5

§. 129.

d) Calamitates eius conjugales lepide celebravit Jo. Boccaccius in *Decamerone* Giorn. IV. nouella 10. Cfr. Dom. Mar. Manni *istoria del Decamerone etc.* P. II. pag 319.

§. 129.

VALESCVS (BALESCON) DE TARANTA
Monspeliensis .†. c. 1418.

Vniuersae fere medicinae latinobarbarorum
et Arabistarum compendium dedit cui titulus:
Practica medicinae quae Philonium inscribitur.
Lugd. 1490. fol.

Venet. 1502 fol.

it. Stylo comtiore , accommodante ! Jo.
Hartm. Beyer Francof. 1599. 4.

et c. praef. G. Wolfg. Wedelii ibid.
1680. 4.

CHIRVIRGI

§. 130.

Anatomes quam diximus restaurationem
necessario sequi debuit luculentum chirurgiae
incrementum, quae primum in Italia tum vero
maxime in Gallia culta est, postquam Jo. PR-
TARDVS a. 1260 collegium Chirurgorum Lu-
retiae fundasset.

§. 131.

GVIL. DE SALICETO .†. c. 1277.

Prof. Veronensis.

EJ. *Chirurgiae* L. V.

Venet.

Venet. 1470 (?) ib. 1546. fol.

§. 132.

ROGERIVS Salernitanus.

Acad. Monspeliens. Cancellarius.

Ej. *chirurgia*.

c. Guidone de Cauliaco et al. Venet. 1499. fol.

Id. *de phlebotomia*

c. Albucasi Basil. 1541. fol.

§. 133.

LANFRANCVS Mediolanensis cl. sub init. Sec. XIV.

Ej. *practica quae dicitur ars completa totius chirurgiae*

c. Guidonis de Cauliaco ed. citata.

§. 134.

GVINO DE CAULIACO. cl. Sec. XIV. medio.

Clementis VI. papae archiater Auenioni. tremendam vidit et descripsit pestem quae inde ab a. 1347 - 50 per vniuersum fere orbem antiquum ingenti strage saeuit, et a BOCCACCIO in decameronis praefamine tam graphice depicta est.

Institutiones eius chirurgicae, (quarum prooemium criticam synopsin litteraturae eius aetatis medicae continet,) diu pro classico canone habitae et saepissime editae sunt.

v. c. in collectione eius aevi chirurgorum, iunctim cum Rogerio, Lanfranco aliisque. Venet. 1500 fol.

alia mihi est curata editio f. l. et a. per Vincent. de Portonariis (typogr. Lugdunens.) 8 maj.

gall. per Laur. Joubert Rotomagi 1615. 8. it. lat. ex paraphrasi Jo. Tagaultii c. al. scriptorib. chirurg. (ex ed. Contr. Gesneri) Tigur. 1555. fol.

PHILOSOPHI et LITTERATORES

§. 135.

ROGERVS BACONVS Ilcestriensis anglus .†. 1284.

Vir summus, vulgo *Doctor mirabilis* dictus, et ob singularem, in chemicis et dioptricis praesertim doctrinam, magiae inculpatus.

Ej. *opus maius de utilitate scientiarum.*
ex ed. Sam. Jebb Lond. 1733. fol.

Pluri-

Pluribus de ipso egit popularis eius Frein-
dius *hist. med.* p. m. 537 sqq.

§ 136.

NICOL. REGIVS (DE REGGO) Calaber cl.
c. 1363.

Graece et latine doctus, Roberti Siciliae
regis iussu Galeni opera adhucdum non
nisi ex Arabicis versionibus latine facta, ex
ipso graeco archetypo denuo transtulit.

SECTIO VIII.

RESTAVRATIO LITERARVM.

§. 137.

Non obstantibus quos praecedenti sectione recensuimus viris, in vniuersum tamen barbaries medio quod vocant aeuo adeo inualuerat *e*), vt de omni solidiore doctrina actum fuisse videretur, nisi versus medium Sec. XV. biga virorum valde diuersi quidem ordinis, Turcarum scil. imperator et senex quidam in Hollandia scabinus, quanquam aliud quasi agentes alto somno sopitas excitassent, musas.

§. 138.

Alter nempe, Amurates, cum a. 1430 Thessalonicam expugnasset, eius urbis incola THEODORVS GAZA vir doctissimus in Italiam profugit, quem sequentibus lustris funditus euerfo

- e*) En specimen ignorantiae graecarum literarum eius temporis, ex Sylvatici quem diximus *pandectario*: "*Obtalmia* est apostema oculi, dictum ab *ob* quod est contra et *talmos* quod est oculus, quasi contra oculum."

euerſo per Mohhammadem II. regno byzantino plures ſecuti ſunt, qui a magno maece-
nate LAURENTIO MEDICES ambabus quod di-
cunt manibus excepti, ſolidiora et Graeca ma-
xime ſtudia illic denuo reſuſcitarunt.

§. 139.

Alterum vero faciunt LAURENTIUM JANS-
ZON, vulgo dictum COSTERUM Haarlemi
Scabinum, quem cum circa eadem tempora
otiandi cauſa in ſyluam aliquando ſe conu-
liſſet, litteras cortici inciſas volae manus im-
preſſiſſe aiunt, qui luſus ſeria ducens, incuna-
bula artis typographicae dederit *f*), ſummi
ad reſtaurandas et diuulgandas ſcientias ad-
miniculi.

Prima tentamina typographica integris
conſtabant tabulis quibus totae paginae erant
inciſae. Specimen eiſmodi libri a medico
proſectum, eſt: *Die Kunſt Cyromantia - hatt*

216

f) Prolixae diſputationes ſuper hocce alioque
artis typographicae inuentore et inue-
niendi occaſione, notae ſunt, nec huius
loci. Laurentium tuetur Meerman-
nus in *originib. typographicis*. Hagae
Com. 1765. 4.

zu deutsch gemacht Dr. HARTLIER am Freitag nach Conceptionis Marie virginis gloriosissime 1448. fol. min. (v. Heinecken Nachrichten von Künstlern und Kunstfachen Vol. II. pag. 238. sqq.)

Ad primos vero medici argumenti libros, qui *mobilibus typis* et anno impressionis annotato editi sunt, pertinent, quos supra ad Petr. de Crescentia et Petr. de Apono citavi.

§. 140.

Vti autem ars typographica vniuersae literarum restaurationi maximopere fauit, ita aliud eiusdem aevi nobilissimum inuentum medicinae incrementum, praesertim anatomes et botanices, apprime auxit: artificium scilicet *icones ligno incidendi*, quod quantum iis quos diximus scientiis profuerit ueminem latebit vel de magni Vesalii, et Tragi, Fuchsii et Contr. Gesneri operibus cogitantem. Imo aut grauitur fallor, aut ipsi huic arti buxo incidendi tribuo tam celerrima tamque stupenda fere incrementa, quibus anatomie et botanica post ipsam de qua nobis sermo est literarum restaura-

restorationem, omnes reliquas scientias longissime superavit.

Primas id genus icones *botanicas*, ni fallor, exhibet *ortus sanitatis s. de herbis ac plantis*, cuius editio princeps in 4. f. l. et a. sed vt idoneis iudicibus videtur, Moguntiae apud Petr. Schöffer de Gernszheim vnum ex artis typographicae inuentoribus prodiit. Posteriores editiones longe auctiores in fol. tribuunt Jo. CVBAE primum Augustae Vindelicorum, tum Francofurti artem exercenti. Pars altera operis quae *tractatus de animalibus et lapidibus* audit, JAC. quendam MEYDENBACH auctorem agnoscere fertur. (cfr. *Mémoires de la Soc. de Médec. de Paris* Vol. III. pag. 535. not. 3)

Istum Moguntinum hortum excepit *Herbarius Patauie impressus anno domi. et cetera* LXXXV. 4. similibus plantarum figuris maxime rudibus distinctus.

Primae animalium icones, et quidem non vulgarium et *zoologico* scopo exhibitae, quae mihi quidem innotuerunt, extant in *Dialogo creaturarum* Alexandri Anglici. Goudae. 1480 fol. tum in CONR. MEGENBERGER *Buch der Natur* Aug. Vindel. 1482. fol. et in *Tractatu de animalibus* quem dixi.

Super primis *anatomicis* iconibus disputatum est. Vulgo quidem, aut falso tribuuntur MAGNO HUNDT Magdeburgensi, qui deum Prof. Lips. a. 1519 obiit, et cuius *anatomologium* ib. 1501. 4. prodiit. (Vid. Jo. Zach. Platner *progr. de M. Hundt tabular. anatomicar. ut videtur auctore* Lips. 1734. 4.) Primo enim iam antea, saepius citato *Traſſatui de animalibus* sceleti humari icon inserta est. Tum vero etiam Splanchnologicas figuras, et quidem Hundtianis praestantiores ad manus habeo in Jo. DE KETHAM, Alamanni, *fasciculo medicine*. Venet. 1500. fol. Verum et hae satis rudes sunt. Longe meliores ad viuum fieri curavit a. 1517 WENDELINUS HACK Brackenauius - Württembergicus, medicus Argentinenfis, perito vsus delineatore Jo. Waechtlin. Extant in libro LAVR. PHRIESEN Colmarienf. cui titulus: *Spiegel der Artzney desgleichen vormals nie von keinen Doctor in Tütsch vsgangen. ist nützlich und gut allen denen so der Artzt Rat begern, auch den gestreifelten Leyen welche sich unterwinden mit Artzney umzugeln*. Argent. 1519. fol.

§. 141.

Verum nouum idemque summi momenti incrementum ars salutaris cepit, cum versus finem

finem Sec. de quo agimus XVti vtraque India detegeretur: occidentalis scil. Christophori Coloni auspiciis a. 1492; orientalis autem a Vasco de Gama a. 1497. Exoticorum studium ab eo inde tempore nouam quasi vniuersae historiae naturali et materiae medicae faciem impertiit, vt de insigni augmento taceam quod physiologiae ex varietatum generis humani vberiore et curatiore notitia accessit.

§. 142.

Denique et illud magis magisque excolendae medicinae circa id tempus fuit, quod vti aliae morborum species sensim in Europa disparuerunt, (vt lepra, quae antea per expeditiones cruciatas in occidentem illata erat,) ita e contrario noua (et antehac aut nunquam aut rarius saltem et sub mitiori facie visa) grauiorum morborum genera ibi comparebant. Vt *scorbutus* a. 1482. primum in Germania visus. *Sudor* sic dictus *Anglicanus* a. 1483. *Petechiae* s. *lenticulae* in Italia a. 1501. et s. p.

§. 143.

Maxime vero hic nominanda venit *lues venerea*, quae siue tota noua ex Antillicis insu-

lis in Europam transplantata fuerit, siue, quae nuperorum quorundam opinio est, semina eius antea iam in antiquo orbe extiterint, certo tamen primum a. 1493 tremenda symptomatum vehementia erupit et maximam sensim vniuersi orbis partem, mitior tamen seculorum decursu facta, peragravit.

Jo. Astruc opere infra citando.

Phil. Gabr. Hensleri v. cl. historiam luis venereae supra citauimus.

Aloyf. Luifini Utinensis *Aphrodisiacus*
Venet. 1566. II vol. fol.

it. c. praef. Boerhaavii Lugd. Bat.
1728. fol.

(Hic finit Jo. Freindii *hist. medic.*)

SECTIO IX.

SECVLI XVIIi PRIVS DIMIDIUM.

ANATOMICI.

§. 144.

Quod superiore sectione de incrementis dictum est, quae sub restauratione literarum ars ichnographica rei medicae et naturali historiae attulit, id multo luculentius confirmatum videmus ea historiae nostrae periodo ad quam nunc accedimus, qua summum istud fastigium, quod anatomicae praesertim tunc temporis attigit, maxime celebrium pictorum auxilio debetur, quo istius aetatis medici feliciter vsi sunt.

Et primo quidem loco hic nominandus venit MARCVS ANTONIVS DE LA TORRE Patauinus .†. 1512. Professor anatomes tum in academia patria tum in Ticinensi: omnis curatioris anatomes humanae restaurator et tabularum anatomicarum ad ipsam naturam perfectarum auctor primus et princeps.

Hic enim a coeca superstitione descedens qua inde a ducentis fere retro annis Mundi ni tenue opusculum sequebantur professores, partim ad Galeni vberiores, fontes, tum vero maxime ad ipsum naturae studium et humanorum cadaverum sectionem rediit, adhibito laboris socio principe id temporis pictore LEONARDO DA VINCI, qui partes a Turrio dissectas summo studio rubrica delineavit et postmodum lincis atramento ductis distinxit. Praematura morte abreptus Turrius tabulas suas edere quidem nequiuit, extant autem adhuc classica haec anatomes cimelia in splendido illo thesauro picturarum linearium a summis artificibus delineatarum, quae in bibliotheca augustissimi Magnae Britanniae Regis seruantur.

Super M. Ant. de la Torre v. post alios I. C. W. Moehsen v. cl. *Beschr. einer Berlin. Medaillen-Sammlung, die vorzüglich aus Gedächtnis-Münzen ber. Aerzte besteht.* Vol. I. Berol. 1773. 4. pag. 129. sqq.

De Leon. de Vinci autem, eiusque eum Turrio necessitudine cfr. G. Vasari *vite de pittori* Vol. II. pag. 8. edit. Rom. 1759. 4.

Circa

Circa ipsas autem istas tabulas anatomicas videbis Guil. Hunter *two introductory Lectures* Lond. 1784. 4. pag. 37. sqq.

§. 145.

JACOBVS BERENGARIVS. quem a patria vulgo CARPVM vocant. †. 1550.

Prof. Ticinensis, inde Bononiensis.

Ipsè delineandi peritus, et cuius gustum extollit summus eius aetatis sculptor et aurifaber Florentinus Benvenuto Cellini g).

Ej. *Commentaria supra anatomiam Mundini*. Bonon. 1521. 4.

Ej. *Isagoge in anatomiam corporis humani*. Bonon. 1523. 4. Argent. 1530. 8.

Ej. *de fractura calvariae* L. Bonon. 1518. 4. Lugd. Bat. 1715.

§. 146.

Excipit hunc illustris illius temporis triumviratus Vesalii, Fallopii et Eustachii, quae summorum virorum tria plus in anatomico humana praestitit, quam omnium anatomicorum, qui eam praecesserunt iuncti labores.

H 4

ANDREAS

g) *Vita di B. Cellini da lui medesimo scritta* pag. 32. sqq.

ANDREAS VESALIUS Bruxellensis. .†. naufragus in Zacyntho inf. a. 1564. et 58.

Professor Patauinus, tum Bononiensis, posthac Pisanus, demum archiater Caesar. et Hispan. regis.

Inaudito tunc temporis exemplo parvus Galeni admirator magno, quod mox citabimus opere, multum auctoritatem eius minuit, propria tropaea super eius ruinis erigens.

a magno Titiano in delineandis pulcherrimis figuris suis anatomicis buxo incidendis adiutum fuisse, maxime probabilis coniectura est h).

Ej. epitome libror. de c. h. anatome. Basil. 1542. fol. maj.

Ej. de corporis humani fabrica L. VII.

ed. pleniss. et pulcherr. Basil. ap. Oporin. 1555. fol.

H. Palmat. Leveling anat. Erklärung der Original-Figuren von Andr. Vesal. Ingolst. 1783. fol.

Ej.

h) V. cl. Moehsen Verzeichniß einer Sammlung von Bildnissen größtentheils ber. Aerzte Berol. 1771. 4. pag. 80. sqq.

Ej. Vesalii epistola *rationem modumque propinandi radice Chynae decocti, quo nuper Carolus V. imp. usus est, pertractans.* Basil. ap. Oporin. 1546. fol. min.

Ej. *Examen observationum Fallopii Venet.* 1564. 4.

recuf. studio Jessenii à Jessen. Hanov. 1609. 8.

Opera ex edit. Boerhaavii et Bern. Sigfr. Albini LB. 1725. II Vol. fol.

Ej. *paraphrasin L. IXmi Rhazis ad Almanz.* supra citauimus.

Vitam operibus praemisit Albinus.

plurima ad eam facientia ipse refert *ep. de radice chynae.*

§. 147.

GABRIEL FALLOPIVS Mutinens. †. 1563. aet. 40.

Prof. Ferrariae, Pisis et Patavii.

Nomen eius ferunt tubae vteri, aquaeductus auris et ligamenta aponeurotica musculorum obliquorum abdominis.

Ej. *observationes anatomicae Venet.* 1561. 8.

Reliqua posthuma sunt:

EJ. *expositiones in Galeni l. de offibus Ven.*
1570. 8.

EJ. *Comment. in Hippocratem de capitis
vulneribus* ib. 1566. 4.

EJ. *de ulceribus et de tumoribus* [L. ib. cod. 4.

EJ. *de vulneribus* ib. 1571. 4.

EJ. *de morbo gallico Tract.* Patav. 1564. 4.
it. in Luiffini collect.

Opera Venet. 1606. fol.

De anecdotis magni viri anatomicis, quae
inter codices Meibomianos bibliothecae
Goettingensis extant alias notitiam dedi ¹).
Patet exinde praeter alia, Fallopium iam 1553
valuulae coli *eiusque* *usus* plenam notitiam
habuisse, diu ante Posthium, Casp. Bauhinum
aliosque quibus vulgo celebre illud inuentum
tribuitur.

§. 148.

BARTHOLOMAEVS EVSTACHIUS Sancto-
Seuerinas †. 1570.

Professor Romanus, Car. Borromaei
medicus.

Valuulae et tubarum sui nominis inuentor.

EJ. *Opuscula anatomica Venet.* 1564. 4.

conti-

¹) *Medizinische Bibliothek* Vol. I. p. 372-399.

continent libellos *de renibus, de auditus organo, ossium examen, de motu capitis, vena αζυγος, vena profunda brachii et de dentibus.*

Mañculus Galeni defensor, acer novi dictatoris Vesalii censor, maius meditauerat opus *de anatomicorum controuerfiis*, cui XXXIX tabulae destinatae erant. Morte autem impeditus, interiit textus, tabulae vero per sesquiseculum latuerunt donec a. 1712 reperirentur.

ed. princeps ipsarum iconum originalium, c. praefat. et notis Jo. Mar. Lancisii. Rom. 1714. fol.

Saepius recusae eadem tabulae autographae. nuperrime v. c. c. explicatione breuissima Andr. Maximini. Rom. 1784. fol.

in eadem *commentaria* (posthuma) G. Martine. Edinb. 1740. 8.

Bern. Sigfr. Albini *explicatio earundem* ed. pleniss. LB. 1761. fol.

Vitam viri summi scripsit Bern. Gentilis quae Petriolanae editioni tabularum Rom. 1740 fol. praefixa est.

§. 149.

CAROL. STEPHANVS (Roberti typographi frater) †. in carcere 1564.

Ej. *de dissectione partium c. h.* L. III. Paris. 1545. fol.

tabulas curante STEPH. RIVERIO chirurgo.

Ej. Stephani *praedium rusticum.* Paris. 1554. 8.

§. 150.

REALDVS COLVMBVS Cremonensis †. 1577
Vesalii discipulus, Prof. Patauinus, post
Pisanus, postremo Romanus; familiaris
Michaelis - angeli Bonarotae.

Ej. *de re anatomica* L. XV. Venet. 1559. fol.
ed. Francof. 1593. 8. aucta *observationib.*
anatomicis JO. POSTHII Germershemii, Pro-
fessoris primum Würzburgensis, tum Heidel-
bergenfis.

(De Posthio cf. Bruckeri *Ehrentem-
pel* Nro. 16. pag. 63.

§. 151.

JO. PHIL. INGRASSIAS Ragalbutensis - Sicu-
lus †. 1580.

Prof. Neapolitanus, post Panormitanus.

Ej.

EJ. *in Galenum de ossibus commentaria* (post-huma) Panormi 1604. fol.

EJ. *informazione del pestifero e contagioso morbo il quale ha afflitto Palermo nell'a 1575. 76.* Panormi. 1576. 4.

EJ. *Quaestio de purgatione per medicamentum, de sanguinis missione etc.* it. *Ducis Terraenouae casus et curatio penetrantis in thorace vulneris etc.* — it. *quod veterinaria medicina formaliter una eademque nobilior e hominis sit etc.* Venet. 1568. 4.

§. 152.

MICH. SERVETVS (al. Renes) Villanouanus Arragonensis. — viuicombustus prope Genevam. d. 27 Oct. 1553. aet. 44.

EJ. *Syruporum ratio.* Paris. 1537. 8. et al.

EJ. *christianismi restitutio* (Viennae Allobrog.) 1553. 8.

Opere hoc, auctori suo fatali et immensae raritatis (cuius exemplar Dux de la Valiere 3810 libr. redemerat), multa continentur physiologici argumenti maxime memorabilia; et quidem Vto praesertim libro *de trinitate diuina* in quo agitur *de spiritu sancto*,
celeber

celeber extat locus quem a Thomae Bärtholini inde temporibus de circulatione sanguinis Harvaeana interpretati sunt.

Jo. Laur. de Mosheim *anderweitiger Versuch einer Ketzergeschichte* Helmst. 1748. 4.

Ej. *ueue Nachrichten von Mich. Serueto*, ib. 1750. 4.

BOTANICI.

§. 153.

Vniuersae botanices restauratio vnice *Germanorum* industriae debetur.

Et primus quidem icones stirpium curate ad naturam factas exhibuit OTHO BRUNFELS Moguntinus .†. 1534.

Ludi moderator Argentinensis tum poliater Bernensis.

Ej. *Contrafayt Kreuterbuch vormals in teutscher Sprach der massen nye gesehen noch im Truck aufgangen*. Argent. 1532. II vol. fol.

et plenius *lat. f. t. Herbarum viucae icones ad naturae imitationem imitatae* ibid. 1537. III vol. fol.

Ej. *Catalogus illustrium medicorum s. de primis medicinae scriptoribus*. Argent. 1530. 4.

§. 154.

§ 154.

Vterque CORDVS pat. et fil.

Ille, EURICIVS, (antea dictus HENR. URBANVS) Simeshusa - Hassus. †. Bremae 1535.

Primus in recens fundata Marpurgensi academia Professor medic.

Ej. *botanilogicon* s. *colloquium de herbis* Colon. 1534. 8.

Ej. *nützlich Büchlein für die grausame Plage des Stein - Wehthums*. c. praef. Jo. Dryandri extat in *Artzneybuch fast wunder - köstlich*. Regiomont. 1555. 4.

Vitam viri scr. Jo. H. Meibomius praefixam editioni epigrammatum et reliquer. operum poeticorum Euricii. Helmst. 1614. 8.

Tum Wigandus Kahler peculiari scripto. Rintel. 1744. 4.

VALERIUS CORDVS, Euricii fil. †. Romae 1544. aet. 29.

Maxime spei iuuenis vniuersam historiam naturalem ardentissime coluit.

Petrefacta et fossilia vicinia nostrae legit, pisces marinos descripsit etc.

Opera eius post humum edidit CONR. GEFNERUS. Argent. 1561. fol. quibus continentur:

Adno-

Adnotationes in Dioscoridem.

histor. plantarum L. IV.

Sylva observationum qua rerum fossilium in Germania plurimarum etc. notitiam persequitur.
c. aliis Cordi, it. BENED. ARETII et editoris Gesneri.

L. Vtus historiae plantarum successit Argent. 1563. fol.

EJ. *Dispensatorium pharmacorum* Norimb. 1535. 8.

primum post renatas litteras id genus opus.

Vitam scripsit Hier. Schreiber, praefixam L. Vto quem citauimus.

§. 155.

HIERON. BOCK s. TRAGVS Heidenbaco-
Bipontinus .†. 1554.

Parochus et medicus Hornbacensis.

EJ. *New Krewterbuch* Argent. 1546. fol.

lat. per Dav. Kyber Argent. 1552. 4.
c. docta praefat. Conr. Gesneri qua succin-
cta botanices historia continetur.

Icones plantarum delineauit Dav. Kandel.

§. 156.

LEONHARD FVCHS Wendinga - Sueuus.

†. 1566.

Primum Ingolstadii, tum Tubingæ Prof.
EJ. *De historia stirpium commentarii insignes*
Basil. ap. Mich. Isingrin. 1542. fol.

germ. auctius s. t. *New Kreuterbuch.* ibid.
1543. fol. (vtraque edit. splendida).

Pulcherrimas plus quam 500 plantarum ico-
nes masculo scalpello ligno incidit egregius
artifex Veit Rudölf Speckle.

Ipsas tabulas archetypas vidi Tiguri apud de-
sideratissimum Schinzium, qui Centuriam
earum selectam, in ordinem Systematis sexua-
lis Linnaeani redactam, vtilissimo instituto
recudi curauit et vernaculo commentario illu-
strauit Tig. 1774 fol.

inter numerosas harum iconum minore
forma repetitiones, elegans ad manus est
edita Lugd. 1595 8.

EJ. Fuchsi *paradoxorum medicinae* L. III.
Basil. 1535 fol.

G. Hizler *or. de vita* Leon. Fuchsi.
Tubing. 1566. 4.

§. 157.

Ingens quoque ea aetate accessit plantarum studio incrementum et maximum subsidium *hortis* quos vocant *medicis*, qui primi tunc temporis coli ceperunt. Primum privati Eurycii Cordi, Conr. Gesneri etc., tum academici, quorum primus extitit Patavinus a. 1533. et s. p.

cf. Gesneri praef. ad *Hortos Germaniae* Val. Cordi operibus insertos p. 238. sqq.

SCRR. HISTORIAE NATURALIS.

§. 158.

Ex eadem *Germania* quae sola fere botanicen restituit, reliquae quoque naturali historiae praeclara lux affulsit, eo praesertim egregio instituto, quo tunc demum *thesauri rerum naturalium* colligebantur, *musæa* sic dicta condebantur. Mirum quidem dictu in tam vniuersali omnis pene aevi naturae studio tam sero tamen homines de colligendis et asseruandis rebus, quae ad id studium pertinent, cogitasse. Quae enim apud veteres, et medio quod dicunt aeuo, passim in templis condebantur prodigia, huc non pertinere vix monitu opus est.

§. 159.

Primus quantum noui mortalium, qui scientificum in finem res naturales studiose vndique collegit, primum physiophylaceum congeffit, GEORGIVS est AGRICOLA, Glaucha-Misuenfis, coaetanus Lutheri, et qui tum in valle Joachimica, tum Zwickavii et Chemnitii artem exercuit. †. 1555. Sanioris praeterea *Metallurgiae* classicus auctor, non vno vt patet modo de genere humano bene meruit.

Ej. *de re metallica* L. XII. Basil. 1546. fol. et al.

germ. per Phil. Bechium Prof. Basileenf. Basil. 1557. fol.

Ej. *Agricolae de ortu et causis subterraneor.* L. V.

de natura eorum, quae effluunt ex terra L. IV.

Bermannus *f. de re metallica* L. I.

de natura fossilium L. X.

de veteribus et nouis metallis L. II.

Iunctim haec prodierunt Basil. 1546. fol.

et cum supra citatis L. XII. *de re metallica* Basil. 1657. fol.

EJ. *de mensuris et ponderibus Romanorum
atque Graecorum* L. V.

de externis mensuris et ponderibus L. II. etc.

de precio metallorum et monetis L. III.

haec simul edita sunt Basil. 1550. fol.

§. 160.

Huic iungendus popularis eius JO. KENT-
MANN Dresdensis. †. 1568.

medicus Torgaviensis, itidem studiosus re-
rum naturalium collector.

EJ. *Nomenclaturae rerum fossilium quae in
Misia praecipue et in aliis quoque regionibus
inveniuntur.*

it. EJ. *calculorum in corpore humano genera*
XII.

utrumque opus extat apud CONR. GESNE-
RUM *de omni rerum fossilium genere* Tig. 1565. 8.

§. 161.

Excipiat hos vir immortalis, et cui siue
immensum doctrinae ambitum siue indefessum
naturae studium species ab Aristotelis inde
temporibus nemo par extitit, ipse ille CONR.
GESNER Tigurinus. †. 1562. pesse.

Instau-

Instaurator omnis studii *historiae literariae*: *philologus* summus, de Galeno totque aliis medicis veteribus impense meritis: maxime autem vniuersae *naturalis historiae* cultor strenuus et super ea auctor classicus.

Incredibile dictu quantum vir summus, qui vix annum aet. 46 viuendo attigit, improbo labore profecerit, vel ea si species, quae typis euulgauit, et quae non nisi pars sunt eorum, quae manuscripta reliquit, et quorum ingentem vim admirabundus vidi Tiguri apud dignum tanto nomine abnepotem, venerandum Jo. Gesnerum.

Non nisi pauca e numerosis Conradi scriptis citare liceat:

Ej. *historia animalium* L.V. viz. de quadrupedibus viuiparis, auibus, quadrupedibus ouiparis, serpentibus, et de piscibus aliisque marinis.

ed. princeps Basil. 1551. V vol. fol. (ordine alphabetico).

Collectanea eius ad insectorum historiam pertinentia, posthuma inserta sunt *theatro insectorum* Th. Mouffeti Lond. 1634. fol.

Ej. Gesneri *icones animalium et nomenclator* ed 2. (plenior) Tig. 1560. fol. (ordine systematico).

Vtilissimi operis (quod *historiae animalium*, compendium quati est, icones tamen passim nouas aut emendatiores continet,) exempla quaedam ad naturam viuis coloribus quam curatissime distingui curauit Gesnerus, quale illud, quod mihi ad manus est.

Basil. Fabri *epitome historiae animalium* Gesneri. Lpf. 1572. fol. extat ad calcem priorum editionum *thesauri eius eruditionis scholasticae*.

Ej Gesneri *catalogus plantarum*, latine, graece, germanice et gallice. Tig. 1542. 4.

10. *de herbis quae lunariae nominantur* etc. Tig. 1555 4.

Primus quoque *tulipam* descripsit, in Val. Cordi operibus supra memoratis pag. 213. sq.

Ex iconibus plantarum nitidissimis quas Gesnerus maiori stirpium historiae destinauerat, posthumum millenae circ. ingressae sunt Joach. Camerarii editionem *epitomes Matthioli* Francof. 1586. 4.

reliquas

reliquas edidit cl. Schmiedel s. t. Gesneri *opera botanica*. Norib. 1754 et 59. II Vol. fol.

ID. Gesnerus *de rerum fossilium, lapidum et gemmarum maxime, figuris et similitudinibus* Tig. 1565. 8.

ID. *de lacte et operibus lactariis* Tig. 1541. 8.
recudi fecit c. al. similis argumenti opusculis cl. J. G. F. Franzius Lips. 1779. 8.

EJ. *epistolae medicinales* L. III. Tig. 1577.

L. IVtus successit Viteberg. 1584. 4.

Vitam viri praestantissimi descripserunt Jos. Simlerus integro opere Tig. 1566. 4. et cl. Schmidel in fronte *operum Gesneri botanicorum*.

cf. Bruckeri *Ehrentempel* No. 6. p. 21.

it. *Neujahr - Stück an die Züricherische Jugend ab der Cnorrherren*. 4tes St. auf a. 1782. 4.

§. 162.

PETR. BELONIVS Cenomanus. †. Romae 1563.

c. Petr. Gyllio orientem inuisit.

EJ. *observations de choses trouvées en Asie*. Paris 1553. 4.

*lat. per Car. Clusium c. huj. exoticis
infra memorandis.*

EJ. *Belonii histoire des Oiseaux.* Par. 1555.
fol.

ID. *de la nature des poissons* ib. ꝑod. 8. transv.

§. 163.

GVIL. RONDELET *Monspeliensis.* .†. 1566.
æet. 59.

Facultatis medicæ patriæ Cancellarius.

EJ. *de piscibus marinis* L. XVIII. Lugd. 1554.
fol.

clāssicum opus, maxime quoque ad ana-
tomen comparatam et physiologiam.

EJ. *aquatilium historiae* P. altera ib. 1555.
fol. (rariss.)

Vitam eius descripsit Laur. Joubert,
extat in *huj. operib.* P. II. pag. 150. sqq.
edit. Francof. 1599. fol.

SCRR. AD MATERIAM MEDICAM.

§. 164.

ANTON. MUSA *BRASAVOLVS* Ferrariensis
.†. 1555. æet 55.

Prof. in academia patria, polyhistor, poly-
graphus.

EJ.

EJ. *examen medicamentor. simplicium.* Rom. 1536. fol. Venet. 1545. 8.

ID. *de medicamentis catharticis* Tig 1555. 8.

ID. *examina medicaminum compositorum secundum classes, singularibus libris edidit.*

EJ. *de morbo gallico* L. extat ap. Luifinum.

Girol. Baruffaldi *commentario all' iscrizione eretta in Ferrara a 1704. in memoria del famoso Ant. Musa Brasavoli.* Ferrara. 1704. 4.

§. 165.

GARCIA AB ORTA (vulgo AB HORTO)
Lusitanus.

Medicus proregis Hindostanici.

Bombaji proprium hortum medicum coluit.

EJ. *Coloquios dos simples o drogas da India.* Goa. 1563. 4.

lat. per CAR. Clusium. Antwerp. 1574. 8.
it. in huj. *Exoticis.*

§. 166.

CHRISTOPH. A COSTA in Africa natus,
patre Lusitano.

Chirurgus Lusitanus Indias orientales inuisit.

Ej. *Tratado de las drogas y medicinas de las Indias orientales.* Burgos. 1578. 4.

lat. in Clusii exoticis.

§. 167.

NICOL. MONARDES Hispalensis. †. 1578.

Bina eius operum volumina ad manus sunt. Alterum s. t. *Dos Libros. el uno que trata de todas las cosas que traen de nuestras Indias occidentales, que sirven al uso de la medicina. y el otro que trata de la Pietra Bezaar, y de la yerva Escuerçonera.* Hispali. 1569. 8. Alterum s. t. *Segunda parte del libro de las cosas etc.etc. Va añedido un libro de la Nieve* ib. 1571. 8.

lat. in Clusii exoticis, qui hunc et praecedentes libros tum animaduersionibus tum elegantissimis iconibus auxit.

ID. Monardes *de rosa et partibus eius. it. de malis citreis, aurantiis et limoniis.* Antwerp. 1565. 8.

§. 168.

In eadem ni fallor tempora, vtile institutum incidit, itidem e Germania vt videtur oriun-

oriundum, quo medicamentis in pharmaco-
poliis diuendendis publica auctoritate certa
pretia constituta sunt.

Antiquissima huiusmodi tabularum, quae
quidem in meam notitiam venerunt, Linda-
viensis est:

*Des Apotegkers Tax zu Lyndow jnen von
eynen Ersamen Rath daselbst geben. Ao. 1538.*

CHEMICI.

§. 169.

PHIL. AVREOL. THEOPHRASTVS PARACEL-
SVS A BOMRAST IN HOHENHEIM natus prope
pagum Einsidlen ditionis Switensis Helvetio-
rum, †. Salisburgi in nosocomio a. 1541.
aet. 47.

Aliquamdiu Prof. medicinae philosophicae
s. chemiae, it. chirurgiae et physices apud
Basileenses.

*Ej. intimatio qua studiosi ad nouae medi-
cinae studium undique aduocabantur, cum eius-
dem facultatis Professor ordinarius crearetur.
dat. Basileae, nonis Junii a. 1527.*

Homo quidem paradoxus, indoctus, qui
inaudito tunc temporis exemplo primus pro-
fessorum

fessorum germanice docuit, — vagabundus, combibo, moribus et stylo rusticus, impudens iactator, therapiae astralis, tartareae etc. et similibus somniorum auctor, lapidis philosophici et id genus cimeliorum magno hiatu promissor. — Ast meritis suis tamen non defraudandus, magni certe ingenii vir, medicaminum chemicorum heroicorum, praeparatorum imprimis mercurialium, antimonialium, et maxime opiatorum suavor, super lue venerea classicus auctor etc.

Scripta eius, paucissimis exceptis, posthuma sunt.

Plenissimam et accuratam operum Paracelsi editionem ex ipsis eius autographis, germanico ergo maximam partem idiomate, curavit Jo. Huser Brisgous. Med. Colon. Basil. 1589. X Vol. 4.

Super Paracelso pluribus egerunt:

Henr. Smetius *miscellan. medic.* pag. 683. sqq.

Herm. Conring *de hermetica medicina.* L. II. cap. 12. p. 368. ed. Helmst. 1669. 4.

Gottfr.

Gottfr. Arnold *Kirchen- u. Ketzler-Historie* P. II. L. XVI. cap. 22. Vol. I. p. 778. sqq. ed. Francof. 1729. 4.

Le Clerc *hist. de la medecine* pag. 792-820. ed. Amst. 1723.

Jo. Jac. Leu *Helvetisches Lexicon* Vol. XIV. pag. 304. sqq. 383. sqq.

Systema vniuersae medicinae Paracellicae exhibuit PETR. SEVERINVS *idea medicinae philosophicae* Basil. 1571. 4. Erf. 1616. 8.

In acerrimis contra Paracelsi aduersariis extitit

TH. ERASTVS *disputationum de noua medicina Paracelsi* P. I-IV. Basil. 1572. sq.

Aequum vero de meritis eius haud inficiandis iudicium tulerunt:

J. A. Hemmann in *medicinisch-chirurgischen Aufsätzen*. Berol. 1778. pag. 7-37.

et cl. Hensler *Geschichte der Lustseuche*. P. I. pag. 119-130.

PATHOLOGI, THERAPEVTAE etc.

§. 170.

Practicum istius aevi studium si a paucissimis singularis ingenii viris discesseris, in vniuersum tale erat, quale in tanto sanioris *physiologiae* neglectu expectari licet.

Maxime autem cum in scholis Italicis, tum in Parisina florebat.

In illis eminebant sequentes:

ALEX. BENEDICTVS Legnago-Veronensis. cl. Sec. XVI. ineunte.

Prof. Patavinus et in academia patria.

Ex restauratoribus medicinae Graecanica post renatas litteras.

EJ. *de omnium a vertice ad plantam, morborum signis, causis, differentiis, indicationibus et remediis* L. XXX. (c. reliquis operibus).

EJ. *anatomiae s. historiae corporis humani* L. V. Venet. 1493. 8. ib. 1502. 4. Colon. 1527. 8.

Opera eius iunctim prodierunt Venet. 1533. fol. Basil. 1549. fol.

§. 171.

HIERON. FRACASTORIVS Veronens. †. 1553. aet. 71.

Vir eleganter doctus, amicus Bembi, Ramusii etc. vel *diascordio* sui nominis vulgo notus.

EJ. *Syphilis s. morbus gallicus* ad Petrum Bembum. Saepiss. excusum poëma.

ad manus est edit. nitida Basil. ap. Bebel.
1536. 8.

Opera eius omnia philosophica et medica Venet. 1555. 4. Lugd. 1591. II Vol. 8.

Fr. Otto Menke *de vita moribus scriptis meritisque in omne litterarum genus* Hier. Fracaistorii. Lips. 1731. 4.

§. 172.

NICOL. MASSA Venetus. .†. 1564.

Ej. *de morbo gallico* L. Venet. 1563. 4. et in Luifini *aphrodisiaco*.

Id. *de febre pestilentiali, pestichiis, morbillis* etc. ib. 1556. 4.

Ej. *introducſorius anatomiae* ib. 1559. 4.

Ej. *epistolae medicinales* ib. 1558. II Vol. 4.

§. 173.

In schola Parisina tunc temporis maxime claruerunt sequentes:

JO. GVINTERVS (Winter) Andernacensis. .†. Argentorati 1574. aet. 87.

aliquando ludimagister Goslariensis.

postea Professor Parisinus: restaurator ibi medicinae graecanicae et anatomes; in hac adiutus

adiutus a celebri discipulorum biga Vesalio et Serveto.

E numerosis viri benemerentis operibus paucos nominasse sufficiat:

Ej. *de veteri et noua medicina* L. II. Basil. 1571. II Vol. fol.

Ej. *institutionum anatomicarum* L. IV. Basil. 1536. 8.

it. ex edit. Andr. Vesalii Patav. 1578 8.

Innumera fere Galenica aliorumque veterum medicorum scripta edidit, vertit, commentatus est etc.

L. Ant. Prosp. Herissant *Eloge de Gouthier d'Andernac*. Paris. 1765. 12.

§. 174.

JAC. SYLVIVS (Dubois) Ambianus .†. 1555. aet. 76.

Pertinax Galeni errorum defensor aduersus Vesalium.

Ej. *Vesani cuiusdam calumniarum in Hippocratis Galenique rem anatomicam depulso*. Paris 1551. 8

it. c. Heneri *apologia pro Vesalio*. Venet. 1555. 8.

Ej.

Ej. *commentarius in Galenum de ossibus*,
Parif. 1561. 8.

Ej. *ifagoge in Hippocratis et Galeni phy-
fiologiae partem anatomicam c. obferuatis in
corporibus fecandis* (haec obferuata praeflan-
tiffima) ib. 1555. 8.

Ej. *de medicamentorum fimplicium praepa-
ratione* etc. L. III. Parif. 1542. fol.

Ej. *methodus medicamenta componendi* L. IV.
Parif. 1541. fol.

Ej. interpretationem Mefues fupra ci-
tauimus.

Opera Sylui edidit et vitam viri praefixit
Renat. Moreau. Genev. 1630. fol.

§. 175.

JO. FERNELIVS Ambianus. †. 1558. aet. 62.
Regius archiatrorum comes.

Latinitatis quodam neftare Arabum et
Latinobarbarorum faeces condidiffe dictus eft.

Ej. *de naturali parte medicinae* (i. e. phy-
fiologia) L. VII. Par. 1542. fol. Venet. 1555. 8.

Prinam fyftematis medicinae partem con-
ftituit; reliquae prodierunt poftumae, f. t.

Vniuersa medicina, L. XXIII. studio Guil. Plantii Cenomani. Frcf. 1574. II Vol 8. et al.

EJ. *confiliorum medicinalium* L. Par. 1582 8.

EJ. *de luis venereae curatione perfectissima*

L. Antwerp. 1579. 8.

Opera ex edit. Plantii, Genev. 1679. fol. et al.

Vitam operibus praemittit editor.

Fufissime quoque super ea egit Goulin in *Mém. littéraires pour servir à l'hist. de Médec.* année 1775. pag. 286-416.

§. 176.

E reliquis huius periodi auctoribus de practica medicina bene merentibus, adhuc memorandi videntur:

JODOC. LOMMIVS (van Lom) Burenfis. Geldrus.

Fernelii discipulus, medicus Turnaviensis, post Bruxellensis

EJ. *obferuationum medicinalium* L. III. Antwerp. 1560. 8. et al.

Opera Amst. 1745. II Vol. 12.

§. 177.

PETR. BRISSOT Pictaviensis .†. 1522. aet. 44.
Masculus vindex medicinae Hippocraticae.

Famofum

Famosum eius opusculum et quod ingentes excitavit lites: *Apologia de incisione venae in pleuritide*. Par. 1525. 8. saepe recuf.

ex edit. REN. MOREAV c. proprio eiusdem argumenti scripto (quod vulgo pro canone chronologico in historia medicinae litteraria habetur,) et vita Briffoti. Paris. 1622. 8.

§. 178.

ULRICHVS VON HUTTEN Eques Franco-
nus .†. in insula Uffnau Tigurini lacus, di-
tionis Suitensis 1523. aet. 36.

Non quidem medicus, sed masculus li-
bertatis germanicae pro virili propugna-
tor, armis et facundia aequae insignis; ma-
xime tamen de re medica meritis egregio
de Guaiaci medicina et morbo gallico L. cuius
tum editio princeps ad manus est, Moguntiae
ap. Jo. Scheffer 1519. 4. tum et vernacula
versio studio Th. Murner. Argent. eod. 4.

Jac. Burckard *comment. de fatis ac me-
ritis* Hutteni. Wolfenb. 1717-23. III Vol. 8.

Denkmal Ulrichs v. Hutten (auctore J. G.
Herder v. vener.) in Gütthen's *Schriften*.
Berol. 1779. 8. Vol. IV. p. 53. fq.

§. 179.

Ad eandem quoque periodum referre liceat, quamquam iam a. 1502 obierit, ANT. BENIVENIVM Florentinum, qui fere primus et princeps k) vtilissimi observationum medicarum *singularium* instituti auctor censendus est.

EJ. *de abditis morborum causis* L. Florent. 1507. 4.

it. ad calcem Galeni *de plenitudine* et Apuleii *de viribus herbarum*. Paris. 1528. fol.

it. c. Scribonio Largo Basil. 1529. 8.

§. 180.

AMATVS LVSITANVS (al. Jo. Rodericus de Castello albo) cl. c. 1540.

Crypto-Judaeus, diu christianam religionem mendaciter professus, vagabundus homo, paradoxus saepe auctor, non sine suspitione legendus.

EJ.

k) De paucis aliorum, qui eum praecesserunt tentaminibus cfr. J. H. Meibomii praefat. ad Arn. Boot *de affectibus omissis*. Helmst. 1664. 4.

Ej. *curationum medicinalium* Cent. VII. Venet. 1566. 8. Burdigal. 1620. 4. et al.

CHIRVGI.

§. 181.

HIERON. BRVNSCHWIG (al. Saldern) †.
act. 110.

Chirurgus Argentoratensis.

Primus Germanorum, qui vernacula lingua chirurgicas institutiones ediderunt.

Ed. princeps ad manus est s. t. *Dis ist das Buch der Cirurgia. Hantwirckung der Wundartzny* Argent. impr. per Jo. Grüninger. 1497. fol.

Ej. *Liber de arte distillandi et de compositis*: das Buch der waren Kunst zu distillieren, — u. das Buch thesaurus pauperum, ein schatz der armen genannt micarium, die brosamlin gefallen von den büchern der Artzny, u. durch Experiment von mir Iheron. Brunſchwick außgeclubt u. geoffenbart zu trost deren die es begeren (Argent. 1512.) fol.

Ej. *Liber pestilentialis de venenis epidimie*. Das Buch der Vergift der pestilentz das da

genant ist der gemein sterbent der Trüßen
Blatzen. Argent. 1500. fol. 1).

§. 182.

FELIX WÜRZ †. 1576.

Amicus Contr. Gesneri. Chirurgus Basiliensis;
unguento fusco sui nominis vulgo notus.

EJ.

- 1) Speciminis loco cordatoris eius aevi germanorum styli subiungere liceat operis epilogum:

„Durch die hilff des allmechtigen gots
„dys hülchlein ich Jeronimus Brun-
„schwig Wundartzet der Keiserlichen
„fryen statt Stroußburg geendet hab mit
„grofser müe und Arbeit, als es dan yetz
„anfacht in etlichen landen zu sterben, vnn
„dyse müe mich so kurtz anturmen ist;
„dann ich yetz hinweg ryten müß, doch
„underwegen liefs, und das nach dem besten
„Flyfs gemacht hon, vff das die nit ver-
„hindert wurden die mich gebeten haben.
„(und ob ich hie in etwas zu kurtz oder
„zu lang het g-setzt, bit ich mit hohen
„Flyfs das in das best zu wenden.) Und
„das getruckt und vollendt durch Meister
„Hansen Grüninger uff mitwoch nach un-
„ser lieben frowen hymelfart in dem iar
„als man zalt 1. 500 iar.“

EJ *Practica der Wundarznei*. ex edit. fratris Rudolphi, chirurgi Argentinenfis. Basil. 1576. 8.

§. 183.

JO. DE VIGO Genuenfis.

Chirurgus papalis primarius.

EJ. *practica in chirurgia copiofa, ad filium Aloifium L. IX.* Rom. 1514, fol. et al.

In omnes fere Europae linguas translatum opus.

Compendium eius extat f. t. *Chirurgia compendiofa.* Venet. 1520. fol. et al.

§. 184.

PETR. FRANCO Turriero-Prouincialis.

Classicus auctor attem fuam tum in Helvetia tum Araufioni exercuit.

EJ. *Traité des hernies, de la pierre, de la cataracte des yeux et autres maladies.* Lugd. 1561. 8. (liber rariffimus).

§. 185.

LEON. BOTALLVS Aftenfis-Pedemontanus.

Fallopium difcipulus. Archiater gall. reg. Caroli IX. et Henrici II.

Immerito inventor foraminis ovalis habitus.

Primus immoderatum venae sectionis abusum apud Gallos introduxisse censendus.

EJ. *de curatione per sanguinis missionem* L. Lugd. 1577. 8.

10. *de curandis vulneribus sclopetorum* ib. 1560. 8.

EJ. *de luis venereae curandae ratione* Lib. Paris. 1563.

Opera eius omnia edidit, et cum animadversionibus auxit JO. VAN HORNE Lugd. Bat. 1660. 8.

OBSTETRICII.

§. 186.

Et obstetriciae artis post renatas litteras restaurator germanus erat, EVCHARIVS RÖSSLIN (Rhodion) medicus Francofurtensis.

EJ. *Der schwangeren Frauen und Hebammen Rosengarte.*

Ad manus sunt editiones Argentin. 1522. 4. Aug. Vindel. 1529. 4.

sed dedicatus est liber Wormatiae 1513.

Ea aetate classicum opus, innumeris editionibus et versionibus euulgatum est.

lat.

lat. Francof. (1532) 8. et al.

Ej. *Kreutterbüch — von allen Simplicien u. Stucken der Artznei natürl. Nutz u. Gebrauch — it. Distillier-Zeug etc.* Francof. 1546. fol. et al.

maximam partem ex Jo. Cubae horto sanitatis, vt supra iam monuimus.

§. 187.

JACOB. RVEFF

poliater et lithotomus Tigurinus.

Ej. *de conceptu et generatione hominis, de monstris etc.* L.VI. Tig. 1554. 4. Francof. 1587 4.

germ. ab ipso auctore versum s. t. *Ein schön lustig Trostbüchle von den Empfengknüssen u. Geburten der Menschen.* Tig. eod. 4.

longe auctius s. t. *Hebammenbuch daraus man alle Heimlichkeit des weiblichen Geschlechts erlernen könne — sampt Anhang von Cur u. Pflegung der newgebornen Kindtlein.* Francof. 1588. 4.

§. 188.

WALTHER HERMANN RYFF (Reif, Rivius)

medicus Argentinenfis.

Ej. *Frauen Rosengarten von vielfältigen sorglichen Zufallen u. Gebrechen der Mütter und Kinder.* Francof. (1545) fol. (neutiquam cum Rhodionis libro confundendus.)

Ej. *des allerfürtrefflichsten höchsten u. adelichsten Geschöpfs d. i. des Menschen, oder dein Selbst, warhafftige Beschreibung oder Anatomij — Sampt künstlicher u. artiger Contrafactur alier enßerlicher u. innerlicher Glieder u. Gliedstück. — vormals weder gesehen noch gelesen worden.* (Argent.) 1541. fol.

Ej. *neue Koehbuch für die Kranken.* Francof. 1545. 4.

Ej. *kurtze aber fast eigentliche nutzliche u. in Pffegung der Gesundheit notwendige Beschreibung der Natur, Eigenschafft, Krafft — Bereitung u. rechten Gebrauch in Speis u. Trank. aller der Stück so — bey uns Teutschen in teglichen Gebrauch sind. Zu mererer Behendigkeit nach ordnung des Alphabets gestellt.* Wurzeb. 1549. 4.

MEDICINA FORENSIS.

§. 159.

In totum fere nouus medicinae campus, iidem primum et maxime, a Germanis excultus.

Ortum duxit celebri *Constitutione criminali Carolina*, e cuius primis editionibus sequentes ad manus sunt:

Des allerdurchleuchtigsten großmechtigsten vnüberwindtlichsten Keyser Karls des fünften vnnnd des heyligen Römischen Reichs peinlich Gerichtsordnung, auff den Reichstügen zu Augspurgk vnd Regenspurgk, in Iaren 30 u. 32 gehalten, auffgericht u. beschloffen. (getr. zu Meyntz a. 1533 im Hornung) fol. — ib. 1534. fol. — ib. 1538. — ib. 1545. — ib. 1555. omnes in fol.

porro Francof 1558. fol. — ib. 1577. fol. — ib. 1599. fol.

Jo. Horix *wahre Veranlassung der peinlichen Halsgerichtsordnung Kayf. Carl V. Mainz 1758.* 4.

Jul. Fr. Malblank *Gesch. der peinl. Gerichtsordnung Kayf. Carl V. Norimb. 1784.* 4.

SCRR. MEDICINAE VETERINARIAE.

§. 190.

LAVR. RVSIUS

Ej. *hippiatria s. Marefcallia*. Par. 1531. fol.
et al.

PHILOSOPHI et LITTERATORES

· §. 191.

NICOL. LEONICENVS Lunigo - Vicentinus.
†. 1524. aet. 96.

Professor Ferrariensis.

Fortissimus barbariei arabistarum depulsa-
tor, medicinae humanioris Graecanae re-
staurator meritissimus.

Ej. *de epidemia quam Itali morbum galli-
cum vocant, Galli vero Neapolitanum*. Venet.
ap. Aldum. 1497. 4.

it. in *aphrodisiaco* Luifini.

Ej. *de serpentibus opus fingulare et exactis-
simum* (ad Lucretiam Borgiam): access. Ej.
de Tiro s. vipera epist. ad Alex. Agathimerum,
medic. Venet. Bonon. 1518. 4.

Numerosos graecorum medicorum libros
elegantè latine donavit, in lucem edidit etc.

Vitam

Vitam viri scr. Brasavolus.

cfr. quoque Ang. Gabr. de S. Maria
biol. degli Scritt. Vicent. T. II. p. 122.

§. 192.

JANVS CORNARVS Zwickaviensis .†. 1558.

aet. 58

Professor Jenensis.

Restaurator medicinae Hippocraticae inter
Germanos *m*).

Editiones et versiones eius medicorum ve-
terum graecorum passim citauimus.

Propria meritissimi viri scripta minoris
momenti sunt; partim eristica ad acerrimam et
biliosam cum Fuchσιο litem facientia etc.

Ej. *de conuiniuorum veterum graecorum et
hoc tempore, Germanorum, ritibus, moribus
et sermonibus. it. de amoris praestantia etc.*
Basil. 1548. 4.

cfr.

m) Ipsissimum illud Hippocratis Aldini exem-
plar quod Cornario diu desideratum Ba-
sileae tandem in eius possessionem venit,
ipsique de qua hic sermo est felici re-
stitutioni ansam quasi praebuit, in bi-
bliotheca academica asseruatur.

cf. Bruckeri *Ehrentempel* No. 34. p. 141. sq.

Baldingeri v. cl. *de Jano Cornaro programmata* III. Jen. 1769. 4.

§. 193.

JO. LANGE Leinbergo-Silesiacus. †. 1565. aet. 80.

Archiater palatinus.

EJ. *epistolae medicinales* Bas. 1554. 4. Francof. 1589. 8. Hanov. 1605. fol. (haec plenior)

§. 194.

HENR. CORNEL. AGRIPPA (de Nettesheim) Colonienfis †. 1535.

Modo miles, modo Theologiae professor, modo medicus etc.

Singularis et inquieti ingenii homo, paradoxorum amans, scepticus, satyricus etc.

ab vniuerso fere Clero persecutus omnem occidentalem Europam profugus peruagabatur.

EJ. *philosophia occulta* Lib. I. II. Antwerp. 1531. 8. L. III. Colon. 1533. 8.

L. VITUS s. *de cerimoniais magicis; cui accesserunt elementa magica* Petri de Abano (de quo supra) 1565. 8. (posthumus, spurius, sed dae-

mones citantibus et thesaurifossoribus etc. desideratissimus —)

EJ. *de incertitudine et vanitate scientiarum declamatio inuestiua* f. l. (Colon. vt mihi videtur) 1532. 8. et al.

Opera Lugd. 1580. II Vol. 8.

Super Agrippa cfr. Jo. Fr. Christii *noctes academicae*. Spec. IV. pag. 356. sqq.

Schelhorn *amoenitat. literariae* T. II. pag. 353. sqq.

§. 195.

HIERON. CARDANVS (f. Castilionens) Mediolanensis †. 1576.

Prof. medic. Ticinensis, Mediolanensis, Bononiensis.

Polyhistor, polygraphus, mirabilium de se ipso iactator egoista.

In mathesi et naturali historia egregie versatus.

EJ. *de subtilitate* L. XXI. Norib. 1550. fol.

EJ. *de varietate rerum* L. XVII. ib. eod. fol.

Opera ex edit. C. Sponii Lugd. 1663. X Vol. fol.

Cardani *de vita propria* L. (singulari ingenuitate scriptus —) ex bibl. Gabr. Naudaei. Amst. 1654. 12. et al.

cf. quoque Jo. Fr. Christii *noctes academicae*. Spec. I. pag. 46. sq.

§. 196.

JVL. CAESAR SCALIGER Ripensis .†. 1558.
acer Cardani aemulus, arrogans, ventosus etc.
eruditissimus, polyglottus.

diu miles, post medicus, sero ad libros
scribendos accessit.

Numerosos in Hippocratica scripta tum et
in Aristotelis histor. anim. Theophrasti histor.
plantar. etc. commentarios edidit.

F. J. *Exotericarum exercitationum s. de subtilitate
aduersus Cardanum*. Paril. 1557. 4. Francof.
1612. 8.

iptae omnis subtilitatis plenissima —.

Vitam viri v. ad calcem *epistolae* filii eius
Jof. Justi Scaligeri, *de splendore gentis
Scaligerae*. Lugd. Bat. 1594. 4.

§. 197.

AVGVSTIN. NIPHVS (Eutychus Philotheus
dictus) Iopolitanus - Calaber .†. 1546.

Prof. Patavinus, Pifanus, Romanus, Neapolitanus, Bononiensis et Salernitanus.

Carolo V. imper. a consiliis medicis.

Ej. *de diebus criticis* L. I. Venet. 1501. fol.

Id. *de morbo gallico* Neap. 1534. 4.

Ej. *parua naturalia viz. physiognomica, de animalium motu, de longitudine et breuitate vitae, de iuuentute et senectute, de respiratione, de morte et vita, de memoria et reminiscencia, de somno et vigilia, de insomniis, etc.* Venet. 1523. fol. ib. 1550. fol.

Ej. L. II. *de pulcro et de amore* Lugd. 1549. 8.

ad Joannam Arragoniam (Ascanii Colonnae, Tagliacocii principis coniugem), eximia pulcritudine celebratissimam n), cuius vneres per vniuersum fere corpus viuido nimis stylo graphice describit.

Gabr. Naudaei *de Nipho iudicium* c. huj. *opusc. moralib. et politic.* Paris. 1645. 4.

n) Pulcherrimam Joannae iconem ad Raphaelis picturam a Jac. Chereau aeri incisam videsis in Crozati *Recueil d'Estampes d'apres les Tableaux du Roy* etc. Vol. I. No. 8.

SECTIO X.

SECVLI XVI^{ti}
DIMIDIUM POSTERIVS.

ANATOMICI.

§. 198.

VOLCHER KOYTER Groeningensis Friso.

†. 1600. aet. 66.

Fallopium et Rondeletii discipulus
demum medicus Norimbergensis.

Instaurator anatomies comparatae meritissimus, cuius nomine musculus corrugator supercillii subinde insignitur.

.Ej. *Externarum et internarum humani corporis partium tabulae, atque anatomicae exercitationes observationesque* etc. Norimb. 1573. fol.

Memorable opus praeter alia continet quoque: *Analogiam ossium humanorum, simiae et verae et caudatae, atque vulpis.* — it. *Tractatum de onorum gallinaceorum exordio progressuque et pulli gallinacei creationis ordine.* — maxime vero: *Ossium tum humani foetus tum infantis historiam.*

Hanc

Hanc posteriorem recudi curavit Henr. Eyffion ad calcem proprii *Traſſatus de offibus infantis*. Groning. 1659. 12.

Ej. *diuerſorum animalium ſceletorum* (— maſculis tabulis exhibitorum —) *explicationes c. Leſſionibus* Gabr. Fallopii *de partibus ſimilaribus hum. corporis*. Norimb. 1575. fol.

§. 199.

SAL. ALBERTI Naumburgensis Saxo. †.
1600. æt. 60.

Profeſſor Wittebergensis, tum archiater electoris Saxonis.

Ej. *differt. de lacrumis* Witteb. 1581. 8.

recuſ. in Halleri collect. *diſſertationum anatomicar.* Vol. IV. p. 53. ſqq.

Ej. *hiſtoria partium corp. hum.* Witteb. 1583. 8. et al.

cf. Moehſen *Befchr. einer Berlin. Medaillen-Samml.* T. I. p. 25. ſq.

§. 200.

JVL. CAESAR ARANTIUS Bononiensis. †.
1589.

Veſalii diſcipulus, profeſſor Bononiensis, cuius nomen ferunt corpuscula ſic dicta ad

limbum valvularum semilunarium arteriae pulmonalis.

Ex primis ni fallor in Italia thesaurorum naturalium collectoribus.

Primus quoque, qui vteri humani grauidi curatam exhibuit historiam.

Ej *de humano foetu opusculum* Rom. 1564 8.
plenius ex ed. discipuli eius, Laur. Schol-
zii Vratislaviens. Basil. 1579. 8.

Ej. Arantii *obseruationes anatomicae.* (c.
priori opere) Venet. 1587. 4.

Ej. *commentarium in Hippocratis L. de ca-
pitis vulneribus* quem supra citauimus, Claud.
Porraltus edidit. Lugd. 1580. 8. et al.

§. 201.

CONSTANTINVS VAROLIUS Bononiensis.
†. 1575. aet. 32.

Professor in acad. patria; tum archiater
papalis.

Ponti cerebri nomen eius mansit.

Ej. *de nervis opticis epistola* Patav 1573. 8.

Ej. *anatomiae s. de resolutione corporis hu-
mani* L. IV. ib. eod 8.

iunctim recusa Francof. 1591. 8.

§. 202.

SEVERINVS PINAEVS Autrico-Aurelianensis .†. 1619.

Chirurgus regius. ceber lithotomus.

EJ. *opusculum physiologicum vere admirandum tractans analytice primo notas integritatis et corruptionis virginum, deinde grauiditatem et partum naturalem mulierum, in quo ossa pubis et ilium distrahi dilucide docetur.* Paris. 1597. 8. et al.

Plerisque posterioribus Pinaeani opusculi editionibus v. c. Francof. 1690. 12. iuncta est Ludov. Bonaccioli Ferrariensis (qui Sec. XVI. ineunte clauit) *enneas muliebris* (s. de foetus formatione etc) qua praeter alia, plurima quoque ad coitum et rem veneream facientia dictione liberrima et fere lasciuente describuntur; quae nihilominus auctor, ducissae suae, famosae Lucretiae, (filiae Alexandri VI. papae,) dicauit. Extat autem memorabilis ea dedicatio non nisi in editione principe eaque rarissima huius enneadis, quae s. l. et a. in fol. prodiit. Opus vero ipsum collectionibus quoque Gynaeciorum, quas supra citauimus, insertum est.

EJ. Pinaei *Discours touchant l'invention et instruction pour l'operation et extraction du calcul de la vessie*. Paris. 1610. 8.

BOTANICI.

§. 203.

REMBERTVS DODONAEVS (Dodoens) Mechelenis.

Professor Leidenfis et archiater imperatorius.

Primo diuersarum ordinum plantarum historiam singularibus libris edidit,

v. c. *Histor. frumentorum, leguminum et aquatilium herbarum*. Antwerp. 1568. 8.

it. *Florum et coronariarum odoratarumque hist.* ib. eod. 8.

it. *purgantium et delectariarum herbarum hist.* ib. 1574. 8. et f p.

Hi libelli postmodum maiori operi sunt inserti, cui titulus: *Stirpium historicae pentades VI.* Antwerp. 1616 fol.

EJ. *obseruationes medicinales* Colon. 1581. 8.

§. 204.

JO. BAVHINVS Lugdunensis .†. 1613.
archiater Würtembergicus.

EJ.

EJ. *historia fontis balneique Bollenfis*. Montpelg 1598. 4.

EJ. *historia plantarum*. Ebrodun. 1650. III Vol. fol.

Opus posthumum, editore DOMIN. CHABRAEO, medico Ebrodunense, qui et compendium eius dedit s. t. *Icones et sciagraphiae stirpium*. Genev. 1677. fol.

§. 205.

CASP. BAVHINVS, frater Joannis. †. 1624.

Prof. graecae linguae, anatomes, botanices et medicinae practicae Basileensis.

Ex doctissimis et meritissimis suae aetatis medicis.

EJ. *phytopinax*. Basil. (1596) 4.

EJ. *Pinax theatri botanici*. Opus XL annorum ib. 1623. 4.

EJ. *Theatri botanici P. I.* (gramina complectens et plantas liliaceas) ib. 1658 fol.

EJ. *Catalogus plantarum circa Basileam sponte nascentium*: ib. 1622. 8.

EJ. *institutions anatomicae* (Bernae) 1604. 8.

EJ. *Theatrum anatomicum* Francof. 1605 8.
(editio rariss.)

id. longe auctius ib 1621. 4.

et icones seorsim s. t. *viuae imagines corporis humani* ib. 1640. 4.

§. 206.

JOACH. CAMERARIUS Joach, fil. Norimbergensis †. 1598.

medicus in patria vrbe.

EJ. editio *epitomes* Matthioli. Francof. 1586. 4. (cum iconibus plantarum posthumis
CONR. Gesneri, de quibus supra)

EJ. *hortus medicus et philosophicus* ib. 1588 4.

§. 207.

JO. THALIVS Northufanus.

medicus ciuitatis patriae,

EJ. *Sylua hercynia*; accessit Camerarii horto, quem modo citauimus.

Vitam viri descripsit Fr. Chr. Lesser. Northuf. 1747. 4.

§. 208.

FABIVS COLVMA Neapolitanus †. 1650.

ICTus, vsu valerianae quam ꝑ8 Dioscoridis esse eruit, a morbo regio, cui ob-

noxius

SECVLI XVII DIMID. POSTERIVS. 169

noxius fuerat, liberatus, eaque simul occasione botanices studio captus, eandem binis classicis operibus ditavit, iconesque ipsis insertas ipse delineavit et aqua forti aeri incidit.

alterum: *Phytobasanos* Neap. 1592. 4.

recus. ex ed. Jani Planci. Florent.

1744. 4.

alterum: *Ecphrasis stirpium* Rom. 1616. II

Vol. 4.

Huic, praeter alia zoologica, insertus quoque est singularis *de purpura* L., quem commentario et dictionario ostracologico auctum recudi fecit Jo. Dan. Major. Kiliae 1675. 4.

Vitam Columnae editioni suae phytobasani praemisit Plancus.

§. 209.

MELCH. GVILANDINVS (Wieland) Regiomontanus .†. 1589.

Professor Patavinus.

Orientem et Aegyptum inuisit, a piratis captus, a Fallopio redemptus.

Acer Matthioli aduersarius.

Ej. *de papyro commentarius*. Venet. 1572.
4. Amberg. 1613. 8.

Ej. *epistolae de stirpibus* — accessit *Manu-
eo-diattae h. e. aviculae dei* (i. paradisaee)
descriptio Patav. 1558. 4.

§. 210.

LEONARD. RAUWOLF .†. 1596.

medicus Augustanus, tum castrensis Au-
striacus.

Discipulus Rondeletii; inde ab a. 1573-75
orientem peragravit.

Ej. *aigentliche Beschreibung der Raifs gegen
auffgang* etc. Laugingae 1583. IV. Partes 4.

Hortus eius siccus ex bibliotheca Chri-
stinae Suecicae ad Isaac. Vossium transiit,
iamque in Leidensi academica asseruatur.
Catalogum eius edidit Jo. Fr. Gronovius
s. t. *Rauwolfii flora orientalis*. Lugd. Bat.
1755. 8.

§. 211.

ANDR. CAESALPINVS Aretinus .†. 1603.

Professor Pisanus, tum Archiater papalis.

Ej. *de plantis* L. XVI. Florent. 1583. 4.

Ej. *de metallicis* L. III. Rom. 1596. 4.

Ej.

EJ. *Quaestionum peripateticarum* L.V. Ven. 1571. 4.

et *Quaestionum medicarum* libris II. auctae ib. 1593. 4.

EJ. *Praxis uniuersae artis medicae*; itemque s. t. *Speculi artis medicae Hippocraticae* Rom. 1601. 8. Tarvisii 1606. 8.

cf. *Ritratti d'uomini illustri Toscani* T. II. 1768. No. XXXVII.

SCRR. HISTORIAE NAT.

§. 212.

ULYSSES ALDROVANDVS (Aldobrandi) Bononiensis .†. 1605.

Prof. in academia patria.

Totus quantus historiae naturali, maxime vero zoologiae incubuit, anatomem comparatam egregie auxit, adiutus discipulis illustribus Arantio, Coitero, Varolio etc.

EJ. *de quadrupedibus digitatis viuiparis* L. III. Bonon. 1637. fol.

10. *de quadrupedibus solidipedibus* ib. 1616. fol.

10. *de quadrupedibus bifuleis* ib. 1613. fol.

Histo.

Historiam cetaceorum v. infra.

EJ. *Ornithologia* ib. 1599. fqq. III Vol. fol. (praestantissimum omnium Aldrovandi operum).

EJ. *de quadrupedibus ouiparis* L. II. iunctim c. libris III de digitatis viuiparis, quos modo memorauimus.

EJ. *historiae serpentum et draconum* L. II. ib. 1640 fol.

EJ. *de piscibus* L. V. et *de cetis* L. I. ibid. 1613. fol.

EJ. *de animalibus insectis* L. VII. ib. 1602 fol.

EJ. *de re iquis animalibus exsanguibus, utpote de mollibus, crustaceis, testaceis et zoophytis* L. IV. ib. 1606. fol.

EJ. *monstrorum historia c. paralipomenis historiae animalium* ib. 1642. fol.

EJ. *Dendrologia naturalis* L. II. ib. 1668. fol.

EJ. *musaeum metallicum* ib. 1648. fol.

Giov. Fantuzzi *memorie della vita di Ul. Aldrovandi*. Bonon. 1774. 8.

§. 213.

PROSPER ALPINVS, Marosticensis Venetus
 †. 1616.

Prof. Patavinus, postquam inde ab a. 1580-
 84 in Aegypto commoratus erat.

Ej. *historiae naturalis Aegyptiorum* L. IV.
 Lugd. Bat. 1735. 4. (Opus posthumum.)

Ej. *de plantis Aegypti* L. Vener. 1592. 4.

Ej. *de medicina Aegyptiorum* L. IV. access.
de balsamo dialogus ib. 1591. 4.

recus. c. Jac. Bontii *medicina Indorum*
 etc. L.B. 1718. 4.

Ej. *de plantis exoticis* I., II. Ven. 1627. 4.

Ej. *de medicina methodica* L. XIII. Patav.
 1611. fol.

Ej. *de praesagienda vita et morte aegrotan-*
tium L. VII. Patav. 1601. 4.

it. c. praefat. Boerhaavii et ex emen-
 datione Gaubii L.B. 1733. 4.

§. 214.

CASP. SCHWENKFELD Gryphimontanus-
 Silesius †. 1609.

Medicus Hirschbergensis et Gorlicensis.

Nouam et maxime memorabilem historiae naturalis epocham constituit cum primus, aut saltem princeps post pauca aliorum tentamina o), non in curiosam exoticorum et rariorum historiam se diffuderit, sed totus quantus in patrias tantum naturales diuitias inquisiuerit. Parens quasi omnium sequentium Faunistarum et Floristarum, vt vulgo audiunt eiusmodi auctores, qui singularis tantum provinciae animalia aut plantas sibi describendas sumunt.

Opus classicum conscripsit idque tripartitum. viz:

a) *Theriotropheum Silesiae* Lignit. 1603. 4. (vbi obiter primam quoque conuulsionis cerealis mentionem iniicit a. 1587 et 92 epidemice grassantis.)

b) *Historiam stirpium Silesiae* quae iunctim cum

c) *Histo-*

o) Ita v. c. celebris historiae Saxonicae auctor Georg. Fabricius Chemnicensis, *rerum Misnicarum* L. VII. Lips. (1569) 4. p. 220. sqq. catalogum piscium et auium Misniae et pag. 233 sqq. indicem stirpium eius terrae indigenarum, exhibet.

c) *Historia fossilium Silesiae* Lips. 1600. 4. prodiit.

EJ. *descriptio et usus thermarum Hirsbergensium* Gorlic. 1607. 8.

EJ. *thesaurus pharmaceuticus* Basil. 1587. 8.

§. 215.

CAR. CLVSIVS (l'Escluse) Atrebas †. 1609
aet. 84.

Discipulus Rondeletii, vniuersam fere Europam occidentalem peragrauit, deinum Prof. Leidenfis.

EJ. *Exoticorum* L. X. Antwerp. 1605. fol. (saepius iam nobis dictum opus ad Bello-
mum, Garciam, Acoflam et Monardem.)

EJ. *rariorum per Hispaniam stirpium* L. II. Antwerp. 1576. 8.

EJ. *rariorum per Panoniam stirpium* L. IV. ib. 1583. 8.

uterque iunctim ib. 1601 fol. access. EJ. *commentar. de fungis.*

EJ. *curae posteriores* Lugd. Bat. 1611. 4.

Ael. Everh. Vorstii *orat. funebris in obitum Clusii* LB. 1609. 8. et ad calcem *curar. posteriorum.*

§. 216.

BERNARD. PALISSY Santefio-Santonensis
(nat. scil. in vrbe Saintes in Saintonge) .†. 1589.

Figulus, autodidactos, qui praeter caelum
et terram nullum alium librum legisse iactat,
primus quantum noui in Gallia res naturales
collegit et iam a. 1575 praelectiones super
historia naturali habuit.

Ej. *discours admirables des eaux et fontai-
nes, des metaux, des sels, des pierres, des
terres, du feu et des emanx.* Par. 1580. 8.

Ej. *Recepte universelle par la quelle tous les
hommes de la France peuvent augmenter et mul-
tiplier leurs tresors.* Rupell. 1563. 4.

*Opera iunctim prodierunt s. t. le Moyen de
devenir riche.* Paris. 1636. II Vol. 8.

et nuper: *Oeuvres de Bern. Palissy reuises
sur les Mspts de la Bibl. du Roi, par Ms Fau-
jas de S. Fond et Gobet* Par. 1777. 4.

SCRR. MATERIAE MEDICAE.

§. 217.

PETR. ANDR. MATTHIOLVS Senensis .†.
1577 aet. 76.

Medicus archiducis Ferdinandi

Ej.

EJ. *commentarium* in Dioscoridem supra iam citauimus.

Opus diu pro canone habitum, toties recusum, in omnes fere Europae linguas translatum etc.

ed. prima *italico* prodiit idiomate f. t. *Il Dioscoride con li suoi discorfi* etc. Ven. 1548. 4.

Inter *latinas* reliquis praestant Venetae a. 1565 et 1569 fol. ap. Vincent. Valgrisium.

EJ. *compendium* (f. *Epitome*) *commentarii* in Dioscoridem Venet. 1571. 4.

classicam Camerarii editionem huius epitomes supra laudauimus.

saepissime alias excusa est v. c. forma portatili f. t. *historia plantarum* per Ant. Pinnaeum. Lugd. 1567. 16.

EJ. Matthioli *apologia aduersus* Amat. Lusitanum Venet. 1558. 8.

et iunctim c. sequentibus Basil. 1674. fol.

EJ. *epistolarum medicinalium* L. V. Prag. 1561. fol.

EJ. *dialogus de morbi gallici curatione*. c. prior.

it. in Luisini *aphrodisiaco*.

Opera ex edit. Casp. Bauhini Francof. 1598. fol.

CHEMICI.

§. 218.

LEON. THVRNEISEN zum Thurn. Basileensis .†. c. 1595.

Archiater Brandenburgicus.

Alter quasi Paracelsus, paradoxus, mysticus, adeptus, astrologus etc.

EJ. *Pison von kalten mineralischen u. warmen Wassern* L. X. Francof. 1572. fol. Argent. 1612. fol.

1D. *von der Magia* 1591. 4.

EJ. *Quinta essentia höchste Subtilität der Medicina u. Alchimia.* Monast. 1570. 4.

EJ. *Bestätigung dessen das zänkisch ist* etc. Berol. 1576. fol.

c. fig. anat. partim propriis.

Super hocce viro v. plurimis cl. Moehsen *Beyträge zur Gesch. der Wissensch. in der Mark Brandenburg.* Berol. 1783. 4.

it. *Helvetisch. Calender* a. 1784. p. 76. sqq.

§. 219.

JOSEPH. QVERCETANVS (du Chesne) Armeniacus Vascon. †. 1609.

Ex primis Gallorum chemicis.

EJ. *Pharmacopœa dogmaticorum restituta* Paris. 1607. 4. et al.

EJ. *diaeteticon polyhistoricum* Par. 1606. 8.

PATHOLOGI et THERAPEVTAE.

§. 220.

Binæ res præsertim erant, quæ ea, quam nunc perlustramus, periodo, pathologiae et semioticae non contemnenda afferebant incrementa. Alterum quidem curatior consignatio *obseruationum* singularium, quæ ab ea inde ætate post pauca prioris periodi specimina nunc demum inualescere cepit. Alterum vero acrius Hippocratis studium, cui præsertim mox nominanda illustrium medicorum quadriga sedulo incubuit.

§. 221.

JAC. HOLLERIVS (Houllier) Stempanus †. 1562.

medicus Parisinus.

EJ. *Coacta praesagia magni Hippocratis* (v. supra p. 30. n. 23.)

EJ. *Commentarii in aphorismos Hippocratis* (v. p. 27)

EJ. *opera practica c. Lud. Dureti enarrationibus etc.* Paris. 1664. fol.

§. 222.

LVD. DVRETVS Segusianus - Burgundus .†. 1586.

archiater Gallicus.

EJ. *interpretationes et enarrationes in coactas praenotiones magni Hippocratis* (v. supra p. 30. n. 23.)

EJ. *commentarii in Hippocratis L. de humoribus purgandis* Par. 1631. 8. it. in Günzii edit. (v. p. 28. n. 8.)

§. 223.

JO. GORRAEVVS (de Gorriv) Parisinus .†. 1577.

Artem in patria vrbe exercuit.

EJ. *definitionum medicarum L. XXIV.* (v. supra p. 33. §. 36.)

§. 224.

ANVTIVS FOESIVS Diviodunensis .†. 1595.
medi-

medicus Metensis.

EJ. *oeconomia* Hippocratis (v. p. 33. §. 36.)

EJ. editionem operum Hippocratis v. p. 32.
§. 35.

§. 225.

Inter obseruatores vero maxime eminet

PETR. FORESTVS Alcmariensis .†. 1597.

Medicus Delphensis.

EJ. *obseruationum et curationum medicinalium* L. XXXII. Francof. 1602–7. IV vol. fol.

EJ. *obseruationum et curationum chirurgicarum* L. IX. ib. 1610 sq. II Vol. fol.

iunctim editae Rotomagi 1614 fol. et al.

§. 226.

NICOL PISO (Le Pois) Nancejanus nat. 1527.

Archiater Lotharingicus.

EJ. *de cognoscendis et curandis praecipue internis corporis humani morbis* L. III. Francof. 1581. fol.

it. c. praef. Boerhaavii Lugd. Bat. 1736. II Vol. 4.

§. 227.

Non separatus filium eius CAR. PISONEM .†. 1633.

Prof. Mussipontanus, et cubicularius medicus ducis Lotharingiae.

EJ. *selectiorum observationum et consiliorum de morbis serosis* L. Ponte ad Monticulum 1618. 4.

it. c. praef. Boerhaavii Lugd. Bat. 1714. 4. ib. 1733. 4. Amstel. 1768. 4.

EJ. *Discours de la nature des maladies populaires accompagnées de dysenterie.* Mussipont. 1623. 8.

§. 228.

FELIX PLATER Basileens. †. 1614.

Filius Thomae Plateri Valesii (reliionis, typographi et gymnasiarchae Basileensis p)) ipse Professor in academia patria longe meritissimus, anatomes, botanices, historiae naturalis apprime studiosus.

EJ. *observationum in hominis affectibus* L.III. Basil. 1614. 8. 1641. 8. et al.

EJ.

p) Bonus senex vitam propriam factorum singularium plenissimam cordata ingenuitate et stylo vernaculo descripsit; extat in *Miscellaneis Tigurinis* T. III. p. 207-343.

Ej. *de partium corporis humani structura et usu* L. III. Basil. 1583. fol. q)

Vitam propriam scripsit Platerus prolixo commentario adhuc anecdoto: cuius vero eclogas dedit vir cl. meique amantissimus Gottl. Eman. de Haller in *catal. auctorum qui de rebus Helveticis scripserunt*. T. II. p. 377. sqq.

CHIRV RGI.

§. 229.

GEORG. BARTISCH Königsbruckenſis Saxo.
Medicus oculusarius Dresdenſis.

M 4

Ej.

q) Quantum valeant praeoccupantes opiniones Plateri exemplo patet, quem anatomes humanae egregie peritum fuisse, quos diximus libri aperte testantur; et qui nihilominus ossa elephantina fossilia a. 1577. prope pagum Reyden ditionis Lucernensis effossa, post curatam in ea inquisitionem pro humanis declaravit, quae gigantis fuerint XIX pedes longitudine aequantis; imo humani sceleti tantae magnitudinis prodigiosam iconem pingi curavit, quam Lucernae aequae ac ipsa ista elephantina ossa, quae iam in archiuo seruantur, cominus vidi.

EJ. *Augendienſt* Dresd. 1583. fol.

§. 230.

AMBROS. PARAEVS Cenomanus .†. 1590.
Barbitonſor regius, illitteratus, princeps
chirurgiae apud Gallos reſtaurator.

Numeroſa edidit opuscula varii argumenti,
ſtylum vernaculum accommodante J. Hautin.
v. c. des Playes et fractures de la tête Pariſ.
1561. 8.

EJ. *deux Livres de chirurgie, de la géné-
ration de l'homme, des monſtres tant terreſtres-
que marins* etc. ib. 1573. 8.

EJ. *Diſcours de la Mumie, de la Licorne*
etc. ib. 1582. 4.

Opera, lat. per Jo. Guillemeau ibid.
1582. fol.

§. 231.

LEON. FIORAVANTI Eques Bononiensis
.†. 1588.

Empiricus, alchymiſta, peregrinator etc.
inuentor baſſami ſui nominis.

EJ. *Teſoro della vita umana* Ven. 1570. 8.

EJ. *Chirurgia; diſtinta in III Libri* ibid.
1582. 8.

§. 232.

FRANC. ARCAEVS Fraxinalensis.

Chirurgus Hispanus, itidem balsami compositione clarus.

EJ. *de recta curandorum vulnerum ratione*
L. II. Antwerp. 1574. 8.

§. 233.

CASP. TAGLIACOTIVS Bononiensis .†. 1599.
Professor in academia patria.

Artem chirurgicam, nasum, auriculas, labia aliaque id genus membra, si deperdita fuerint, e brachii corio restituendi, non quidem inuenit, sed restauravit et saepissime feliciter perfecit, et opere, si non ad praxin exercendam, attamen ad *reproductionis* historiam maxime memorabili, fusissime descripsit.

EJ. *de curtorum chirurgia per infitionem*
L. II. Venet. 1597. fol.

Compendium quasi dedit Jo. Bapt. Cor-
tesius *miscellan. medicinal.* Mellan. 1625.
fol. Dec. III. pag. 80-130.

Pluribus v. Haller ad Boerhaavii *me-
thod. studii medici* p. 729.

ID. *biblioth. chirurg.* Vol. I. p. 272, sq.

it. cl. Portal *hist. de l'anat. et de la Chir.*
Vol. II. p. 169.

OBSTETRICII.

§. 234.

FRANC. ROUSSET

Medicus Gallus. Caesareae sectionis masculus defensor.

Ej. *Traité nouveau de l'hysterotomotokie ou enfantement Césarien.* Par. 1581. 8.

germ. Argent. 1583. 8.

• *lat. vertente* Casp. Bauhino Bas. 1582.
8. ib. 1588. 8. et al.

it. in collect. gynaecior. Bauhiniana.

Ej. *Rousseti apologia pro partu caesareo*
Par. 1598. 8.

Ej. *de lithopaedio Senonensi carmen* Francof.
1601. 8.

§. 235.

JAC. GUILLEMEAU Aurelianensis .†. 1612.

Paraei discipulus. Chirurgus regius. Vir egregie doctus.

Ej. *heureux accouchement des femmes* Paris.
1609. 8. et al.

Ej. *Chirurgie françoise* ib. 1594. fol.

Ej.

Ej. *Traité de la parfaite methode d'enbaumer les corps.*

c. reliquis operibus *gall.* ib. 1598. fol.

*SCRR. AD MEDICINAM FORENSEM
ET CVRAM SANITATIS PVBLICAE.*

§. 236.

JOACH. STRÜPPE Gelhusanus.

Ej. *Nützliche Reformation zu guter Gesundheit u. christlicher Ordnung* Francof. 1573. 4.

Primus ni fallor qui eam artis salutaris partem, quam nunc *politiam medicam* vocant, ex professo tractandam sibi sumsit. Sapiencia continet hic liber consilia de aëre puro seruando, munditie platearum, sepulturis ab habitatione viuorum separandis, de iis opificiorum generibus, quae aërem inquinant, de victu sano et quid ad eum conferre possint molitores, pistores, laniones, oenopolae etc. De obstetricibus ordinandis, pharmacopoliis visitandis, nosocomiis instruendis, empiricis et medicastris arcendis et s. p.

Ej. *anchora famis sitis valetudinisque mortalium i. e. neue Speis-Kammer u. Speis-Keller in vorstehenden Hungers-nothen, Kriegsläuften* etc. ib. 1573. 4.

De multifariis succedaneis Cerealium. it.
de alimentis diu conferuandis etc.

EJ. *consensus medicorum super mumia* ib.
1574. 4.

germ. ib. eod. 4.

Prima super mumiis Aegyptiacis mono-
graphia.

§. 237.

FORTVNATVS FIDELIS Siculus .†. 1630.
In patria artem exercuit. Ex primis iuris-
prudentiae medicae scriptoribus.

EJ. *de relationibus medicorum* L. IV. Pa-
norm. 1598. 4. et al.

it. f. t. (pseudonymo) Th. Reinesii *schola*
ICtorum medica Lips. 1675. 8.

VETERINARII.

§. 238.

FRANC. DE LA REYNA Zamorensis.

Medicus veterinarius in vrbe patria.

EJ. *Libro de Albeyteria* Burg. 1564. 4.

it. c. notis Ferdin. Calvi veterinarii
Placentini. Compluti 1623. 4.

cf. Bened. Hier. Feyjoò *Cartas eru-*
ditas T. III. Madrit. 1751. 4. p. 344. sq.

Jof. Quer *Flora Eſpañola* T. I. Madrit.
1762. 4. pag. 371. ſq.

§. 239.

CAR. RVINI

Senator Bononiensis.

Ej. *Anatomia del Cavallo*. Bonon. 1598. 4.
1607. II Vol. fol.

germ. ſtudio Petr. Uffenbach Francof.
1603. fol.

§. 240.

Jo. HEROARD Monipeliensis .†. 1628.

Archiater regius.

Ej. *hippoſteologie* Par. 1599. 4.

cf. cl. Moehſen *Befchr. einer Berlin.
Medaillen - Samml.* Vol. I. p. 161. ſqq.

PHILOSOPHI etc.

§. 241.

Jo. BAPT. PORTA Neapolitanus .†. 1615.

Ej. *de humana phyſiognomia* L. IV. Vici-
aquensis 1586. fol. et al.

Ej. *Phytognomonica* L. VIII. Neap. 1588.
fol. Francof. 1591. 8.

Ej. *Magia naturalis* L. IV. Antwerp. 1560.
8.

§. 241.

§. 242.

Jo. HVARTE Navarrensis.

Ej. *Examen de los ingenios para las ciencias* Lucronii 1580. 8. (Antwerp.) 1603. 12. et al.

germ. vertente Gotth. Ephr. Lessing
Serveſt. 1752. 8. 1785. 8.

SECTIO XI.

SECVLI XVIIIMI

P R I V S D I M I D I V M.

§. 243.

Vix alia est periodus, qua medicinae maiora fata, secundi et aduersi generis, contigerint, quam ea ipsa, ad quam nunc accedimus. Bellum tricennale Principes Europae adeo occupabat, vt si a Carolo I. Angliae discesseris, vix alius naturae studio vel ipse incumbere vel id saltem adiuuare potuerit. Huic alia successit eaque fere magis adhuc fatalis calamitas, vanum hypothesium studium, quod quantum tum maxime temporis vniuersae medicinae nocuerit, facile patebit cuiusvis vel Cartesiam et Helmontianam et Sylvianam sectas cogitanti. Medebatur tamen ab altera parte huic lui, et impense augebatur sanior medicina, tum Baconis a Verulamio viuido feruore, quo in ipsam naturae nudae contemplationem ferebatur, eamque ipsam ardentissime commendabat;

bat; tum vero maxime reuiuifcente quasi *zootomiae* et *viuifectionum* studio, quo nullum aliud arti falutari tot tantaque fumma incrementa impertiit. His vnice adminiculis vniverfa conualuit *phyfiologia*, quam omne praecedentis feculi anatomicorum ftudium et iuncti labores mancam tamen et hiulcam reliquerant, ideo quod vnice in humanis cadaueribus fubfifterent, quorum diffectione chirurgia quidem magna vt vidimus capiebat argumenta; *phyfiologia* vero interim, et quae eam preffo fequitur pede *pathologia*, et vniuerfum ergo fanioris *therapiae* fundamentum velut in Cimeriis tenebris fepulta quafi latitarent.

ANATOMICI et PHYSIOLOGI.

§. 244.

Facem eam zootomicam, iftas quas diximus tenebras diflipantem, praetuliffe cenfendus eft

HIERON. FABRICIVS a patria vulgo dictus
AB AQUALAPENDENTE .†. 1619. aet. 82.

Fallopri difcipulus. Profeflor Patavinus.

Theatrum anatomicum Patavinum inaugu-
rauit, dirigente viro summo Paulo Sarpi
Servita (quem vulgo Fra Paolo vocant)
exstructum.

EJ. Fabricii *de venarum ostioliis* L. Patav.
1603. fol.

ID. *de formato foetu* ib. eod. fol.

ID. *de formatione oui et pulli* ib. 1621. fol.

ID. *de visione, voce et auditu* ib. 1603. fol.

ID. *de locutione et eius instrumentis* Venet.
1603. 4.

ID. *de motu locali animalium* Patav. 1618. 4.

Opera omnia anatomica et physiologica ex
ed. Jo. Bohmii Lips. 1687.

it. c. praef. Bern. Sigfr. Albini Lugd.
Bat. 1738. fol.

EJ. *opera chirurgica* Venet. 1619. fol. LB.
1723. fol.

Vitam viri operum anatomicorum editioni
Batavae, quam diximus, praemisit Albinus. -

§. 245.

JVL. CASSERIVS Placentinus .†. 1616. aet. 71.
Fabricii discipulus et successor.

Cuius nomen seruant fontanellae in cranio neonati retro aures positae.

Ej. *de vocis auditusque organis historia anatomica* Ferrar. 1600. fol.

Ej. *Penthaestheseion h. e. de quinque sensibus* Venet. 1609. fol. Francof. eod. fol.

Idem maius opus vniuersae anatomes corporis humani parauerat, cui LXXVIII tabulas eo fine aeri incisas destinauerat. Morte autem praepeditus, easdem (praeter vnã quæ intercidit) post fata eius edidit et XX aliis, partim propriis (quo praesertim X osteologicae pertinent) partim e Vesaliano opere mutuatis auxit DAN. BVCRETIVS Vratislaviensis, et (iunctim cum Spigelii *de h. c. fabrica* L. X. itidem posthumis) edidit Venet. 1627 fol.

Aliae IX tabulae Casseri accesserunt Spigelii libro *de humano foetu*.

Omnes CVI recusae c. comment. SIM. PAVLI Rosstockiensis (.†. 1689. aet. 77.) Prof. Havniensis, Francof. 1632. 4.

germ. ib. eod. 4. ib. 1707. 4.

§. 246.

ADR. SPIGEL Bruxellensis .†. 1625. aet. 47.

Casserii successor

vel lobulo hepatis, sui nominis, in vulgus
notus.

Ej. *de corporis humani fabrica* L. X. opus
posthumum quod modo obiter tetigimus, cui
editor Bucretius XCVII tabulas, tum Cas-
serianas tum proprias iunxit Venet. 1627. fol.

Ej. *de humano foetu* L. *singularis*; itidem
posthumus ex ed. Liberal. Cremae Pat.
1626. fol.

Accesserunt IX tabulae Casserianae, quas
memorauimus, et Xma Spigelio propria.

Ej. *de lumbrico lato* L. Patav. 1618. 4.

Ej. *de semitertiana* L. IV. Frf. 1624. 4.

Ej. *isagoges in rem herbariam* L. II. 1606. 4.
Lugd. Bat. 1633. 16. Accessit huic nitidae
editioni Adolph. Vorstii *catal. plantarum
horti et agri Lugduno - Batavi*.

Haec opera iunctim prodierunt c. tabulis
Casserii et Bucretii, editore Jo. Antonide
van der Linden Amst. 1645. II Vol. fol.
(insertis simul Asellii *de lactibus*, Harvaei *de*

motu cordis et sanguinis, et Walaei de motu chyli et sanguinis classici opusculis.)

§. 247.

SANCTOR. SANCTORIVS Justinopolitanus
†. 1636. aet. 75.

Professor Patauinus, tum medicus Venetus.

Ej. de statica medicina aphorismi

classici opusculi (quod Boerhaavius
ipsis Hippocraticis aphorismis praefere non
dubitavit) binas saltem editiones ipse curavit:
viz. Venet. 1614. 12. et auctius ibid. 1634. 16.

E reliquis numerosissimis editionibus se-
quentes citasse sufficiat:

c. comment. Listeri Lond. 1700. 12. Lugd.
Bat. 1703. 12.

c. Baglivii *canone ad verum statices usum*
Rom. 1704. 12.

c. Dodarti et Keilii de eod. argum.
libellis ex ed. P. Noguez. Paris. 1723. II Vol. 12.

c. comment. Lorryi Paris. 1770. 12.

it. in (Henningeri) *collect. scriptor. diae-
teticor.* Lips. 1726. 8.

it. ad calcem Gorteriani super eod. ar-
gum. operis.

Ej.

Ej. *Sanctorii commentar. in Imam Fen Ini Libri Canonis Avicennae* Venet. 1646. 4.

Ej. *methodus vitandorum errorum in arte medica* Venet. 1602. fol.

Giov. F. Cogrossi *Saggi della medic. Italiana nelle quali le Invenz. del Santorio s. illustr.* Pad. 1724. 4.

Arcudii Capelli *de vita Sanctorii* L. Venet. 1750. 4.

§. 248.

JO. RIOLANVS (Jo. fil.) Parisinus. †. 1657. aet. 80.

per 44 annos Prof. in academia patria.

Plura eius opera anatomici argumenti iunctim prodierunt s. t. *Anthropographiae et osteologiae* Paris. 1626. 4. et ex edit. Guid. Patin ib. 1649. fol. *Anthropologia* L. VII. constat. *Osteologia* autem complectitur praeter isagogen, in Galenum *de ossibus* commentarium, summae sceleti descriptionem, et ex Hippocraticis libris collectanea osteologica.

Ej. *encheiridium anatomicum et pathologicum* Paris. 1648. 12.

Ej. *opuscula anatomica* Paris. 1652. 12.

EJ. *opuscula noua anatomica* ib. 1653. 8.

EJ. *Gigantomachie* Par. 1613. 8. et *Gigantologie* ib. 1618. 8. aduersus Nic. Habicot qui sceleron elephantinum a. 1613 in Delphinatu effossum pro Teutobochi regis funere venditabat.

Curatum indicem scriptorum eristicorum ea occasione editorum videsis in *Catal. libror. Ducis de Valliere* Vol. I. p. 487.

§. 249.

GVIL. HARVEY Folkstonio - Cantiensis, †. 1657. aet. 80.

Archiater regis Caroli I. Stuarti.

Fabricii ab Aquapend. discipulus, inde ab a. 1616 Londini in priuatis praelectionibus novum de sanguinis per vniuersum corpus circulo inuentum docuit, demumque publici iuris fecit claslico et quod epocham in historia medicinae constituit opusculo, cui titulus:

Exercitatio anatomica de motu cordis et sanguinis in animalibus Francof. 1628. 4. (editio prima et princeps, et quae sola ipsius Harvaei auctoritatem prae se fert.)

Et si ingens aduersus eam infurgeret aduersariorum caterua, nemini tamen respondit sapiens eius auctor, praeter vnicum Riolanum.

EJ. *Exercitationes anatomiae II. de circulatione sanguinis ad Jo. Riolanum fil. Cantabr. 1649. 12. Paris. 1650. 12.*

Iunctim cum priore saepissime recusae v. c. Roterod. 1671. 12. cum Jac. de Back *diff. de corde.*

Glasgae 1751. 12.

insertae quoque operibus Spigelii, quae modo citauimus.

EJ. *Exercitationes de generatione animalium. quibus accedunt quaedam de partu: de membranis ac humoribus uteri: et de conceptione. Lond. 1651. 4. (edente G. ENT.)*

it. Lugd. Bat. 1651. 15. Amst. eod. 12. et alias.

Observationes et historiae omnes et singulae e Harvaei lib. de generat. animal. excerptae et in accuratissimum ordinem redactae. it. Wilh. Langly de generatione animalium observationes quaedam. Accedunt oui foecundi singulis ab incubatione diebus factae inspectiones; vt et observationum anatomico-med. Decades IV. (praestantissimae); denique cadauera balsamo

condendi modus (Swammerdamii) studio
 Jvst. Schraderi. Amst. 1674. 12. egregius
 et immerito parum notus liber.

Ej. Harvaei *sectio* Thomae Parre, *senis*
 150 *annorum*

posthuma prodiit cum Jo. Betto *de ortu*
et natura sanguinis Lond. 1669. 8.

Opera Harvaei (principalia) cum praefat.
 Bern. Sigfr. Albini LB. 1737. 4.

Omnia vero cura collegii medici Londi-
 nensis 1766. 4 maj.

Vita viri extat in splendida pinacotheca
 cui titulus: *the Heads of illustrious Persons*
of Great Britain by J. Houbraken and G.
 Vertue Lond. 1743. fol. max. Vol. I. p. 83.

it. in edit. operum Londinens. quam
 modo citauimus.

§. 250.

Ex primis circuli sanguinis defensoribus
 et nouae doctrinae affectis prae reliquis me-
 ritissimus exstat

Jo. WALAEVS Medioburgensis .†. 1649.
 aet. 45.

Professor Leydenfis.

Ej.

EJ. *Epistolae duae de motu chyli et sanguinis ad Th. Bartholinum c. huj. editione institutionum anatomicar. patris sui, editae Lugd. Bat. 1641. 8. 1651. 8. et alias.*

it. in edit. operum Spigelii.

§. 251.

In idem memorabile tempus incidit illustre inuentum vniuersi fere systematis *vasorum absorbentium*: lacteorum viz., tum lymphaticorum, et ductus thoracici. De singulorum inuentoribus seorsim.

§. 252.

CASP. ASELLIVS Cremonensis .†. 1626. act. 45.

Prof. Ticinensis.

Nomen eius fert pancreas sic dictum Asellii in mesenterio canino.

Lactea inuenit, aut post Erasistratum reperit, d. 22 Jul. 1622.

EJ. *de lactibus s. lacteis venis* (opus posthumum) Mediol. 1627. 4. Basil. 1628. 4. et al.

it. in collect. operum Spigelii.

§. 253.

Jo. PECQUET Dieppensis .†. 1674.

Sodalis acad. scient. Paris.

A. 1649 ductum thoracicum inuenit.

EJ. *Experimenta noua anatonica, quibus incognitum chyli receptaculum, et ab eo per thoracem in ramos usque subclauios vasa lactea deteguntur.* acc. *Dissertatio de circulatione sanguinis et chyli motu* Paris. 1651. 4.

it. Harderv. 1651. 12.

ed. auctior Paris. 1654. 4.

§. 254.

De primo lymphaticorum vasorum inuentore ambigitur.

Angli IOLYFFIO tribuunt, qui a. 1652. m. Jun. Glissonio prolixè de eorum in variis corporis animalis partibus habitu retulit.

Sibi ipsi ea vindicare studuit Th. Bartholinus, de quo mox pluribus.

Vtrumque tamen praecessisse videtur OLAVS RVDBEK Arosia-Suecus .†. 1702. aet. 73.

Professor, demumque curator acad. Upsaliensis: praeter alia quoque voluminoso *Atlanticæ* opere paradoxorum plenissimo clarus.

Vasa lymphatica f. vt vocabat aquosa, reginae suae, Christinae, demonstravit m. Apr. 1652.

EJ. *disp. de circulatione sanguinis Arosiae* 1652. 4.

EJ. *nova exercitatio anatomica exhibens ductus hepatis aquosos et vasa glandularum serosa* ib. 1653. 4.

EJ. *de sero eiusque vasis disp.* Upl. 1661. 4.

Haec recusa in Halleri *collect. disp. anatom.* Vol. VII.

Altera autem, cum aliis ad systema lymphaticum pertinentibus Pecqueti et Bartholini scriptis in SIBOLDI HEMSTERHVYS *messe aurea* Heidelb. 1659. 8.

§. 255.

THOMAS BARTHOLINVS Casp. fil. .†. 1680 aet. 64.

Prof. Havniensis; vir doctissimus de universa arte salutari meritissimus, et cuius gens clarorum medicorum maxime fertilis fuit.

EJ. *Anatomia ex Casp. Bartholini parentis institutionibus etc. locupletata.* acc. Walaevi epistolae supra citatae LB. 1641. 8.

saepe

saepe recusa. ed. 5ta LB. 1651. 8.

it. ex ed. Ger. Blasii ib. 1673. 8.

1D. Bartholinus *de lacteis thoracis in homine et brutis nuper obseruatis*. Hafn. 1652. 4.

EJ. *vasa lymphatica nuper Hafniae in animalibus inuenta, et hepatis exsequiae* ib. 1653. 4.

Haec iunctim edita cum Pecqueti libello in JO. ALCID. MVNIERI *sydloge anat. de venis tam lacteis thoracis quam lymphaticis nouissime repertis* Genuae 1654. 8.

EJ. Bartholini *vasa lymphatica in homine nuper inuenta* Hafn. 1654. 4.

Taceo numerosa EJ. scripta eristica et apologetica ea occasione aduersus JO. RIO- LANUM, LVDOV. DE BILS aliosque edita; pleraque iunctim excusa s. t. *Opusculor. anatomicor. de lacteis thoracis et lymphaticis vasis* ib. 1670. 8.

EJ. *historiarum anatomicarum* Centuriae VI, Hafn. 1654 - 61. III Vol. 8.

1D. *de pulmonum substantia et motu* ibid. 1663. 8. cum Malpighii de eod. argum. epistolis.

EJ. *epistolarum medicarum* Centuriae IV. ib. 1663-67. IV vol. 8.

ID. *de medicina Danorum domestica* ib. 1666g.

Idem quoque collegit et edidit: *Acta Hafniensia* ib. 1673-80. V vol. 4.

Guil. Wormii *orat. in obitum Th. Bartholini* 1680. 4.

CASP. BARTHOLINVS Thomae fil. Casp. nep. †. 17...

EJ. *de diaphragmatis structura noua* Paris. 1676. 8.

Cum OLIG. JACOBÆI *de ranis obseru. quae postmodum obseruationibus de lacertis auctiores recusae sunt* Hafn. 1686. 8.

EJ. Bartholini *de ouariis mulierum* epist. Romae 1677. 8. Norimb. 1679. 8.

ID. *de ductu saliuiali nouo* Hafn. 1684. 4.

EJ. *Specimen historiae anatomicae* ib. 1701. 4.

§. 256.

Sed et Germani eo aeuo anatomen et physiologiam egregiis auxerunt inuentis.

JO. GEORG. WIRSÜNG Bauarus. occisus d. 22 Aug. 1643.

Veslingii

Veslingii professor.

Ductui pancreatico in homine primum ab eo demonstrato, nomen eius mansit

Ipsum suum ductum Patavii a. 1642 (fol. transv.) aeri incidi curavit, cuius bina adhuc exempla ibi loci in bibliotheca nationis Germanicae extabant, quorum alterum benevolentia cl. Caldani ad me transit. Pancreas eiusque ductum et vicina viscera exhibet naturali magnitudine, subiuncta brevi explicatione, et inscripto sequenti titulo:

*FIGURA DUCTVS CIVVSDAM CVM MVLTPLICIBVS
SVIS RAMVLIS NOVITER IN PANCREATE A IO.
GEORG. WIRSUNG PHIL ET MED. D. IN
DIVERSIS CORPORIBVS HVMANIS
OBSERVATI.*

§. 257.

JO. KEPLER Wiela - Württembergensis †.
1630. aet. 59.

Vir summus etsi subinde paradoxus, theoria visus et genuina functione partium oculi egregie de physiologia meruit.

Ej. *ad Vitellionem paralipomena* Francof. 1604. 4.

Ej. *Dioptrice* Aug. Vindel. 1611. 4.

it.

it. c. Gaffendii *institut. astronom.* Lond.
1653. 8.

Vitam praemisit Hanschius editioni
suae *epistolarum ad Keplerum scriptarum* s. l.
1718. fol.

Cf. quoque cl. Kaestner in *Göttingisch.*
Magaz. 1781. P. IV.

LVD. KEPLER. Jo. fil. Pragensis .†.
1663. aet. 56.

Medicus Regiomontanus.

Ej. *Febris epidemica Regiomontana a. 1649.*
studiosis tantum initio, commune canuictorium
intransibus, exitialis. Elbing. 1650. 4.

§. 258.

CONR. VICTOR. SCHNEIDER, Bitterfelda-
Misenensis .†. 1680. aet. 66.

Prof. Wittenbergensis.

Nomen eius fert membrana pituitaria na-
rium internarum, quarum vniuersam fabricam
et vsum, atque olfactus rationem primus eruit.

De plerisque calvariae ossibus libellos sin-
gulares scripsit, inter quos excellit classicus:
de osse cribriformi et sensu ac organo odoratus
Witteb. 1655. 12.

EJ.

Ej. *de cataractis* L. V. Witteb. 1660. 64.
V vol. 4.

§. 259.

JO. VESLING, Mindensis · Westphalus · †.
1649. aet. 51.

Medicus Consulis Veneti in Aegypto de-
gentis; posthac Prof. Patavicus.

Vir de vtraque anatome et botanica longo
meritissimus.

Ej. *Syniagma anatomicum* Patav. 1641. 4.
Francof. eod. 12. et al.

it. c. notis et auctariis Ger. Blasii. Amst.
1666. 4.

Ej. Veslingii *obseruationes anatomicae* (post-
humae praestantissimae) Hafn. 1664. 8.

Ej. *de plantis Aegypti obseruationes* Patav.
1638. 4.

Ej. *Opobalsami veteribus cogniti vindiciae*
ib. 1644. 4. vtrumque opus accessit quoque
Alpini *hist. nat. Aeg.*

§. 260.

GVERNER. ROLFINK Hamburgensis · †.
1673. aet. 75.

Prof.

Prof. Jenensis, non quidem inventor, sed qui magna eius acui inuenta quae diximus, candide agnouit atque mature per Germaniam propagavit, et quem non sine grati animi sensu nominare mihi liceat, quod primus idem theatrum anatomicum eundemque hortum medicum Jenae condiderit, in quibus et ego profeci.

EJ. *Dissertationes anatomicae* Jenae 1656. 4.

EJ. *ordo et methodus generationi dicatarum partium per anatomen cognoscendi fabricam* ib. 1664. 4.

EJ. *de purgantibus vegetabilibus* L. ib. 1667. 4.

Cfr. OTH. SPERLINGII praefamen ad Rol-
finkii *de partib. generat.* L.

BOTANICI.

§. 261.

Praeter Veslingium maxime hic nominandus venit

JOACH JUNGIVS Lubeccensis .†. 1657. aet. 71.

Prof. matheseos Giessensis et Roslochensis, medicinae Helmstadiensis, demumque Rector gymnasii Hamburgensis.

O

Ej.

EJ. *doxoscopiae physicae minores* Hamb. 1663 4.
 it. s. t. *praecipuae opiniones physicas* ibid.
 1679. 4.

EJ. *isagoge phytoscopica* ib. 1679. 4.
 iunctim c. priore s. t. EJ. *opuscul. botanico-physic.* c. JOS. DE AROMATARIIS *epist. de generat. plantar. ex seminibus*; cura Jo. Seb. Albrecht. Coburg. 1747. 4.

EJ. *Jungii historia vernium* Hamb. 1691. 4.

SCRR. HISTORIAE NATVRALIS.

§. 262.

.1. FRANC. HERNANDEZ

Medicus Hispanus, Mexicum missus a Philippo II. ad naturalem eius regni historiam conscribendam, cui 60'000 ducatorum impensi sunt.

Primo tunc prodierunt: FRANC. XIMENES *cuatro libros de la naturaleza y virtudes de las plantas y animales que estavi recevidos en el uso de medicina en la Nueva España etc. con lo que el Dr. Hernandez escrivio en lengua latina.* Mexico 1615. 4.

Diu demum post obitum Hernandis totum opus in lucem est editum f. t.:

E. J. *plantarum, animalium, mineralium Mexicanorum historia*; a Nardo Ant. Reccho (Montecorvinate, medico Neapolitano) *collecta et in ordinem digesta*; a Jo. Terrentio (Constantiense) *notis illustrata*. Rom. 1651. fol. c. 800 iconib. edita cura Lynceorum academiae; accedunt: *aliorum nouae Hispaniae animalium* Nardi Ant. Recchi *expositio* (— eaque praestantissima —) *per Jo. Fabrum* (Bambergensem Botanicum P. M^{xm}) *it. Fabii Columnae annotat. et additiones in Recchum*; et principis Freder. Caesii (academiae Lynceorum conditoris) *tabulae phytosophicae*; denique ipsius Franc. Hernandis *supplementor*. L.

§. 263.

JO. JONSTON Polonus (e gente Scotica)

.†. 1675. aet. 72.

Per integrum decennium vniuersam fere Europam, maxime historiae animalium causa, peragravit, ingentemque eorum numerum a

meritissimo artifice Matth. Merian aeri incidi curavit.

FJ. *historiae naturalis de piscibus et cetis* L. V. it. *de exsanguibus aquaticis* L. IV. Frf. 1649. fol.

EJ. *hist. nat. de avibus* L. VI. ib. 1650. fol.

EJ. *hist. nat. de quadrupedibus* L. VIII. ib. 1652. fol.

EJ. *de insectis* L. III. it. *de serpentibus etc.* L. II. 1653. fol.

Iunctim saepius recusi.

it. s. t. HENR. RUYSCHII Frid. fil. *theatrum uniuersale omnium animalium* Amst. 1718. II Vol. fol.

EJ. *Jonstoni notitia regni vegetabilis* Lips. 1661. 12.

EJ. *dendrographiae* L. X. Francof. 1662. fol.

EJ. *notitia regni mineralis* Lips. 1661. 12.

EJ. *thcumatographia naturalis* Amst. 1632. 12. ib. 1665. 12. et alias.

EJ. *Enchiridii nosologici generalis et specialis* L. VIII. 1625. 8.

EJ. *idea uniuersae medicinae practicae* L. X. Amst. 1644. 12. et al.

§. 264.

OLAVS WORM Aarhufa – Danus .†. 1654.
aet. 67.

Prof. graecae ling. et medicinae Havniens.

Nomen eius immerito ferunt pridem ante
eum notissima officula triquetra caluariae.

Ej. *historia animalis quod in Norvegia quinduoque e nubibus decidit* etc. (Marmota leming)
Hafn. 1653. 4.

Ej. *Museum Wormianum* Amst. 1655. fol.
(cui et prius opusculum insertum est.)

Ej. *et ad eum epistolae* Hafn. 1728. 8. it.
ib. 1751. II Vol. 8.

Th. Bartholini *oratio in excessum Ol.
Wormii* Hafn. 1655. 4.

SCRR. AD MATERIAM MEDICAM.

§. 265.

GVIL. PISO Leydenſis

medicus Leydenſis, qui cum Mauritio
Naffavico Braſiliam adierat.

Ej. *historiae naturalis Braſiliae* L. IV. Amst.
1648. fol.

it. ſ. t. Ej. *de utriusque Indiae historia naturali et medica* Amst. 1658. fol.

utrique editioni accedunt GEORG. MARCGRAFII Liebftadio Mifnenf. (.†. 1644. æt. 34) *hifloriae naturalis* Brafiliae L. IV. (opus poft-humum, fed classicum et ex quo Pifo vber-rime haufit; in ordinem redegit et animad-vertionibus auxit Jo. DE LAËT, vir præftan-tiffimus.)

Posteriore editione continetur quoque JAC. BONTII Leydenfis *de medicina Indorum* Lib. cum eiusdem *obferuationibus ex diffectione ca-daverum* (quorum iam p. 173. obiter memi-nimus).

CHEMICI et PHARMACEVTAE.

§. 266.

JO. REY ex pago Bugue ditionis Guy-ennenfis.

Medicus Petricordienfis.

Ex primis aëris factitii inuentoribus.

EJ. *Effays fur la recherche de la caufe pour laquelle l'Eftein et le Plomb augmentent de poids quand on les calcine.* Bazas. 1630. 8.

it. ex ed. Gobeti Paris. 1777. 8.

§. 267.

JO. RVD. GLAUBER Germanus.

Amftelo-

Amstelodami chemicis et alchemicis laboribus confenuit.

Sale medio sui nominis vulgo notissimus.

EJ. *Opera. germ.* Frf. 1658 sq. II Vol. 4.

§. 268.

Jo. SCHRÖDER Westphalus .†. 1664. aet. 65.
Medicus Francofurtensis.

Instaurator fanioris pharmaciae.

EJ. *Pharmacopoesia medico-chymica s. thesaurus pharmacologicus* Ulm. 1641. 4.

germ. s. t. Arzneyschatz Francof. 1718. III Vol. fol. c. comment. Fr. Hofmanni patris, Ettmülleri alior.

PATHOLOGI et THERAPEVTAE.

§. 269.

GVII. BALLONIVS (de Baillou) Parisinus .†. 1616. aet. 78.

Prof. Parisinus

discipulus Dureti; totus Hippocraticus.

Scripta eius posthuma edidit Jac. Thevart.

EJ. *epidemiorum et ephemeridum* (inde ab a. 1570-79) L. Paris. 1640. 4.

EJ. *consiliorum medicorum* L. I. Paris. 1635.
4. L. II. ib. 1636. 4. L. III. ib. 1639. 4.

EJ. *paradigmata et historiae morborum ob
raritatem obseruatione dignissimae* ib. 1648. 4.

Opera Venet. 1734. IV vol. 4.

it. c. praef. Theod. Tronchin. Genev.
1762. IV vol. 4.

Vitam auctoris scripsit Ren. Moreau
Par. 1641. 4. et c. oper.

§. 270.

LAZARUS RIVERIUS (Riviere) Monspe-
liensis .†. 1655. aet. 67.

Prof. in academia patria; vel potione sui
nominis vulgo notus.

Sennertum nimis liberaliter neque satis
ingenue exscripsit.

EJ. *obseruationes medicae et curationes in-
signes* Cent. I–III. Paris. 1646. 4. et al. Cent.
IVta (posthuma) Hagae Com. 1659. 8.

EJ. *praxis medica cum theoria* Paris. 1640.
8. et al.

EJ. *methodus curandarum febrium* Paris.
1648. 8.

Opera Lugd. 1663. fol. Ven. 1733. fol. et al.

Spuria

Spuria vero sunt et supposititia: *Arcana Riverii a Bernardino Christini edita Ven. 1676. 4. et al.*

§. 271.

DANIEL SENNERT Vratislaviensis .†. 1637.
aet. 66.

Prof. Wittebergensis.

Saniora chemicae sectae placita cum Galenicis combinare studuit.

EJ. *de consensu et dissensu Galenicorum et peripateticorum cum chymicis* Witteb. 1619. 8. Paris. 1633. 4.

EJ. *institutionum medicarum* L. V. Witteb. 1611. 4.

EJ. *practicae medicinae* L. I–IV. Witteb. 1628–35. VI vol. 4.

EJ. *paralipomena c. praemissa methodo discenti medicinam* ibid. 1642. 4.

EJ. *Opera* Paris. 1645. fol. Venet. 1651. fol. ed. maxime completa Lugd. 1676. VI Vol. fol.

Aug. Büchneri *paneg. in obitum Sennerti* ap. Witte *memor. medicor.* p. 88. sq.

§. 272.

JO. BAPT. VAN HELMONT Bruxellensis
 .†. 1644. aet. 67.

Homo paradoxus, mysticus, philosophus per ignem, sagacissimi tamen ingenii, qui etsi non primus tamen princeps Galenicos de quatuor in sanguine humoribus, errores, masculine confutavit, vitale autem principium *archaei* nomine ornavit, *gas* suum s. aëris factitii species diu ante nuperos constituit etc.

Nomen eius adhuc fert tum *offa*, quam vulgo saponem chemicum vocant; tum *ludus* qui lapidis calcarei singularis species est, cubis constans, qui spataceis dissepimentis distinguuntur *).

Numerosa eius scripta obscuris plerumque et paradoxis titulis insignita sunt. Ad maxime memorabilia pertinent sequentes:

EJ.

- *) Cum singulare et satis rarum hoc lapidum figuratorum genus, a multis historiae naturalis auctoribus cum aliis male confundatur, operae pretium duxi, iconem eiusdem genuinam exhibere in *Handbuch der Naturgeschichte* ed. 2. tab. III. fig. 13.

EJ. *scholarum humoristarum passiva deceptio*,

EJ. *complexionum figmentum.*

EJ. *Archaeus faber.*

EJ. *Ius duumviratus.*

ID. *de lithiasi.*

ID. *de febribus.*

EJ. *Gas aquae.*

EJ. *Blas humanum.*

ID. *de flatibus.*

EJ. *inuentio tartari in morbis temeraria.*

Opera iunctim edidit, post fata auctoris, filius eius, quem mox citabimus. Amstel. ap. Flzevir. 1648. 4. Frf. 1682. II Vol. 4. et c.

Vitae propriae notitiam aliquam dedit in *tumulo pestis*. it. in scripto, cui tit. *studia authoris*.

Cf. quoque Gottfr. Arnold *Kirchen- u. Ketzer - Historie* L. III. cap. 8. p. 73. fqq.

§. 273.

FRANC. MERCVR. VAN HELMONT Jo. Bapt. fil. .†. 1699. act. 82.

Patre adhuc longe magis paradoxus, alchemistia, cabalista etc. etc. acris tamen quoque ingenii, et qui in Leibnitii aliorumque summo-

summorum eius aevi virorum necessitudinem venit.

EJ. *paradoxal Discourses, concerning the macrocosm and microcosm, und their union.* Lond. 1685. 4.

germ Hamb. 1691. 8.

EJ. *alphabeti veri naturalis hebraici brevissima delineatio* Sulzbaci 1657. 12.

EJ. *obseruationes circa hominem eiusque morbos* Amst. 1692. 12.

Latinas fecit Jo. CONR. AMMAN Scaphusinus, vir meritissimus, cuius editionem Caesari Aureliani supra citauimus, sed qui longe maxime inclaruit felicissima methodo surdos instruendi, quam libello summi pretii explicavit s. t. *surdus loquens s. methodus qua, qui surdus natus est, loqui discere possit.* Amstel. 1692. 12. et al.

§. 274.

FRANC. SYLVIVS DE LE BOË Hanoviensis
†. 1672. aet. 58.

Prof. Leydenfis.

Auctor sectae medicae post Galenicam et Paracelsicam tertiae principis et quae magno generis humani damno diu in Europa regnauit.

Cum

Cum enim aliis corporis humani humoribus inquilinis acidam indolem, aliis alcalinam male tribueret, et plurimas chylicationis et sanguificationis functiones, ad mixtionem eorum et inde natam efferuescentiam erronee referret, maximam in morborum partem fere ut Helmontius pater, ex acidi abundantia deriuabat, huicque subigendo absorbentibus, diaphoreticis, et calido omnino regimine obuiam ibat. Triste adeo sed memorabile exemplum praebuit quam funesta et humano generi lethifera euadat therapia, nisi saniori et casta physiologiae nitatur.

Vt illic interim instituto primus hic medicinae studiosos ad nosocomia frequentanda et ad ipsos aegrotorum lectulos duxit.

Nomen eius mansit tam cerebri quibusdam partibus, et si antea notis, aquaeductui, fossae, corpori fimbriato etc., quam salibus suis, digestiuo, volatili oleoso etc.

Idem quoque primus epiphyseon lenticularem incudis pro peculiari quodam officulo haud bene venditauit.

EJ. *Dissertationum medicarum aëtas* Amst. 1663. 12.

EJ. *praxeos medicae idea nova* L. IV. LB. 1667-74. III Vol. 12.

EJ. *Tract. de affectu epidemico* a. 1669. LB. 1673. 12.

EJ. *de methodo medendi* L. II.

iunctim c. *reliquis operibus* Amst. 1679. 4. Ultraj. 1695. 4. et al.

Ipsi quoque Sylvio tribuitur libellus, qui discipuli et collegae eius FLORENTII SCHVYL nomen prae se fert, *pro veteri medicina* LB. 1670. 12.

Luc. Schacht *or. in obitum* Sylvii extat in fronte operum.

§. 275.

ISBRAND VAN DIEMERBROECK Montfortia-Ultrajectinus .†. 1674. aet. 66.

Medicus Neomagensis: tum Prof. in academia patria.

EJ. *de peste* (Neomagensi a. 1635-37.) L. IV. Aenaci 1644. 4. et al.

EJ. *disputationes practicas de morbis* Ultraj. 1664. 12.

EJ.

EJ. *anatomie corporis humani* Ultraj. 1672.
8. Genev. 1679. 4. et al.

EJ. *observationes et curationes medicae* 100.
10. *de variolis et morbillis.*

iunctim cum reliquis *operibus* Ultraj. 1685.
fol. et al.

§. 276.

FRANC. CITESIVS (Citois) Piclavienſis †,
1652. aet. 80.

Medicus Card. de Richelieu.

EJ. *de nouo apud Pictones dolore colico bilioso* Piclav. 1616. 12.

it. c. al. inter EJ. *opuscula medica* Par. 1639. 4.

§. 277.

PAVL. RENEAVLME Blaefenſis.

Artem tam in patria quam Lutetiae exercuit.

EJ. *ex curationibus observationes* Par. 1606. 8.

EJ. *Specimen historiae plantarum* ib. 1611. 4.

§. 278.

HENR. SMETIVS (de Leda) Aloſta-Flan-
drus †. 1614. aet. 77.

Medicus Lippenſis, tum archiater Palatinus,
tandem Prof. Heidelbergenſis.

Vir elegantiffime doctus.

EJ.

EJ. *miscellanea medica* L. XII. Frf. 1611. 8.

De vita propria carmine egit, *miscellaneis istis inserto* p. 727. sqq.

§. 279.

ZACVTVS LVSITANVS Ulissiponenſis .†. 1642. aet. 67.

Christianam religionem inde a teneris vnguiculis professus, postquam diu in patria artem exercuerat, Amstelodamum petiit et apostata Iudaeus factus circumcidi se passus est.

Credulus, arcanorum et mirabilium amans, non sine suspitione legendus.

EJ. *de medicorum principum historia* L. VI. Amst. 1629-38. IV vol. 8.

EJ. *praxis historiarum morborum* L. V. Amst. 1641 sq. III Vol. 8.

EJ. *praxeos medicae admirandae* L. III.

iunctim c. reliquis *operibus* Lugd. 1642. et al. II Vol. fol.

§. 280.

NICOL. TVLPIVS Amstelodamensis .†. 1674 aet. 80.

Medicus et Consul Amstelodamensis, libertatis patriae vindex, in vniuersum de republica et medicina aequè meritissimus.

EJ.

Ej. *observationum medicarum* L. III. Amst. 1641. 8.

Eaedem L. IVto auctiores ib. 1652. 8. et al.

Vita auctoris praefixa est recentioribus harum observationum editionibus.

CHIRV RGI.

§. 281.

GVIL. FABRICIVS (s. potius FABRI vt ex autographis eius didici) a patrio pago Hilden vulgo HILDANVS dictus .†. 1634. aet. 74.

Poliater Bernensis

Ej. *vom heissen und kalten Brande* it. *von der Bräune* Colon. 1593. 8.

10. *von geschossnen Wunden* c. al. Basil. 1615. 8.

10. *vom Blatter-Stein* (calculus vesicae urinae) ib. 1626. 8.

Ej. *Observationum chirurgicarum* Cent. VI. it. *epistolarum* Centuria ib. 1606 sqq. 8. et al. germ. Flensburgi 1781 sqq. 8.

Opera Frf. 1646. fol. et al.

Immerito autem omissa est in hac operum Hildani collectione Ej. *anatomiae praes-*

stantia et utilitas d. i. Beschreibung der fürtrefflichkeit, nutz u. Nothwendigkeit der Anatomy
Bern. 1624. 8.

De codicibus eius anecdotis qui in bibliotheca Bernensi asseruantur v. Hallerum in *relationib. Goettingens. de libris novis* fasc. XII. it. *bibl. chirurg.* Vol. I. p. 266 sqq. et *bibl. pract.* Vol. II. p. 307 sqq.

Vitam viri scripsit Christ. Polyc. Leporin. Quedlinb. 1722. 4.

§. 282.

JO. SCVLTVS (Schulze) Ulmenfis .†.
1645. aet. 51.
medicus vrbis patriae.

EJ. *Armamentarium chirurgicum* Ulm. 1655. fol. et al.

reliquis praestat ed. Amst. 1671. 8. c. observationibus Lamzweerdenii, Verduyni aliorum.

§. 283.

CAESAR MAGATVS Scandianensis .†. 1647. aet. 68. (ex lithotomia)

Medicus Romanus, tum Prof. Ferrariens. ad postremum monachus Capucinus.

EJ.

EJ. *de rara medicatione vulnerum* L. II. Ven. 1616. fol.

EJ. (sed nomine fratris JO. BAPTISTAE VSI) *defensio rarae medicationis contra Sennertum* Bonon. 1637. 4.

utrumque opus recusum Norimb. 1733. II Vol. 4.

§. 284.

MARC. AVREL. SEVERINVS (Thurius Cra-
thigena) Tarsensis Calaber .†. 1656. aet. 76.
Prof. Neapolitanus.

Restaurator quasi masculae manualis chir-
urgiae graecanae.

EJ. *de recondita abscessuum natura* L. VII.
accessit *diatribe de pestilente ac praefocante pue-
ros abscessu* (paedanchone scil. s. angina gan-
graenosa) Neap. 1632. 4. LB. 1724. 4.

EJ. *de efficaci medicina* L. III. Frf. 1646. fol.

EJ. *Zootomia Democritea* Norimb. 1645. 4.

10. *de viperae natura* Patav. 1651. 4.

EJ. *Antiperipatias* s. *de respiratione piscium*
etc. Neap. 1659. fol.

SCRR. ARTIS OBSTETRICIAE.

§ 285.

LOVISE BOVRGEOIS (f Bourfier)

Obstetrix regia ab Ambr. Paraeo erudita.

Ej. *Observations sur la sterilité, perte de fruit, fécondité, accouchemens, et maladies des femmes, et enfans nouveaux nés.* Par. 1626. 12. ib. 1644. 8. et al.

SCRR. AD MEDICINAM FORENSEM.

§ 286.

PAVL. ZACCHIAS Romanus .†. 1659. aet. 75.
 Archiater papalis.

Ej. *Quaestiones medico - legales* Rom. inde ab a. 1621. IX Vol. 4.

iunctim Frf. 1688. III Vol. fol.

LITTERATORES et PHILOSOPHI

§ 287.

Agmen ducat biga clarissima popularium meorum, de medicis veteribus et humanioribus quas vocant studiis meritissimorum:

CASP. HOFMAN, Gothanus .†. 1648. aet. 71.

Prof. Altorfinus, qui quidem famae suae exinde male cauit quod praeoccupata opinione

occoeca-

occoecatus sanguinis circulum pertinaciter negaret, etsi ipse Harvaeus, cum in Elgoviae ducis comitatu a. 1636 Norimbergam venisset ad oculum eundem ipsi demonstraturum Iponderet *). Graece vero egregie doctus in Galeno maxime et Theophrasto recensendis studiose laboravit.

Ej. *variarum lectionum* L. VI. Lips. 1619. 8.

Ej. *commentar. in Galenum de usu partium*; eiusdemque editionem Galenici *de ossibus* libelli supra citauimus pag. 63 64.

Ej. *apologiae pro Galeno* L. III. (posthumi ex ed. Guid. Patin) Lugd. 1668. 4.

Jac. Pancr. Brunonis *or. de vita, moribus et scriptis* Casp Hofmanni c. huj. *isagogae medicae* Lips. 1664 12.

Jo. Jac. Baier *biographiae Professorum med. Altorf.* p. 36 sqq.

§. 288.

THOMAS REINESIVS Gothanus .†. 1667.
aet. 81.

P 3

Medicus

*) Cf. G. Richteri *Acti eiusque familiarum epistolae selectiores* Norimb. 1686. 4. pag. 808 sqq.

Medicus et consul Altenburgensis.

Vir ad miraculum eruditus, praeter scripta mox citanda maxime *Syntagmate inscriptionum antiquarum* clarus.

Ej. *variae lectiones* Altenb. 1640. 4.

Ej. *epistolae ad Casp. Hofmannum* Lips. 1660. 4.

Ej. *observ. de ancilla Altenburgensi lasertas, ranas et bufones euomente*, extat in Bartholini *act. Hafniens.* Vol. II. p. 110 sqq.

Plura eius anecdota Mscpta extant in bibliotheca academica, ut et exempla medicorum veterum manu eius creberrime, et ut solebat doctissime, notata.

Scholam vero *ICtorum medicam* non ad eum pertinere supra iam dictum est (pag. 188.)

Vitam viri egregii a fratre eius conscriptam videsis in *Gothaischen Kirch- und Schulstaat* Vol. III. P. XI.

it. cf. Bruckeri *Ehrentempel* N. XXVII. p. 110 sqq.

§. 289.

HERM. CONRING Friso-orientalis .†. 1681.
aet. 75.

Prof.

Prof. Helmstadiensis.

Polyhistor, quavis disciplina doctissimus.

EJ. *introducōtio in artem medicam.*

EJ. *de Germanicorum corporum habitus antiqui et noui causis* Helmst. 1652. 4.

it. c. comm. Jo. Ph. Burggrav. Francf. 1727. 8.

EJ. Conringii *de hermetica Aegyptiorum medicina* L. II. supra notauimus (p. 8.)

Opera Brunsvic. 1730. VI Vol. fol.

Cf. Bruckeri *Ehrentempel* N. XXXIX. p. 159.

§. 290.

FRANC. BACON BARO DE VERVLAMIO Eboracēsis .†. 1626. æt. 66.

Sancti Albani Vicecomes, aliquamdiu Angliae magnus Cancellarius, sigilli regii custos etc. etc.

Vir, vt Boerhaaviū de eo iudicium meum faciam, ad omnia, quae scientia humana comprehendi possunt, indaganda facile princeps, et de quo dubites, vtrum consilio an exemplo, labore vel liberalitate maior fuerit in instauranda deformata physica.

Classicus quoque profaici vernaculi styli scriptor.

EJ. *de augmentis scientiarum* LB. 1652. 12.

EJ. *nouum organon* Lond. 1620. fol.

vtrunIQUE opus partem *instaurationis* ej. *magnae* constituit.

EJ. *Sylua sylvarum* s. *historiae naturalis* Centuriae X. Lond. 1638. fol.

EJ. *historia vitae et mortis* Lond. 1623. 8.

it. in collectione Henningeri, quam supra citauimus (p. 196.)

Opera ex ed. Guil. Rawley Lond. 1638 fol. Frf. 1665. fol.

plenissima autem (curante Th. Birch) Lond. 1740. IV vol. fol.

Malleti vita auctoris praefixa legitur huic postremae Baconis operum editioni.

§. 291.

RENAT. CARTESIUS (Des Cartes) Hagaturonensis .†. 1650. aet. 55.

Primo miles, tum in Hollandia demumque apud Christinam Sueciae priuatam egit vitam.

Sectam condidit penes quam aliquamdiu monarchicum in philosophia imperium fuit. Ipse auctor vanissimarum et furilium hypothesium vt in physicis ita et in physiologia, quae etsi viuudum inuentoris ingenium testentur, adeo tamen ab omni veri specie alienissimae sunt, vt mireris easdem a viro profectas, qui tamen in mathesi sublimiori, quam frenum exorbitantis phantasiae vocant, classicus extitit, imo de eadem augenda et tradenda immortaliter meruit.

EJ. *Dioptrice*

iunctim prodiit cum *Methodo* eiusdem et *Geometria* LB. 1637. 4.

EJ. *de homine* (opus posthumum) LB. 1662. 4.

ex ed. Flor. Schuyt cuius supra meminimus (p. 222.)

it. c. L. *de formato foetu* Amst. 1672. 4.

Opera Amst. 1692—1701. IX Vol. 4.

Vita eius per Petr. Borellum. Paris. 1656. 8.

(A. Baillet) *vie de Des Cartes*. Par. 1691. II Vol. 4.

Eiusd. compendium istius operis ibid. 1698. 12.

Gaillard *Eloge de Des Cartes.* Paris. 1765. 8.

Thomas *Eloge de Des Cartes.* ibid. eod. 8.

§. 292.

PETR. GASSENDI Canterfio - Prouincialis
†. 1655. aet. 64.

Prof. Parisinus.

Philosophus humanissimus, doctissimus.

Praeter alia eius scripta, physiologici argumenti, maxime ad nos pertinet utilissima et dulci varietate gratum opus, viz:

Ej. *vita* Nicolai Claudii Fabricii de Peiresc *Senatoris Aquisextiensis* (viri summi) Hagae Com. 1655. 4. et al.

Opera Gassendii Lugd. 1658. VI Vol. fol.
it. Florent. 1727. VI Vol. fol.

Vie de P. Gassendi Par. 1737. 8.

De Comburat *Abregé de la vie de P. Gassendi* ib. 1770. 8.

§. 293.

Piget sane tantis viris iungere mysticum somniatorem, quem tamen non plane intactum relinquere licet. Est is

ROBERT.

ROBERT. FLVDD (f. de Fluctibus) Oxo-
nienfis .†. 1637. aet. 64.

Ex numerosis eius operibus, quae VI vol.
fol. continentur, nominasse fufficiat

Ej. *integrum morborum mysterium* Francof.
1631. fol.

SECTIO XII.

SECULI XVII^{mi}
DIMIDIUM POSTERIVS.

---

*SOCIETATES LITTERARIAE,
DIARIA etc. etc.*

§. 294.

Bello tricennali tandem extincto, pacis dulci otio denuo conualescebant quasi litterarum studia. Maxime cum et Principes Europae animum ipsis iterum advertere poterant, et publicis quibusdam utilissimis institutis locus dabatur, quibus ut plurimum studiorum genera ita quam maxime medicina cum naturali historia praeclarissima capiebant incrementa. Pertinent huc ante omnia *Societates* et *Academiae scientiarum*, quae, si a paucis prioribus id genus tentaminibus discesseris, qualis Lynceorum academia fuit, cuius supra (p. 211.) meminimus, ea nunc, ad quam peruenimus, periodo maximam partem oriebantur.

§. 295.

Et prima quidem inter eas extitit *Societas scientiarum Londinensis*, quae tamen ipsis fa- tentibus Anglis *) Germanum quendam ex Palatinatu, tunc temporis Londini degentem, Theodorum Haak auctorem agnoscit genuinum, utpote qui iam a. 1645 coalitioni eius ansam praebuit.

Acta vero sua ferius edere cepit Societas, inde a mense Martio a. 1665. s. t. *Philosophical Transactions*: 4. curante primum, qui tum temporis ipsi a Secretis erat itidem Germano Bremense Henr. Oldenburg.

Vastae collectionis passim compendia (*Abridgments*) edita sunt sequentia:

The philosophical Transactions from 1665 to 1700 abridg'd and dispos'd under general heads by J. Lowthorp. Lond. 1701. III Vol. 4.

inde usque ad a. 1720 per Benj. Motte. ib. 1721. II Vol. 4.

porro

*) Cf. JO. WALLIS *de vita propria* in fronte *Ej. Grammat. linguae Anglican.* pag. VI. edit. Londin. 1765. 8.

porro vsque ad a. 1732 per J. Grey et Reid ib. 1734. III Vol. 4.

Hae tres series saepius iunctim recusae. ed. 4. Lond. 1734. VIII Vol. 4.

His successit alia epitome s. t. *Memoirs of the royal Society being a new Abridgment of the philosophical Transactions* by Mr. Baddam ib. 1738 sqq. VI Vol. 8.

Denique Transactiones inde ab a. 1743 vsque ad a. 1750 in compendium redegit Jo. Martyn Prof. botan. Cantabrig. II Vol. 4.

Th. Sprat's *history of the royal Society* Lond. 1667. 4.

Th. Birch's *history of the royal Society* ib. 1756. IV vol. 4. hac vberime recensentur quae vsque ad a. 1687 in ipsis Societatis confessibus acta et relata sunt. Ad fontes pertinet vniuersae physiologiae, cum innumera Hookii, Cronii, Kingii, Grewii, Gualt. Needhami aliorumque eius aevi physiologorum obseruata anecdota contineat.

§. 296.

Academia Scientiarum Parisina, auspice magno Colberto a. 1666 condita, ab Abate

bate *Bignon* autem a. 1699 restaurata, et praeclaris redditibus ac priuilegiis regiis aucta est, a quo inde anno etiam acta sua publici iuris facere cepit, s. t. *Histoire de l'academie royale des sciences, avec les Mémoires* Par. 4.

Quae autem integris XXXIII annis, quae inde a prima eius inflauratione ad eam quam diximus renouationem intercesserunt, acta sunt principalia, iunctim postmodum edita sunt s. t. *Histoire de l'academie des sciences depuis son établissement* etc. Par. 1733. XI Vol. 4. et vulgo audiunt *Mémoires avant 1699*.

Iuncta est his collectio s. t. *Mémoires de l'academie des sciences, contenant les ouvrages adoptez par cette Academie avant son renouvellement* en 1699. Amst. 1736. VI Vol. 4.

Demumque inde ab a. 1750 accesserunt: *Mémoires de Mathématique et de Physique* présentés à l'academie des sciences. Par. 4.

Table alphabetique de l'hist. de l'ac. des sc. vsque ad a. 1770. curantibus Godino et Demourfio prodiit ib. 1734. VIII vol. 4.

Et noui indices s. t. *nouvelle Table* per Abb. Rozier ib 1775. IV vol. 4.

Jo. Bapt. du Hamel *regiae Scientiar. Academiae historia* Paris. 1698. 4. Lips. 1700. 4. ed. 2. Paris. 1701. 4.

§. 297.

Academia Naturae Curiosorum primas suas origines medico debet Swinfurtensi Jo. Laur. Baufchio, qui quidem cum aliis quibusdam Germaniae medicis iam inde ab a. 1652 in priuatam primo societatem iuit, quae postmodum publica facta et ab imperatore Leopoldo priuilegiis munita academiae Caesareo-Leopoldinae nomine inclaruit.

Commentarios suos edere cepit a. 1670.

et quidem vsque ad a. 1706 s. t. *Miscellaneorum* s. *Ephemeridum medico-physicorum* Decuriis III. Francof. 4.

Has exceperunt inde ab a. 1712-1722. *Ephemeridum* s. *observationum medico-physicarum* Centuriae X.

Indicem super hisce Decuriis et Centuriis edidit Guil. Andr. Kellner. Norimb. 1739. 4.

Sequentia

Sequentia X Vol. inde ab a. 1727. vsque ad 1754 edita *Actorum physico-medicorum* titulo veniunt, qui demum inde ab a. 1757 in eum *Nouorum Actorum* mutatus est *).

Andr. El. Büchner *historia academiae N. C. Hal.* 1756. 4.

§. 298.

*) Vtili instituto saepius iam ex huius similibusque academiarum ingenti actorum farragine eclogae edi ceperunt, v. c. *Acta Germanica, or the literary Memoirs of Germany etc. by a Society of Gentlemen.* Lond. 1742. 4.

Vberima omnium est collectio sic dicta academica Divionensis, in binas diuisa series, quarum altera excerpta Actorum Parisinorum, altera vero selecta ex aliis Europae societatum commentariis, continet. Auspicata est a. 1752 s. t. *Recueil de Memoires, ou collection de pieces academiques.* Dijon et Paris 4. dirigente primum J. Berryat, tum viro egregio Gueneau de Montbeillard aliisque.

It. *Uytgezogte Verhandelingen uyt de nieuwste Worken van de Societeyten der Wetenschappen.* Amst. inde ab a. 1757. XXIV Vol. 8.

§. 298.

Aliud nouum eius æui studiorum subsidium et ex quo ingentia commoda in medicinam maxime redundarunt, *Diaria sunt literaria, bibliothetæ*, vt nunc vulgo audiunt, aliaque id genus scripta periodica, quibus tam noui libri recensentur, quam nupera inventa et obseruationes insertæ leguntur.

Et primum quidem in Gallia prodiit *Journal des Sçavans* inde ab a. 1665. Par. 4. auctore Dionys. de Sallo, post Abbat. Gallois aliisque.

In Germania inde ab. a. 1682 edita sunt *Acta eruditorum* Lips. 4. primum dirigente Ottone Menkenio Prof. Lips. tum eius filio Jo. Burchardo, et nepote Frider. Ottone aliisque. Eadem ab a. 1732 *nouorum A. E.* titulo veniunt.

Integræ dissertationes et obseruationes propriæ, quæ hisce actis a prima eorum origine vsque ad a. 1740 continentur, seorsim excusæ prodierunt s. t. *Opuscula omnia actis eruditorum inserta.* Venet. 1740 sq. VII Vol. 4.

Apud Batauos acutissimi ingenii scepticus Petr. Bayle inde a m. Martio a. 1684 edere cepit *Nouvelles de la republique des Lettres* Amstel. 12.

§. 299.

Mox et similia opera periodica sunt secuta, vnice rei medicae dicata.

(Nic. de Blegny singularis ceteroquin hominis) *nouvelles Découvertes sur toutes les parties de la Medecine*. Par. inde ab a. 1679 12.

lat. per Theoph. Bonnet s t. *Zodiacus medico-gallicus s. Sylloge miscellaneorum medico-physicorum gallicorum recens in re medica exploratorum*. Genev. inde ab a 1680. 4.

In Belgio successit: STEPH. BLANKAART *collectanea medico-physica, oft Hollands Jaarregister der Genees-en Natuur-kundige Aanmerkingen van gantsch Europa etc.* Amstel. iude ab a. 1680. 8.

Indicem super utroque opere aliisque, quae diximus, actis, Havniensibus (v. p. 205), Naturae curiosorum etc. exhibet Corn. a Beughem *Syllabus recens exploratorum, prout in miscellaneis medico-physicis Germa-*

niae, Galliae, Daniae et Belgii sparsim extant
 Amstel. 1696. 12. it. f. t. *bibliothecae eruditorum*
critico-curiosae ib. 1699. 1701. 1710. 12.

Idem *Blancardus* praeter innumera
 compilatitia, proprias et vtilis obseruationes
 ad historiam insectorum edidit f. t. *Schou-burg*
der Rupsen, Wormen, Maden, en vliegende
Dierkens daar uit voorkomende. Amst. 1688. 8.
 germ. Lips. 1690. 8.

Ej. *anatomia practica rationalis s. variorum*
cadauerum morbis denatorum anatomica inspectio
 Amst. 1688. 12.

Ej. *Lexicon medicum* Amst. 1679. 8. et al.
 c. praef. G. E. Stahl Hal. 1704. 8.
 it. curante J. H. Schulze ib. 1739. 8.
 c. auctariis Agnethleri ib. 1747. 8.
 et studio cl. Isenflamm Lips. 1777. II
 Vol. 8.

ANATOMICI et PHYSIOLOGI.

§. 300.

Magna incrementa, quae physiologia
 praecedente aevo e zootomiae et viuisectionum
 studio ceperat, ea quam nunc tractamus periodo
 impense adhuc aucta sunt, vtilissimis bis

ipsi

ipsi accedentibus adminiculis, *microscopiorum* scil. et anatomicarum quas vocant *injectionum*: vtpote quorum ope nouus quasi orbis naturalis historiae et anatomes cultoribus apertus est.

§. 301.

De *microscopiorum* vero inuentore multum inter eruditos disputatum est. Vt enim eos taceam, qui iam veteribus eorum notitiam vindicare ausi sunt, alii Zacchariae Janszonio Medioburgensi, alii Cornelio Drebel Alkmariensi, alii Francisco Fontanae Italo nobile illud inuentum tribuunt. Vtut sit, illud sane certo constat, vsum eorum ad indagandam interiorem organicorum corporum structuram ea ad quam accedimus periodo demum inualuisse. Etsi enim iam Harvaeus conspicilla ad insectorum anatomen et pulli in ouo incubato formationem eruendam, et princeps Caesius cum Lynceis sodalibus (quorum supra p. 211. obiter memini) etiam microscopiis vsus sit, summa tamen eorum in physiologia et historia dignitas felicissimis demum laboribus

immortalium duumvirorum Malpighii et Swammerdamii demonstrata est.

Frid. Schrader (medicus ordinarius ciuitatis Goettingensis, tum Prof. Helmsta-dienst.) *de microscopior. usu in naturali scientia et anatome.* Gotting. 1681. 8.

§. 302.

Binos saltem e pluribus eius aevi *micrographis*, vt vocantur qui de obseruationibus microscopis singulares ediderunt libros, nominasse sufficiat, Hookium et Leeuwenhoeckium.

ROB. HOOK ex inf. Wight .†. 1702. aet. 67.

Medicus et Prof. Geometr. coll. Greshamensis.

Nomen eius gerit celebre experimentum cordis motum inflatione pulmonum resuscitandi.

EJ. *micrographia restaurata* Lond. 1665. fol.

Tabulas tantum cum breui explicatione re-cufas dedit H. Baker ib. 1745. fol et al.

EJ. *posthumous Works* Lond. 1705. fol.

EJ. *philosophical experiments and observations.* publish'd by W. Derham Lond. 1726. 8.

Idem

Idem quoque Hookius edidit inde ab a. 1681 opus mensurum et Transactionibus philosophicis simile, cui titulus *Philosophical Collections* Lond. 4.

§. 303.

ANTON. VAN LEEVWENHOEK Delphensis .†. 1723. aet. 91.

Vir in lentibus minutissimis perpoliendis, earumque ope obseruando versatissimus, falli tamen iisdem haud nescius, ideoque, si candide fateri licet, physiologiae multum et profuit et nocuit.

Ej. *Arcana naturae ope microscopiorum detecta* LB. 1685-1702. 8.

Ej. *Epistolae physiologicae* Delph. 1719. 4.

§. 304.

Alterum anatomes et physiologiae adnuculum, de quo loquimur, *injectiones* scilicet vasorum, itidem hac periodo si non inuentum, tamen perfectum est. Quibus enim prioris aevi anatomici utebantur artificia, vasa sanguifera minora in conspectum reddendi, aut aëre ea inflando aut aqua colorata et atra-

mento eadem replendo, praeter alia eo quoque laborabant incommodo, vt conseruationi inepta essent. Iam vero cum ceracea iniectionis massa inuenta esset, et argentum quoque viuum eodem scopo feliciter adhiberetur, noua quadam luce structura corporis humani illustrata est, et via quasi strata ad thesauros *praeparatorum* anatomicorum colligendos.

§. 305.

Vulgo quidem Swammerdamium massae istius ceraceae inuentorem pertibent. At enim vero huic ansam primo praebuisse videtur praceptor eius

JO. VAN HORNE Amstelodamensis, .†.
1670. aet. 49.

Prof. Leydens.

EJ. *nouus ductus chyloferus, nunc primum delineatus, descriptus* etc. LR. 1652. 4.

EJ. *microcosmus* ib. 1660. 12. et al.

EJ. *microtechne* ib. 1663. 12. et al.

iunctim c. al. EJ. *opusculis anatomico-chirurgicis* et in ea annotationibus Jo Guil. Pauli Prof. Lips. (.†. 1723. aet. 66.) Lips. 1707. 8.

Sed

Sed omiffae sunt ab editore E. J. Hornii *de ductibus falivalibus disputationes* III. *ibid.* 1656 sq. recuf. in Halleri *colle&ct. difp. anat.* Vol. II.

E. J. editionem Galenici *de offibus* L. et Botalli operum, fupra fuis locis citauimus.

“ Drelincourtii *or. in obit.* Hornii extat in iftius opufculis.

§. 306.

In vniuerfum Batauis illud debetur, quod inie&ctiones anatomicas cito ad mirum perfectionis gradum euexerint. Ruyfchius maxime, Stalp. van der Wiel, alii.

Siphonem anatomicum primus descripfit Regner de Graef.

De inuentore egregii artificii vafa argento viuo replendi, ambigitur. Alii eidem Graefio tribuunt, alii, fed vt mihi quidem videtur minus recte, Malpighio. Certe in Batauis vltro eam encheirefin perfecit et ad fystema vaforum lymphaticorum inueftigandum feliciffime adhibuit Nuckius.

§. 307.

Studium *anatomes comparatae*, cui praecedente periodo tanta debuit incrementa univ^{er}sa physiologia, et ea de qua nunc agimus utilissime continuatum est.

Impensa praesertim augmenta cepit splendido opere, quod auspiciis academiae Parisinae nuper conditae, curantibus imprimis duumviris egregie anatomice doctis, Perraulto et Duverneio (de quibus mox seorsim) in lucem prodiit s. t.

Histoire des animaux Paris. 1676. II Vol. fol. max.

Posthac saepius minore forma sed auctius repetitum, tam inter *Memoires avant* 1699 Vol. III. quam seorsim Amst. 1733. 4. et al.

Angl. vertente Pitfieldio Lond. 1702 fol.
germ. per G. Leon. Huth. Norimb. 1754
II vol. 4.

lat. magnam partem insertum Mich. Bern. Valentini *amphiteatro zootomico* Erf. 1720. fol.

§. 308.

CLAUD. PERRAULT Parisinus .†. 1688.
aet. 75.

Summus

Summus architectus Vitruvii versione et splendida editione celebrer, delineandi elegantissime peritus etc.

EJ. *Essays de Physique* Par. 1680-88. IV Vol. 8.

Vitam viri v. in *Journal des Scavans* a. 1689.

§. 309.

JOS. GVICHARD DUVERNEY Foro-Segusianus .†. 1730. aet. 82.

Prof. Parisinus.

EJ. *Traité de l'organe de l'ouïe* etc. Par. 1683. 12. et al.

lat. Norimb. 1684. 4. et al.

EJ. *Oeuvres anatomiques* (posth. edentibus Senaco et Bertino) Par. 1761. II Vol. 4.

Ad eundem quoque pertinet: *Lettre contenant plusieurs nouvelles observations sur l'osteologie* Par. 1689. 4. recuf. in Halleri *collect. disp. anat.* Vol. VI.

EJ. *Traité des maladies des os* Paris. 1751. II Vol. 12.

Elogium eius v. in *Hist. acad. Paris.* a. 1730.

§. 310.

Memorandus hic quoque venit libellus, mole quidem parvus, ast materie grauis, et qui ad fontes physiologiae pertinet. *Observationes scil. anatomicae selectiores collegii privati Amstelodamensis* (auctoribus Swammerdamio, Ger. Blasio, Matth. Slado aliisque) Amst. 1667. 12.

P. II. ibid. 1673. 12. (haec fere tota a Swammerdamio profecta.)

§. 311.

GER. BLASIVS (Blaes) Oostvlieta - Bruggensis .†. 1682.

Prof. Amstelodamensis.

EJ. *zoologia s. anatomie hominis brutorumque variorum* Amst. 1677. 8.

EJ. *Anatome animalium* ib. 1681. 4.

EJ. *Anatome medullae spinalis et neruorum inde prouenientium* 1666. 12.

Auctarium EJ. ad Veslingii syntagma supra citauimus.

Ductum quoque Stenonianum sibi vindicare studuit.

Cf. Nic. Hoboken *novus ductus salivalis* Blasianus in *lucem protractus*. Ultraj. 1662. 12.

§. 312.

NIC. STENONIS (Stenson) Havniensis .†.
1686. aet. 49.

Th. Bartholini discipulus. Prof. Havniensis, denique post varios casus, mutata religione, episcopus Titiopolitanus.

Nomen eius servat ductus salivalis parotidis.

Ej. *observationes anatomicae quibus varia oris etc. vasa describuntur, novique salivae etc. fontes deteguntur* LB. 1662. 12.

Ej. *de musculis et glandulis observationum specimen* Hafn. 1664. 4.

Ej. *elementorum myologiae specimen; it. canis carchariae dissectum caput etc.* Flor. 1667. 4. Amst. 1711. 8.

Ej. *Discours sur l'anatomie du cerveau* Par. 1679. 12.

Eundem anatomiae suae inseruit Winslovius, Stenonis affinis.

Ej. *de solido intra solidum naturaliter contento prodromus etc.* Flor. 1669. 4. it. LB. 1679. 12.

it.

it. studio Ant. Matani Pistorii 1763. 4.
angl. Lond. 1671 8.

gall. in compendium redactus in collectione
 academica Divionensi, part. exot. Vol. IV. p.
 377 sqq.

Vitam Stenonis v. in Fabronii *vitae
 doctrinae illustrum* etc. Dec. V.

§. 313.

JO. NIC. PEGHLIN Leydensis .†. 1706.
 aet. 50.

Prof. Kiloniensis.

Ej. *de purgantium medicamentorum facultatibus exerc.* LB. 1672. 8.

ID. *de fabrica et usu cordis* Kil. 1676. 4.

recus. in Halleri *collect. disp. anat.* Vol. II.

ID. *de aëris et alimenti defectu* Kil. 1676 8.

ID. *de habitu et colore aethiopum* ib. 1677. 8.

Ej. *observationum physico medicarum* L. III.
 Hamb. 1691. 4.

§. 314.

REGNER. DE GRAEF Schoonhova-Hollandus .†. 1673. aet. 32.

Medicus Delphensis. Sylvianus.

Primus

Primus ovarii muliebris vesiculas ouulorum nomine appellavit.

EJ. *Disp. de natura et usu succi pancreatici* LB. 1664. 12.

ID. *de virorum organis generationi inferuentibus* it. *de usu siphonis in anatomia* LB. 1668. 8.

EJ. *de mulierum organis generationi inferuentibus* *Tract.* ib. 1672. 8.

Opera ib. 1677. 8. Lugd. 1678. 8. et al.

§. 315.

CAR. DRELINCOURT Parisinus .†. 1697. act. 64.

Prof. Leydensis. Sylvii aduersarius.

EJ. *praeludia anatomica* Amst. 1672. 12.

EJ. nouem libelli *de utero, conceptu, fetu* etc. LB. 1682 sqq. 12.

EJ. *experimenta anatomica ex virorum sectionibus petita* LB. 1681. 12. ib. 1684. 12.

EJ. *apologiam adv. Bokelmannum* supra citauimus (p. 47.)

Iunctim cum reliquis EJ. *opusculis* ex ed. Boerhaavii Hagae Com. 1727. 4.

§. 316.

ANT. NVCK Harderovicensis .†. c. 1692.

Prof.

i Prof. Leydenfis.

cuius nomen gerunt diuerticula sic dicta peritonæi.

Ej. *de ductu salivali nouo* L. LB. 1685. 12.

Auctius s. t. *Sialographia et ductuum aquosorum anatome noua etc.* LB. 1695. 8.

Ej. *Adenographia curiosa et uteri foeminei anatome noua* LB. 1691. 8. 1696. 8.

Accedit Maur. van Reverhorst *de motu bilis circulari eiusque morbis.*

Ej. Nuckii *operationes et experimenta chirurgica* LB. 1696. 8.

Opera LB. 1733. II Vol. 8.

§. 317.

THOMAS WHARTON Eboracensis .†. 1673. æt. 63.

Prof. Oxoniensis, tum collegii Greshamensis quod Londini est.

Ductibus salivallibus submaxillaribus sui nominis vulgo notus.

Ej. *Adenographia* Lond. 1656. 8. Amst. 1659. 12.

§. 318.

FRANC. GLISSON natus Rampishami di-
tionis Dorsetshirensis .†. 1677.

Prof. Cantabrigensis. Profundi et sagacis
ingenii vir.

Capulam sui nominis nimis ornauit.

EJ. *anatomia hepatis* Lond. 1654. 8. Amst.
1659. 12.

ID. *de ventriculo et intestinis* Lond. 1677. 4.

ID. *de rhachitide* Lond. 1660. 12.

Iunctim s. t. *Oper. medico-anatomic.* LB.
1711. III Vol. 12.

ID. *de natura substantiae energetica* s. *de
vita naturae* Lond. 1672. 4.

Vitam viri v. ap. Birch *history of the
royal Society* Vol. III. p. 356.

§. 319.

RICH. LOWER Cornubiensis .†. 1691. aet. 60.
Medicus Londinensis.

Tuberculo sui nominis vulgo notus.

EJ. *tract. de corde* Lond. 1669. 8. Amstel.
eod. 8. et al.

it. c. EJ. *diff. de origine catarrhi* Lond. 1680
et al. LB. 1749. 8.

§. 320.

JO. MAYOW Londinensis .†. 1679. aet. 34.
 Medicus Bathensis.

Inter primos de aëris facultii speciebus auctores: maxime de aëre, quem hodie dephlogisticatum vocant, qui ipsi spiritus nitri aëreus audiebat.

EJ. *Tractatus duo: de respiratione, et de rhachitide* Oxon. 1668 8. LB 1671. 8.

it. c. aliis tribus s. t. *Tractat. quinque medico-phys.* Oxon. 1674. 8.

§. 321.

Sequatur illustris virorum biga de *neurologia*, parte anatomes haecenus fere neglecta, maxime meritorum: Willisius scil. et Vieussenius.

THOMAS WILLIS Bedwina-Wiltshirensis .†. 1575. aet. 54.

Prof. Oxoniensis, tum medicus Londinensis.

Eius nomen mansit neruo ad par vagum accessorio, et circulo ex arteriarum vertebraliu cum carotidibus cerebralibus confluentia oriundo.

EJ. *cerebri anatome et neruorum descriptio*
 Lond. 1664. 4.

1D. *de anima brutorum* Oxon. 1672. 4. Lond.
 1703. 8.

EJ. *pathologia cerebri et neruosi generis*
 Oxon. 1677. 4.

EJ. *affectionum quae dicuntur hystericae et*
hypochondriacae pathologia Lond. 1670. 8.

1D. *de fermentatione, de febris, et de vri-*
nis Lond 1660. 8. Amst. 1663. 12.

EJ. *pharmaceutice rationalis* Oxon. 1674.
 II Vol. 4.

Opera Lond. 1679. fol. Amst. 1682. 4.
 Venet. 1720. fol. etc.

V. *the Heads of illustr. Persons of Great*
Britam by J. Houbraken et G. Vertue
 Vol. I. p. 119.

§. 322.

RAIMVND. VIEVSSENS ROVERGUENSIS .†.
 1716. aet. 75.

Prof. Monspeliensis.

Nomen eius impositum centro ouali quo
 cerebri hemisphaetia iunguntur, item recepta-

culo carotidis cerebrealis, et isthmo qui cordis auriculas intercedit.

Primus quoque vasa neuro-lymphatica s. decolora statuit, quae Ferrenius posthac de-
nuo assererat.

EJ. *neurographia uniuersalis* Lugd. 1684. fol.

EJ. *Traçtat. II de mixti principijs et fermentatione* Lugd. 1687. 4.

EJ. *nouum systema vasorum* Amst. 1705. 8.

EJ. *Traité de la structure de l'oreille* Tolosae 1714. 4.

EJ. *Traité du coeur* ib. 1715. 4.

EJ. *Traité des liqueurs du corps humain* ib. eod. 4.

Tum opera quaedam posthuma, viz:

EJ. *Experiences sur la structure des visceres* Par. 1755. 12.

EJ. *Traité des maladies internes* Tolosae 1774. 4.

§. 323.

Iam nominandi veniunt duumviri praestantissimi, *subtilioris anatomies* auctores primi et principes, simul vero binarum illustrium in
physio-

physiologia sectarum antesignani, Malpighius et Ruyschius.

MARCELL. MALPIGHI Bononiensis .j. 1694.
aet. 67.

Prof. in academia patria, tum in Pisana et Messanenſi: denique archiater papalis; cuius nomine mucus notatur, qui epidermidem et corium intercedit.

Patronus texturæ viscerum *glandulosæ*.
Vir ceteroquin in obseruando totus quantus.

EJ. *de pulmonibus epistolæ* II. Bon. 1661. fol.
it. c. Bartholini de eodem argumento
libello quem citauimus.

EJ. Malpighii *tetras epistolarum anatomicarum* (viz. de cerebro, de lingua, de tactus organo, et de omento et adiposis ductibus) Bonon. 1665. 12. Amst. 1669. 12.

10. *de viscerum structura* (scil. de hepate, de cerebri cortice, de renibus, et de liene.)
acc. *disp. de polypo cordis* Bonon. 1666. 4.
Lond. 1669. 12.

EJ. *diff. de bombyce* Lond. 1669. 4.

EJ. *de formatione pulli in ouo* diff. Lond.
1673. 4.

EJ. *anatomicæ plantarum* Lond. 1675 - 79.
II Vol. fol.

Opera Lond. 1686. II Vol. fol.

10. *de glandulis conglobatis* Lond. 1689. 4.

EJ. *opera posthuma* Lond. 1697 fol. Ven.
1698. fol. curante Faustino Gavinello.

De vita propria egit in posthumis.

Lancisii narrationem de obitu et extispicio Malpighii videâs in *philos. Transact.*
N. 226. p. 467 sqq.

§. 324.

FRIDER. RUYSCH Haganus .†. 1731. æt. 93.

Per integros LX annos Professor et poliater
Amstelodamensis.

Assertor structuræ viscerum *vasculosæ*.

Vitam in præparatis conficiendis triuit,
in inueniendo tamen parum felix, adeo vt
nomen eius maneret fictitiis, quibus sibi im-
poni passus est, partibus, membranæ sc. oculi
quam a chorioidea diuersam putabat, et mus-
culo nescio cui quem in fundo vteri detexisse
sibi videbatur.

EJ. *Dilucidatio valuularum in vasis lymphaticis et lacteis.* Hagæ Com. 1665. 12.

EJ.

EJ. *obſervationum anatomico-chirurgicarum Centuria*. Amſt. 1691. 4.

EJ. XVI *reſponſiones ad totidem epiſtolas problematicas* Amſt. 1696—1708. 4.

EJ. *theſauri anatomici* X. ib. 1701—15. tum *curae poſteriores* ſ. *theſaurus maximus* ib. 1724. et *curae renouatae* ſ. *theſaurus nouus* ib. 1728. 4.

EJ. *Aduerſariorum anat. chirurgicorum* Decades III. ib. 1717—23. 4.

EJ. *de fabrica glandularum* reſponſio ad Boerhaavium I.B. 1722. 4.

Opera Amſt. 1721—25. II Vol. 4.

J. F. Schreiberi *hiſtoria vitae et meritorum Ruyschii* Amſt. 1732. 4.

§. 325.

Dnumuiris quos modo diximus aſſeclas ſuos ſubiungamus digniſſimos, Bohnium nempe Malpighianum, Bergerum vero Ruyschianum.

Jo. BOHN Lipſienſis †. 1718. aet. 79.

Prof. in academia patria.

EJ. *circulus anatomico-phyſiologicus* Lipſ. 1680. 4. ib. 1697. 4.

EJ. *de aëris in ſublunaria influxu* ib. 1678 8.

ID. *de officio medici duplici, clinico et forensi*
ib. 1704. 4.

ID. *de renunciatione vulnerum lethalium* ib.
1711. 4. 1755. 8.

§. 326.

JO. GOTHFR. DE BERGER Hallensis .†.
1736 aet. 77.

Prof Wittebergensis.

EJ *physiologia medica s. de natura humana*
Witteb. 1702 4 et al.

Noua auctior editio, quam parauerat Ber-
geri nepos, Brendelius quondam noster,
intercidit.

EJ Bergeri *de thermis Carolinis comm.*
Witteb. 1709. 4. et al.

§. 327.

Sequantur bini tabularum anatomicarum
splendidarum auctores, Bidlous et Cowperus.

GOTHFR. BIDLOO Amstelodamensis .†. 1713
aet. 64.

Prof. Leydensis.

.EJ. *Anatomia corporis humani, CV tabulis
per artificiosiss Ger. de Laireffe ad viuum
delineatis, demonstrata.* Amst. 1685. fol. max.

Tabu-

Tabulam LXXXIam et LXXXIIam egregius artifex de Laireffe, ipse aqua forti aeri incidit, quae reliquis omnibus palmam praeripiunt.

EJ. *Bidloi obseruationes de animalculis in hepate ouillo detectis* LB. 1698. 4.

ID. *de oculis et visu variorum animalium* ib. 1715. 4.

EJ. *exercitationes anatomico-chirurgicae* ib. 1708. 4.

Haec opuscula iunctim cum aliis ib. 1715 4.

§. 328.

GVIL. COWPER Londinensis †. 1710.

Chirurgus Londinensis.

Glandulis sui nominis ad vrethram vulgo innotuit.

Trecentis tabularum Bidloi exemplaribus, ab Anglo bibliopola redemptis, propriam subiunxit explicationem, plagii ideo a Bidlone accusatus.

EJ. *Anatomy of human bodies* Oxon. 1697. fol. max. et al.

EJ. *glandularum quarundam nuper detectarum descriptio* Lond. 1702. 4.

EJ. *myotomia reformata* Lond. 1694. 8.

Eundem quoque titulum praefert opus posthumum, splendidum, tabularum muscutorum, a Rich. Meadio editum Lond. 1724. fol. max.

Multa item vtilia Cowperi extant in *philos. Transact.* tam ad chirurgiam quam ad vtramque anatomem facientia.

Socius quoque extitit ED. TYSONO cum *finiae satyri* (quam malaice *Orang-utang* vocant) anatomen ederet s. t. *The anatomy of a pygmy* Lond. 1699. 4. et cum aliis Tysonis opusculis ib. 1751. 4.

§. 329.

Claudat denique agmen quadriga *Iatromathematicorum*, Itali nempe Borellus et Bellinus, Angli vero Pitcaenius cum Keilio.

JO. ALPHONS. BORELLVS Neapolitanus .†.
1680. aet. 75.

Prof. Pisanus.

EJ. *de motu animalium opus posthumum*
Rom. 1680 sqq. II Vol. 4. et al.

EJ. *historia et meteorologia incendii Aetnei*
1669. Regii Julii 1670. 4.

§. 330.

LAVRENT. BELLINI Aretinus .†. 1704.
act. 61.

Prof. Pisanus, tum medicus Florentinus.

Borellii discipulus.

Nomen eius seruant tubuli renales.

Ej. *de structura renum obs.* Flor. 1662. 4.
Amst. 1665. 12. et al.

Ej. *gustus organum nouissime deprehensum*
Bonon. 1665. 12.

Iunctim cum priore LB. 1711. 4. et al.

Ej. *de urinis, pulsibus, missione sanguinis*
etc. *opus* Bonon. 1683. 4. Lips. 1685. 4. cum
praef. Bohmii. it. LB. 1711. 4. cum praefat.
Boerbaavii.

Ej. *Opuscula ad Pitcairnum.* Pistorii
1695. 4.

Ej. *Opera* Venet. 1708. 4.

Cf. *Ritratti d'uom. illustri Toscani* Vol. III.
N. XL.

it. *Fabronii vitae* Dec. V.

§. 331.

ARCHIBALD. PITCAIRN Aberdeena. Scotus
.†. 1713. act. 61.

Prof.

Prof. Leydensis, post Edinburgensis.

EJ. *dissertatio de motu cibi in ventriculo*
LB. 1693. 4.

EJ. *elementa medicinae physico-math.* Lond.
1717. 8.

EJ. *diff. de legibus historiae naturalis* Ediub.
1696 8.

Opera LB. 1737. 4.

angl. Lond. 1727. 8.

§. 332.

JAC. KEIL SCOTUS .†. 1719. aet. 46.

Medicus Northamptonensis.

EJ. *anatomy of human body abridg'd* Lond.
1698. 12. et al.

EJ. *tentamina medico-physica — quibus ac-*
cessit medicina statica Britannica Lond. 1718. 8.

BOTANICI.

§. 333.

NEHEM. GREW Londinensis .†. 1711.

Inspector musei Societatis Lond.

Praeter Malpighium primus vberior et
classicus super *physiologia plantarum* auctor.

EJ. *anatomy of vegetables begun.* Londin.
1672. 12.

gall.

gall. Lb. 1685. 12.

Post praecipuas plantae partes singularibus libellis fufius pertractavit :

v. c. E. J. *phytological history and anatomy of roots* Lond. 1673. 8. et f. p.

E. J. figuram caulis cardui transverfim diffecti chartae nigrae eleganter impreffam videtis in *Act. Nat. Cur.* Dec. I. ann. X. *Append.*

Ex his demum coaluit maius opus f. t. :
E. J. *anatomy of plants* Lond. 1682. fol.

E. J. *Mufaeum regalis Societatis at Gresham's college* Lond. 1681. fol. access. E. J. *comparative anatomy of the Guts.*

E. J. *Cosmographia sacra* Lond. 1701. fol.

§. 334.

JO. RAYNS (Ray) Nodleio - Efflexenſis .†.
1705. aet. 77.

Eccleſiaſticus, qui felici otio uſus per dimidium ſaeculum hiftoriae naturali gnauiter incubuit.

Clafſicus in eadem auctor, et cuius nomen epocham conſtituit, cum primus fanioſorem methodum et curatius characterum ſtudium in eadem adhibuerit.

E. J.

EJ. *catalogus plantarum circa Cantabrigiam*
Cantabr. 1660. 8.

EJ. *Synopsis methodica stirpium Britannicarum* Lond. 1690. 8.

ed. tertia cura Dillenii Lond. 1724. 8.

EJ. *methodus plantarum emendata* Lond.
1703. 8. ib. 1733. 8.

EJ. *historia plantarum generalis* Lond. 1693
III Vol. fol.

EJ. *Synopsis methodica quadrupedum et serpentum* Lond. 1729. 8.

EJ. *Synopsis avium* ib. 1713. 8.

EJ. *Synopsis piscium* ib. eod. 8.

EJ. *historia insectorum* (ed. W. Derham)
ib. 1710. 4.

EJ. *Wisdom of God manifested in the works of the creation* Lond. 1691. 8. et al. ed. XII.
Glasgov. 1750. 12.

EJ. *topographical observations* Lond. 1673. 8.
proprium iter, quod comite Franc. Willoughbeio per Germaniam, Heluetiam et Italiam instituerat.

EJ. *Collection of Travels and Voyages*
Lond. 1693. 8.

Eclogas ex Rauwolfii, Belonii al.
itineribus continet.

Iunctim cum priore Lond. 1738. II Vol. 8.

EJ. *philosophical Lettres* etc. Lond. 1718. 8.
edente Derhamo.

EJ. *select Remains* Lond. 1760. 8.

Vita Raii vltimo quod diximus operi
praefixa est.

§. 335.

ROB. MORISON Aberdeena - Scotus .†.
1683. aet. 63.

Prof. Oxoniensis.

EJ. *hortus regius Blesensis* Lond. 1669. 8.

EJ. *plantarum historia uniuersalis* P. IIda
Oxon. 1678. fol. P. tertia ib. 1699. fol.

P. I. qua dendrologia contineri debebat,
nunquam prodiit.

§. 336.

AVG. QVIRIN. RIVINVS Lipsiensis .†.
1723. aet. 71.

Prof. in academia patria.

Putatitium membranae tympani foramen,
et rectius ductus salivales sublinguales, no-
men eius ferunt.

EJ. *introducſtio generalis in rem herbariam*
Lipſ. 1690. fol. et al. it. ib. 1720. 12.

EJ. *ordines plantarum irregularium flore*
monopetalo, tetrapetalo, et pentapetalo Lipſ.
inde ab a. 1690. fol.

Poſthumas tabulas *hexapetalorum irregularium*
edidit Chr. Gottl. Ludwig.

EJ. *difſertationes medicae* iunctim editae
Lipſ. 1700. 4.

EJ. *de peſte Lipſienſi* a. 1680. L. Lipſ. 8.

EJ. *cenſura medicamentorum officinalium*
Lipſ. 1701. 4.

Si aevum ſpectes, quo ſcriptum eſt, claſ-
ſicum opus.

EJ. *manuducſtio ad chemiam pharmaceuticam*
Norimb. 1708. 8.

Vita eius praemiſſa *catalogo bibliothecae.*

§. 337.

PAVL. HERMANN Hallenſis .†. 1695.
aet. 55.

Prof.

Prof. Leydenfis, postquam in Indiis orientalibus artem exercuerat.

EJ. *catalogus horti academici Lugd. Batav.* 1687. 8.

EJ. *paradisus Batavus* LB. 1689 4.

EJ. *musaeum Ceylanicum* LB. 1714. 8.

Cf. Jo. Burmanni *thesaurus Ceylanicus* Amst. 1737. 4.

it. Linnaei *flora Ceylanica* 1747. 8.

Vtrumque opus magnam partem ad Hermannii plantas Ceylanicas ficas confectum.

EJ. Hermannii *cynosura materiae medicas* Argent. 1710 4.

it. c. comm. Boeccleri ib. 1729. et al. III Vol 4.

§. 338.

GEORG. EBERH. RVMPH Hanouiensis †. 1706. aet. 69.

Consiliarius Batavus apud Amboinenses.

EJ. *Amboinsche Rariteitkammer* Amst. 1705. fol. ib. 1741. fol.

EJ. *Herbarium Amboinense* posthumum edit Jo. Burmann Amst. 1741-51. VI Vol. fol. Auctarium successit ib. 1755. fol.

§. 339.

Denique et plantarum exoticarum studium impense auctum est *Horto Malabarico* qui Amstelod. inde a. 1676-93. XII Vol. fol. prodiit; auspiciis et sumptibus Henrici van Rheede van Drakenstein Bataui Malabaricae gubernatoris; auctoribus Matthia de S. Josepho, Guil. ten Rhyne aliisque *); digerente et edente, maximam certe partem, Jo. Commelyn, egregio botanico.

Indicem Linnaeanum addidit Jo. Burmannus LB. 1769. fol.

SCRR. HISTORIAE NAT.

§. 340.

Microscopiorum inuentum vt anatomiae ita et vniuersae historiae naturali immense proficuum fuit. Maxime vero in animalculorum *insectorum* aliorumque quae vulgo exsanguia audiebant historia nouum quasi orbem aperuit; ita vt Entomologiae studium, maxime autem physiologia insectorum, ab eo inde tempore

*) Cf. Guil. ten Rhyne *de arthritide* pag. 102. et epistolam dedicatorem.

tempore natales suas primum duxisse dicenda sit. Et quidem in ea ornanda praeter Leeuwenhoekium et Malpighium, quos iam laudavimus, maxime eminent triga virorum, nisi tres essent, incomparabilium, Swammerdamius, Reditus et Valisnerius.

§. 341.

JO. SWAMMERDAM Amstelodamensis .†.
1686. aet. 49.

Medicus in vrbe patria.

EJ. *de respiratione usuque pulmonum diss.*
LB. 1667. 8.

EJ. *miraculum naturae s. uteri muliebris fabrica* LB. 1672. Lond. 1680. 8. LB. 1729. 4. et al.

EJ. *algemeene Verhandeling van de Bloedloose Diertjes* Ultraj. 1669. 4.

gall. ib. 1685. 4.

lat. LB. eod. 4.

EJ. *Ephemeris vita of Afbeeldingh van's Menschen Leven* Amst. 1675. 8.

Codices eius posthumos magno aere redemit Boerhaavius et edidit s. t. *Bibliorum naturae, belg. et lat.* (quam versionem paravit H. D. Gaubius) LB. II Vol. fol.

germ. (vertente Jo. Jac. Reiske viro meritissimo) Lips. 1752. fol.

angl. c. not. Jo. Hill Lond. 1758. fol.

gall. in compendium redactum et animadversionibus auctum a v. cl. Guenau de Montbeillard, Vol. V. collectionis academiae Divionensis, P. exotericae.

Vitam auctoris, meliore fato dignissimi, Boerhaavius praefixit bibliis hisce.

§. 342.

FRANC. REDI Aretinus .f. 1697. aet. 71.
Archiater Florentinus.

Scholasticorum de generatione aequiuoca somniorum depulsor. Puritate quoque et elegantia vernaculi sermonis eminuit.

EJ. *Esperienze intorno alle generazioni degli insetti* Flor. 1668. 4.

lat. Amst. 1686. 12.

EJ. *Osservazioni intorno a gli animali viventi, che si trovano negli animali viventi* Flor. 1684. 4.

lat. Amst. 1708. 12.

FJ. *Esperienze intorno alle diverse cose naturali dell' Indie* Flor. 1671. 4.

lat.

lat. Amst. 1685. 12.

EJ. *osservazioni intorno alle vipere.* Flor. 1664. 4.

lat. cum priore.

EJ. *Lettere, consulti mediche* etc. iunctim cum reliquis operibus editae sunt, quorum editio plenissima est Neapolitana 1778. VII Vol. 8.

Elogio di F. Redi. Flor. 1781. 8.

Cf. quoque *Ritratti d'uomini ill. Toscani* Vol. II. No. XLVII.

it. cl. Moehsen *Medaillen-Sammlung* Vol. I. p. 289 sqq.

§. 343.

Iungatur Redio, et si recentior paullo
ANTON. VALLISNERI *Trafalico - Mutinensis* .†. 1730. aet. 69.

Prof. Patauinus; discipulus Malpighii.

EJ. *Dialoghi* Ven. 1700. 8.

EJ. *Nuove esperienze sulli sviluppi* ib. 1713. 4.

EJ. *Considerazioni intorno alla generazione de vermi del corpo umano* Patav. 1710. 4.

EJ. *Istoria della generazione dell' uomo e degli animali* Venet. 1721. 4.

germ. c. animaduerſi. Chr. Ph. Berger.
Lemgov. 1739. 8.

EJ. *Iſtoria del Cameleonte Africano e di
varii animali d'Italia* Ven. 1715. 4.

Iunctim c. reliquis *operibus* Venet. 1733.
III Vol. fol.

Vita viri praefixa operum editioni quam
modo citauimus.

§. 344.

De *exoticorum* inſectorum, ineffabili pul-
critudine et inſigni magnitudine conſpicuorum,
naturali hiſtoria bene meruit

MARIA SIBYLLA MERIAN Francofurtenſis
†. 1717. aet. 70.

Filia egregii chalcographi Matth. Merian
cuius ſupra iam p. 212. mentionem inieci-
mus. A ſummis pictoribus Jac. Morell et Abr.
Mignon flores depingere docta.

Haec a tenellis euucarum indigenarum
metamorphoſi delectata vernacula lingua eam
deſcripſit libro, cui titulus:

MAR. SIB. GRAEFFIN (nubſerat enim
Graeffio cuidam) *wunderbare Verwandlung
der Raupen* Norimb. 1679-83. II Vol. 4.

ed.

ed. 2, (tertia parte auctior), *lat.* Amst. 1717. 4.
gall. ib. 1730. fol. max.

belg. ib. eod. ead. forma.

Postea vero a. 1699 ipsa Surinamum petiit et ibi per biennium oeconomiam eius terrae insectorum studiosissime indagavit, unde natum est, iuuvante Casp. Commelyn botanico egregio, splendidissimum opus, LX tabulis constans,

Ej. *Metamorphosis insectorum Surinamensium, ofte Verandering der Surinaamsche Insecten etc.* Amst. f. a. (1705) fol. max.

lat. ib. eod. ead. forma.

ed. 2. XII tabulis auctior *belg.* Amst. 1719. eadem forma.

saepius et variis linguis denuo excusum.

Editionis vernaculae principis a 1705 pauca quaedam exempla propria manu summo artificio coloribus distinxit, ab iis probe, et in tanto quo superbiunt nitore et accuratione fatis facile distinguenda, quae alii inferioris subsellii pictores imitati sunt.

De vita Merianae cf. Doppelmayr
Nachr. von Nürnberg. Künstlern p. 268 sqq.

J. C. Füefslin v. *Schweizer - Künstl.* Vol.
II. p. 196 sqq.

Weyermann *Nederl. Konstschilders* Vol.
III. p. 58. sqq.

it. ap. Hülszen *Nachr. v. Francfurter-
Künstl.* Dargenville, Descamps etc.

§. 345.

MART. LISTER Eboracensis .†. 17..

Archiater Annae Britannicae.

EJ. *Exercitationes anatomicae de cochleis et
bivaluibus* I. Lond. 1694. 8. II. ib. 1695. 8. III.
ib. 1696. 4.

EJ. *Synopsis methodica conchyliorum* Lond.
1685. fol.

it. ex edit. Guil. Huddesford Oxon.
1770. fol.

EJ. *de insectis opus Jo. Goedartii* *),
in methodum redactum, c. not. Lond. 1685. 8.

EJ.

*) JO. GOEDART, pictor Medioburgensis, ex
primis fuit, qui insectorum oeconomiam
curatius scrutati sunt. EJ. *Metamorphosis
et hist. nat. insectorum* III Voluminibus
prodiit

EJ. *Lifteri historiae animalium Angliae Tractatus III.* Lond. 1678. 4.

prior qui *de araneis* agit, *germ.* prodiit
Quedlinb. 1778. 8.

ID. *de fontibus medicatis Angliae Exercitationes II.* Eboraci 1682-84. II Vol. 8. LB.
1686. 12.

EJ. *diff. de humoribus* Lond. 1709. 8.

EJ. *Exercit. de quibusdam morbis chronicis*
Lond. 1694. 8. et al.

EJ. *Journey to Paris* Lond. 1699. 8.

EJ. comm. in Sanctorii aphor. supra citauimus (p. 196.)

S 5 MATERIA

prodiit Medioburgi, viz. I. 1662. 8. II. 1667. 8. III. posthumum 1669. 8. Et huius operis exempla quaedam extant rarissima ab ipso auctore coloribus distincta, ea mirum quantum nitore superantia, quae postmodo ab aliis colorata sunt. — Cf. Jo. van Gool *nieuwe Schoubourg der Nederlantsehe Kunstschilders* Vol. I. p. 41 sqq.

MATERIA MEDICA etc.

§. 346.

Materiae medicinali hacce periodo summum accessit augmentum *cortice peruuiano*, qui etsi iam inde ab a. 1638 Europaeis innotuerit, cum Comitissa de Cinchon Peruviae Proregis coniux eius usu a pertinace febre intermittente liberata esset, non tamen nisi posteriore quod tractamus seculi dimidio divulgari cepit. Et primo quidem, ut res ipsa ferebat, apud Hispanos est adhibitus, quibus tunc temporis *Corteça del Quarango* audivat, et penes quos quoque iam tum acres lites super eius infante aut suspecta qualitate Colmenerum inter et Fernandezium excitatae sunt, quae et postmodum in reliqua Europa per integrum fere seculum, non obstantibus Sydenhami et Mortoni diuinis fere corticis istius ope curationibus, usque ad Werlhofii nostri tempora toties iteratae sunt.

Don Joseph Colmenero (Catedratico de Prima de Salamanca) *Reprobacion de pernicioso abuso de los Polvos de la China china.*
f. l. 1647. 8. 1697. 4.

Don

Don Th. Fernandez *Defensa de la china-china contra Colmenero* f.l. 1692. 4.

Discurso medico, formado en una Tertulia de Madrid, sobre un Librillo que en Defensa de la china china, se apareció con el nombre de Don Th. Fernandez, en que se hace mencion de varios Autores, que tratan de la China f.l. et a. 4.

§. 347.

Verum et *res alimentaria* nouum et maxime memorabile cepit incrementum *Theae* et *Coffeae* vsu, inter Europaeos nunc magis magisque inualescente, quo calidorum potulentorum abusu vt vniuersa fere diaeta ita et morborum facies eatenus sane magnam partem mutata est, vt alii, v. c. calculus vrinae, ab eo inde tempore rarius obseruari ceperint, alii e contrario vt fluor albus et quae hypochondriaci et hysterici sunt generis, indies magis fuerint diuulgati. *Thea* inprimis iam tum nanciscebatur seruidum praeconem Corn. Bontekoe f. Decker (Alcmariensem, Medicum Batavum, demumque Prof. Francofurti ad Viadr.) qui primus eam tanquam panaceam tam efficaciter

caciter commendabat, vt magnum exinde praemium Societatis Indicae orientalis meruerit.

Corn. Bontekoe *Traffaet van het excellenſte Kruyd Thee, ten dienſte van die gene, die Luſt hebben om langer, gefonder, en wyſer te leven.* Hagae-Com. 1678. 12. ib. 1679. 8. et al.

CHEMICI, PHARMACEVTAE etc.

§. 348.

ROBERT. BOYLE Lisboria-Hibernus .†. 1691. aet. 63.

Parens quaſi ſanioris chemiae, vtpote qui primus eandem phyſicis principiis ſuperſtruxit, et proſtigata myſtici ſtyli, quo antea obuelari ſolebat, nube, ſimplici et natiuo candori eandem reddidit. De vniuerſa quoque philoſophia naturali meritiffimus, magni noſtri Othonis de Guerike de vacuo ſpatio et electricitate inuenta vltro proſecutus eſt, phyſiologiam quoque vtiliffimis experimentis ditauit, vitam impendere vero ſtudioſiffimus.

Ej. *ſceptical chymiſt.* Oxon. 1661. 8.

Ej. *phyſiological Eſſays of the uſefulneſs of natural philoſophy.* ib. 1661-73. II Vol. 4.

F. J.

Ej. *Experiments touching colours* ib. 1663. 4.

Ej. *Memoirs for a natural history of human blood* Lond. 1684. 8.

Ej. *Disquisition about final causes of natural things. it. some uncommon observations about vitiated sight.* Lond. 1688. 8.

Ej. *general history of the air* Lond. 1692. 4.

Operum ed. pleniss. curante Th. Birch: Lond. 1744. V vol. fol.

Vita viri praemissa huic operum editioni.

Cf. quoque: *the heads of illustrious persons of Great Britain* Vol. I. p. 135.

§. 349.

MOSES CHARAS Uzelia-Languedocus .†. 1698. aet. 80.

Chemicus Parisinus.

Ej. *experiences sur la vipere* Par. 1669. 8.

Ej. *Suite des nouvelles Experiences sur la vipere* ib 1671. 8.

iunctim c. priore ib. 1672. 8.

Ej. *Pharmacopée royale* Par. 1672. II Vol. 8.

Opera, lat. Genev. 1684. III Vol. 4.

§. 350.

NIC. LEMERY Rotomagensis .†. 1715. aet. 70.

Chemi-

Chemicus Parisinus.

EJ. *cours de chymie* Par. 1675. 8. ed. IX. ib.
1701. 8.

it. c. not. Baroni ib. 1756. 4.

EJ. *Lemeryi pharmacopoe universelle* ib.
1698. 4.

EJ. *Dictionnaire universel des Drogues sim-
ples* ib. 1698. 4. et al.

it. c. not. Bern. de Jussieu ib. 1733. 4.

Elogium Lemeryi v. in act. Parif. a. 1715.

I.VD. LEMERY Nic. fil. Parisinus .†. 1743.
aet. 66.

Medicus Parisinus.

EJ. *Traité des alimens* Par. 1702. 12. et al.

EJ. *Dissertation sur la nourriture des os*
ib. 1704. 12.

it. c. affinibus Courtiali aliorumque li-
bellis LB. 1709. 12.

Elogium viri v. in act. Parif. a. 1743.

§. 351.

GVIL. HOMBERG Batavia - Javanus .†. 1718.
aet. 63.

Medicus ducis Aurelianensis.

Sale sedatiuo sui nominis vulgo notus.

Dissertationes eius numerosae insertae sunt actis Parisinis.

Elogium eius ibid. a. 1715.

§. 352.

OLAVS BORRICHIVS Borchia-Danus .†.

1690 (ex lithotomia) aet. 54.

Prof. Havniensis.

EJ. *de ortu et progressu chemiae* L. Havn. 1668. 4.

EJ. sapientiam Hermetis supra (pag. 8) notauimus.

EJ. *conspectus chemicorum illustrium* (opus posthumum) ib. 1697. 4.

EJ. *de usu plantarum indigenarum in medicina* ib. 1688. 8.

Multa quoque eius extant tam in actis Hafnienfibus quam in epistolis Bartholini (v. p. 205.)

Vita viri praemissa conspectui citato.

§. 353.

DAN. LVDOVICI Vinariensis .†. 1680 aet 55.

Archiater Gothanus, ducibus Ernesto pio et Friderico I.

Pharmaceuticem a pernicioſa inſanarum
compoſitionum farragine liberare, ſimplicio-
remque eandem et elegantioſam reddere felici
cum ſucceſſu ſtudit.

EJ. *pharmacia moderno ſeculo applicanda*
Gothae 1671. 12.

Clasſicum opus ſaepeſſ. recuſum, trans-
latum etc.

v. c. *gall. c.* comment. E t t m ü l l e r i, Muſſi-
ponti 1757. II Vol. 8.

Vtiles quoque Symbolas contulit ad Ephem-
er. Nat. Cur.

Opera Frf. 1712. 4.

§. 354.

Felices hi Ludovici auſus melioribus
quoque et aliquantiſper ſaltem repurgatis *Diſ-
penſatoriis* vt vocantur, anſam dederunt. Per-
tinent huc

Pharmacopœa Auguſtana, quae etſi anti-
quior, nunc vero comitius prodiit Aug. Vind.
1673. fol. et al.

Diſpenſatorium regium Brandeburgicum 1698
fol. et al.

§. 355.

JO. JOACH. BECHER Spirensis .†. 1682.
aet. 57.

Homo paradoxus, inquietus; sed profundae sagacitatis; qui, praeter tot alia, primus quoque phlogisti principii naturam et dignitatem indagavit.

Inuentor quoque pilularum polychrestarum.

EJ. *Physica subterranea* Frf. 1669. 8.

it. ex ed. Stahlīī Lips. 1735. 4.

EJ. *chymischer Glückshafen* Frf. 1682. 4.

EJ. *Parnassus medicinalis* Ulm. 1663. fol.

EJ. *närrische Weisheit und weise Narrheit*
Frf. 1682. 12.

EJ. *scripta chymica rariora* ex ed. Rothscholzii Norimb. 1719. 8.

Vita Becheri, auctore Urb. Gothofr.
Bucher Norimb. 1722. 8.

§. 356.

JO. KVNKEL VON LÖWENSTERN Slesvicensis .†. 1703. aet. 74.

Chemicus electorum Saxoniae, tum Brandenburgi, denique regis Sueciae.

Post Brandium inuentor phosphori vrinarii, item perfector artis vitrum purpura Cassii minerali tingendi, morsularum antimonialium etc.

EJ. *Laboratorium chemicum* ex ed. Engelderi 1716. 1722. 8.

EJ. *Opuscula chemica minora* Frf. 1721.

EJ. *Glasmacherkunst* Lips. 1689 4. et al.

PATHOLOGI et THERAPEVTAE.

§. 357.

Iam ad auspiciatissimum et aureum quasi therapiae aeuum delati sumus, quo salutifera ars a millenis inde annis sectarum fordibus, Galenicæ imprimis, Chemicæ et Syluianæ, inquinata, iam Hippocratico i. e. simplici suo natiuo nitore reddita est; quæ quidem felix reformatio ex ipsa ea Anglia exiit, quam præcedente periodo tantum quoque ad physiologiam reformandam contulisse vidimus.

§. 358.

THOM. SYDENHAM ex pago Winford-Eagle comitatus Dorsetensis .†. 1689. aet. 65.
Medicus Londinensis.

Restaura-

Restaurator methodi antiphlogisticae: cuius nomen ferunt varia medicamenta, Laudanum liquidum, decoctum album, pilulae foetidae etc.

EJ. *observationes medicae circa morborum acutorum historiam et curationem* Lond 1676. 8.

EJ. *diff. de curatione variolar. confluentium, nec non de affectione hysterica* ib. 1682. 8.

EJ. *de podagra et hydrope* Lond. 1683. 8.

Opera Lond. 1684. 8. 1735. 8. et al.

§. 359.

RICH. MORTON Suffolciensis .†. 1698.

Medicus Londinensis.

EJ. *phthisiologia* Lond. 1669. 8.

Opera Amst. 1696. II Vol. 8. et al.

§. 360.

CHRISTOPH. BENNET Rayntonia - Sommerfetenensis .†. 1655. aet. 38.

Medicus Londinensis (potius ad praecedentem periodum referendus).

EJ. *theatri tabidorum vestibulum* Lond. 1654. 8. et al.

it. Vindob. 1768. 8.

§. 361.

GEORG. BAGLIVI Ragufanus. †. 1706. aet. 38.

Prof. Romanus.

EJ. *de praxi medica* L. IV. Rom. 1696. 8

acc. *diff. de anatome, morfu et effectibus
Tarantulae.*

Opera Lugd. 1704. 4. c. praef. Hecqueti.
et al.

ib. 1745. 4. ib. 1765. 4.

§. 362.

BERNARDIN. RAMAZZINI Carpensis. †. 1714.
aet. 81.

Prof. Patauinus.

EJ. *de morbis artificum diatriba* Mutin. 1700.
8. et al.

germ. Lipsi. 1718. 8. et c. auctariis cl. Ac-
kermann. Stendal. 1780-83. II Vol. 8.

id. *de principum valetudine tuenda* Patav.
1710. 4. et al.

id. *de contagiosa epidemia, quae in Patauino
agro in boues irrepfit* Patav. 1712. 8.

EJ. *Relazioni sopra il parto e la morte della
Marchesa Martellini.* Moden. 1681. fol. (de non
acceleranda secundinarum post partum ex-
tractione.)

it. c. aliis huius argumenti eristicis scriptis,
edente Jos. Ramazzini. Mutin. 1758. 4.

Opera Patav. 1718. IV vol. 8. Neap. 1739.
4. et al. §. 363.

§. 363.

MICH. ETTMÜLLER Lipsiensis .†. 1683.
aet. 39.

Prof. in acad. patria.

Ej. *fundamenta medicinae verae* Frf. 1685. 4.

Ej. comment. in Ludovici opus pharmaceuticum supra citavimus.

Numerosae quoque Ej. extant dissertationes.

Pro spuris vero operibus declaravit filius *chemiam et fundamenta medicinae* post patris fata edita.

Operum plures extant editiones; vt Cyrilli Neap. 1728. fol. Mangeti Genev. 1736. IV vol. fol.

Plenissima et accurata studio filii, Mich. Ernesti (.†. 1732) Frf. 1708. III Vol. fol.

Vita viri extat in Chr. Gerberi *Historie der wiedergeborenen in Sachsen* Append. p. 90. fqq.

Alia praemissa est operibus.

§. 364.

HENR. MEIBOM (filius Jo. Henrici, cuius supra meminimus p. 29) Lubeccensis .†. 1700
aet. 62.

Prof. Helmstadiensis medicinae practicae,
historiarum et poëleos.

Vir egregius, et inter historicos magna
rerum Germanicarum collectione celebratissimus.

Nomen eius habent glandulae sebaceae
palpebrarum.

EJ. *de vasis palpebrarum novis, epistola*
Helmst. 1668. 4.

EJ. *de ceruifis* L. ib. eod. 4.

EJ. de incubatione in fanis deorum diff.
supra citauimus (p.6.)

Maxima eius scriptorum pars dissertatio-
nibus constat academicis.

Praestantissima vero utriusque Meibomii
tum collectaneorum tum lucubrationum pro-
prium copia anecdota extat in bibliotheca
academica.

§. 365.

GEORG. WOLFG. WEDEL Lusatus .†. 1721,
aet. 77.

Prof. Jenensis.

Nomen eius mansit variis praeparatis phar-
maceuticis.

EJ.

EJ. *Non-entia chymica* Frf. 1670. 12.

EJ. *Opiologia* Jen. 1674. 4.

ID. *de morbis infantum* ib. 1717. 4.

EJ. *amoenitates materiae medicae* ib 1684. 4.

EJ. *de medicamentorum compositione extemporeana* Jen. 1678 4.

EJ *Exercitationes philologico-medicae* Dec. XV. ib. 1701 sqq. 4.

§. 366.

GÜNTH. CHRISTOPH. SCHELLHAMMER Jenensis .†. 1716 aet. 67.

Prof. Helmstädiensis, tum Jenensis, denique Kiloniensis.

EJ. *de auditu* L. LB. 1684. 8.

EJ. *anatomie xiphiae* Hamb. 1707. 4.

EJ. *de nitro, vitriolo, alumine et atramentis opusculum* Amst. 1709. 8.

Vita viri praemissa *epistolis selectioribus ad eum datis* Wismar. 1727. 8.

§. 367.

JO. JAC. WEPFER Scaphusinus .†. 1695. aet. 75.

Archiater Württembergicus.

EJ. *cicutae aquaticae historia et noxae*. Basil. 1679. 4.

EJ. *observationes anatomicae ex cadaueribus apoplecticis*. Scaphul. 1658. 8. et al. ed. plenissima Amst. 1724. 8.

EJ. *observationes de adfectibus capitis*. Scaphul. 1727. 4.

Hiscæ obs. posthumis præmissa est vita auctoris.

Cf. quoque Eph. N. C. Dec. III. a. 3.

§. 368.

Iungamus Wepfero generum eius Brunnerum, et popularem Peyerum, etsi maxime anatomicis scriptis inclaruerunt.

JO. CONR. BRUNNER (postea de Brunn de Hammerstein) Dieffenhoviæ-Thurgavicus †. 1727 aet. 75.

Prof. Heidelbergensis, tum archiater Palatinus.

Nomen eius seruant glandulae in duodeno qua pylorus ipsi inhaeret, coaceruatae.

EJ. *experimenta circa pancreas* Amst. 1783. 8.

ID. *de glandulis duodeni s. pancreate secundario. it. de glandula pituitaria* Frf. 1715. 4.

EJ.

EJ. *de methodo luis venereae curandae* L. (posthumus) Scaphuf. 1739. 4.

it. *numerofae obferuationes infectae Ephemeridibus* N. C.

§. 369.

JO. CONR. PEYER Scaphufinus .†. 1712. act. 59.

Artem in vrbe patria exercuit.

Vel vulgo glandulis intestinalibus notus, imprimis in ileo extremo, quo valvulam Fallopii fpectat, conftipatis.

EJ. *de glandulis intestinorum* L. Scaphuf. 1677. 8.

EJ. *parerga anatomica reliqua* VI. Amftel. 1682. 8.

EJ. *merycologia* Bafil. 1685. 4.

§. 370.

JO. JAC. HARDER Bafilcenfis .†. 1711. act. 55.

Prof. acaderniae patriae.

EJ. *apiarium obferuationum* Baf. 1687. 4.

EJ. *examen anatomicum cochleae terreftris* ib. 1679. 8.

Paeonis et Pythagoræ (Harderi et Pey-
eri) *exercitationes anatomicae et medicae* ibid.
1682. 8.

§. 371.

THEOPH. BONNET Geneuensis .†. 1689.
aet. 69.

Medicus urbis patriae.

Vtilis compiler.

EJ. *Sepulchretum* s. *anatomia practica* Ge-
nev. 1679 II Vol. fol.

auclior ex ed. Mangeti Lugd. 1700. III
Vol. fol.

EJ. *medicina septentrionalis collatitia* Genev.
1685. II Vol. fol.

EJ. *Polyalthes* s. *thesaurus medico-practicus*
ib. 1690 - 93. III Vol. fol.

§. 372.

† Non separemus popularem eius, compilandi
genio ipsi simillimum:

JO JAC. MANGET .†. 1742. aet. 91.

Medicus Geneuensis.

EJ. *bibliotheca anatomica* Genev. 1685. II
Vol. fol.

EJ.

EJ. *theatrum anatomicum* ib. 1716. II Vol. fol.

EJ. *bibliotheca chemica* ib. 1702. II Vol. fol.

EJ. *bibliotheca pharmaceutico-medica* ibid.
1703. II Vol. fol.

EJ. *bibliotheca medico-practica* ib. 1695-98.
IV vol. fol.

EJ. *bibliotheca scriptorum medicorum* ibid.
1731. II Vol. fol.

CHIRV RGI.

§. 373.

Sanguinis circuli inuentum iam magis magisque per Europam agnitum, chirurgicis duabus encheiresibus ansam praebuit, quae etsi brevis in chirurgia aevi fuerint, cum longe minus periculo quam vtilitate careant, physiologiae tamen illustrandae idoneae fuerunt, et in vniuersum ad magna audacis lapethi generis conamina referri merentur. De *chirurgia loquor infusoria, et sanguinis transfusione.*

§. 374.

Chirurgiam infusoriam iam a. 1642 venatorem quendam Lusatum in canibus suis exercuisse referunt. Maxime autem inde ab a.

1656 et imprimis apud Anglos diuersimode instituta est: auctoribus Lowero quem diximus, tum Christoph. Wreen alisque. Primum quidem in animantibus, praecipue ad vires medicaminum explorandas, postea vero et quidem saepe non sine euphoria in ipsis hominibus. Purmannus, quem mox citabimus, bis sibi ipsi medicamina⁵ venis iniecit, et nuper quoque eodem modo desperatis morbis medicatum fuisse constat.

Jo. Sigm. Elsholzli *clysmatica noua* Berol. 1667. 8.

Jo. Dan. Majoris *chirurgia infusoria*. Kilon. 1667. 4.

Mich. Ettmülleri *diff. de chirurgia infusoria* Lips. 1768. 4.

Ad nuperos eius vindices pertinent praecipuis

J. A. Hermann *medicinisch chirurg. Aufsätze* p 122-216.

J. M. Regnaudot *diff. de chirurgia infusoria renovanda* LB. 1778.

Simplicem et maxime commodum ad eandem apparatus, quo ipse vtor, descripsi in *Medicinische Bibliothek* Vol. I. pag. 177 sqq. tab. I. fig. 4.

§. 375.

De *transfusione sanguinis* primum in Germania et quidem, Andr. Libavio teste, iam ante a. 1615 cogitatum est: tentata autem primo in animantibus apud Anglos a. 1666, itidem Lowero auctore, tum Kingio aliisque nouae Societatis Londinensis sodalibus. In homine eandem primi instituerunt a. 1667 Denisius, medicus regius, et Emmerezius chirurgus, Galli: tum in Germania idem Purmannus; alibi alii. Cum vero audax et anceps ea vitalis laticis transfusio paucissimis proficua, pluribus vero lethalis cederet, eius in homine vsus iam a. 1668 in Gallia vetitus *), et in vniuersum quoque a medicis reprobatus est; nisi quod Nuckius **) aliique eandem in desperata et alias lethali sanguinis profusione admitti posse concederent, quae et antea iamiam Majoris, quem modo citauimus, opinio fuit.

Prolixum

*) Cf. *la Sentence rendue au Chatelet de Paris* d. 17 Apr. 1668, in collectione academica Divionensi, Part. exot. Vol. II. p. 144sqq.

**) Cf. E.J. *obseruationes et experimenta chirurgica* p. m. 168 sq.

Prolixum catalogum singularium relationum et differtationum, quae occasione primorum in homines transfusi sanguinis tentaminum, maxime in Gallia editae sunt, videtis in Halleri *bibl. anat.* Vol. I. p. 555 sqq. Ad vnam fere omnes extant in bibliotheca academica. Sed et plures ad manus sunt, Hallero non dictae v. c.

J. Denis *Lettre touchant l'origine de la Transfusion du sang et la maniere de la pratiquer sur les hommes. Avec le recit d'une cure faite depuis peu sur une personne paralytique* Par. 1668. 4.

Lamy *Lettre sur la mort du fou pretendu guery par la Transfusion* ib. eod. 4.

L. de Basril *reflexions sur les disputes qui se font à l'occasion de la Transfusion* f. l. et a. 4.

De Sorbriere *discours touchant diverses Experiences de la Transfusion du sang* Paris. 1668. 4.

Synopticam transfusionis historiam exhibent :

Jo. Christoph. Sturm *transfusi sanguinis historia* Altorf. 1676. 4.

G. Abr. Mercklin *de ortu et occasu transfusi sanguinis* Norimb. 1679. 8.

Super apparatusu et encheiresi operationis cf.
Lamzweerde Append. ad Sculteti *arma-*
mentar. ed. LB. 1692. p. 29-57.

§. 376.

Inter chirurgos eius aevi maxime eminent
MATTH. GOTTFR. PURMANN Lubenia-
Silesiacus .†. 1711. aet. 63.

Chirurgus Brandenburgicus castrensis, tum
poliater Wratislaviensis.

Ad exercendam chirurgiam manualement
natus, difficillimas operationes masculae et
felicissimo cum successu exercuit.

EJ. *Lorbeerkrantz der Wundarzney* Frsf.
1691 4.

EJ. *chirurgia curiosa* ib. 1716. 4.

EJ. *curiose chirurgische Observationen* ibid.
1710. 4.

De vita propria praefatus est ad haec
obseruationes chirurgicas.

§. 377.

CORN. SOLINGEN

Chirurgus Haganus.

EJ. *manuale operation der Chirurgie.* it.
Ampt der Vroed-vrouwen Amst. 1684. 4.

EJ.

EJ. *Embryulcia ofte Afhaalinge eenes dooden Vructs* Hagae Com. 1673. 12.

Opera Amst. 1698. 4.

OBSTETRICII.

§. 378.

Ars obstetricia iam magis magisque convaluit obsolescente demum infelice praeiudicio haecenus praevalente, quasi indecorum esset difficulter parturientibus, si a perito medico seruari mallent, quam ab indocta muliere crudeliter pessumdari. Cum enim si a caesarea sectione et paucis aliis eiusmodi operationibus discesseris uniuersum huius artis exercitium ad hancce periodum usque penes obstetrices fuerit, iam demum ad medicos doctos artis magistros quoque transit, inter quos maxime eminuerunt apud Gallos Mauriceau, apud Belgas Roonhuysen.

§. 379.

FRANC. MAURICEAU Parisinus .†. 1709.
Chirurgus Parisinus.

EJ. *Traité des maladies des femmes grosses*
Par. 1668. 4. et al.

EJ. *observations sur la grossesse et l'accouchement* Par. 1695. 4.

germ. Dresd. 1709. 8.

EJ. *dernieres observations sur les maladies des femmes grosses* Par. 1706. 4.

Iunctim Par. 1721. II Vol. 4. et al.

belg. c. auclariis cl. Camperi Amst. 1759. 4.

§. 380.

HENR. VAN ROONHUYSEN Amstelodamensis.

In patria vrbe artem exercuit.

Vectis fui nominis inuentum ab aliis huic, ab aliis vero, et quidem rectius, filio eius Rogerio tribuitur.

EJ. *heelkonstige Aanmerkingen* Amst. 1663-72. II Vol. 8.

germ. Norimb. 1674. II Vol. 8.

§. 381.

JUSTINA SIEGMUND (nata Dieterich) Silesiaca.

Obstetrix Brandenburgica.

EJ. *Brandenburgische Hofwehemutter* Berol. 1692. 4. et al

SCRR. MEDICINAE FORENSIS,
POLITIAE MEDICAE etc.

§. 382.

PAVL. AMMANN Vratislaviensis.

Prof. Lipsiensis.

EJ. *medicina critica s. decisoria* Erf. 1670.
4. et al.

ed. plenior Stadae 1677. 4.

EJ. *praxis vulnerum lethalium* Erf. 1701. 8.

EJ. *irenicum Numae Pompili cum Hippocrate*
Lips. 1689. 8.

§. 383.

GOTHOFR. WELSCH Lipsiensis †. 1690,
aet. 72.

Prof. academiae patriae

EJ. *rationalis vulnerum lethalium iudicium*
Lips. 1660. 8. et al.

EJ. memorabilis quoque est disputatio qua
purpuram puerperarum primus descripsit s. t.
historia medica novum puerperarum morbum
contineus, qui ipsis der Friesel dicitur. Lips.
1655. 4.

§. 384.

Ni fallor eadem quoque periodo prima in usum popularem prodit methodus submersis subueniendi. Et quidem primus benefico eiusmodi scripto de genere humano bene meruisse videtur

SEBAST. ALBINVS

Pastor ecclesiae Ditterspacensis.

Ej. *Bericht und Handgriff wie man mit Personen so im Wasser gelegen und für todt herausgezogen worden umgehen solle* editio II. quae ad manus est, prodit f. l. 1675. 8.

§. 385.

Denique et in eadem tempora incidit auspiciis utilissimi instituti, quo e tabulis emortalibus corollaria physiologica et pathologica et politica deduci ceperunt. Et primus quidem id conatus est a. 1662

JO. GRAUNT

Pannifex Londinensis.

Ej. *natural and political observations made upon the bills of mortality.* Lond. 1662. 4. (ed. princeps)

it. ib. 1666. 4. et al. ed. Vltia ib. 1676. 4.

it. recuf. in *collection of the yearly Bills of mortality from 1657 to 1758 inclus.* Londin. 1759. 4.

PHILOSOPHI.

§. 386.

Coronidem imponimus historiae huius periodi memoria viri summi et de vniuersa re publica litteraria in æternum meritissimi

GOTHOFR. GVIL. L. B. DE LEIBNITZ Lipsienfis .†. 1716. aet. 70.

Electoris Hannoverani a confil. intimis.

Etsi longe maxime mathematicis et historicis laboribus inclaruerit, vt calculo differentiali inuento et scriptorum rerum Brunsvicenfium editione etc. egregie tamen etiam de re medica et naturali meruit, cum inter primos ipecacuanhae notitiam dederit, vrinae phosphorum descripserit, ex primis quoque bombyces in Germania coluerit et quae sunt id genus alia.

Ej. *de nouo antidysenterico ex America allato*
L. Frf. 1696. 8.

Ej. de annuis super re medica commentariis edendis consilium, extat in *Journal des Sçavans* Vol. XXII. a. 1694.

Ej. *protogaea* ex edit. Scheidii Goett. 1749. 4.

Opera ex edit. Ludov. Dutens Genev. 1768. VI Vol. 4.

Vitam Leibnitii ab eius amanuensi Jo. Georg. v. Eckhart conscriptam v. in cl. v. Murr *Journal zur Kunstgeschichte* Vol. VII.

Hifsmanni desideratissimi *Versuch über Leibnitzens Leben*. Monaster. 1783. 8.

SECTIO XIII.

SECVLI XVIIIvi

PRIORA SEPTEM LVSTRA.

§. 387.

Duo sunt ni fallor quae ineunte quod viuinus seculo, vt vniuersae arti salutari egregio fuerunt emolumento, ita maxime scriptis ad eam pertinentibus maiorem impertierunt perfectionem. Inualefcens scil. eo tempore *studium historiae litterariae*, et *Wolfiana demonstrandi methodus*. Quamquam enim in vtroque haud parum ineptierint eius aevi homines, cum ea quam litterariam vocabant historiam in multis fere vnice ad notitiam librorum rariorum, aliasque steriles curiositates rediret; et demonstratiua methodo ad nauseam vsque abuterentur Wolfiani; nihilominus tamen vtrumque vel ex eo capite studio medico maxime proficuum cessit, quod historiae litterariae curatiore cultura ingentes ex antiquiorum auctorum scriptis, antea neglectis,

glectis, denuo eruerentur thesauri et magis magisque in communem usum verterentur; Wolfiana autem methodus utique ad iudicium acuendum plurimum conferret, quod in tot praecedentis seculi credulis observatoribus et compilatoribus tantopere desideramus.

*SOCIETATES LITTERARIAE,
DIARIA etc. etc.*

§. 388.

Inter novas ea periodo institutas academias scientiarum eminent praesertim Berolinensis, Petropolitana et Bononiense institutum.

Berolinensis Societas Scientiarum a. 1700 Leibnitii consiliis fundata, acta sua inde ab a. 1710 *Miscellaneorum Berolinensium* titulo edidit.

A. 1744 academiae nomen nata ab insequente inde anno commentarios suos gallicos fecit s. t. *Histoire de l'Academie des Sciences et belles Lettres avec les Memoires*; demumque inde ab a. 1770 eodem *Nouveaux Memoires* vocavit.

Cf. *Histoire de l'Academie de Berlin depuis son origine*. Berol. 1752. 4.

§. 389.

Petropolitana scientiarum academia ad vltima Petri Magni instituta pertinet, quibus de illustrando suo imperio immortaliter meruit. Condidit eam anno 1724, instauravit Catharina I. 1725.

Commentarii eius academiae prodierunt inde ab a. 1726. XIV vol.

Tum *Novi Commentarii* ab a. inde 1747 XX Vol.

Qui denique titulus a. 1773. in eum *Actorum* mutatus est.

§. 390.

Bononiense Scientiarum institutum origines suas debet viro non vno nomine illustri Lud. Ferd. Com. de Marfigli (scriptis quoque propriis claro, Danubio maxime, et maris historia) et *Commentarios* suos inde ab a. 1731 publici iuris fecit.

Giuf. Gaët. Bolletti *dell' origine e de' progressi dell' istituto delle scienze di Bologna* Bonon. 1767. 8.

Notizie dell' origine e progressi dell' istituto di Bologna ib. 1780. 8.

§. 391.

Ad acta eius aetatis litteraria, et quidem medici argumenti, prae reliquis pertinent *collectio Vratislaviensis et commercium noricum.*

Illam inde a. m. Jul. a. 1717 vsque ad a. 1727 prodiit s. t. *Sammlung von Natur - und Medicin - Geschichten* directoribus Jo. Kanold et Jo. Christ. Kundmann medicis Vratislaviensibus. XXXVIII constat partibus et IV Supplementorum Voluminibus. 4.

Postea per quadriennium continuata est ab Andr. El. Büchnero s. t. *Miscellam. physico - medic. oder Nachrichten von physikal. u. medicinischen Geschichten* Erf. 1727 - 30. IV Vol. 4.

Finito eo opere, successit ipsi inde ab a. 1731 vsque ad a. 1745 XV voluminibus 4. *commercium litterarium Noricum* dirigente Christoph. Jac. Trew, de quo infra pluribus.

ANATOMICI et PHYSIOLOGI.

§. 392.

ANT. MAR. VALSALVA Foro-Cornelien-
sis .†. 1723. aet. 57.

Prof. anat. honorat. Bononiensis.

Nomine eius insignitur sinus sic dictus
arcus aortici.

Ej. *Tract. de aure humana* Bonon. 1704.
et al.

it. c. *dissertationibus anatomicis* (posthumis).
Recensuit et XVIII epistolis illustravit Jo.
Bapt. Morgagni Venet. 1740. 4.

De vita et scriptis Valsalvæ Comm. huic
eius operum editioni præmisit Morgagni.

c.

§. 393.

JO. DOMIN. SANTORINI Venetus .†. 1737.
æet. 56.

Prof. in vrbe patria.

Emissariis duræ matris, et varietati ossium
turbinatorum superiorum, nomen eius mansit.

Ej. *observationes anatomicae* Ven. 1724. 4.

Ej. *istoria d'un feto estratto felicemente in-
tero dalle parti deretane* ib. 1727. 8.

Ej. *tabulae XVII posthumæ*; ex ed. Mich.
Girardi Prof. Parmensis. Parm. 1775. fol.

Vitam viri tabulis hisce præmisit editor.

§. 394.

JO. FANTONI, JO. BAPT. fil. Taurinensis
†. 1758. aet. 83.

Prof. in vrbe patria

EJ. *dissertationes anatomicae* Taurin. 1701. 8.

Et quae pectoris et abdominis viscera attinent auctiores s. t. *Anatomia corporis humani* ib. 1711. 4.

Denique EJ. *dissertationes anatomicae VII priores renouatae* ib. 1745. 8.

EJ. *opuscula medica et physiologica* Genève. 1738. 4.

EJ. *Specimen obseruationum de acutis febribus miliaris* Nissæ 1762. 8.

§. 395.

JO. BAPT. MORGAGNI Foroliviensis †.
1771. aet. 90.

Prof. Patauinus.

Viri summi et (vt Facciolati super eo verbis utar) in vniuersae vitae aequabilitate sine exemplo maximi, nomen fert inter alia os spongiosum superius, vt et aquula, quae lentem crystallinam eiusque capsulam intercedit.

EJ.

EJ. *adversaria anatomica* Bonon. 1706-19.
VI Vol. 4. et al.

it. Venet. 1762. fol.

EJ. *epistolae anatomicae* II. LB. 1728. 4.
edeute Boerhaavio.

it. c. XVIII istis quas ad Valsalvam ci-
tauimus, Venet. 1762. fol. Patav. 1764. fol.

id. *de sedibus et causis morborum per ana-
tomen indagatis* Venet. 1761. II Vol. fol. et al.

germ. ex versione cl. Königsdörfer Al-
tenb. 1771-76. V vol. 8.

EJ. *opuscula miscellanea* Ven. 1763. III vol. fol.

EJ. *epistolarum in Celsum et Sæmoneum
iam supra meminimus* (p. 52 et 74.)

Vita di Morgagni scritta da Gius. Mosca
ed. 2. Neap. 1768. 8.

Fabronii vit. italor. Dec. II.

§. 396.

JAC. BENIGN. WINSLOV Oden-sea Da-
nus .†. 1760. aet. 91.

Prof. Parisinus

EJ. *Exposition anatomique de la structure
du corps humain* Par. 1732. 4. et al. Amst.
1752. IV vol. 8. Par. 1767. IV vol. 12.

EJ.

EJ. numerosae commentationes extant in Actis academiae scientiar. Parisinae.

EJ. diff. *E. mortis incertae signa minus ex chirurgicis quam ab aliis experimentis* Paris. 1740. 4.

recus. c. comment. Bruhieri s. t. *Diff. sur l'incertitude des signes de la mort.* Paris. 1742-45. II Vol. 12. et al.

Elogium viri v. in Hist. acad. scient. Par.

§. 397.

JO. SENAC Galco .†. 1770. aet. 77.

Archiater regius.

EJ. (anonymi) *Anatomie d'Heister avec des Essais de Physique* Par. 1724. 8. ib. 1735. 8. et al.

EJ. *Traité du coeur* Par. 1749. II Vol. 4. ed. 2. cura Portalii v. cl. ib. 1778. II Vol. 4.

ID. Senacus (anon.) *de recondita februm intermittentium et remittentium natura* Amst. 1759. 8. ed. auctior Genev. 1769. 8.

Elogium ej extat in hist. acad. Paris.

it. in Diction. encyclop. Ebrodunensi Vol. XXXVIII.

§. 398.

JACOB DOUGLAS

Medicus Londinensis.

F. J. *Bibliographiae anatomicae specimen* Lond.
1715. 8.

it. studio Bern. Sigfr. Albini Lugd.
Bat. 1734. 8.

E. J. *myographiae comparatae specimen* Lond.
1707. 8. Edinb. 1775. 8.

lat. per Jo. FRID. SCHREIBER LB. 1729. 8.

E. J. *description of the peritonaeum* etc. Lond.
1730. 4.

lat. Helmst. 1733. 8. LB. 1737. 8.

E. J. *History of the lateral operation* Lond.
1726. 4.

et *Appendix* eiusdem ib. 1731. 4.

E. J. *tabulae osteologicae anecdotae* extabant
in bibl. Guil. Hunter.

§. 399.

GUIL. CHESELDEN nat. in vico Burrow on
the hill prope Somerby Leicestriae †. 1752.
aet. 64.

Chirurgus Londinensis; celebr lithotomus.

E. J. *Anatomy of human body* Lond. 1713. 8.
et al. ed.

ed. praestantiores Vlta ib. 1741. 8. et VIIma
ib. 1756. 8.

EJ. *osteography* Lond. 1733. fol. max.

EJ. *Treatise on the high operation of the
Stone* Lond. 1723. 8.

In *Philos. Tranſact.* No. 402. celebris hi-
ſtoria reſtituti adoleſcenti viſus qui caecus
natus erat.

De vita viri cf. *Biographia Britannica* Vol.
III. ed. 2.

et *universal Magazine* m. Octobr. 1784.

§. 400.

BERN. SIGFR. ALBINVS, Bernardi fil.
Francofurtensis Viadrinus .†. 1770. aet. 74.

Per LIII annos Prof. Leydenſis.

Vir vt innumeris aliis modis de humana
anatomie meritiffimus, ita maxime tabulis ana-
tomicis nitidiffimis fidiffimis, a magno artifice
Jo. Wandelaar confeclis.

EJ. *de offibus corporis humani* LB. 1726. 8.
Vindob. 1756. 8.

id. *de ſceletto humano* LB. 1762. 4.

EJ. *hiſtoria mufculorum hominis* ib. 1734. 4.
Frſ. et Lipſ. 1784. 4.

Ej. *Index suppellestilis anatomicae Ravianae* LB. 1725. 4.

Ej. *Annotationes academicae* L. I–VIII. ib. 1754–68. VIII P. 4.

Ej. *Icones ossium foetus* ib. 1737. 4.

Ej. *tabulae sceleti et musculorum* ib. 1747. fol. max.

Huic et sequenti operi edendo 24000 flor. impendit auctor.

Ej. *tabulae ossium* ib. 1753. fol. max.

Ej. *tabulae uteri grauidi* ib. 1755. fol. max.

Ej. *tabula vasis chyli feris* ib. 1757. fol. max.

ID. *de arteriis et venis intestinorum hominis* c. icone coloribus distincta J. L'admiral ib. 1737. 4.

ID. *de sede et causa coloris aethiopum et ceterorum hominum* c. simili icone eiusd. artificis ib. eod. 4.

Ej. *explicatio tabularum Eustachii* LB. 1743. fol. et plenior ib. 1761. (cf. supra p. 123.)

Ej. editiones aliorum veterum anatomicorum suis locis citauimus. viz. Vesalii p. 121.; Fabr. ab Aquapendente p. 193.; et Harvaei p. 200.

Ej. auctarii ad Douglassium modo memi-
nimus.

Elogium viri v. in *Biblioth. des sciences et
des beaux Arts* a. 1771. Vol. XXXVI. P. II.
it. in *Bruckeri pinacotheca* Dec. V.

Iungamus ipsi fratres eius binos, itidem
de re anatomica bene merentes :

CHRIST. BERN. ALBINVS .†. 1752. aet. 56.
Prof. Ultrajectinus.

Singulari et molestissimo morbo habituali,
intolerabili scil. auditus sensibilitate, afflictus.

Ej. *or. de anatome errores detegente in medicina*
Ultraj. 1723. 4.

Ej. *descriptio intestinorum tenuium hominis*
LB. 1724. 8.

FRID. BERN. ALBINVS .†. 1778.

Prof. Leydenfis.

Ej. *or. de ambulatione vitae maxime necessaria*
LB. 1769. 4.

Ej. *de natura hominis libellus* ib. 1775. 8.

(Qui repertorii aut indicis realis loco in-
seruit in vniuersa fratris Bern. Sigfr. opera
anatomica.)

§. 401.

CHRISTOPH. JAC. TREW Laufa-Norim-
bergenfis .†. 1770. aet. 84.

Medicus Norimbergenfis.

EJ. *de chyloſi foetus in utero* Altorf. 1715. 4.

EJ. *de differentiis inter hominem natum et
naſcendum* Nor. 1736. 4. .

EJ. *tabulae oſteologicae* ib. 1767. fol. max.

EJ. *cedrorum Libani hiſtoria* ib. 1757. 4.

EJ. *plantae ſelectae, quarum imagines pinxit*
G. Dion. Ehret inde ab a. 1750. fol. maj.

id. edidit herbarium Elizabethae Black-
well longe emendatius et auctius. 1747-73. fol.

Plurimae eius diſſ. extant in A. N. C.

it. in *Commercio Norico* quod citauimus.

Vitam ej. v. in *Nov. A. N. C.* Vol. IV.
Append.

it. in *Bruckeri pinacotheca* Dec. X.

§. 402.

JO. FRID. CASSEBOHM Hallenſis .†. c. 1740.
Prof. academiae patriae.

EJ. *de aure humana* Tract. I-VI. Halae
1734 ſq. II Vol. 4.

EJ. *Anweiſung zur Zergliederung des menſch-
lichen Körpers* Berol. 1746. 8.

ed.

ed. II. curante cl. Baldinger ib. 1769 8.

Ad eundem quoque referri potest discipuli eius, qui et icones operis de aure humana delineauit, Jo. Zach. Petfche *Sylogæ obseruationum anatomicarum* Hal. 1736. 4. recus. in Halleri collect. anat. Vol. VI.

§. 403.

JOSIAS WEITBRECHT .†. 1747.

Prof. Petropolitanus.

Praeter plurimas dissertationes, commentariis Petropolitanis insertas, maxime inclaruit opere classico quo desertum hactenus anatomes campum curatissime excoluit sc.

EJ. *Syndesmologia* s. *historia ligamentorum corporis humani* Petrop. 1742. 4.

§. 404.

Demum et vir summus venit nominandus, qui etsi ecclesiasticus, nec multum in humana anatome laborarit, binis tamen classicis operibus, quae ad fontes vniuersae physiologiae pertinent, egregie eandem auxit et illustrauit. Est is

STEPH. HALES Cantiensis .†. 1761. aet. 84.

Minister Teddingtoniae ditionis Middlesex.

Vir ad physiologiam experimentalem natus.

Ej. *vegetable Statiks* Lond. 1727. 8. et al.

gall. vertente C. de Buffon Par. 1735. 4.

Ej. *Haemastatiks* Lond 1733. 8.

gall. interprete Sauvagesio Genev.

1744. 4.

Ej. *Halesii Treatise on ventilators* Lond.

1758. 8.

Vitam viri auctore P. Collinson v. in
Gentlem. Magaz. m. Jun. 1764.

it. in *Biograph. Britannica* Vol. VI. P. II.
et Elogium ej. in *Actis acad. Paris.*

BOTANICI.

§. 405.

JOS. PITTON DE TOURNEFORT Aquae-
Sextiensis .†. 1708. aet. 64.

Prof. Parisinus.

Inde ab a. 1700–1702 comite Andrea
Gundelsheimer Onoldino (archiatro regis
Borufforum) Graeciam et Asiam minorem
inuisit.

Ej. *Elemens de Botanique* Paris. 1697. III
Vol. 8.

et

et longe auctius s. t. *Institutionum rei herbariae* ib. 1700. III Vol. 4.

Quibus accessit corollarium ib. 1703. 4.
ex editione Ant. de Jussieu recusae Lugd.
1719. III Vol. 4.

Ej. *histoire des plantes environs de Paris*
Par. 1698. 12.

it. ex edit. Bern. de Jussieu ib. 1725:
II Vol. 12.

Ej. *Relation d'un voyage du Levant* Par.
1717. II Vol. 4. Lugd. eod. III Vol. 8.

Ej. numerosae dissertationes insertae Actis
Parisiensis.

Elogium v. in Act. acad. Paris.

et in Jussieni editione *Institutionum R. H.*

§. 406.

SEBAST. VAILLANT Vigniacensis .†. 1722.
aet. 53,

Demonstrator plantarum Horti reg. Paris.

Ej. *Botanicon Parisense* (edente Boerhaavio) LB. 1727. fol.

Ej. *nouum plantarum genus Araliastris specie*, cuius species est Ninzia. (ad Jo. Aug. de Hugo archiatr. Hannoveran.) Hannov. 1718. 4.

Elogium ej. in Act. Paris.

§. 407.

Sequatur triga cl. fratrum de Jussieu, Lugdunensium, filiorum Christophori, qui de *Theriaca* scripsit.

ANT. DE JUSSIEU .†. 1758. aet. 72.

Successor Tournefortii.

Plurimas commentationes academiae Parisinae exhibuit,

v. c. 1713 iconem et descriptionem Coffeae.

1729 de Simaruba eiusque vi antidyenterica etc.

Ej. editionem operis Tournefortiani modo diximus.

Id. Geoffroyi mat. medicam edidit etc.

BERNARD. DE JUSSIEU .†. 1777. aet. 79.

Praeter alia quoque de historia naturali polyporum aquae dulcis et coralliorum meritissimus.

Itidem maxime commentationibus academiae Parisinae oblatis inclaruit.

Ej. thesis E. *omni tempore et aetate salubris potus Coffeae* Par. 1743. 4.

De hoc viro cf. *Journal de Paris* m. Nov. 1777.

JOSEPH. DE JUSSIEU .†. 1779. aet. 74.

Per integros XXXVI annos in Peruvia vixit, vbi praeter alia Cinchonae historiam vltro indagavit, heliotropium peruuanum inuenit etc.

Ej. thesis *E. litteratis salubris Coffeae vsus* Par. 1741. 4.

Elogia horum germanorum v. in *Actis Acad. Paris*,

§. 408.

HENK. BERNARD. RUPP Giessensis.

Candidatus medicinae veteranus Jenensis.

Ej. *Flora Ienensis* Frf. et Lips. 1718. 8.

ed. 2. ib. 1726. 8.

ed. 3. c. ditissimis auctariis Halleri Jen. 1745. 8.

§. 409.

JO. JAC. DILLENIVS Giessensis .†. 1747.

Prof. Oxoniensis.

Oculatissimus muscorum praesertim obseruator, et nitidissimus eorum delineator ac sculptor.

Ej. *catalogus plantarum circa Giessam nascentium* Frf. 1719. 8. acced. nov. plantar. genera et species.

EJ. *Historia muscorum* Oxon. 1741. 4.

EJ. *Hortus Elthamensis* Jacobi Sherard. ib.
1732. fol.

EJ. editionem praestantissimam Synopsos
Rajanae supra citauimus (p. 270.)

Plures quoque EJ. vtilis obseruationes ex-
tant inter A. N. C. vt de hirudinibus, de opio
nostrate, de indigenis Coffeae surrogatis etc.

SCRR. HISTORIAE NATVRALIS.

§. 410.

HANS SLOANE Killileah-Hibernus .†. 1753
aet. 93.

Archiater regius. Praefes soc. Londinensis.

Magnus thesaurorum naturalium collector,
multis nominibus de re naturali et medica
meritissimus.

Sui nominis vnguentum ophthalmicum
vulgo innotuit.

EJ. *Voyage to the Islands Madera and Ja-
maica* Lond. 1707. II Vol. fol.

Plurimae eius obseruationes extant in Phi-
losophicis Transact.

Vitam ej. v. in *Commentar. Societat. Goet-
tingensis* Vol. IV.

§. 411.

§. 411.

RENAT. ANT. FERCHAULT DE REAUMUR
Rupellensis .†. 1757. aet. 76.

Egregius obseruator, vel thermometro sui
nominis vndique notissimus.

EJ. *Mémoires pour servir à l'histoire des In-*
sectes Paris. inde ab a. 1734. VI Vol. 4.

EJ. *Art de faire éclore des oiseaux domesti-*
ques ed. 2. Paris. 1751. II Vol. 12. cui accessit:
Pratique de l'art de faire éclore etc.

Maxime memorabiles eiusdem dissertatio-
nes actis Parisinis sunt insertae, vt de tremella
nostoc, de Turçosia gemma ad odontolithos
pertinente, de vi reproductrice in cancris flu-
viatilibus, de ventriculo auium granivorarum.

Vitam v. in Actis Parisinis.

SCRR. MATERIAE MEDICAE.

§. 412.

ENGELB. KAEMPFER Lemgovienſis .†. 1716

Primum legationi Succicae a secretis Per-
siam adiit, tum chirurgus naualis Indias orien-
tales petiit, et per biennium in Japonia ver-
satus est.

EJ. *amoenitatum exoticarum* Fascic. V. Lemgov. 1712. 4.

Cf. cl. Dohm praefat. ad vernaculam editionem Kaempferianae historiae Japoniae.

§. 413.

STEPH. FRANC. GEOFFROY Parisinus .†.
1731. aet. 60.

Prof. Parisinus.

EJ. *Traët. de materia medica* Paris. 1741.
III Vol. 8. (ex edit. Anton. de Jussieu)
gall. ib. 1750. VII Vol. 12.

Continuatus ab Arn. de Nobleville
et Salerne f. t. *Histoire naturelle des ani-*
maux ib. 1756. III Vol. 12.

Accesserunt postea *les Figures des plantes*
et animaux décrits dans la Mat. medicale etc.
delineatore Garfault ib. 1764. V vol. 8.

EJ. Geoffroyi thesis *E. hominis primordia*
vermis ib. 1704. 4.

Inter dissertationes ej. actis Parisinis inser-
tas eminet prae reliquis prima quae extat
tabula affinitatum chemicarum a. 1718.

Vitam v. in Hist. acad. Paris,

CHEMICI.

§. 414.

JO. CONR. DIPPEL (vulgo *Christ. Democritus*) *Frankensleina Palatinus* .†. 1734. aet. 62.

Homo paradoxus, sed chemicis inuentis, caeruleo praesertim, quod *Berolinense* vocant, et medicaminum quorundam compositione, vt oleo animali, elixirio acido, balsamo vulnerario sui nominis etc. notus.

Ej. vitae animalis morbus et medicina LB. 1711. 8. et al.

germ. c. prolixis commentariis anonymi Frf. 1736. 8.

Vitae propriae notitia ex variis eius scriptis excerpta prodiit s. t. *Personalia oder kurzgeführter Lebenslauf* Chr. Democriti s. l. et a. 8.

Alias eiusdem biographias ediderunt cl. J. Chr. Gottl. Ackermann *Lipf.* 1781. 8. et H. W. H. quidam. *Darmst.* 1783. 8.

§. 415.

CASP. NEVMANN *Zullichauiensis* .†. 1787. aet. 54.

Prof. Berolinensis.

*Lectiones sic dictas publicas edidit super
varii generis alimentis et medicamentis*

v. c. *von Thee, Caffee. Bier u. Wein* Lips.

1755. 4.

von salibus alcalino - fixis u. vom Campher
Berol. 1727. 4.

von Succino, Opio, Würznelken u. Castoreo
ib. 1730. 4.

von Salpeter, Schwefel, Antimonio u. Eisen
ib. 1732. 4.

*von gemeinen Salz, Weinstein, Salmiac u.
der Aneise* Lips. 1737. 4.

EJ. *praelectiones chemicæ* (posthumæ), qua-
rum binæ et valde discrepantes extant edi-
tiones.

altera scil. Jo. Chr. Zimmermanni
Berol. 1740. 4

altera Christoph. Henr. Kesselii c.
reliquis Neumanni operibus. Zullichav. 1749-
55. IV vol. 4.

§. 416.

Iungatur Neumanno successor eius

JO. HENR. POTT Halberstädiensis .†. 1777.
act. 85.

Prof.

Prof. Berolinensis.

EJ. *Exercitationes chymicae* Berol. 1738. 4.

EJ. *obſervation. et animaduerſionum chymicar.*

Collectio I. ib. 1739. II. ib. 1741. 4.

EJ. *chymifche Unterſuchungen von der Lithogeognoſie* Potzd. 1746-54 III Vol. 4. et al.

EJ. *Abhandlung von dem Urin-Salze* Berol. 1761. 4.

Plura eius extant tam in Miſcellaneis Berolinenſibus quam in Gallicis quae ea ſecuta ſunt actis.

Vitam v. in iisdem academiae Berolinenſis actis.

PATHOLOGI et THERAPEVTAE.

§. 417.

Ita demum peruenimus ad praeclaros eos Triumuiros, quorum ingenio et doctrinae magnam partem eam praestantiorē artis ſalutaris faciem debemus qua ſe hodie commendat, et qui tanquam fontes ſuſpiciendi ſunt, e quibus hodiernum ſtudium medicum in pleraſque Europae academiae quaſi per traducem deriuatum eſt. De Boerhaavio, Hofmanno

manno et Stahlío sermonem mihi esse
vix est quod moneam.

§. 418.

HERMANN. BOERHAAVE ex pago Voor-
hout, qui Leydam et Haarlemum interiacet
.†. 1738. aet. 70.

Prof. Leydenfis.

Vir summus et quem nominasse est lau-
dasse, cum vel principalia ex innumeris eius
in vniuersam artem medicam meritis sigilla-
tum recensere, arcti nostri limites vetant; qui
inflaurator sanioris chemiae, maxime appli-
catae, extitit, medendi methodum a Sylvianis
aliisque eius aetatis sordibus maximam sane
partem repurgauit, et in omni disciplina me-
dica tradenda, quod simplicitatem et cum
summa dignitate sermonis coniunctam per-
spicuitatem attinet, vix sui parem habuit.
Vir, vt vno verbo omnia complectar, cuius
characterem exprimit symbolum eius: *Sim-
plex veri sigillum.*

Aurea eius scripta secundum classes re-
censeamus:

a) ad

a) ad methodum studii medici.

EJ. *oratio de comparando certo in physicis*
LB. 1715. 4.

EJ. *or. de usu ratiocinii mechanici in medicina* ib. 1703. 4.

EJ. *or. qua repurgatae medicinae facilis asseritur simplicitas* ib. 1709. 4.

EJ. *or. de commendando studio Hippocratico*
ib. 1721. 4.

EJ. *or. honor medici seruitus* ib. 1731. 4.

EJ. *methodus discendi medicinam* AMST. 1726.
8. (praelectiones incio et inuito Boerhaavio editae)

Halleri amplissimos in eundem commentarios infra dicemus.

b) physiologica.

EJ. *institutiones medicae* LB. 1707. 8. et al.
ed. genuina plenissima ib. 1727. 8.

EJ. in easdem *praelectiones* posthumum edidit Hallerus Goetting. inde ab a. 1739. VII Vol. 8.

EJ. *diff. de distinctione mentis a corpore*
LB. 1690. 7.

EJ.

EJ. *epistola ad Ruyschium de fabrica glandularum in corpore humano* c. huj. respons. LB. 1722. 4. (cf. supra p. 263.)

c) pathologica et therapeutica.

Institutiones diximus.

EJ. *diff. inaugur. de utilitate explorandorum excrementorum in aegris, ut signorum Harder-
vic.* 1693. 4.

EJ. *de morbis nervorum praelectiones* (posthumae) ex ed. Jac. van Eems Amst. 1761. II Vol. 8.

EJ. *praelectiones de morbis oculorum* (posthumae) ex ed. Halleri ed. 2. Goett. 1750. 8.

EJ. *historia morbi atrocis Wassenarii* LB. 1724. 8.

EJ. *historia altera morbi atrocis S. Albani* ib. 1728. 8.

EJ. *tract. de lue aphrodisiaca* (praemissus aphrodisiaco Luifini)

EJ. *Consultationes medicae* (posthumae) ex ed. Halleri Goett. 1752. 8.

EJ. *epistolae ad Bassandum* (posthumae) Vindob. 1778. 8.

EJ.

EJ. *aphorismi de cognoscendis et curandis morbis* LB. 1708. et al.

ed. plenissima ab ipso auctore curata ib. 1737. 8.

EJ. *materia medica et remediorum formulae quae seruiunt aphorismis* LB. 1721. 8. ib. 1727. 8. et al.

EJ. *tract. de viribus medicamentorum* ibid. 1723. et al. (praelectiones incio auctore editae)

d) chemica

EJ. *oratio de chemia errores suos repurgante* LB. 1718. 4.

EJ. *elementa chemiae* LB. 1732. II Vol. 4.

haec prima editio genuina immortalis operis, priores spuriae, mutilae.

EJ. *de mercurio experimenta* extant in Philof. Transact. a. 1734.

seorsim recusae Ultraj. 1735. 8.

e) botanica

EJ. *index stirpium horti* LB. 1710. 8.

EJ. *index alter* ib. 1720. 4.

A spuria plantarum historia, cui vt tot aliis supposititiis partibus, Boerhaavii nomen malitiose praefixerunt, probe distinguendi.

Impense praeterea de re medica et litteraria meruit Boerhaavius, aliorum scripta, aut anecdota aut saltim rarius obuia, edendo, ad ea praefando etc. qualia toties iam citauimus ad Aretaeum, Vesalium, aphrodisiacum Lufini, Alpinum, Pifones, Dreliucourtium, Belinum, biblia Swammerdamii, etc. etc.

Vitam propriam succincte et candide scriptam ipse reliquerat Boerhaavius.

Extat' ea ad calcem W. Burtonis vitae Boerhaavii, anglice editae Lond. 1746. 8.

it. in Schultensii *oratione in memoriam Boerhaavii* LB. 1738. 8.

Cfr. quoque eiusdem elogium in Actis academiae Parisinae.

it. (Matyi) *Essay sur le caractere du grand Medecin.* Colon. 1747. 8.

Maxime vero Equit. de Jaucourt vita Boerhaavii in Diction. encyclop. Ebrodunensi Vol. V.

et in eandem Spicilegia Halleri, in eiusdem Lexici Supplem. Vol. II.

Iungatur auunculo, eius ex sorore nepos
ARRAH. KAAU-BOERHAAVE Haganus †.
1753. aet. 38.

Archiater

Archiater Rufficus.

Classicis praesertim binis libris vniuersam physiologiam et pathologiam ditauit. viz.

EJ. *perspiratio dicta Hippocrati* LB. 1738. 8.

EJ. *impetum faciens dictum Hippocrati* ib. 1745. 8.

Extat praeterea

EJ. *historia anatomica infantis monstruosi* Petrop. 1754. 4.

et *historia altera similis infantis* ib. 1757. 4.

tum plures EJ. dissertationes *novis Commentariis Petropolitanis* insertae.

Elogium viri v. in *iisdem nov. Comment.* Vol. IV.

§. 419.

FRID. HOFMANN, Frid. fil. Halensis †. 1742. aet. 83.

. Prof. Hallensis.

Cautus mechanicae sectae affecta, non vno nomine de re medica longe meritissimus; maxime quod *solidi viui* dignitatem, et affectionum generis neruosi ambitum, in vniuersa pathologia rite demonstrauit. Primus quoque thermarum et aquarum quae minerales audiunt, vires medicatas curatius indagauit et commendauit, in
vniuer-

uniuersum restaurator quasi medicinae diaeteticae extitit; et ex primis quoque obseruationes meteorologicas in usum medicum vertit.

Nomen eius ferunt pharmaca quaedam utilia, elixir viscerale, liquor euodynus etc.

Ej. *medicina rationalis et systematica* Hal. 1718 sq. IX Vol. 4.

Singulas eius partes in compendium red-
egit Andr. El. Büchner v. c.

Fundamenta physiologiae Hal. 1746. 8.

—— *pathologiae generalis* ib. eod. 8.

—— ——— *specialis* ib. 1747. 8.

—— *therapiae generalis* ib. eod. 8.

Aliud eiusdem voluvinosi operis compendium *anglico* idiomate conscripsit Guil. Lewis, cuius nupera editio prodiit curante v. cl. Andr. Duncan Edinb. 1773. II Vol. 8.

Ej. Hofmanni *de differentia inter eius doctrinam physico-medicam et Stahlī medico-organicam* Frf. 1746. 8. (opus praestantissimum, posthumum edidit Cohausen.)

Ej. *obseruationum physico-chymicarum* T. III. Hal. 1722. 4.

Ej. *minora scripta diaetetica, iunctim edita, germ.* Hal. IX Vol. 8.

EJ. *medicina consultatoria* Hal. inde ab a.
1721. XII Vol. 4.

EJ. *consultationum et responforum medicina-
lium Centuriae* ib. 1734. II Vol. 4.

Inter innumeras EJ. dissertationes acade-
micas eminent praeter alias

de anatomies in praxi medica vsu 1707.

de duodeno sede multorum morborum 1708.

de metallurgia morbifera 1695. 4.

de vapore carbonum fossilium innoxio
1695. 4. et tot aliae.

Memorable quoque est EJ. *Bedenken von
dem tödlichen Dampfe der Holz-Kohlen* Hal.
1716. 8. et al. (occasione mortis magiae studio-
forum Jenae feriis natalitiis a. 1715 in domun-
cula vinetaria prunarum vapore suffocatorum.
cfr. *wahre Eröffnung der Jenaischen Christ-
nachts- Tragödie auf Landes-fürstl. Special-
Befehl publiciret* Jen. 1716. 4.)

Opera Hofmanni, Genev. 1740 - 53. IX
Vol. fol.

Vitam viri v. in fronte operum.

it. in Bruckeri *pinacotheca* Dec. I.

§. 420.

GEORG. ERN. STAHL Onoldinus .†. 1734
æet. 75.

Prof. Hallensis, æmulus Hofmanni, tum
archiater Borussiae regis.

Acerrimi ingenii vir, sed non absque mixtura praeiudiciorum et paradoxorum, obscuriore quoque vsus stylo, qui obfuit, quo minus egregia eius, et ex intimioribus naturae penetralibus hausta, de animae autocratia, de tonico motu, eiusque siue ad spasmos siue ad congestiones ciendas potentia, de phlogisto corporum elemento, et quae sunt id genus alia obseruata, iam pridem, vt nunc fit, pro dignitate recepta et in vsus vertèrentur.

EJ. *theoria medica vera, physiologiam et pathologiam sistens* Hal. 1708. 4.

ed. 2. curante Jo. Junker ib. 1737. 4.

EJ. *Excusatio respondens examini pulsuum celeris et frequentis* s. l. et a. 4.

EJ. *Zymotechnia fundamentalis* ib. 1697. 8.

it. c. aliis s. t. *Opusculum chymico-physico-medicum* ib. 1715. 4.

EJ.

EJ. *experimenta et observationes 300 chemicæ et physicæ* ed. 2. Berol. 1731. 8.

EJ. *Materia medica* Dresd. 1728. 8.

Numerosæ eius *Dissertationes medicæ* iunctim prodierunt Hal. 1707-12. II Vol. 4.

Ad præstantiores pertinent :

de mechanismo motus progressivi sanguinis ib. 1695.

de aestu maris microcosmici s. fluxu et refluxu sanguinis 1696.

de vena portæ porta malorum 1698.

empiria rationalis medica 1704.

de fistula lacrymali 1707.

JO. CHRISTOPH. GÖTZE *de scriptis Stahlî eiusque affectarum* Norimb. 1729. 4. c. suppl.

§. 421.

Subiungamus statim istis triumviris principes quosdam eorum discipulos. Et quidem inter Boerhaavianos præter alios infra memorandos eminuerunt Gaubius et Gorterus.

HIERON. DAV. GAUBIUS Heidelbergensis .†. 1780. aet. 75.

Prof. Leydensis.

Ej. *institutiones pathologiae medicae* LB. 1758. 8.

ed. plenissima posthuma ex ed. Hahnii ib. 1781. 8.

germ. ex vers. cl. Gruneri Berol. 1784 8.

Ej. *methodus concinnandi formulas medicamentorum* LB. 1739 8. et al.

Ej. *adversaria varii argumenti* ib. 1771. 4. et al.

Ej. *orationes II. de regimine mentis quod medicorum est* ib. 1747-63. 4.

Eundem Swammerdamii biblia Latio donasse supra memorauimus.

Elogium viri v. in *Hist. de la Société de Médecine* T. III.

§. 422.

JO. DE GORTER Enkhufanus .†. 1762. æt. 74.

Prof. Hardervicensis; aliquamdiu archiater Ruslicus.

Ej. *de perspiratione insensibili* LB. 1725. 4. auctius ib. 1736. 4.

Ej. *medicinae compendium* ib. 1731. II Vol. 4.

Ej. *Systema praxis medicae* Harderv. 1750. II Vol. 8. '

Ej.

EJ. *methodus dirigendi studium medicum* ib.
1753. 4.

EJ. *medicinam Hippocraticam* supra citavi-
mus (p. 27)

Vitam ej. v. in *Nov. A. N. C.* Vol. III.

Filius eius DAVIDES .†. 1783.

Idem aliquamdiu archiatri Ruffici munere
functus.

EJ. *Fiora Gelrozutphania* Harderv. 1745. 8.

— *Ingrica* Petrop. 1761. 8.

— *Belgica* Ultraj. 1767. 8.

§. 423.

Ex Hofmanni aſſeclis imprimis memo-
randi veniunt Schulzius et Büchnerus.

JO. HENR. SCHVLZE Colbitza-Magdebur-
genſis .†. 1745. act. 58.

Prof. Altorſinus, tum Hallenſis.

Vir egregius, humaniorum quoque littera-
rum et rei numariae peritiſſimus.

EJ. *hiſtoria medicinae* (vsque ad a. V.C. 535)
Lipſ. 1728. 4.

EJ. *compendium hiſtoriae medicinae* (vsque
ad Hadriani exceſſum) Hal. 1741. 8.

Ej. *praelectiones in Dispensatorium Brandenburgicum* ed. 2. Berol. 1753. 8.

In dissertationibus eius numerosis plures inveniuntur maxime memorabiles v. c.

An umbilici deligatio in nuper natis absolute necessaria? Hal. 1733. (post Fantonum primus negabat)

recus. in Halleri collect. anat. T. IV.
de liene canibus exciso 1735.

de mechanico naturae artificio in vulneribus persanandis eod.

de lithiasi sinistro quam dextro reni magis infesta 1738.

Plurimae ad materiam medicam spectant v. c.
de elaterio Altorf. 1722. et s. p.

Cf. Bruckeri *pinacotheca* Dec. IV.

§. 424.

ANDR. EL. BÜCHNER Erfurtenfis .†. 1769.
aet. 69.

Prof. in acad. patria, tum in Hallensi.

Miscellanea eius physico-medica supra citavimus (p. 313.)

vt et historiam academiae N. C. cui Praeses erat (p. 241.)

et

et compendia medicinae rationalis Hoffmanni (p. 340.)

E. J. *Abhandlung von einer leichten Art taube hörend zu machen, samt andern medic. Abhandl.* Hal. 1759 sq. II Vol. 8.

Innumerae quoque eius extant dissertationes v. c. *de viribus tabaci* 1746.

de glasto 1756. etc. etc.

Vitam v. in *Nov. A. N. C.*

vt et in *Bruckeri pinacotheca* Dec. II.

§. 425.

Stahlius ipse ad praeclarissimos sui discipulos referebat Jo. Junkerum et Jo. Sam. Carl.

JO. JUNKER Lehdorfio - Giessensis †.
1759 aet. 80.

Prof. Hallensis.

Conspectuum titulo in plerasque medicinae partes compendia edidit. v. c.

Conspectum physiologiae Hal. 1735. 4.

—— *therapiae generalis* ib. 1727. 4.

—— *chemiae* ib. 1730. II vol. 4.

gall. Paris. 1757. VI vol. 12.

Ingens praeterea eiusdem extat disserta-
tionum farrago.

§. 426.

JO. SAM. CARL Oehringa - Francus. †.
1757. aet. 83.

Archiater Danicus.

vt plures Stahliani mystici quid et theo-
sophici spirat.

EJ. *Lapis Lydius ossium fossilium*. Frf. 1704. 8.

EJ. *Synopsis medicinae Stahlianæ*. Büding.
1724. 8.

EJ. *Historia medica pathologico-therapeutica*.
Hafn. f. a. II vol. 8.

De vita propria differuit in libro cui tit.
Einleitung in die Naturordnung. Hal. 1747. 8.

§. 427.

Iam ad exteros transeamus. Inter An-
glos huius periodi maxime præfulget

RICH. MEAD ex pago Stephey prope Lon-
dinum †. 1754. aet. 81.

Archiater regius.

Vir vndique doctissimus, et qui innume-
ris modis de augmento scientiarum meruit.

EJ.

EJ. *Mechanical account of poisons.* Lond. 1702. 8.

1D. *de imperio solis ac lunae in corpus humanum* ib. 1704. 8.

1D. *on pestilential contagion.* ib. 1720. 8.

1D. *de variolis et morbillis cum Rhaze* (v. supra pag. 91.)

2D. *de morbis biblicis.* Lond. 1749. 8.

haec opera iunctim lat. studio cl. Oederi Goctr. 1749. II vol. 8.

EJ. *Meadii monita et praecepta medica.* Lond. 1751. 8. et al.

Cfr. *Authentic Memoirs of the Life of R. Mead.*

it. *biograph. Britannica* Vol. V.

§. 428.

JO. FREIND Crotono - Northamptonensis .†. 1728. aet. 54.

Medicus Londinensis, aliquamdiu castrensis.

EJ. *history of Physick from Galen to the 16th Century.* Lond 1725. II vol. 8. et al.

EJ. *Emmenologia.* Oxon. 1703. 4.

EJ. *de quibusdam variolarum generibus.* Lond. 1723. 4.

EJ. comm. in genuinos epidemicorum Hippocratis libros supra citauimus (pag. 25.)

Opera, lat. Lond. 1733. fol.

Biographia Britannica Vol. III.

cl. Moehsen *Medaillen - Sammlung* T. I.

§. 429.

GUIL. MUSGRAVE nat. in pago Charlton-Musgraue ditionis Sommerfetsshire .†. 1721. aet. 65.

Medicus Londinensis, rei antiquariae peritissimus.

EJ. *de arthritide symptomatica.* Exon. 1703. 8. et al.

EJ. *de arthritide anomala s. interna.* ib. 1707. 8, et al.

Memorabiles quoque eius symbolae extant in philosophicis transactionibus.

Biographia Britannica Vol. V.

§. 430.

Inter Gallos eius aetatis medicos maximae lites agitatae sunt de venae sectionis effectu, praesertim deriuatoriae et reuulsoriae. Princeps earum auctor extitit

PHIL. HECQUET natus apud Abbatis - vil-
lam, .†. 1737. aet. 76. .

Medicus Remensis, tum Parisinus.

Vir fere ad superstitionem religiosus.

Polygraphus, praeco venae sectionis et aquae
potus, satyram inde Romanensium auctoris
fabularum, le Sage, passus.

EJ. *Explication physique et mechanique des
effets de la Saignée et de la boisson dans la
cure des maladies.* Par. 1707. 12.

EJ. *Observations sur la saignée du pied etc.*
ib. 1724. 12.

10. *sur l'indécence aux hommes d'accoucher
les femmes et l'obligation aux meres de nour-
rir leurs enfans* ib. 1708. 12.

EJ. *Traité des dispenses du Carême* ib. eod. 12.

10. *de la digestion et des maladies de l'Estomac,
suivant le système de la Trituration* ibid.
1712. II Vol. 12.

10. *de purganda medicina a curarum sordibus*
ib. 1714. 12.

EJ. *Remarques sur l'abus des purgatifs etc.
et sur l'utilité de la saignée* ib. 1729. 12.

EJ.

EJ. (anon.) *Raisons de doutes contre l'Inoculation* ib. 1723. 12.

Sed maxime memorabilis est EJ. *naturalisme des convulsions dans l'Epidemie des maladies convulsionnaires* ib. 1733. 12. [occasionne pseudo-miraculorum ad sepulcrum Diaconi Fr. de Paris. *)]

it. *Reponse touchant les devoirs des Médecins et des Chirurgiens au sujet des miracles et des convulsions* ib. eod. 12.

Vitam viri scripsit amicus eius de S. Marc.

§. 431.

NIC. ANDRY Lugdunensis .†. 1742. aet. 84.
Prof. Parisinus.

EJ. *Remarques de Médecine sur ce qui regarde la saignée et la purgation* Par. 1710. 12.

EJ. *Régime du carême considéré par rapport à la nature du corps et des alimens* ib. eod. 12.

EJ. *Traité des alimens de carême* ib. 1713. 12. (omnes aduersus Hecquetum.)

EJ.

*) Cfr. CARRÉ DE MONTGERON *vérité des Miracles opérés par l'intercession de M. de Paris et autres appellans*, ed. 2. Colon. 1745. III Vol. 4.

EJ. *Orthopédie* Par. 1741. II Vol. 12. et al.
 ID. *de la génération des vers dans le corps
 humain* ed. 2. ib. 1714. 12. et al.

§. 432.

JO. BAPT. SILVA Burdigalensis .†. 1742.
 aet. 61.

Medicus Parisinus.

EJ. *Traité des usage de différentes sortes de
 saignées, principalement de celle du pied* Paris.
 1727. II Vol. 12. (aduersus Hecquetum)

EJ. *Dissertations et consultations médicales*
 Par. 1744. II Vol. 12.

§. 433.

FRANC. QUESNAY ex pago Merey prope
 Montfort-Lamaury .†. 1774. aet. 80.

Archiater regius.

Politicis maxime speculationibus inclaruit,
 systemate physiocratico etc. etc.

EJ. *Observations sur les effets de la saignée,
 avec des remarques critiques sur le Traité de
 Silva.* ed. 2. Par. 1750. 12.

EJ. *art de guérir par la saignée* ib. 1636. 12.

EJ. *Traité de la suppuration* ib. 1749. 12.

EJ. *Traité de la gangrene* ib. eod. 12.

Eloge de Quesnai par le Comte d'Alban Prince d'Yvetot. ed. 2. Par. 1775. 8.

Aliud eius Elogium auctore Mirabeau extat in *nouvelles Ephémérides économiques* a. 1775.

§. 434.

Jo. ASTRUC Sauva-Languedocus .†. 1766
aet. 83.

Prof. Tolofanus, post Mospeliensis, denique Parisinus.

EJ. *de morbis venereis* L. VI. ed. 2. Paris. 1740. II Vol. 4.

EJ. *Traité des maladies des femmes* ib. 1761. VI Vol. 12.

EJ. *histoire naturelle de Languedoc* ib. 1737. 4.

EJ. (anon.) *coniectures sur les mémoires originaux dont il paroît que Moïse s'est servi pour composer le livre de la Genèse.* Bruxell. 1753. 12. (memorable et super ea materie primum opusculum.)

EJ. historiam facultatis medicae Mospeliensis supra citauimus (p. 97.)

Vitam viri praefixit Lorry ipsi huic historiae.

§. 435.

Inter Italos eius aetatis eminent

JO. MAR. LANCISIUS Romanus .†. 1720.

aet. 66.

Archiater papalis.

EJ. *de subitaneis mortibus* L. II. ib. 1707. 4.

ID. *de noxiis paludum effluviis* ib. 1717. 4.

ID. *de motu cordis et aneurysmatibus* Rom. 1728. fol.

ID. *de bouilla peste* ib. 1714. 4.

Iunctim c. al. EJ. opusculis. Rom. 1745.

IV vol. 4. et al.

Summum eius meritum, edendis sc. tabulis Eustachii, supra laudauimus.

Eiusdem quoque est explicatio muscularum tabularum in Car. Errardi *anatomia per uso del disegno* Rom. 1691. fol.

Edidit quoque et animaduersionibus auxit Mich. Mercati *metallothecam Vaticanam* Rom. 1719. fol.

§. 436.

FRANC. TORTI Mutinensis .†. 1741.

Archiater Mutinensis.

EJ. *therapeutice specialis ad febres quasdam perniciosas inopinato ac repente lethales* Mutin. 1709. 8.

longe auctius ib. 1730. 4.

c. al. EJ. *opulculis* Venet. 1754. 4. Frf. 1756. 4.

Vita auctoris praemissa posterioribus oper. editionibus.

§. 437.

JO. BAPT. VERNA Lanciano - Neapolitanus
nat. 1676.

Prof. Patavinus.

EJ. *princeps acutorum morborum pleuritis*
Ven. 1713. 4.

EJ. *princeps medicaminum omnium phlebotomia* Patav. 1716. 4.

§. 438.

Denique et haec, de qua agimus, periodus in annalibus bonorum generis humani euentuum aeternum albo notabitur calculo, quod infitione variolarum tunc temporis inter Europaeos inualefcente, lethalitas alias tremendi et fere ineuitabilis morbi, tantopere
immi-

imminuta, ipseque tam impense mitior reditus fuerit.

Notum est, pridem eandem insitionem apud orientis quosdam populos, et quidem maxime apud Circassios sollemnem fuisse; versus finem autem praecedentis seculi eam a Thessalonicensi femina Constantinopolin translata, et summo cum successu in Graecorum, Armenorum et Christianorum ibi degentium liberis exercitatum esse. Inde permota coniux Anglici in aula Turcica tunc temporis legati, Wortley Montague, non vno nomine celebratissima, eandem in filio suo non minus feliciter institui curavit ope chirurgi sui Henr. Maitland, qui, cum ea in Angliam redux, eiusdem quoque filiae variolas iniecit.

Primam de variolarum insitione notitiam dederunt:

Eman. Timoni (medicus Graecus) historia variolarum, quae per insitionem excitantur: Constantinopoli missa a. 1713 extat in *Philos. Transact.* Vol. XXIX. No. 339. a. 1714.

Jac. Pylarini (consulis Veneti apud Turcas) *nova et tuta variolas excitandi per trans-*

plantationem methodus, nuper inuenta et in usum tracta. Venet. 1715. 12.

Ant. le Duc (Constantinopolit.) *diff. de Byzantinis variolarum insitione* LB. 1722. 4.

Tam parum tamen inter Europaeos animos aduertebat salutiferum hoc inuentum, vt verendum esset, ne satis cito idem obliuioni iterum traderetur, nisi excelsi animi magnae Britanniae Rex GEORGIUS I. augustam familiam eo seruari voluisset. Iussu itaque eius, tentato primum a. 1721 et feliciter cedente experimento in sex mortis damnatis, tumque in totidem infantibus orphanis repetito, idem postmodum felicissime in regis principibus iuuentutis institutum est a. 1722.

Cf. Jo. G. Steigerthal (archiatri regii) narratio in *collectaneis chirurgicis Hannoveranis* anni 1721. 8.

Henr. Maitland *Account of inoculating the Smallpox* Lond. 1722. 8.

it. Hans Sloane in *philos. Transact.* Vol. XLIX. P. II. a. 1756.

Eiusdem

Eiusdem sapientissimi regis nutu statim insequentibus annis etiam variolarum insitio in terris eius Hannoveranis instituta est, quae primae ni fallor in christianae Europae continente eandem receperunt: exercentibus eam viris meritisimis Jo. Aug. de Hugo archiatro, et Jo. Ern. Wrede chirurgo Hannoverano.

Cf. collectanea chirurgica Hannoverana P.II.

Elenchum locupletissimum scriptorum ad vniuersam variolarum insitionem facientium exhibuit cl. Krünitz Lips. 1768. 8.

CHIRURGI.

§. 439.

Chirurgiae egregia accesserunt incrementa ea quam tractamus periodo, cum morborum quorundam quae ad eam pertinent, qualis cataracta est, natura, nunc demum curatius perspecta, tum operationum quorundam grauiorum, lithotomiae praesertim, methodis emendatis et facilitatis. Maxime autem in Gallia caput extulit, a 1731 collegio chirurgorum, quod communitas Sancti Cosmi audit

ad *academiae chirurgicae* dignitatem euecto,
 studio imprimis chirurgi regii Franc. Gigot
 de la Peyronie (.†. 1747.)

Commentarios suos edidit noua haec aca-
 demia inde ab a. 1743 s. t. *Mémoires de l'aca-*
demie royale de Chirurgie Par. 4.

§. 410.

Inter chirurgos illius aetatis maxime emi-
 nent sequentes :

FRANC. PETIT (al. Pourfour du Petit)
 Parisinus .†. 1741. aet. 78.

Diu chirurgus castrensis,
 in vtraque anatome egregie versatus.

Nomen eius seruat canalis, qui circa len-
 tis ambitum corpori vitreo incumbit.

EJ. (anon.) *Lettres d'un médecin des Hô-*
pitaux du Roi sur un nouveau Systeme du
cerveau.

EJ. *diff. sur une nouvelle methode de faire*
l'operation de la cataracte ib. 1727. 12. et al.

Sed longe praestantissimae sunt EJ. dif-
 fertationes actis Parisinis insertae, maximam
 partem ad anatomen oculorum eorumque
 morbos spectantes.

Elogium viri vid. in *Hist. de l'acad. des Scienc.*

§. 441.

JO. LVD. PETIT Parisinus .†. 1750. aet. 76.
Prof. Parisinus.

EJ. *Traité des maladies des os* Par. 1705. 12.
it. c. Lemeryi citato opusc. aliisque LB.
1709. 12.

it. longe auctius ex ed. Ant. Louis Par.
1758. II Vol. 12.

EJ. *Petiti Traité des maladies chirurgicales
et des operations qui leur conviennent* (opus
posthumum) edidit Lesne ib. 1774. III Vol. 8.

Elogium in act. acad. Parisinae.

§. 442.

SALVAT. MORAND Parisinus .†. 1773.
aet. 77.

Vir experientissimus, doctissimus, praeter
chirurgiam quoque de vtraque anatome et
physiologia longe meritissimus.

EJ. *Discours dans lequel on prouve qu'il
est necessaire au Chirurgien d'etre lettré* Par.
1743. 4.

EJ. *Recueil d'experiences et d'observations sur
la pierre* ib. 1743. II Vol. 12.

EJ. *Opuscules de Chirurgie* Par. 1768-72.
II Vol. 4.

germ. curante E. Platner v.cl. Lips. 1776. 8.

Numerosae ejusdem et maximi pretii commentationes extant inter Acta acad. scient. Parisinae.

Cf. *Lettre sur feu M. Morand* (auctore filio). Par. 1774. 4.

it. Elogium ej. in actis Parisinis.

Iungatur ipsi filius Jo. Franc. Clem. Morand, Parisinus .†. 1784. aet. 58.

Professor Parisinus.

EJ. *histoire de la maladie singuliere d'une femme contrefaite par un ramollissement general des os* Par. 1752. 12.

it. EJ. *Lettre à M. le Roi au sujet de l'histoire de la femme Suppiot.* ib. 1753. 12.

EJ. *Eclaircissement abrégé sur la maladie d'une fille de St. Geosme* ib. 1754. 12.

it. EJ. *Recueil pour servir d'eclaircissement détaillé sur cette maladie* ib. eod. 12.

10. *du charbon de terre et de ses mines* Par. 1769. fol. (pertinet ad magnam seriem historiae artium et opificiorum)

1. EJ. *Mémoire sur le charbon de terre ap-
preté pour les usages domestiques* ib. 1770. 12.

§. 443.

HENR. FRANC. LE DRAN Parisinus .†.
1770.

Chirurgus Parisinus.

EJ. *Parallele des différentes manieres de
tirer la pierre de la vessie*. Par. 1730. et al. 8.

EJ. *Suite du parallele de la taille* ib. 1756. 8.

EJ. *Observations de chirurgie* ib. 1731. II
Vol. 8. et al.

EJ. *Traité des operations de Chirurgie* ib.
cod. 8. et al.

EJ. *Reflexions sur les plaies d'armes à feu*
ib. 1737. 12. et al.

EJ. *Consultations sur la plupart des mala-
dies qui sont du Ressort de la Chirurgie* ib.
1765. 8.

germ. c. pracf. cl. E. Platneri. Lips.
1773. 8.

§. 444.

ANTON MAITRE - JAN ex vrbe Mery ad
Sequanam.

Chirurgus in vrbe patria.

EJ.

EJ. *Traité des maladies de l'oeil*, Auguſton
1722. 8. et al.

EJ. *Observations ſur la formation du pou-
lot*. Pariſ. 1722. 12.

§. 445.

CAR. SAINT - YVES ex pago la Viotte
prope Rocroy .†. 1733. aet. 66.

Chirurgus Pariſinus.

EJ. *Traité des maladies des yeux*. Par. 1722.
12. et al.

§. 446.

Sequatur hos binos de morbis oculorum
bene merentes gallos, tertius, idemque
Germanus.

BVRCH. DAV. MAVCHART Marpachio-
Wurtembergensis .†. 1751. aet. 56.

Prof. Tubingensis.

Numeroſas maxime ad affectiones oculo-
rum ſpectantes diſſertationes ſcripſit; v. c.

de hypopio Tubing. 1742.

de mydriafi ib. 1745.

de ſtaphylomate ib. 1748. et ſ. p.

Iunctim recuſas dedit cl. Chr. Fr. Reuſs
ſ. t. *Diſſertationes medicae ſelectae Tubingenses*,

oculi

oculi humani affectus medico-chirurgice consideratos sistentes Tubing. 1783. II vol. 8.

Multa Maucharti medicinam forensem attinent. e. g.

EJ. *diff. de inspectione et sectione legali.* 1736.
de luxatione nuchae 1747.

lethalitas per accidens 1750.

Bruckeri *pinacoth.* Dec. VII.

Comment. Lips. Vol. I.

§. 447.

LAVR. HEISTER Francofurtensis .†. 1758.
aet. 76.

Aliquamdiu medicus castrensis, tum Prof. Altorfinus, demum Helmstadiensis.

Vtilis et extensae famae polygraphus, de re chirurgica et anatome meritissimus.

Ad libros eius principes pertinent sequentes.

EJ. *institutiones chirurgiae.* Amst. 1739.
II vol. 4.

EJ. *Kleine Chirurgie* Norimb. 1747. 8.

EJ. *Compendium anatomicum* cuius innumerae extant editiones et versiones; prima Altorf. 1717. 8. — correcta Amstel. 1748. 4. et al.

Senaci paraphrasin eiusdem supra citaui-
mus (pag. 317.)

Ej. est ingens farrago dissertationum.

Tum et obseruationum Actis N. C. inser-
tarum etc.

Propria extat Ej. designatio librorum et
dissertationum ab ipso editarum. Helmstad.
1750. 4. .

Posthumum prodierunt Ej. *medicinis- chir-
urgische u. anatomische Wahrnehmungen*. Ro-
stoch. 1759 - 70. II vol. 4.

† Cf. Bruckeri *pinacotheca* Dec. III.
it. *Nona aëta* N. C.

§. 448.

JO. ZACHAR. PLATNER Chemnizensis †.
1747. æt. 54.

Prof. Lipsiensis.

Vir elegantissime doctus.

Ej. *institutiones chirurgiæ rationalis* Lips.
1745. 8. et al.

it. ex ed. cl. C. Chr. Krause ib. 1783. 8.

Supplementa in eadem dedit cl. E. Platner
ib. 1773. 8.

Ej.

EJ. Platneri patris dissertationes et alia id genus scripta academica iunctim recusa in *Opusculis* Lips. 1739 sq. III vol. 4.

EJ. *Ars medendi singulis morbis accommodata* (posthuma) ib. 1765. 8.

Elogium viri praemissum legitur opusculis.

SCRR. ARTIS OBSTETRICIAE.

§. 449.

GUIL. MAUQUEST DE LA MOTTE Valogna - Normannus.

Artem in patria exercuit.

EJ. *Traité des accouchemens* Par. 1721. 4. et al.

ed. pleniss. ib. 1765. II vol. 8.

EJ. *Traité complet de chirurgie* Par. 1722. III vol. 12. et al.

it. ex edit. cl. Sabatier ibid. 1771. II Vol. 8.

§. 450.

JAC. DENYS Leydenfis.

Aliquamdiu medicus naualis, tum Lithotomus et obstetricius in vrbe patria.

Classicae

Classicae et ditissimae sunt E. J. *Verhandelingen over het Ampt der Vroedmeesters en Vroedvrouwen*. LB. 1733. 4.

• E. J. *Observationes de calculo renum, vesicae, et urethrae*. ib. 1731. 8.

• *AD ARTEM VETERINARIAM.*

§. 451.

Medicina veterinaria hac periodo insigne augmentum nacta est curatiore notitia *luis bouillae* quae, etsi pridem antea cognita, imo nec veteribus ignota, tamen non nisi ineunte quod viuimus seculo et quidem ab a. inde 1711 (quo ex Hungaria per Dalmatiam in Italiam translata et exinde per vniuersam fere Europam occidentalem in magnam vsque Britanniam vagata est), toties et tam tremenda propagatione passim saeuire cepit, vt et maxime vrgens inde oriretur necessitas, et vberior simul praebereur occasio, altius in causas eiusdem et siue arcendae siue curandae remedia, inquirendi.

Primorum et principum qui super ea peste ex professo scripti sunt librorum. Ramazzinii et Lancifii, supra iam meminimus.

Anti-

Antiquiora huius luis vestigia legit cl. **Paullet** in *recherches historiques et physiques sur les maladies epizootiques*. Par. 1775. 8. Vol. I.

Cf. cl. **Krünitz** *Verzeichnis von den vornehmsten Schriften von der Rindvieh-Seuche* Lips. 1767. 8.

LITTERATORES et PHILOSOPHI

§. 452.

DAN. LE CLERC Geneuensis .†. 1728. aet. 76.
Medicus patriae urbis.

F. J. *Histoire de la médecine* (ad Galenum vsque) ed. pleniss. Amst. 1723. 4.

E. J. *Historia naturalis et medica latorum lumbricorum*. Genev. 1715. 4.

Idem quoque **Mangetum** adiuvit in *bibliotheca anatomica congerenda* (v. pag. 298.)

§. 453.

ISAAC. NEWTON Londinensis .†. 1726.
aet. 85.

Prof. Cantabrigiensis, tum rei monetariae Lond. praefectus.

Vir, quod dignitatem et grauitatem eorum attinet, quae aut primus inuenit aut post **Keplerum**

A a l e r u m

lerum et Leibnitium vltro perfecit, et quod, si a paucis eius lapsibus discesseris, fere et fallere et falli nescius fuerit, et in tanta animi intentione, summa abstinentia ad tantum crudae viridisque senectutis fastigium peruenerit, summus et in suo genere vnicus dicendus.

EJ. *Optiks* Lond. 1701. 4. et al.

lat. per Sam. Clarke ib. 1719. 8. et al.

Ad physiologiam maxime pertinent subiunctae immortalitati huic operi *Quaestiones*.

EJ. *Opera quae extant omnia* ex ed. Sam. Horsley Lond. inde ab a. 1779. 4.

Vitam viri scripsit Henr. Pemberton.

Cf. quoque *the Heads of illustr. Persons of Gr. Britain* Vol. I. p. 147.

Biograph. Britannica Vol. V.

Elogio di Newton. Mediol. 1778. 8. auctore cl. P. Frifi.

§. 454.

CHRIST. WOLF Vratislaviensis .†. 1754.
aet. 76.

Primum Prof. Halensis, hinc ob Confucium laudatum repente exilire iussus, Marpurgum

purgum se recepit, vnde postmodum denuo Halam reuocatus, summis honoribus ornatus.

Merita eius in vniuersum huius seculi genium, maxime in obseruandi et ex obseruatis indicandi normam, supra iam tetigimus (p. 320.)

Ex numerosis eius scriptis propius ad nos attinent sequentia:

EJ. *Gedanken von Wirkung der Natur* Hal. 1723. 8. et al.

ID. *von Absichten der natürlichen Dinge* ib. eod. 8.

ID. *vom Gebrauch der Theile in Menschen, Thieren u. Pflanzen* ib. 1724. 8.

EJ. *nützliche Versuche* ib. 1721 sq. et al. III Vol. 8.

EJ. Codex anecdotus penes me est *de generatione animalium*.

Cf. Brucker *pinacotheca* Dec. I.

(Gottsched) *histor. Lohschrift auf den Freyh. v. Wolf*. Hal. 1755. 4.

SECTIO XIV.

SECVLI XVIIIvi

PROPIORA LVSTRA.

§. 455.

Etſi laudator temporis acti facile quaedam in hodierno ſtudii medici ſtatu deſideranda reperiat, vt neglectam nimis medicorum veterum, graecorum maxime, culturam, etc; dabit tamen poſteritas id noſtris temporibus laudis, paucos eos defectus ſummo cum foenore compenſatos eſſe ſtudioſiore ipſiſſimi iſtius fontis frequentatione ex quo et iſti veteres riuulos ſuos deduxerunt, *naturae* inquam curatione obſervatione; et a coeco e contrario ſectarum et futilium hypotheſium ſtudio caſſiore abſtinentia; in vniuerſa autem tum medicamentis tum manu medendi methodo ſimplicitate; imo et ſaniore, ſ. rationali empiria, quae experientia duce, comite iudicio practico, ipſo eo a plebeia iſta altera circumforaneorum et vetularum empiria ſe diſtinguat, quod

quod tota quanta solidiore medicinae theoreticae fundamento nitatur.

§. 456.

Ad hanc autem hodiernae medicinae praerogativas et *Goettingensem scholam* pro virili symbolam suam contulisse neminem doctum et aequum iudicem inficias iturum speramus: ita ut haud inepte ab ipsa istius scholae fundatione nouissimam quam nunc aggredimur periodum auspiciare licebit, maxime cum et inauguratio eius, quae a. 1737 contigit, terminum fere inter ea bina dimidia constituat, in quae seculi huius quantum iam praeterlapsus est, diuiditur.

SOCIETATES LITTERARIAE.

§. 457.

Pertinent huc maxime sequentes:

Academia scientiarum *Holmienfis* fundata a. 1739.

Ej. *Svenska Vetenskaps akademien* *Handlingar* inde ab a. 1739. XLI Vol. 8.

tum *nya Handlingar* inde ab a. 1780.

germ. curante cl. Kaestner.

§. 458.

Societas scientiarum *Upsaliensis* instituta
quidem iam a. 1725.

Sed *Acta* sua edere cepit inde ab a. 1740–
51. V vol. 4.

Quibus successerunt *nova Acta* inde ab
a. 1773. 4.

§. 459.

Societas scientiarum *Goettingensis*, con-
dita a. 1751. praefide Hallero.

Ej. *Commentarii* 1751–54. IV Vol. 4.

Novi Commentarii 1769–77. X Vol. 4.

Commentationes inde ab a. 1778. 4.

it. *Deutsche Schriften von der kön. Soc. d. W.*
herausgegeben. Goett. a. 1771. 8.

§. 460.

Tum tres *Batauae*: viz:

Societas scientiarum *Harlemensis*:

*Verhandelingen der Hollandfche Maatschap-
pye der Weetenschappen te Harlem*; inde
ab a. 1755. 8.

§. 461.

§. 461.

Societas scientiarum *Vlissingensis* :

*Verhandelingen der Zeeuwfch Genootfchap
der Weetenfchappen te Vliffingen; inde
ab a. 1769. 8.*

§. 462.

Societas scientiarum *Roterodamenfis* :

*Verhandelingen der Bataaffch Genootfchap
der proefondervindelyke Wysbegierte te
Rotterdam; inde ab a. 1769. 4.*

§. 463.

Verum et hifce temporibus peculiare fo-
cietates *medicæ* condi ceperunt, e quarum
numero funt

Havnienfis

EJ. colleâanea a. 1774 fq. II Vol. 8.
et *Acta* inde ab a. 1777. 8.

Parifina, fundata a. 1776.

*Hiftoire de la Societé de Médecine —
avec les Memoires* inde ab a. 1778. 4.

Hagana

Verhandelingen der Natuur - en Geneeskundige Correspondentie in de vereenigte Nederlanden; inde ab a. 1780.

COLLECTIONES PERIODICAE.

§. 464.

Prolixus esset nec huius loci labor, ingentem et fere mole sua laborantem farraginem huiusmodi collectionum, promptuorum etc. recensere, quae ea quam agimus periodo pervniuersam Europam sed maxime in Germania edita sunt, e quorum posteriorum numero vnum saltem quod s. t. *Hamburgisches Magazin* inde ab a. 1747. 8. prodiit ideo nominare liceat, quod inter prima et principalia id genus scripta extiterit.

Ex iis vero, quae medicinae propius dicatae sunt, huiusmodi collectionibus, non nisi exoticas quasdam citasse sufficiat: quo v. c. pertinent sequentes:

Recueil periodique d'observations de médecine
Par. inde ab a. 1754. XVI Vol. 12. editore van der Monde.

post.

postmodum continuatum a cl. ROUX f.
t. *Journal de médecine* inde a m. Jul. a. 1762.

Inter anglicas eiusmodi collectiones nomi-
nandi veniunt primo tres *Edinburgenses*: viz;
Medical Essays and observations Edinb.
1733-42. VI Vol. 8.

curante maxime Alex. Monro patre.

His successerunt: *Essays and observations*
physical and literary ib. inde ab a. 1754.

Sed diuersi plane ab his sunt: *Medical*
and philosophical commentaries; by a Society
at Edinburgh. ib. inde ab a. 1773.

redigente cl. Duncan.

Tum tres *Londinenses*, scil.

Medical Observations and Inquiries by a
Society of physicians Lond. 1757-84. VI vol. 8.

Medical Transactions publish'd by the col-
lege of physicians ib. inde ab a. 1768 8.

Medical communications ib. inde ab a. 1784. 8.

§. 465.

Recensendis innumeris fere ephemeridibus, quae vniuersam rem litterariam spectant, ne-
tquam immorabimur. *Goettingenses* eo saltem
ex capite nominare liceat, quod ducenas su-
pra mille recensiones ab Hallero profectas
contineant; et quod index in LXXI earum
volumina extet, qui loco *Lexici litterarii rei
medicae* nuperiorum XXX annorum inseruire
potest. Prodiit s. t. *Allgemeines Register über
die Göttingischen gelehrten Anzeigen v. 1753-
82. gefertigt v. Fr. Ekkard. Goett. 1784.*
• III Vol. 8.

§. 466.

Eorum autem huiusmodi diariorum quae
vnice in re medica versantur, itidem non
nisi exera principalia citabimus; quo v. c.
pertinent:

Gazette salutare Bullion. inde ab a. 1761. 4.

Giornale di medicina Venet. 1763-74. XII
Vol. 4. praeter supplementa.
curante cl. Orteschi.

Nuovo

Nuovo Giornale di medicina ib. inde ab a.
1781. 4.

dirigente cl. F. Vitali.

*Giornale per servire alla storia ragionata
della medicina di questo secolo.* ib. inde ab a.
1783. 4.

autore cl. Aglietti.

The London medical Journal inde ab a.
1780. 8.

editore cl. Sam. Foart Simmons.

Vecko-Skrift för Läkare och Naturforskare
Holm. inde ab a. 1780. 8.

LEXICA MEDICA ET ENCYCLOPAEDICA.

§. 467.

Denique et antequam ulterius progrediamur,
ingentium quoque istorum lexicorum mentio-
nem inncere oportet, quae nunc tanquam
promi

promi condi et repertoria aut omnium scientiarum aut saltem vniuersae medicinae ediceperunt.

Et primo quidem iam praecedente periodo prodit

Ephr. Chambers's *cyclopaedia or universal Dictionary of arts and Sciences*. Londin. 1728. fol.

coram est ed. 5. ib. 1741. II Vol. fol.

Accesserunt *Supplementa* ib. 1753. II Vol. fol. iunctim *ital.* Venet. 1748 sqq. X Vol. 4.

Post in Germania successit:

Großes Universal - Lexicon aller Wissenschaften u. Künste Lips. 1732 - 50. LXIV vol. fol. et IV vol. Supplem.

Moles quidem maximam partem compilatitia, saepe absque vlllo iudicio corrasa tantum, cui tamen magnum exinde pretium accedit, quod fontes subiecerint auctores, e quibus hauserunt, et quod memorabilia subinde anecdotata contineat, haud alibi reperiunda.

In Anglia exinde prodiit:

R. James *medicinal Dictionary* Lond. 1742
III Vol. fol.

Gall. par Mrs. Diderot, *Eidous et*
Toussaint revü par M. Jul. Buffon Par.
1746. VI Vol. fol.

Et ipsa haec lexici medici versio iisdem
translatoribus ansam praebuit edendi magni
lexici encyclopaedici f. t.

Encyclopédie, ou Dictionnaire raisonné des
Sciences Paris. inde ab a. 1751. XVII Vol. fol.
cum IV Vol. Supplem. XII Vol. tabular. aen.
et II Vol. indicis analytici.

Dirigebat opus cum Dideroto, Da-
lembertius.

In vniuersum autem 152 docti viri sym-
bolas suas ad idem perficiendum contulerunt:
inter quos nobis maxime memorandi veniunt
cl. viri Adanson, Barthés, Bonnet,
Bordeu, Bourgelat, Cadet, de la
Condamine, Dargenville, Dauben-
ton, Eidous, le Febure, la Fosse,
Gue-

Gueneau, Haller, de Jaucourt, Louis, Malouin, Maret, Morand, Rouelle, Tarin, Touffaint etc.

2. Editioni Ebrodunensi, quae curante cl. de Felice inde ab a. 1770 XLVIII Vol. 4. (praeter iconum volumina) prodiit, maximum accedit pretium innumeris nouis capitibus ab Hallero suppeditatis.

ANATOMICI et PHYSIOLOGI.

§. 468.

ALB. V. HALLER Helveto-Bernas .†. 1777
aet. 70.

Prof. Goettingensis, tum in patria repub-
blica magistratum gerens.

Vir, si ambitum et profunditatem doctrinae species, tam perpetua lectione, quam indefesso per propria experimenta ac observata naturae studio partae, tenacissima memoria custoditae, acerrimo iudicio fultae, ab ipso retrò Leibnitio in vniuerso orbe litterario secundus; et qui rem medicam binis operibus ditauit, elementis scil. physiologiae, et bibliotheca medica, adeo consummatissimis, ut vix alia humana scientia similibus admiculis adhuc superbire possit.

Ex scriptis summi viri maxime memoranda videntur sequentia:

a) anatomica et physiologica.

Ej. diss. inaug. *sistens experimenta et dubia circa ductum saliualem Coschwizianum* Lugd. B. 1727. 4.

Ej.

EJ. *de musculis diaphragmatis* diss. Bern. 1733. 4.

EJ. *de monstris* plures diss. et progr.

Praesertim autem EJ. numerosae commentationes, quibus experimenta recenset ad indagandum negotium respirationis, et motum cordis a stimulo natum, sanguinis circulum, formationem pulli in ovo incubato, osteogeniam, tum vero maxime ad irritabilitatem et ad insensiles corporis humani partes instituta; quae omnia in *operibus minoribus* infra memorandis redeunt.

EJ. commentarii ad *praelectiones* Boerhaavii in *institutiones proprias* Goetting. 1739-44. VI Vol. 8.

EJ. *primae lineae physiologiae* Goett. 1747. ed. 3. ib. 1766. et al.

it. ex ed. cl. Wrisberg ib. 1780. 8.

EJ. *elementa physiologiae* Laufann. 1757-66. VIII Vol. 4. et al.

ed. postrema inchoata s. t. *De partium corporis humani praecipuarum fabrica et functionibus*, opus 50 annorum Bern. 1777. VIII Vol. 8.

Denique

Denique bina opera, quæ ipse Hallerus pro principalibus suorum scriptorum declarare solebat, viz:

EJ. *icones anatomicae* Goett. 1740–56. VIII Fasc. fol.

et EJ. *opera minora* Laufann. 1762–68. III Vol. 4. quibus scripta eius anatomica minora, tum academica, tum commentationes ad societatem scientiarum missæ continentur emendatæ auctæ et renouatæ.

Hiscæ addendæ seriores commentationes *Novis Commentariis Goettingensibus* insertæ.

b) pathologica

EJ. *de herniis congenitis* progr. Goetting. 1749. 4.

EJ. *Opuscula pathologica* Laufann. 1768. 8. et auct. inter *Opera minora* quæ diximus Vol. III.

tum in *novis commentariis Goettingensibus*, de *opii in c. h. efficacia* (occasione morbi proprii).

it. *historiæ aliorum grauiorum morborum*.

it. *de lue bouilla*.

c) botanica

EJ. *enumeratio plantarum horti et agri Goettingensis* Goett. 1753. 8.

EJ. *enumeratio methodica stirpium Helueticarum* ib. 1742. fol.

et longe auctius f. t. *Historia stirpium Helueticarum inchoata* Bern. 1768. III Vol. fol.

EJ. *Opuscula botanica* Goett. 1749.

tum *de cerealibus in nov. Comment. Goettingens.*

d) ad historiam medicinae litterariam.

EJ. locupletissimi in Boerhaavii *methodum studii medici* commentarii Amst. 1751. II Vol. 4.

accessit in eodem index Corn. Pereboom LB. 1759. 4.

EJ. Halleri *bibliotheca medica*, viz:

Bibliotheca botanica Tig. 1771 sq. II Vol. 4.

—— *chirurgica* Bern. 1774 sq. II Vol. 4.

—— *anatomica* Tig. 1774-77. II Vol. 4.

—— *medicinae practicae* Bas. 1776 sqq.

4. III priora volumina, vsque ad a. 1685. Reliqua volumina ex Halleri posthumis a clar.

Bran-

Brandis summo studio digesta et proprio labore aucta mox prelo subiicientur.

Huc quoque pertinent innumerae Halleri recensioneſ librorum medicorum tum in novis litterariis Goettingenſibus vernaculis, quae citauimus; tum inter *Relationes Goettingenſes de libris novis* Goett. 1752-55. XIII Faſc. 8.

it. in gallico diario, cui tit. *Bibliothèque raiſonnée* cui inde ab a. 1742 plurimas ſymbolas contulit.

Tacemus tot eiſdem diſſertationes inferas aliis praeter Goettingenſes actis ſocietatum, vt Londinenſis, Pariſinae, Holmienſis, Taurinenſis etc. etc.

Quaedam earum vernaculae linguae reditae et inſertae ſunt elegantiffimae collectioni cui tit. *Haller's kleine deutſche Schriften* Bern. 1772. III Vol. 8.

Quae Hallerus vt diximus ad Lexica encyclopaedica, tum Pariſinum tum vero maxi-

me Ebrodunense, contulit, innumera capita ad calcem litteris H. D. G. notata sunt.

Ad aliorum denique opera ab Hallero edita pertinent maxime *collectiones* eiusdem *dissertationum* medicarum, viz:

anatomicarum Goett. 1746 sqq. VIII Vol. 4.

chirurgicarum Laufann. 1755 sqq.

practici argumenti ib. 1756 sqq. VII Vol. 4.

tum et *historia morborum qui a. 1699-1701 Vratislaviae grassati sunt* Laufann. 1746. 4. (ed. I. prodierat Vratisl. 1706. 4.)

it. *Epistolarum ab eruditis viris ad Hallerum scriptarum* Vol. I-VI. Bern. 1773-75. 8.

et *deutsche Briefe an den Hrn. v. Haller* ib. 1777. 8.

Plura alia iam citauimus, vt Ej. *medicae artis principes* (p. 36.), Rupprii *floram Jenensem* (p. 327.), Boerhaaviana plurima (p. 335 sqq.) etc.

Curatissimum indicem scriptorum summi viri videtis ad calcem Vol. VI. epistolar. ad eum scriptarum, quas diximus.

Vitam propriam scripsit (tecto nomine Oel-fu) in romanensi fabula cui tit. *Ufong* L. III.

tum et *bibliothecae anatomicae* T. II.

Pluribus ad eandem cfr.

J. G. Zimmermann v. cl. *Leben des Hrn.* v. Haller. Tig. 1755. 8.

Et porro de eiusdem in vniuersam rem medicam meritis v. ea quae cl. Tissot inferuit in Tschärneri *Lobrede auf Haller*. Bern. 1778. 8.

it. cl. Baldingeri or. *in laudem meritorum Halleri*. Goett. 1778. 4.

Ex innumeris aliis Halleri elogiis modo quaedam eorum citabimus quae actis academicis et scriptis periodicis inserta leguntur; v. c.

cl. Heyne in *nov. commentar. Goettingens.* Vol. VIII.

cl. M. de Condorcet in *Hist. de l'ac. des sciences de Paris* a. 1777.

cl. Vicq d'Azyr in *Hist. de la soc. de Medecine* Vol. I.

cl. Targioni in *Raccolta d'opuscoli* Vol. XXII. Flor. 1782.

cl. Linguet *annales* Vol. III. n. 20.

§. 469.

JO. GUIL. ALBRECHT Erfurtensis .†. 1736.
aet. 33.

Prof. Goettingensis, antecessor Halleri, et
qui primus anatonem in ea schola aperuit.

EJ. *tract. de tempestate* (c. obseruat. anatomicis) Erf. 1731. 8.

ID. *de effectibus mixtis in corpus animatum*
ib. 1734. 8.

EJ. *de vitandis erroribus in doctrina medica*
progr. Goett. 1734. 4.

ID. *de vitandis erroribus in medicina mechanica*
ib. 1725. 4.

EJ. *paraenesis cum primam anatonem in noua*
acad. obinet (obseruat. continens anatomicas)
ib. eod. 4.

Cf. Jo. Matth. Gesneri *biograph. ac.*
Goetting. Vol. I.

§. 470.

JO. GOTHFR. ZINN Swabacensis .†. 1759.
aet. 33.

Prof. Goettingensis.

EJ. *descriptio anatomica oculi humani* Goett.
1755. 4. recuf. ib. 1780. 4.

EJ.

EJ. *experimenta circa corpus callosum, cerebellum et duram meningem* ib. 1749. 4.

EJ. *obseruationes de vasis subtilioribus oculi et cochlea auris internae* ib. 1753. 4.

tum et dissertationes commentariis et commentationibus societ. Goettingensis insertae.

EJ. *catalogus plantarum horti et agri Goettingensis* Goett. 1757. 8.

Cf. Jo. Matth. Gesneri *biograph. acad. Goetting.* Vol. I.

§. 471.

JO. JAC. HUBER Basileensis .†. 1778. aet. 71.
Prof. Goettingensis, post archiater Castellan.

EJ. *progr. de medulla spinali* Goett. 1739. 4.

EJ. *de medulla spinali, speciatim de nervis ab ea prouenientibus commentatio* ib. 1741. 4.

10. *de vaginae uteri structura rugosa nec non de hymene* ib. 1742. 4.

10. *de nervo intercostali etc.* Castell. 1744. 4.

10. *de foramine ovali* ib. 1745. 4.

EJ. *obseruationes anatomicae* ib. 1760. 4.

EJ. *animaduerfiones anatomicae* ib. 1763. 4.

10. *de monftris* ib. 1746. 4.

ID. *de ortu hominis* ib. 1777. 4.

EJ. tabulae aliquot extant inter *icones anatomicas* Halleri.

§. 472.

ABR. VATER, Christ. fil. Vittebergensis
 †. 1751. aet. 69.

Prof. Vittebergensis.

Numerosa edidit minora scripta academica: quorum praestantissima intrarunt

EJ. *Museum anatomicum proprium* c. praef. Heisteri. Helmst. 1750. 4.

Vitam viri v. in *Nov. A. N. C.*

§. 473.

JO. NATHAN. LIEBERKÜHN Berolinensis
 †. 1756. aet. 47.

Medicus in vrbe patria.

Mechanicis maxime artificiis inclaruit, praeparatis imprimis anatomicis subtilioribus, aquuleo utilissimo, quem machinam pro ranis vocant, microscopii solaris inuento etc.

EJ. *de valvula coli et usu processus vermicularis* diss. LB. 1739. 4.

recuf. in Halleri collect. anat.

EJ. *de fabrica et actione villorum intesti-
norum tenuium* LB. 1745. 4. (c. tabulis III a
fumino artifice cl. Lyonnet aeri incis.)

Iunctim c. aliquot ej. dissertationibus actis
Berolinensibus insertis, recudi fecit cl. Shel-
don Lond. 1782. 4.

Vitam v. in Act. Berolinensibus.

§. 474.

JO. GRID. MECKEL Wetzlariensis †. 1774.
aet. 61.

Prof. Berolinensis.

EJ. diss. *de quinto pare nervorum cerebri*
Goett. 1748. 4.

ID. *von einer ungewöhnlichen Erweiterung
des Herzens u. von den Spann- adern des An-
gesichts* Berol. 1755. 4. (ex actis Berolinensibus
male translata).

EJ. *epist. ad Hallerum de vasis lymphaticis
glandulisque conglobatis* ib. 1757. 4. et al.

EJ. *noua experimenta de finibus vasorum
lymphaticorum* ib. 1772. 8.

EJ. *Tract. de morbo hernioso congenito sin-
gulari* ib. eod. 8.

vt alias summi viri dissertationes taceam
actis academiae Berolinensis insertas.

Elogium eius ibidem extat.

§. 475.

JO. FRID. LOBSTEIN Lampertshemio - Ar-
gentoratensis .†. 1784. aet. 48.

Prof. Argentinensis.

Ej. diss. *de neruo spinali ad par vagum ac-
cessorio* Argent. 1760. 4.

Ej. diss. *de valvula Eustachii* ib. 1771. 4.

ID. *de hernia congenita* ib. eod. 4.

ID. *de neruis durae matris* ib. 1772. 4.

ID. *de liene* ib. 1774. 4.

Vitam v. in cl. Baldingeri *biographiis*
P. III.

§. 476.

JO. ERN. NEUBAVER Giessensis .†. 1777.
aet. 35.

Prof. Jenensis: praeceptor meus pientissi-
mus desideratissimus.

Ej. dissert. *de tunicis vaginalibus testis* etc.
Giess. 1767. 4.

ID. *de epiploo-oscheocele* Jen. 1770. 4.

18. *de nervis cardiacis* Frf. 1772. 4.

EJ. *peritonæi conceptaculum tenuia intestina
seclusa continens* Jen. 1775.

Vitam tanti viri v. in cl. Baldingeri
neuen Magazin für Aerzte Vol. I. P. 8.

§. 477.

PHIL. AMBROS. MARHERR .†. 1771.

Prof. Pragensis.

EJ. *de affinitate corporum* diss. Vindobonæ
1762. 8.

EJ. *de electricitatis æthereæ in corpus huma-
num actione* Prag. 1766. 8.

EJ. *praelectiones in Boerhaavii institutiones*
(posthumas edidit cl. Cranz) Viudob. 1772.
III Vol. 8.

it. addito Boerhaavii textu, et indice ib.
1785. III Vol. 8.

§. 478.

ROB. WHYTT .†. 1766.

Prof. Edinburgensis

vel Elixirio stomachico sui nominis vulgo
notus.

EJ.

EJ. *Essay on the vital and other involuntary motions of animals* Edinb. 1751. 8.

EJ. *physiological Essays etc. with observations on the irritability and sensibility* ed. 2. ibid. 1761. 12.

EJ. *observations on the nervous, hypochondriac or hysterical disorders* ib. 1765. 8.

Opera, angl ex ed. filii ib. 1768. 4.

quae practici sunt argumenti, *germ.* Lips. 1771. 8.

§. 479.

ALEX. MONRO sen. Londinensis .†. 1767. aet. 70.

Prof. Edinburgensis.

EJ. *anatomy of the bones and nerves* etc. Edinb. 1726. 8. et al.

Osteologia sola gall. ex ed. cl. Sue c. tabulis aeneis XXXI. Par. 1759. II Vol. fol.

Neurologia sola lat. c. comm. G. Coopers ed. 2. Harling. 1763. 8.

utraque *germ.* vertente cl. Krause Lips. 1761. 8.

EJ. *Essay on comparative anatomy* ed. 2. Lond. 1775. 8. (in scio auctore editum).

Numero-

Numerosae eius obseruationes insertae leguntur actis Edinburgensibus quae diximus.

Opera, angl. ex ed. cl. Alex. Monro fil. Edinb. 1781. 4.

germ. sed mutilata Lips. 1782. 8.

Vitam operibus praemisit filius.

cf. cl. Duncan *account of the Life of Al. Monro sen.* Edinb. 1780. 8.

§. 480.

GUIL. HUNTER ex Kilbride ditionis Scotiae Clydesdale .†. 1783. aet. 67.

Serenissimae Reginae Charlottae medicus extraord.

Vel vniuerso absorptionis negotio vnico lymphatico systemati cum lacteis vasis vindicato, tum membrana caduca oui humani, et aneurysmate varicoso, ac retroersione vteri ceber.

Magnus thesaurorum naturalium et veterum numismatum collector *).

EJ.

*) *Numorum veterum populorum et urbium qui in museo Gul. Hunter afferuantur descriptio*

EJ. *medical commentaries* Lond. 1762. 4.

it. ad eosdem supplementum ib. 1764. 4.

EJ. *anatomy of the human gravid uterus*
Lond. 1775. fol. max.

EJ. numerosae dissertationes insertae cum
philosophicis transactionibus, tum medicis ob-
servatis et disquisitionibus, quae supra citaui-
mus (p. 377.)

germ. EJ. *medizinisch- u. chirurgische Beob-
achtungen u. Heil-methoden* ex ed. cl. Kühn
Lips. inde ab a. 1784. 8.

EJ. *two introductory Lectures to his last
course of anatomical Lectures* etc. Lond. 1784. 4.

Cf. G. Arnaud *Memoires de chirurgie* P. I.

it. cl. Simmon's *Account of the Life
of the late W. Hunter.*

et *Hist. de la Société de Médecine* a. 1780.

§. 481.

GUIL. HEWSON ex oppido Northumbriae
Hexham, .†. 1774. aet. 31.

Chirurgus Londinensis.

EJ.

scriptio figuris illustrata. Opera et studio

Car. Combe S. R. et S. A. Lond. Soc.

— Lond. 1782. 4to max.

EJ. *Experimental Inquiries into the properties of the blood* Lond. 1771. 8.

germ. Norimb. 1780. 8.

EJ. P. II. *containing a description of the lymphatic System.* Lond. 1774. 8.

lat. vertente cl. v. d. Wynperſſe c. praef.

Jo. Dav. Hahn Ultraj. 1783. 8.

EJ. Hewſonis P. III. (poſthumanum edidit cl. Falconar) Lond. 1777. 8.

Vita viri praemiſſa latinae verſioni deſcriptionis ſyſtematis lymphatici modo dictae.

§. 482.

ANT. FERREIN Agenotahus Guyennensis
†. 1769. aet. 76.

Prof. Pariſinus.

Viſcerum textura ex tubulis albis (vaſculis neuro-lymphaticis Vieuſſ.) aſſerta, et vocis formatione per tenſionem ligamentorum inferiorum glottidis explicata, clarus.

EJ. *quaefſiones medicae* XII. Montpel. 1732. 4.

EJ. numeroſae et memorabiles diſſertationes actis acad. Pariſinae inſertae.

EJ.

EJ. *Cours de médecine pratique* (posthumus)
Par. 1769. III Vol. 12.

EJ. *Elémens de chirurgie pratique* (post-
huma) ib. 1771. 8.

Elogium viri v. in hist. acad. Parisiæ.

§. 483.

JOSEPH. LIEVTAUD Aquis - sextiensis .†.
1780. aet. 77.

Archiater regius.

EJ. *Essays anatomiques* ed. 2. Par. 1766. 8.
it. c. n. cl. Portal ib. 1776. II Vol. 8.
germ. Lips. 1782. II Vol. 8.

EJ. *historia anatomica sistens numerosissima
extispicia* Par. 1767. II Vol. 4.

EJ. *Précis de la médecine pratique* ed. plen.
ib. 1770. II Vol. 4.

germ. Lips. 1776-79. III Vol. 8.

EJ. *Précis de la matière médicale* Par. 1770. 4.

Elog. eius extat in Hist. acad. Paris.

tum et in Hist. societatis medicae Par. T. III.

§. 484.

TOUSS. BORDENAVE Parisinus .†. 1782.
act. 84.

EJ. *Remarques sur l'insensibilité de quelques parties* Par. 1757. 12.

EJ. *Diss. sur les antiseptiques* Divion. 1769. 8.

EJ. *Memoires sur le danger des caustiques pour la cure radicale des hernies* 1774. 12.

tum plures EJ. diss. tam in actis acad. scientiar. Paril. quam inter ista acad. chirurg.

Cf. *Journal de Paris* 1784. No. 106.

UMSF

BOTANICI.

§. 485.

CAR. V. LINNÉ ex pago Râshult Smålandiae .†. 1778. aet. 71.

Prof Upsaliensis.

Vir ingenio plane singulari et quo vix sui parem habuit, ad characteres rerum distinctiuos primo intuitu agnoscendos, eosque felicissime ordinandos, et pauculis verbis summa cum perspicuitate consignandos, natus. Et qui praeclaras eas naturae dotes indefesso ardore et rapido successu ad instaurandam methodum historiae naturalis, stabiliendam nouam sed aptissimam technicam linguam, condendum systema naturae et in vegetabili regno systema sexuale, adhibuit.

Ex scriptis summi viri maxime memorabilia sunt

a) botanica

EJ. *philosophia botanica* Holm. 1751. 8. et al.

it. ex edit. cl. Gleditsch Berol. 1780. 8.

EJ. *Linnaei Classis plantarum* LB. 1738. 8.

EJ. *methodus sexualis plantarum* ib. 1737. 8.

EJ.

EJ. *genera plantarum* ib. eod. 8. et al.

ed. 6. Holm. 1764. 8.

EJ. *Species plantarum* Holm. 1753. II Vol.

8. ed. 2. ib. 1763. II Vol. 8.

• EJ. *Systema vegetabilium* (est P. 2da systematis naturae de quo mox).

ed. XIII. curante cl. Murray Goetting. 1774. 8.

ed. XIV. eodem cl. editore impense auctior ib. 1784. 8.

EJ. *Linnaei Supplementum plantarum systematis vegetabilium* (posthumum edente filio) Brunsv. 1781. 8.

EJ. *Flora Suecica* LB. 1745. 8. ed. 2. Holm. 1755. 8.

EJ. *Flora Lapponica* LB. 1737. 8.

EJ. *Hortus Cliffortianus* Amst. 1737. fol.

b) ad reliquam historiam naturalem

EJ. *Systema naturae* LB. 1735. fol. max. (ed. princeps)

ed. 2. Holm. 1740. 8.

ed. 12. ib. 1766. IV vol. 8.

acc. ad idem *mantiffae* I. II. ib. 1767 sq. 8.

EJ. *Fauna Suecica* ed. 2. Holm. 1761. 8.

EJ. *Museum regis* Adolph. Frid. ib. 1754. fol.

— — *reginas* Louif. Ulricae ib. 1764. 8.

— — *Teffinianum* ib. 1750. fol.

EJ. *Oelänſka och Gothlänska Refa* Holm.
1745. 8.

germ. Hal. 1764. 8.

EJ. *Wäſtgötha Refa* Holm. 1747. 8.

germ. Hal. 1765. 8.

EJ. *Skonska Refa* Holm. 1751. 8.

germ. ib. 1756. 8.

c) medica

EJ. *materia medica regni vegetabilis* Holm.
1749. 8.

— — — *ex regno animali* Upſal.
1750. 4.

— — — *in regno lapideo* ib. 1752.
iunctim longe auctior ex ed. cl. Schre-
ber ed. 4. Erlang. 1782. 8.

Numerosissimæ denique EJ. dissertationes
etc. collectæ f. t. *Amoenitatum academicarum*
inde ab a. 1749. VIII Vol. 8.

Aliæ insertæ actis Upsaliensibus et Hol-
miensibus etc.

cl. Abr. Bäck *Åminnelse-Tal öfver C.*
v. Linné Holm. 1779. 8.

cl. M. de Condorcet in *Hist. academ.*
scient. Paris.

cl. Vicq d'Azyr in *Hist. Societ. medicae*
Paris. Vol. II.

cl. Fabricius in *Deutschen Museum* a.
1780.

CAR. V. LINNÉ *jun.*, Caroli fil. Falunensis
.†. 1783. aet. 42.

Prof. Upsaliensis.

EJ. *Decades plantarum rariorum horti Upsa-*
liensis Fasc. I. Holm. 1762. II. ib. 1763. III.
Lipſ. 1767. fol.

EJ. *noua graminum genera* Upſ. 1779. 4.

EJ. *methodus muscorum* ib. 1781. 4.

In obitum eius or. cl. Schulz y. Schul-
zenheim. *Suéc.* Holm. 1784 8.

§. 486.

DAV. SIGISM. AVG. BÜTTNER Chemni-
zensis .†. 1769. aet. 46.

Prof. Goettingensis.

EJ. *Enumeratio plantarum horti Cunoniani*
Amst. 1750. 8.

Praeterea maximam quoque partem *historiae corollinarum*, quae Ellisii nomen praefert, ad Büttnerum nostrum pertinere, pluribus assertum legitur in cl. Pütter *Ver- such einer gelehrten Geschichte der Universität zu Göttingen* p. 162.

§. 487.

HENR. LUD. DUHAMEL (du Monceau)
Parisius .†. 1782. aet. 82.

Inspector rei marinae.

Indefessus et felicissimus naturae obseruator; cuius pauca saltem e plurimis iisque egregiis operibus recensere licet:

EJ. *Physique des arbres, de l'anatomie des plantes et de l'oeconomie végétale* Paris. 1758.
II Vol. 4.

germ. Norimb. 1764. II Vol. 4.

EJ. *Traité des arbres et arbuscules qui se cultivent en France en pleine terre* Par. 1755. II
Vol. 4.

germ. Norimb. 1762-66. IV vol. 4.

EJ.

Ej. *Traité des arbres fruitiers* Paris. 1768.

II Vol. 4.

germ. Norimb. 1771-83. IV vol. 4.

Numerosae eius et maxime memorabiles dissertationes actis academiae Parisinae insertae leguntur, ut de ossibus animalium rubia tinctorum passis, de osteogenia, de insitione calcaris galli gallinacei in caput eiusdem, de summo in quo hominibus vivere licet aestus gradu.

Multae quoque eius partes sunt in magna ista artium et opificiorum historia concinnanda

Elog. v. in *Hist. de la Soc. de Médec.*

SCRR. HISTORIAE NATVRALIS.

§. 488.

JAC. THEOD. KLEIN Regiomontanus .†.
1760. aet. 74.

Senatui Dantiscano a secretis.

Ej. *Dispositio quadrupedum* Lubec. 1751. 4.
germ. ib. 1760. 8.

Ej. *historiae avium prodrömus* ib. 1750. 4.
germ. ib. 1760. 4.

Ej. *stemmata avium* Lips. 1759. 4.

Ej. *ova avium plurimarum* — genuinis coloribus picta Regiom. 1765. 4.

Ej. *tentamen herpetologiae* LB. 1755. 4.

Ej. *historia piscium naturalis* Missi I—V.
Gedan. 1740—49. 4.

Ej. *Mantissa ichthyologica de sono et auditu piscium* Lips. 1746. 4.

Ej. *Tentamen methodi ostracologicae* LB.
1753. 4.

Ej. *Descriptiones tubulorum marinarum* Gedan. 1773. 4.

Ej. *naturalis dispositio echinodermatum* ex ed. cl. Leske Lips. 1778. 4.

Elogium viri v. in nouis act. Societ. Dantisc. T. I.

§. 489.

§. 489.

AUG. JO. RÖSEL (von Rosenhof) Norim-
bergensis .†. 1759. aet. 54.

Pictor miniati quod vocant operis, cura-
tissimus naturae obseruator.

EJ. *monatliche Insekten-Belustigungen* No-
rimb. inde ab a. 1746. IV vol. 4.

Quibus praeter alia quoque continetur
Vol. IIIo praeslantissima historia hydrarum s.
polyporum aquarum dulcium.

EJ. *naturliche Historie der Frösche hiesigen
Landes* Norimb. 1758. fol. (opus ditissimum,
pulcherrimum)

§. 490.

ABRAH. TREMBLEY Geneuensis .†. 1784.
aet. 74.

Vir cui liber proxime citandus aeternum
documentum summi ingenii acuminis, et aliis
naturae studiosis aequae aeternum exemplar in
arte obseruandi manebit.

EJ. *Mémoires sur les polypes d'eau douce à
bras en forme des cornes* LB. 1744. 4.

germ. vertente cl. Göze Quedlinb. 1775. 8.

Cc 5

Ej.

EJ. *instruction d'un pere à ses enfans sur la nature et sur la religion* Genev. 1775. II Vol. 8. germ. Lipf. 1776. 8.

EJ. quoque memorabiles sunt obseruationes philosophicis *Transactionibus* insertae.

§. 491.

OTH. FRID. MÜLLER .†. 1784.

Vermium praesertim indagator felicissimus

EJ. *historia vermium terrestrium et fluuiatilium* Hafn. 1773 sq. II Vol. 4.

ID. *von Würmern des süßsen u. salzigen Wassers* ib. 1771. 4.

EJ. *Zoologiae Danicae prodromus* ibid. 1776. 8.

EJ. *Zoologia Danica* Lipf. 1779-84. II Vol. 8.

EJ. *Zoologiae Danicae icones*, Hafniae, 1777. fol.

EJ. *Hydrachnae in aquis Daniae palustribus* Lipf. 1781. 4.

EJ. *Entomostraca s. insecta testacea* (monoculi L.) *in aquis Daniae et Norwegiae* ibid. 1785. 4.

EJ. *Fauna Fridrichdalina s. descriptio insectorum agri Friarichda!* Hafn. 1764. 8.

EJ. *Flora Fridrichdalina* Argent. 1767. 8.

Idem quoque cl. Oëderi floram Danicam inde a Fasc. XI continuavit.

EJ. *kleine Schriften aus der Natur-historie* Dessav. 1782. 8.

§. 492.

JO. GOTTSCHALK WALLERIVS Nerkenfis .†. 1785. aet. 76.

Prof. Upfalensis.

EJ. *Systema mineralogicum* Holm. 1772-75 II Vol. 8.

germ. Berol. 1781 fqq. II Vol. 8.

EJ. *lucubrationes de systematibus mineralogicis* Holm. 1768. 8.

EJ. *introducilio in historiam litterariam mineralogicam* ib. 1769. 8.

EJ. *Chemia physica (suecice)* Holm. 1759-68. II Vol. 8.

Vol. I. *lat.* auctius ib. 1760. 8.

vtrumque

utrumque *germ.* vertente cl. Weigel
Lips. 1775. II Vol. 8.

Ej. *Elementa metallurgiae, speciatim chemicæ* Holm. 1768. 8.

germ. Lips. 1769. 8.

Auctor præterea numerosarum dissertationum academicarum, ut et observationum, quæ actis acad. Holmiensis insertæ leguntur.

SCRR. MATERIAE MEDICAE.

§. 493.

JAC. REINHOLD SPIELMANN Argentinensis

†. 1783. aet. 61.

Prof. in academia patria.

EJ. *institutiones materiae medicae* Argent.

1774. 8.

germ. ib. 1775. 8.EJ. *Syllabus medicamentorum* ib. 1777. 8.EJ. *pharmacopoea generalis* ib. 1783. 4.EJ. *institutiones chemiae* ib. 1763. 8.

ed. 2. auctior ib. 1766. 8.

germ. Dresd. 1783. 8.

Numerosae eiusdem dissertationes academicae maguam partem materiem alimentarem, medicam, et chemiam spectant.

CHEMICI et PHARMACEVTAE

§. 494.

Vix aliud scientiarum genus ea quam agimus periodo tot tantisque nouis inuentis et fanioris maxime physices applicatione auctum et reformatum est, ac chemia, ita vt eandem non obstantibus Boyleorum, Boerhaaviorum, Stahliorum aliorumque, quos citauimus, praestantium virorum meritis, quasi renatam dicere liceat.

§. 495.

ANDR. SIGM. MARGGRAF Berolinensis
†. 1782. aet. 73.

Numerosas dissertationes, chemici maxime argumenti, actis acad. scient. Berolinensis inseruit, quarum magna pars germanice versa sequentem ingressa est collectionem:

Ej. *chymische Schriften* Berol. 1762 - 68.
II Vol. 8.

De vita viri cf. cl. Baldingeri biographias medicor.

it. noua acta acad. Berolinens.

§. 496.

JO. GEORG. MODEL ex Neostadio ad Aischam .†. 1774. æt. 64.

Proto-pharmacopæus imperialis Petropoli.

EJ. *chymische Nebenstunden* Petrop. 1760-69. II Vol. 8.

gall. c. auctariis cl. Parmentier Paris. 1774. II Vol. 8.

EJ. *kleine Schriften* Petrop. 1773. 8.

EJ. *Entdeckung des Selenits in der Rhabarber* ib. 1774. 8.

Cfr. Rozier *Journal de Physique* 1773.

§. 497.

JO. DAV. HAIN Heidelbergensis .†. 1784.
Prof. Ultraiectinus, tum Leydenfis.

EJ. *diff. de efficacia mixtionis in mutandis corporum voluminibus* I.B. 1751. 4.

EJ. or. *de scientia naturali ab observationum et experimentorum sordibus repurganda* Ultraj. 1753. 4.

EJ. or. *de chemiæ cum botanica coniunctione* .
ib. 1759. 4.

EJ. or. *de mathefi et chemia earumque mutuo auxilio* ib. 1770. 4.

F.J.

EJ. or. *de usu venenorum in medicina* ibid.
1773. 4.

EJ. or. *de medico speculatore* LB. 1775. 4.
ID. ad latinam editionem systematis lymphatici Hewsoniani doctissime est praefatus.

§. 498.

TORBERN BERGMANN .†. 1785.

Prof. Upsaliensis.

EJ. *physisk Beskrifning öfwer Iordklotet.*
Upsal. 1766. 8.

ed. 2. auctior ib. 1773. 8.

germ. curante cl. Röhl Gryphisw. 1769. 8.

et longe auctius ib. 1781. II Vol. 4.

EJ. *Opuscula physica et chemica* Holm. 1779
sq. III Vol. 8.

germ. Frf. 1781 sq. II Vol. 8.

EJ. *Sciagraphia regni mineralis secundum principia proxima digesta* Lips. 1782. 8.

Praeter numerosissimas et praestantissimas symbolas tam actis Holmiensibus quam nouis Upsaliensibus contentas, ad vniuersam historiam naturalem, maxime quoque ad insecta et mineralia pertinentes.

§. 499.

PETR. JOSEPH. MACQUER Parisinus .†.

1784.

Prof. Parisinus.

EJ. *Elémens de chymie théorique* ed. 2. Par.

1756. 12.

EJ. *Elémens de chymie pratique* ed. 2. ibid.

eod. 12.

iunctim *germ.* Lips. 1768. 8.EJ. *Dictionnaire de chymie* Paris. 1766. II

Vol. 12. et al.

ad manus est ed. Paris. 1778. II Vol. 4.

germ. ex ed. cl. Pörner P. I. Lips. 1768 8.

it. longe auctius ex ed. cl. Leonhardi

Lips. 1781 sqq. VI Vol. 8.

PATHOLOGI et THERAPEVTAE.

§. 500.

GEORG. GOTTLÖB RICHTER Schneberger-
gensis .†. 1773. aet. 80.

Prof. Goettingensis.

Auctor numerosarum et elegantissimarum
dissertationum aliorumque scriptorum acade-
micorum.

iunctim edita s. t. *Opusculorum medicorum*
curante cl. Ackermann, praefante Tril-
lero Frf. 1779. III Vol. 4.

Ej. *praecepta diaetetica in usum praelectio-
num* Heidelb. 1780. 8. (posthuma)

Elogium viri auctore cl. Heyne opuscu-
lis praefixum legitur.

cfr. quoque Bruckeri *pinacotheca* Dec. X.

§. 501.

JO. GOTHFR. BRENDEL, 'Adami fil. Vit-
tebergensis .†. 1758. aet. 47.

Prof. Goettingensis.

Itidem non nisi dissertationes et program-
mata edidit.

iunctim recudi fecit haec *opuscula* cl.
Wrisberg Goett. 1769 sq. III Vol. 4.

§. 502.

§. 502.

PHIL. GEORG. SCHRÖDER Marpurgensis
 .†. 1772. aet. 44.

Prof. Goettingensis; antea Rinteliensis et
 Marpurgensis.

Numerosas eius dissertationes academicas
 collegit et edidit cl. Ackermann Norimb.
 1772. II Vol. 8.

§. 503.

RVD. AVGVSTIN. VOGEL Erfurtensis .†.
 1774. aet. 50.

Prof. Goettingensis.

EJ. *praelectiones de cognoscendis et curandis
 corporis humani affectibus* Goett. 1772. 8.

it. c. praef. cl. Tissot ib. 1784. 8.

germ. vertente cl. Pohl Lips. 1780. 8.

EJ. *historia materiae medicae* LB. 1758. 8.

EJ. *institutiones chemiae* ed. 2. LB. 1757. 8.

germ. cura cl. Wiegleb Vinar. 1775. 8.

EJ. *practisches Mineral-system* Lips. 1762. 8.

auctius, curante filio cl. Sam. Gottl.

Vogel ib. 1776. 8.

EJ. *de incrustato agri Goettingensis* Goett.
 1756. 8.

EJ. *medicinische Bibliothek* Erf. 1752 sq. II
Vol. 8.

EJ. *neue medic. Bibl.* Goett. 1754-73. VIII
Vol. 8.

EJ. *Opuscula medica selecta* Goett. 1768. 4.
germ. vertente filio cl. quem modo cita-
vimus Lemgov. 1778. II P. 8.

Elogium viri v. in *Nov. Commentar. Soc.*
Goetting.

†

§. 504.

PAUL. GOTTLIEB WERLHOF Helmsta-
diensis .†. 1767. aet. 69.

Archiater Hannoueranus.

Vir acutissimi ingenii, strenuus corticis
peruuiani vindex, cuius nomen mansit vn-
guento ad scabiem.

EJ. *observationes de febribus praecipue inter-*
mittentibus et ex earum genere continuis ed. 2.
Hannov. 1745. 4.

10. *de variolis et anthracibus* ib. 1735. 4.

EJ. *cautiones medicae de limitandis laudibus*
et vituperiis morborum et remediorum Tract.
I. II. ib. 1734. 4.

Plurimae

Plurimae eiusdem obseruationes *Commercio litterario Norico* insertae leguntur.

Opera ex ed. cl. Wichmanni Hannov. 1775. II Vol. 4.

EJ. *epistolae anecdotae posthumae* ap. cl. Engel *Specimin. medic.* Berol. 1781. 8.

Cf. Bruckeri *pinacotheca* Dec. VII.

Nov. A. N. C. Vol. IV.

Commentar. Lipsiens. Vol. XV.

it. memoriam praefixam operum editioni, quam modo diximus.

§. 505.

JO. THEOD. ELLER .†. 1760. aet. 71.
Archiater Borussiae.

EJ. *obseruationes de cognoscendis et curandis morbis, praesertim acutis* Regiom. 1762. 8.

gall. vertente cl. le Roy Par. 1774. 12.

EJ. *ausübende Arzneywissenschaft* Berolin. 1767. 8.

EJ. *vollständige Chirurgie* ib. 1763. 8.

EJ. *medicinische u. chirurgische Anmerkungen u. Operationen* ib. 1740. 8.

EJ. *physicalisch-chemisch-medizinische Abhandlungen* ib. 1764. II Vol. 8.

Elogium viri v. in actis acad. Berolinens. cf. *Journal encyclopéd.* m. Febr. 1761.

§. 506.

JO. ERN. HEBENSTREIT ex Neofladio ad
Orlam .†. 1757. aet. 56.

Prof. Lipsiensis.

EJ. *Exigefis nominum graecorum quae mor-
bos definiunt* Lipsi. 1751. 4.

EJ. *de homine sano et aegroto carmen* ibid.
1753. 8.

EJ. *anthropologia forensis* ed. 2. Lipsi. 1753. 8.

Suecice, vertente Rol. Martin v. cl.
Holm. 1783. 8.

EJ. numerosae dissertationes et programmata.

v. c. XXX *Specimina palaeologias therapiae*
Lipsi. 1748 - 5.

VII *Specimina ord. morborum causalis*;
quae iunctim cum prioribus edidit cl. Gru-
ner Hal. 1779. 8.

it. VII *Specimina Aetiologiae chemicae*
Lipsi. 1757. 4.

Idem quoque praecipuam curam gessit
edendi *Musei Richteriani* Lipsi. 1743. fol.

EJ. dissectio anatomica muli et mulae ex-
tat in Schreberi *neuen Cameral-Schriften*
Vol. VI. et al.

Inter dissertationes eius plures historiam quoque naturalem spectant v. c.

de ordinibus conchyliorum instituendis 1728.

de organis piscium externis 1743.

de insectorum natalibus 1733.

institutiones historiae naturalis insectorum
1745.

de vermibus anatomicorum administris 1741.

de terris eod.

de ordinibus gemmarum 1747.

EJ. de anecdotis Aëtii scripta supra citavimus p. 80.

Elogium viri v. in Commentar. Lipsionib.

lunctim cum alio, quod J. Aug. Ernesti auctorem habuit, recusum est in fronte editionis *palaeologiae therap.* quam citavimus.

§. 507.

CHRIST. GOTTLIEB LUDWIG Briegensis
Silesiacus †. 1773. aet. 64.

Prof. Lipsiensis.

Nullam non medicinae partem egregie auxit et illustravit.

EJ. *methodus doctrinae medicae uniuersae*
Lips. 1766. 8.

EJ. *institutiones physiologiae* ib. 1752. 8.

—— *pathologiae* ib. 1754. 8.

—— *therapiae generalis* ib. eod. 8.

—— *medicinae clinicae* ib. 1769. 8.

—— *chirurgiae* ib. 1765. 8.

—— *medicinae forensis* ib. 1765. 8.

—— *historiae physicae regni vegetabilis* ib. 1757. 8.

EJ. *definitiones generum plantarum* (auctae a cl. G. Rud. Boehmer) ib. 1760. 8.

EJ. *Ætÿpa vegetabilium vsibus medicis praecipue destinatorum* Hal. 1760–64. VIII Fasc. fol.

EJ. *terrae musei Dresdensis* Lips. 1749. fol.

Idem quoque edidit: *Aduersaria medico-practica* Lips. 1769–73. III Vol. 8.

Denique et auctor extitit *Commentariorum de rebus in scientia naturali et medicina gestis* ib. inde ab a. 1752. 8.

Cf. Bruckeri *pinacotheca* Dec. IX.

§. 508.

GERARD. L. B. VAN SWIETEN Leydenfis
†. 1772. aet. 73.

Archiater Caesareus.

Diutinus

Diutinus et intimus Boerhaavii discipulus,
cuius nomen mansit potioni spirituosae mer-
curiali.

EJ. *diff. de arteriae fabrica et efficacia in
corpore humano* LB. 1725. 4.

EJ. *Commentarii in Boerhaavii aphorismos*
LB. 1743-72. V vol. 4. et al.

Index in eadem Gladbachii Hildburgh.
1775. 4.

EJ. (anon) *kurze Beschreibung u. Heilungs-
art der Krankheiten, welche am öftersten im
Feldlager beobachtet werden* Vindob. 1758. 8.
gall. Paris. 1760. 12. et al.

EJ. *constitutiones epidemicae et morbi, po-
tissimum L. B. observati* Vindob. 1782. 8. (post-
humum opus edidit cl. Stoll)

v. Bruckeri *pinacotheca* Dec. X.

it. cl. Baldingeri *biograph. medicorum.*

§. 509.

ANT. DE HAEN ... Batavus .†. 1776.

aet. 65.

Prof. Vindobonensis.

EJ. *historia morbi incurabilis medicos passim
fallentis* Hagae 1744. 8.

Dd 5

EJ.

EJ. *de colica pictonum diff.* ib. 1745. 8.

2. ID. *de deglutitione impedita* ib. 1750.

EJ. *ratio medendi in nosocomio practico* Viadob. 1757-73. XV P. 8.

— *continuata* ib. 1772-79. III

Vol. 8.

germ. c. auctariis cl. Platneri Lipsi. 1779-84. VIII Vol. 8.

EJ. *magiae examen* ib. 1774. 8.

EJ. *de miraculis* L. Frf. 1776. 8.

EJ. *praelectiones in Boerhaavii institutiones pathologicae* ex ed. cl. de Wasserberg Viadob. 1780 sqq. V vol. 8.

Vitam viri v. in Giornale di medicina T. XIII della continuazione. •

§. 510.

GUALT. VAN DOEVEREN .†. 1783.

Prof. Groeningensis, post Leydensis.

EJ. *diff. de vermibus intestinalibus hominum* L.B. 1753. 4.

germ. Lipsi. 1776. 8.

EJ. or. *de erroribus medicorum sua utilitate non carentibus* Groening. 1762. 4.

EJ. *Specimen observationum academicarum*
ib. 1765. 5.

EJ. *primae lineae de cognoscendis mulierum*
morbis ib. 1775. 8.

it. ex ed. cl. Schlegel Lips. 1785. 8.

§. 511.

JO. HVXHAM . . . †. 1768.

Medicus Plymouthensis, cuius nomine vulgo
venit vinum antimoniatum.

EJ. *observationes de aëre et morbis epidemi-*
is Lond. 1752. II Vol. 8.

EJ. *observationes ab a. 1749-52.* ib. 1770.
8. (posthumæ ex edit. filii).

EJ. *medical and chymical observations upon*
Antimony ib. 1756. 8.

EJ. *Dissertation on the malignant ulcerous*
Sore-throat ib. 1757. 8.

Opera, lat. ex ed. G. Christ. Reichel,
Viendob. 1773. III Vol. 8.

§. 512.

JO. GREGORY . . . †. 1773.

Prof. Edinburgensis.

EJ.

EJ. *Lectures on the duties and qualifications of a physician* Edinb. 1772. 8.

¹ germ. Lips. 1778. 8.

EJ. *Elemens of the practice of Physick* ed. 2. Lond. 1774. 8.

§. 513.

JO. PRINGLE Baronetus, ex pago Stichelhouse, comitatus Roxburgh Britanniae borealis .†. 1782. aet. 75.

Serenissimae Reginae Charlottae medicus.

EJ. *observations on the diseases of the army* ed. 5. Lond. 1765. 4.

acced. EJ. *observations on the Hospital- and Goal- Fevers.*

nec non EJ. *Experiments upon septic and antiseptic substances.*

germ. Altenb. 1772. 8.

EJ. *Discourse upon some late Improvements of the means of preserving the Health of mariners* Lond. 1776. 4.

germ. vertente cl. Wichmann Goett. 1777. 8.

Extat quoque inter E. J. *Six Discourses delivered when President of the royal Society* etc. Lond. 1783. 8.

Vitam praemisit hisce VI sermonibus editor cl. Kippis.

cf. it. *Hist. de la Soc. de Médecine* a. 1780.

§. 514.

JO. FOTHERGILL ex Carred prope Richmond .†. 1780. aet. 68.

Medicus Londinensis.

Observationes inseruit transactionibus philosophicis, tum vero maxime praestantissimae collectioni quam citauimus cui tit. *Medical Obs. and Inquiries*.

Iunctim editae s. t. a complete collection of D. Fothergill's medical and philosophical Works Lond. 1781. 8.

Vitam viri praefixit editor cl. J. Elliot. alias eius memorias ediderunt viri cl. Hird, Thompson et Lettsom.

aliud elogium v. in *Hist. de la Soc. de Medec.*

§. 515.

FRANC. ROISSIER DE SAUVAGES Alesio-Languedocensis .†. 1767. aet. 61.

Prof.

Prof. Monspeliensis.

EJ. *Pathologia methodica s. de dignoscendis morbis.* Monspel. 1739. 4.

ed. 2. Amst. 1752. 12.

longe auctius s. t. *Nosologiae methodicae.* Amst. 1763. V vol. 8.

iterum auctius ib. 1768. II vol. 4.

EJ. opera minora edidit cl. Gilibert s. t. *Chefs d'oeuvres de Sauvages.* Lugd. 1771. II vol. 12.

Eloge de M. de Sauvages. Lugd. 1768. 4.
it. in fronte opusculor.

§. 516.

Iunctim huc referre liceat nouorum pulsum criticorum auctores, inter quos princeps eminet

FRANC. SOLANO DE LUQUE Moutilla-Cordubensis .†. 1738. aet. 53.

Artem primo Illorac, tum Antequerae exercuit.

EJ. *Lapis tydos Apollinis. (hispanice)* Madr. 1737. fol.

Fusillimum

Fusissimum opus in compendium rededit Jac. Nihell Lond. 1745. 8.

PETR. SOLANO DE LUQUE, Francisci fil. itidem ceber clinicus et subtilissimus sphygmicus paternam doctrinam vltro excoluit, etsi, quantum ego quidem noui, nihil super ea memoriae prodiderit.

Cfr. H. Fouquet *Essai sur le pouls*. Monspel. 1767. 8.

§. 517.

THEOPH. DE BORDEU Ilestio-Bearnensis .†. 1776. act. 55. Medicus Parisinus.

F.J. *Récherches sur le pouls par rapport aux Crises*. ed. 2. Par. 1768. II vol. 12.

E.J. *Richerches anatomiques sur la position des glandes et sur leur action* Par. 1751. 8.

E.J. *Récherches sur le tissu muqueux et l'organe cellulaire* ib. 1766. 12.

germ. Vindob. 1772. 8.

E.J. *Récherches sur quelques points d'histoire de la médecine*. Leod. 1764. II vol. 12.

Eloge historique de M. de Bordeu, par J. J. Gandan Par. 1777. 8.

§. 518.

ANNA-CAR. LORRY .†. 1783.

Medicus Parisinus.

EJ. (anon.) *Essay sur l'usage des Alimens pour servir de Commentaire aux livres dietetiques* d'Hippocrate. Par. 1757. II vol. 12.

ed. 2. ib. 1781.

germ. vertente cl. Ackermann Lips. 1785. 8.

id. *de melancholia* Paris. 1765. II vol. 8.

germ. Lips. 1769. II vol. 8.

id. *de morbis cutaneis* Par. 1777. 4.

germ. Lips. 1779. II vol. 8.

EJ. *de praecipuis morborum mutationibus et conuersionibus tentamen* (posthumum) Paris. 1784. 12. ex ed. cl. Hallé.

EJ. *de motu cerebri memorabilia experimenta*, extant in *Mémoires présentés vt vulgo audiunt* Vol. III.

Supra quoque pluries eius meminimus: ad Hippocratem pag. 27; Sanctorium pag. 196; et Astruccium pag. 354.

§. 519.

§. 519.

NICOL. ROSÉN v. ROSENSTEIN nat. prope
Gothenburgum .†. 1773. aet. 67.

Archiater Suecicus.

EJ. *Underrättelse om Barns Sjukdomar*
Holm. 1764. 8. et al.

germ. c. auctariis Jo. Andr. Murray
v. cl. ed. 5. Goetting. 1785. 8.

EJ. Rosensteinii *Hus- och Rese- Apotekus*
Holm. 1765. 8. et al.

germ. itidem vertente cl. Murray Lips.
1781. 8.

EJ. *compendium anatomicum (suecice)* Holm.
1738. 8.

Numerosissimae praeterea extant eiusdem
viri praestantissimi dissertationes academicae, et
symbolae quas actis Holmiensibus contulit.

¹ Vitam praemisit cl. editor versioni ver-
naculae.

CHIRV RGI.

§. 520.

CLAUD. NIC. LE CAT ex Blérancourt
Picardiae .†. 1768. aet. 69.

Prof. Rothomagensis. ceber lithotomus.

EJ. *Recueil des pieces sur l'operation de la
taille*. Rothom. 1749 - 53. III vol. 8.

tum numerosa scripta eristica lithotomiam
spectantia, in Fr. J. de S. Cosma etc.

EJ. *Traité des Sens* ib. 1740. 8.

longe auctius Par. 1767. III vol. 8.

EJ. *Diff. sur le fluide des nerfs et son action
pour le mouvement musculaire* Berol. 1765. 8.

EJ. *Traité de la couleur de la peau humaine
en général et de celle des Nègres en particulier
etc.* Amst. 1765. 8.

Plurimae quoque eius dissertationes agoni-
sticae, praemio ornatae et editae ab acad.
chirurgor. Paris.

Eloge de M. le Cat, par Valentin
Par. 1769. 8.

§. 521.

JO. PETR. DAVID ex Gex Burgundiae .†.
1784. aet. 47.

le Cati gener et dignus Successor. .

EJ. *Recherches sur la maniere d'agir de la saignée* etc. Par. 1762. 12.

EJ. *Diff. sur ce qu'il convient de faire pour diminuer ou supprimer le lait des femmes.* ib. 1763. 12.

EJ. *Diff. sur les effets du mouvement et du repos dans les maladies chirurgicales.* ib. 1779. 12.

EJ. *observations sur la Necrose.* Par. 1782. 8.

Taceo longe minoris momenti eius scriptiunculas, vt de mechanismo respirationis, de nutritione et incremento, de vsu liquoris amnii etc.

§. 522.

GEORG. ARNAUD (de Ronfil) Rolandi Pauli fil. .†. 1774.

Chirurgus gallus, sed exul vt Londini maxime artem exerceret, felix praesertim heriotomus.

EJ. *Traite des hernies* Par. 1749. II vol. 12.

EJ. *Observations on aneurysms* Lond. 1750. 8.

EJ. *Instructions on the diseases of the bladder and vrethra.* Loud. 1763. 12.

EJ. *Dissertation on hermaphrodits* Lond. 1750. 8.

germ. Argent. 1777. 4.

Haec pleraque redeunt auctiora in EJ. *Mémoires de Chirurgie avec quelques Remarques historiques sur l'Etat de la Médecine et de la Chirurgie en France et en Angleterre.* Lond. 1768. II vol 4.

EJ. *Remarks on the use of the Extract of lead of Goulard.* Lond. 1770. 12.

§. 523.

JAC. DAVIEL Barrea-Normanus .†. 1762. aet. 66.

Maxime *extractione* cataractae ab ipso instaurata et perfecta, inclaruit.

EJ. *Lettre sur les maladies des yeux* Paris 1748. 12.

tum variae eius extant epistolae in *Journal de Médecine, Journal des Savans, et Mercure de France.*

§. 524.

GEORG. DE LA FAYE Parisinus .†. 1781. Chirurgus Parisinus.

.EJ. *Principes de Chirurgie* Par. 1739. 12.
et al. ibid. 1773. 12.

germ. Argent. 1751. 8.

. EJ. *auctaria ad Cours d'Operations de chirurgie par Dionis* Par. 1739. 12. et al. ibid. 1765. II vol. 8.

tum et nonnulla eius inserta actis acad.
Chirurgorum.

§. 525.

SAM. SHARP

.†. 1758.

Chirurgus Londinensis. Chofeldenii discipulus.

. EJ. *Treatise on the operations of surgery* ed. 3. Lond. 1740. 8.

. EJ. *Critical Inquiry into the present State of Surgery.* Lond. 1750. 8.

germ. Berol. 1756. 8.

§. 526.

JVST. GOTHFR. GÜNZ Königsteinensis
Saxo. .†. 1754. aet. 41.

Prof. Lipsiensis.

. EJ. *de calculum curandi viis quas chirurgi Galli repererunt* Lipsi. 40. 8.

EJ. de variis lithotomiae methodis dissertatio inserta est *institutionibus chirurgiae* Jo. Zach. Platneri.

EJ. *observationum anatomico-chirurgicarum de herniis libellus* ib. 1744 4.

EJ. numerosae sunt diss. et programmata anatomici argumenti.

Aliorum eius nonnullorum scriptorum supra iam meminimus pag. 19. 26. 28. 77.

§. 527.

GEORG. HEUERMANN .†. 1768.

Prof. Hafnientis.

EJ. *Abhandlungen der vornehmsten chirurgischen Operationen*. Hafn. 1754-57. III vol. 8.

EJ. *vermischte Bemerkungen der ausübenden Arzneywissenschaft*. ib. 1765-67. II vol. 8.

EJ. *Physiologie* ib. 1751-55. IV vol. 8.

OBSTETRICII.

§. 528.

JO. GEORG. RÖDERER Argentoratensis .†.
1763. aet. 38.

Prof. Goettingensis.

EJ. *icones uteri humani observationibus illustratae* Goetting. 1759 fol.

EJ. *elementa artis obstetriciae* ib. 1752. 8.

it. c. not. cl. Wrisberg ib. 1766. 8.

EJ. Rödereri *observationum de partu laborioso* Decad. II. ib. 1756. 8.

ID. *de vi imaginationis in foetum negata* Petrop. 1756. 4.

Numerosae eius dissertationes et programmata collecta a cl. Wrisberg prodierunt Goett. 1763. 8.

Alia eiusdem quaedam extant in *Comment. societ. Goetting.* nonnulla vero eius posthuma deperdita sunt, ut *de trichuridibus* comm.

Elogium viri scripsit cl. Kaestner.

§. 529.

GUIL. SMELLIE .†. 1763.

Obstetricius Londinensis.

vel forcipe sui nominis notissimus.

EJ. *Treatise on the theory and practice of Midwifery* Lond. 1752. 8. et al.

germ. Altenb. 1755. 8.

EJ. *Collection of cases and observations on Midwifery* Lond. 1754. 8.

germ. Altenb. 1763-70. II Vol. 8.

Iunctim cum priore Lond. 1766. III Vol. 8.

EJ. *Collection of praeternatural cases and observations in Surgery* Lond. 1768. 8.

EJ. *Set of anatomical Tables* Lond. 1754. fol. max. ed. 2. ib. 1761.

germ. Norimb. 1758. fol. maj.

§. 530.

NICOL. PUZOS Parisinus .†. 1753. aet. 67.
Chirurgus Parisinus.

EJ. *Traité des accouchemens* Par. 1759. 4.

Posthumum edidit cl. MORISOT Des-landes.

§. 531.

ANDR. LEVRET Parisinus .†. 1780. aet. 78.
Obstetricius Parisinus.

Itidem forcipe sui nominis vulgo notus.

EJ.

EJ. *Observations sur les accouchemens laborieux* Par. 1747. 8. et al.

EJ. *Suite des observations etc.* Par. 1751. 8.
iunctim ib. 1770. 8.

germ. Alton. 1758-61. II Vol. 8. d

EJ. *Art des accouchemens démontrée par des principes de physique* Par. 1761. 8.

germ. Gerae 1772-74. II Vol. 8. it. Lipsf.
1778. II Vol. 8.

EJ. *Essai sur l'abus des regles générales, et contre les préjugés qui s'opposent au progres de l'art des accouchemens* Par. 1766. 8.

germ. Lipsf. 1776. 8.

EJ. *Observations sur la cure radicale des polytypes* Par. 1749. 8.

ed. 3. c. Supplem. ib. 1772. 8.

Plura praeterea eius extant in *Journal de Médecine*.

*AD MEDICINAM FORENSEM,
et POLITIAM MEDICAM.*

§. 532.

CRISTOPH. GOTTLIEB BÜTTNER Brandenburgensis .†. 1776. aet. 69.

Prof. Regiomontanus.

EJ. *Anweisung zu Ausstellung der Obductions-attestats über tödliche Verletzungen* Regiom. 1768. 4.

EJ. *Unterricht zur legalen Besichtigung todter Körper* ed. 2. ib. 1776. 4.

EJ. *Anweisung durch Besichtigung einen Kindermord auszumitteln* ib. 1771. 4.

EJ. *Erörterung die Lungenprobe betreffender Fragen* ib. 1765. 4.

EJ. *anatomische Wahrnehmungen* ib. 1769. 4.

EJ. *anatomische Anmerkungen bey einem mit heraushängendem Herzen lebendig gebohrnen Kinde* c. al. ib. 1752. 4.

§. 533.

Ad summa autem procul dubio rei medicae augmenta, quibus aetas nostra de genere humano egregie meruit, maxime pertinent
infl-

instituta, quibus curae sanitatis publicae s. *politiae medicae* magis magisque prospectum est; quo praesertim, ut bina tantum eius momenta tangamus, de exercenda medicina publicae leges, quas *medicinales ordinationes* vocant, tum vero etiam societates ad subinertorum restitutionem conditae, spectant.

§. 534.

Quod istam rei medicae reformationem per leges publica auctoritate sancitas attinet, maxime in iis ferendis eminuit *Suetia*, cuius sapientissima super ea re edicta et instituta, (quae ni fallor maxime inde ab a. 1756 reformari et augeri ceperunt) sanitati publicae conservandae et mortalitati minuendae insigniter profuerunt.

Conferatur de his: *Samling af Kongl. Förordningar rörande nya Medicinal-Staten* Holm. 1774. 4.

Pluribus v. cl. Kölpin in cl. Pyl *Magazin für die gerichtliche Arzneykunde* Vol. II. P. IV.

§. 535.

Inter Societates de submersis restituendis occupatas, eminent Londinensis, Parisina et Amstelodamensis.

Haec ni fallor omnium prima coaluit a. 1767

Historie en Gedenkschriften van de Maatschapy tot Redding van Drenkelingen opgericht binnen Amsterdam Amst. inde ab a. 1767. 8.

Illa condita a. 1772.

Collectionem scriptorum ad eandem faciendum edidit cl. Pia (pharmacopaeus Parisinus) f. t.

Détail des Succès de l'Établissement que la ville de Paris a fait en faveur des noyés Par. inde ab a. 1774. 12.

Londinensis fundata a. 1774 nomine *the human Society.*

Plan and Reports of the Society at London for the recovery of persons apparently drowned. Lond. 1775. 8.

SCRR. MEDICINAE VETERINARIAE.

§. 536.

Jo. CHRISTOPH. POLYC. ERXLEBEN Qued-
linburgensis .†. 1777. aet. 33.

Prof. Goettingensis.

EJ. *Einleitung in die Vieharzneykunst* Goett.
1769. 8.

EJ. *practischer Unterricht in der Vieharz-
neykunst* ib. 1771. 8.

EJ. *Anfangsgründe der Naturgesch.* ib. 1768. 8.
it. ex ed. cl. Gmelin ib. 1782.

EJ. *Systema regni animalis* P. I. Mammalia.
Lipsf. 1777. 8.

EJ. *Anfangsgründe der Naturlehre* Goett.
1772. 8.

it. ex ed. cl. Lichtenberg ib. 1785. 8.

EJ. *Anfangsgründe der Chemie* ib. 1775. 8.
it. ex ed. cl. Wiegleb ib. 1784. 8.

EJ. *physicalisch-chemische Abhandlungen* P.
I. Lipsf. 1776. 8.

EJ. *physicalische Bibliothek* Goett. 1774-76.
III Vol. 8.

Elogium viri meritissimi auctore cl. Kaeft-
ner extat in Nov. Commentar. societ. scient.

§. 537.

§. 537.

GEOG. STUBBS, pater.

Pictor Londinensis.

Classico et splendidissimo opere anatomea comparatam ditavit, cui tit.

the anatomy of the Horse, including a particular description of the Bones, Cartilages, Muscles, Fascias, Ligaments, Nerves, Arteries, Veins and Glands in XVIII Tables, all done from Nature Lond. 1766. fol. max. transv.

§. 538.

STEPH. GUIL. DE LA FOSSE .†. 1765

Veterinarius Parisinus.

EJ. *Traité sur le le veritable Siége de la morve des chevaux* Par. 1749. 8.

germ. Hall. 1752. 8.

EJ. *observations et découvertes faites sur les chevaux* Par. 1754. 8.

§. 539.

. . . BOURGELAT .†. 1779.

Director scholae veterinariae Lugdunensis.

EJ. *Elémens d'hippiatrique* Lugd. 1750 sq.
III Vol. 12.

EJ.

EJ. *Elémens de l'art vétérinaire, précis anatomique du corps du cheval etc.* Par. 1769. 8.

EJ. *Supplement zu dem kurzen Begriff von der Zergliederung des Pferdes; aus dessen französischer Handschrift übersetzt* Servest 1773. 8.

EJ. *Materie médicale à l'usage de l'Ecole vétérinaire* Lugd. 1765. 8.

germ. Lips. 1766. 8.

1

PHILOSOPHI, LITTERATORES etc.

§. 540.

JO. ANDR. SEGNER Presburgensis .†. 1777.
aet. 74.

Prof. Goettingensis, tum Hallensis.

Ej. *Einleitung in die Naturlehre* Goetting.
1746. 8. et al. ed. 3. 1770. 8.

Ej. *Astronomische Vorlesungen* Hal. 1775.
II Vol. 4.

ex numerosis eius minoribus scriptis academicis memorasse sufficiat:

Ej. *progr. de libra qua sui quisque corporis pondus explorare possit.* Goett. 1740. 4.

Ej. *Beschreibung einer bequemen Lampe für Studirende* ib. 1744. 4.

id. quoque Nieuwentydii opus physicotheologicum germanice vertit et auxit.
Jen. 1746. 4.

§. 541.

GEORG. MATTHIAE Swefinga Sleswicensis.
.†. 1773. aet. 65.

Prof. Goettingensis.

Ej. *conspectus historiae medicorum.* Goett. 1761. 8.
alia eius edita passim citauimus pag. 29. 53.

§. 542.

§. 542.

Vltimum denique excitare liceat venerandum virum de primo medicinae parente et vniuersa elegantiore medicina multis modis meritissimum.

Est is

DAN. GUIL. TRILLER Erfurtenſis .†.

1781. aet. 87.

Prof. Wittebergenſis.

EJ. *Commentatio de pleuritide* Frf. 1740. 8.

EJ. *obſervationes criticae in auſtores veteres* ib. 1742. 8.

EJ. *clinotechnia medico - antiquaria* ibid. 1774. 4.

EJ. *Diſpenſatorium pharmaceuticum vniuerſale* ib. 1764. II vol. 4.

EJ. *opuſcula medica* Frf. 1766 - 72. III vol. 4. aliorum eius ſcriptorum alias iam mentionem inieci- mus. v. c. pag. 3. 29. 59. 74.

Cfr. Bruckeri *pinacotheca* Dec. VI.

I N D E X

A			
de Abano	104	Alderottus	97
Abimeron	93	Aldrovandus	171
Abfyrtus	37. 78	Alemona	17
<i>Academiae scientiarum</i>		Alexander Aphrodisaeus	74
v. <i>Societates</i>		— Trallianus	80
Acofta	137	<i>Alexandrina schola</i>	60
Acron	22	Alpinus	173
<i>Acta litteraria</i> v. <i>Diarioria</i>		Alzaharavi	93
Actuarius	85	Amatus Lusitanus	148
<i>Acurunflura</i>	14	Ammann, Jo. Conr.	220
Aegineta	82	— Paul.	306
<i>Aegyptiorum medicina</i>	7	<i>Amstelodamense collegium anatomicum</i>	252
Aelianus	74	Andromachus	56
Aemilius Macer	51	Andry	352
Aesculapius	18	Antonius Musa	50
Aëtius	79	Apollo	8. 16
Agricola	131	de Apono	104
Agrippa	158	Apuleius	77
Alberti, Mich.	461	ab Aquapendente	192
— Sal.	163	<i>Arabes</i>	86
Albertus M.	101	Arantius	163
Albinus, Bern. Sigfrid.	319	Arcaeus	185
— Christ. Bern.	321	Archagathus	46
— Fr. Christ.	321	Aretaeus	58
— Sebast.	307	Aretius	128
Albrecht	390	Aristoteles	39
Albucafis	93	Arnaud	435
Alcmaeon	21	Artemidorus	55
		<i>Articella</i>	34
		<i>Asclepiadae</i>	21
		Ascle-	

Afclepiades	49	Boerhaave	334
Afellius	201	— v. Kaau	
Afruc	354	Bohn	263
Avenzoar	93	Bonacciolus	165
Averroës	94	Bonet	298
Avicenna	92	<i>Bononiensis schola</i>	97
Aurelianus	59. 78	Bontekoe	283
		Bontius	214
		Bordenave	401
		Bordeu	431
Bacon, Franc.	231	Borellus	266
— Roger.	108	Borrichius	287
Baglivi	291	Botallus	151
Balescon de Taranta		<i>Bouilla lues</i>	368
	106	Bourgelat	446
Ballonius	215	Bourgeois	228
Bartholinus, Casp.	203	Boyle	284
— Thom.	203	<i>Brachmanorum me-</i>	
Bartisch	183	<i>dicina</i>	12
Bauhinus, Casp. .	167	Brasavolus	136
— Jo.	166	Brendel	418
Becher	289	Brislot	146
Bellini	267	Brunfels	126
Belonius	135	Brunner	226
Beluacensis	100	Brunschwyg	149
Benedictus	142	Büchner	346
Benivenius	148	Bucretius	194
Bennet	291	Büttner, Chr. Gottl.	442
Berengarius	119	— Dav. Sigm.	
de Berger	264	Aug.	405
Bergmann	416		
Bidloo	264		
Blankaart	243		
Blasius	252		
de Blegny	243		
Boccatius	38		
Bock v. Tragus			
de le Boë	220		

Carl	348	a Costa	137
<i>Carolina constitutio</i>	155	Cowper	265
Carpus	119	de Crescentia	102
Carterius	232	Cuba	113
Cassebohm	322		
Casserius	193	D	
Cassius Felix	51	Damascenus	88
le Cat	434	David	434
Cato	46	Daviel	436
de Cauliaco	107	Decima	17
Celsus	51	Demetrius Pepago-	
Chabraeus	167	menus	84
Charas	285	Democritus	22
Chefelden	318	Denys	367
Chiron	18	Diana Lucina	17
<i>Chirurgia infusoria</i>	299	<i>Diaria et alia tilte-</i>	
<i>Chirurgorum veterum</i>		<i>raria</i> 242. 313. 378	
<i>collectiones</i>	36	Diemerbroeck	222
Cicero	39	Dillenius	327
Citefius	223	Diocles Carystius	41
le Clerc	369	Dioscorides	55
Cluvius	175	Dippel	331
<i>Coffea</i>	283	<i>Dispensatoria</i>	288
Coiter	162	Dodonaeus	166
<i>Collectiones medicorum</i>		van Doeveren	426
<i>veterum</i>	34	<i>Dogmatica secta</i>	44
Colmenero	282	Douglas	318
Columbus	124	Draco	38
Columna	168	le Dran	363
Conring	230	Drelincourt	255
Constantinus Afric.	95	Duhamel	406
Cordus, Euric.	127	Duretus	180
— Valer.	127	Duverney	251
Cornarus	157		
Cornelius Celsus	51	E	
Cortefius	185	Ebn Sina	92
<i>Cortex Peruvianus</i>	282	<i>Eclecticorum secta</i>	58

Eller	421		
Empedocles	21		
<i>Empirica secta</i>	45		
<i>Episyntheticorum secta</i>	58		
Erasistratus	42. 45		
Erotianus	56		
Erxleben	445		
Ettmüller	293		
Eustachius	122		
Eysson	163		
	F		
Faber	211		
Fabricius ab Aqua-			
pendente	192		
— Hildanus	225		
de Falconiis	105		
Fallopium	121		
Fantoni	315		
de la Faye	436		
Febris dea	17		
Felix, Casi.	51		
Fernandez	282		
Fernelius	145		
Ferrein	399		
Fidelis	188		
Fioravanti	184		
Fludd	235		
Foësius	180		
Forestus	181		
de la Fosse	446		
Fothergill	429		
Fracastorius	142		
Franco	151		
Freind	349		
Fridericus II imp.	98		
Fuchs	129		
		G.	
		Galenus	60
		<i>Gandisaporensis schola</i>	86
		Gassendi	234
		Gaubius	343
		Gaza	110
		Geoffroy	330
		Gesner	132
		Glauber	214
		Glisson	257
		Goedart	280
		de Gordonio	104
		Gorraeus	180
		van Gorter, Dav.	345
		—, Jo.	344
		<i>Goettingensis schola</i>	373
		<i>Graecorum medicina</i>	16
		de Graef	254
		Graeffia v. Meriana	
		Graunt	307
		Gregory	427
		Grew	268
		Guilandinus	169
		Guillemeau	186
		Günterus	143
		Günz	437
		<i>Gynaeciorum veterum</i>	
		<i>collectiones</i>	37
		H.	
		Hack	114
		de Haën	425
		Hahn	415
		Hales	323
		Haller	383
		Haly abbas	91
		Ff 3	Harder

Harder	297	v. Horne	248
Hartlieb	112	<i>Horti medici</i>	130
Harvey	198	ab Horto	137
Hebentreit	422	Horus	8
<i>Hebraeorum medicina</i>	11	Huarte	190
Hecquet	351	Huber	391
Heister	365	Hundt	114
van Helmont, Franc.		Hunter	397
Mercur.	219	v. Hutten	147
—, Jo. Bapt.	218	Huxham	427
Heraclides	45	Hygiea	17
Heraclitus	21		
<i>Herbarius</i>	113	I.	
Hercules	18	Jacobaeus	205
Hermann	272	<i>Icones ligno incisae</i>	112
Hermes	8	<i>Indiae detestae</i>	115
Hernandez	210	Ingrassias	124
Heroard	189	<i>Iniectiones anatomicae</i>	247
Herodianus v. Erotianus		Joannes actuaris	85
Herodicus	22	— Damascenus	88
Herophilus	43. 45	— Serapionis	89
Heuermann	438	Joannitius	88
Hewson	398	Jolyffe	202
Hierocles	37. 78	Jonston	211
Hildanus	225	Ifis	8
Hippocrates	22	Julianus, Petr.	103
Hispanus, Petr.	103	Jungius	209
Hoang - ti	14	Juncker	347
Hofmann, Casp.	228	Juno Lucina	17
—, Fr.	339	Jussieu, Bern.	326
Hollerius	179	—, Jos.	326
Homborg	286	—, Steph.	327
Honain	88		
Hook	246	K.	
Horatianus	76	Kaau - Boerhaave	338
		Kaempfer	329
		Keil	

Keil	268	Lufitanus, Amat.	148
Kentmann	132	—, Zacut.	224
Kepler, Jo.	206		
—, Lud.	207	M.	
de Ketham	114	Macer	51
Klein	408	Machaon	20
Koyter	162	Macquer	417
Kunkel	289	Magatus	226
L.		Magninus	102
Lancifius	355	Maimonides	94
Lanfrancus	107	Maitre - jan	363
Lange	158	<i>Malabaricus hortus</i>	13
Largus, Scribon.	53		274
<i>Latinobarbari</i>	95	Malpighi	261
Leeuwenhoeck	247	Manget	298
Leibnitz	308	Marcellus empiricus	77
Lemery, Lud.	286	Marcgrav	214
—, Nic.	285	Marggraf	414
Leonicensus	156	Marherr	395
Levret	440	Martianus	34
<i>Lexica medica et en-</i>		Massa	143
<i>cyclopaedica</i>	379	Matthaeus Sylvat.	105
Lieberkühn	392	Matthiae	448
Lieutaud	400	Matthiolus	176
Linné, pat.	402	Mauchart	364
—, fil.	405	Mauriceau	304
Lister	280	Mayow	258
Lobstein	394	Mead	348
Lommius	146	Meckel	393
Lorry	432	<i>Medicinales ordina-</i>	
Lower	257	<i>tiones</i>	443
Lucretius	38	de Mediolano	96
Ludovici	287	Megenberger	113
Ludwig	423	Meibom, Henr.	293
Lullus	103	—, Jo. Henr.	29
de Luque Franc.	So-	Mercenrialis 22. 24.	32
lano	430	Meriana	278
— Petr. Solano	431	F f 4	Mefue

Mesue	88	Nonus	83
<i>Methodica secta</i>	49	Nuck	255
Meydenbach	113		
<i>Microscopia</i>	245	O.	
Minerua medica	17	OctavinsHoratianus	76
Model	415	Oribasius	74
Monardes	138	Orpheus	18
Monro	396	ab Orta	137
<i>Monspeliensis schola</i>	97	<i>Ortus sanitatis</i>	113
Morand, Jo. F. Clem.		Osiris	8
	362		
——, Salv.	361	P.	
Moreau	147	Paeon	8
Morgagni	315	Palaemon	73
Morison	271	Palissy	176
Morton	291	Palladius	80
Moschion	60	Pallas medica	17
Mose B. Maimon	94	Paracelsus	139
de la Motte	367	Paraeus	184
Müller	410	<i>Parifina schola</i>	97
<i>Mumiarum conditura</i>	9	Partula	17
Mundinus	89. 99	<i>Pata vina schola</i>	104
Musa, Ant.	50	Paulus Aegineta	82
Musgrave	350	Pechlin	254
Myrepsus	84	Pecquet	201
		Perrault	250
N.		Petit, Franc.	360
<i>Naturalium rerum</i>		——, Jo. Lud.	361
<i>primi collectores</i>	130	Peyer	297
Nemesius	75	de la Peyronie	360
Neubauer	394	<i>Pharmacorum taxae</i>	
Neumann	331		139
Newton	369	Philarethus	81
Nicander	44	Philius	45
Nicolus	105	Philotheus	81
Niphus	160	Phriefen	114
Nona	17	Pinaeus	165
			Pinus

Pinus	34	Reaumur	329
Piso, Car.	181	Redi	276
—, Guil.	213	Regius	109
—, Nic.	181	Reinesius	229
Pitardus	106	Reneaulme	223
Pitcairn	267	<i>Restauratio litterarum</i>	110
Plater	182	v. Reverhorst	256
Platner	366	Rey	214
Plato	39	de la Reyna	188
Plinius	57	Rhazes	90
— Valerianus	77	Rhemnius Fann. Pal.	73
<i>Pneumaticorum secta</i>	58	Rhodion	152
Podalirius	20	Richter	418
Polybus	38	Riolanus	197
Porta	189	Riverius, Laz.	216
Posthius	124	—, Steph.	124
Pott	332	Rivinus	271
Praxagoras	42	Röderer	439
Pringle	428	Rogierius	107
Priscianus, Theod.	76	Rolfink	208
Prodicus	22	<i>Romanorum medicina</i>	46
Pfellus	83	Rondelet	136
Purmann	303	Roonhuysen	305
Puzos	440	Räsel	409
Pythagoras	21	Rosenstein	433
		Röslein	152
Q.		Rouffet	186
Quercetanns	179	Rudbeck	202
Quesnay	353	Rueff, Jac.	153
		—, Walt. Herm.	153
R.		Rufus	54
Rabelais	26	Ruini	189
Raius	269	Rumph	273
Ramazzini	292	Rupp	327
Rambam	94		
Rauwolf	170		
Ray	269		
		F f 5	Rufius

Rufius	156	Severinus	227
Ruyſch	262	Sharp	437
		Sibirius	77
		Siegmundia	305
		Silva	353
		<i>Sinenſium medicina</i>	13
		Sloane	328
		Smellie	439
		Smetius	223
		<i>Smyrnaeorum numi</i>	43
		<i>Societates et Aca-</i>	
		<i>demiae:</i>	
		<i>Londinenſis</i>	237
		<i>Parifiſis</i>	238
		<i>Naturae curioſorum</i>	240
		<i>Berolinenſis</i>	311
		<i>Petropolitana</i>	312
		<i>Bononenſis</i>	312
		<i>Holmienſis</i>	373
		<i>Upſalienſis</i>	374
		<i>Goettingenſis</i>	374
		<i>Harlemenſis</i>	374
		<i>Vliſſingenſis</i>	375
		<i>Rotterdamenſis</i>	375
		<i>chirurgorum Pariſ.</i>	359
		<i>medica Pariſ.</i>	375
		— <i>Havnienf.</i>	375
		— <i>Hagana</i>	376
		<i>de ſubmerſis reſti-</i>	
		<i>tuendis</i>	444
		Solano de Luque,	
		Franc.	430
		—, Petr.	431
		Solingen	
Rufius	156		
Ruyſch	262		
S.			
Saint - yves	364		
<i>Salernitana ſchola</i>	95		
	96		
de Saliceto	106		
Salus dea	17		
Samonicus, Seren.	73		
Sanctorius	196		
Santorini	314		
<i>Saraceni</i>	87		
Sarpi	193		
Sauvages	429		
de Saxonia	101		
Scaliger	160		
Schellhammer	295		
Schneider	207		
Schrader, Fr.	246		
—, Juſt.	200		
Schröder, Jo.	215		
—, Ph. G.	419		
Schulze	345		
Schuyl	222		
Schwenkfeld	173		
Scotus	101		
Scribonius Largus	53		
Scultetus	226		
Segner	448		
Senac	317		
Sennert	217		
Serapion	89		
Serapis	8		
Serenus Samon.	73		
Servetus	125		
Sethus	83		

Solingen	303	de la Torre	117
Soranus	59	Torti	355
Spielmann	413	Tournefort	324
Spigel	195	Tragus	128
Stahl	342	Trallianus	80
Stenonis	253	<i>Transfusio sanguinis</i>	
Stephanus Atheniens.			301
—, Car.	82	Trembley	409
—, Henr.	124	Trew	322
Strabus	33 35	Triller	449
Strüppe	51	Tulpius	224
Stubbs	187	<i>Tygraphicae artis</i>	
Swammerdam	446	<i>inuentio</i>	111
v. Swieten	275		
Sydenham	424	V.	
Sylvaticus 105.	290	Vaillant	325
Sylvius, Franc.	110	Valescus de Taranta	
—, Jac.	220		106
Symeon Sethus	144	Vallisneri	277
	83	Valsalva	313
		<i>Variolarum infectio</i>	350
T.		Varolius	164
Tagliacotius	185	Varro	40
de Taranta	106	Vater	392
Telesphorus	19	Vegetius	78
Thalius	168	<i>Venerica lues</i>	115
<i>Thea</i>	283	Verna	356
Themison	49	de Verulamio	231
Theodorus Priscianus		Vesalius	120
	76	Vesling	208
Theophilus	81	<i>Veterinarii veteres</i>	37
Theophrastus	40	Vieussens	259
Thesalus	38	de Vigo	151
—	56	Villanovanus	102
Thoth	7	da Vinci	118
Thucydides	38	Vindicianus	76
Thurneyssen	178	Vogel	419
		W.	

W.			
Walaens	200	Wirflug	205
Walafridus	51	Wolf	310. 370
Wallerius	411	Worm	213
Wedel	294	Wren	300
Weitbrecht	323	Würz	150
Welfch	306		
Wepfer	295	X.	
Werthof	420	Xenocrates	53
Wharton	256		
Whytt	395	Z.	
Willis	258	Zacchias	228
Winslow	316	Zacutus Luft.	224
		Zinn	390

UMSF

OPERARVM FESTINATIONE
OMISSA.

pag. 33. post l. 7. *Opuscula aphoristica* (ex ed. Jo. Rud. Zwingeri) Basil. 1748. 8.

pag. 57. post l. 14. c. n. var. ex ed. cl. Franzii. Lips. inde ab a. 1778. 8.

pag. 74. post l. 16. *gr. lat. c. priorum interpretum et suis animaduersionibus* edidit cl. Schneider Lips. 1784. 8.

pag. 152. l. 11. post *animaduersionibus* omissae voces *tum iconibus*.

pag. 295. post l. 17. *Ej. ars medendi uniuersa*. Opus posthumum edidit E. Fr. Burchard. Wismar. 1747-52. III vol. 4.

pag. 343. post l. 3. *Ej. Silenum Alcibiadis s. ars sanandi cum expectatione* (cum Gid. Harvaei eiusd. argumenti libro) Offenb. 1730. 8.

pag. 344. post l. vlt. *Ej. formulae medicinales* Harderov. 1752. 8.

pag. 368. post l. 5. adde

§. 450. *

MICH. ALBERTI Norimbergensis .†. 1757.

act. 75.

Prof. Halensis.

Ej. *Systema iurisprudentiae medicae* Hal.
1725 - 47. VI vol. 4.

Vid. Bruckeri *pinacotheca* Dec. III.

EMENDANDA.

Pag. 9. lin. 19. lege: 50 dies. p. 25. l. 1. principum p. 37.
l. 12. l. 1. lfr. p. 42. l. 15. l. *Centum* talentis. p. 47. l. 3. l.
acerba. p. 59. l. 1. l. 1723. p. 78. l. 9. l. *mulomedicinae*.
p. 83. l. 9. l. reliquo grege. p. 102. l. 2. l. XXI Vol. p. 123
l. 5. l. meditatatus erat. p. 127. l. 20. *maximae*. p. 144. l. 13.
l. Gonthier. p. 158 l. 22. l. *IVtus*. p. 165. l. 9. l. *diuerforum*.
p. 192. l. 10. l. *auginenta* lin. 14. l. *Cimmeriis*. p. 200. l. 5. l.
153 fere annorum. p. 205. l. 3. l. 1666. 8 p. 221. l. 13. l.
physiologia. p. 255. l. 17. l. *vimorum*. p. 253 l. 13. l. Schrei-
ber, p. 275. l. 1. l. *fuos*. p. 298. l. 5. l. BONET. p. 299.
l. 17. l. *Japeti* p. 300. l. 3. l. Wren. p. 373. l. 10. l. *auspicari*.

